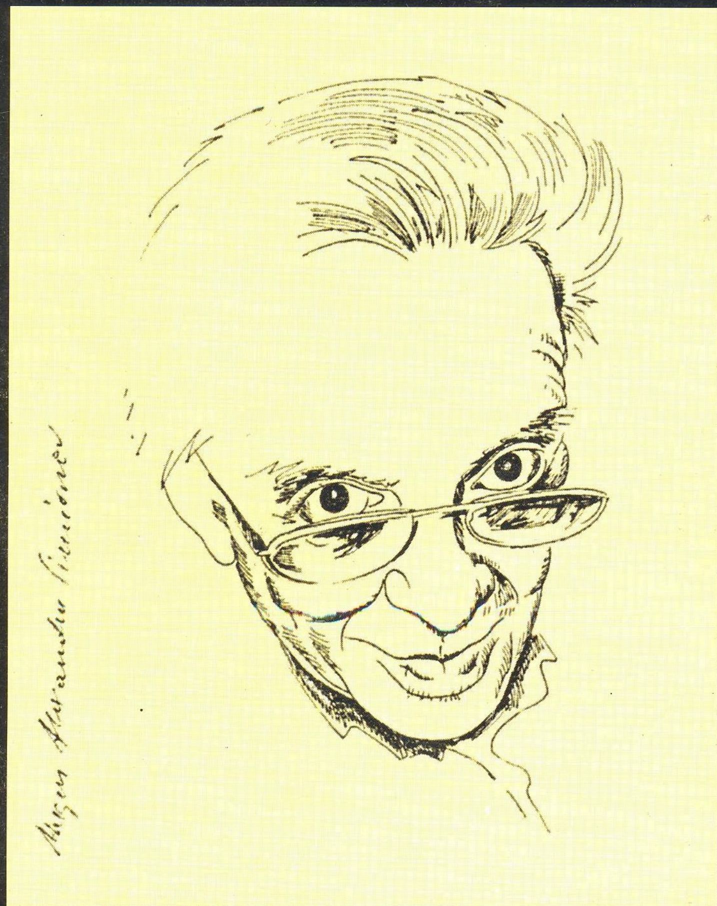
JEAN SUCIU BUCHIU

IERTARE, DA UITARE, NU!

LUCMAN

JEAN SUCIU BUCHIU

IERTARE, DA
UITARE, NU!

Editor: **Lucian BORLEANU**
Redactor: **Dan OGREZEANU**
Tehnoredactare: **Ramona ILCENCO**
Coperta: **Mona SANDU**
Ilustrațiile din carte sunt
executate de **Mugur Alexandru SIMIONOV**

Comenzile pot fi trimise pe adresa editurii:
Editura Lucman
București, Str. Miron Costin nr. 19, Sector 1
Telefon/fax: 021.222.53.17
e-mail: comenzi@lucman.ro
www.lucman.ro

ISBN 973-723-093-0

JEAN SUCIU BUCHIU

IERTARE, DA UITARE, NU!

LUCMAN

Această carte „IERTARE DA, UITARE NU!“
este închinată părinților mei,
Maria și Gheorghe Buchiu

PREFAȚĂ

Un destin tulburător, un om care și-a jertfit tinerețea, cei mai frumoși ani ai vieții, pentru un ideal. Un om care, lovit de atâtea ori de regimuri ostile (nu numai lui, dar întregii nații române), a reușit să se ridice și să meargă mai departe, păstrându-și tot timpul coloana vertebrală dreaptă.

Ioan Suciu Buchiu s-a născut la 29 august 1921 la București. În 1942, pe când era elev la Liceul "Titu Maiorescu", a fost exmatriculat din toate școlile din țară din cauza vederilor sale politice și arestat. Este condamnat la doi ani de închisoare, pedeapsă pe care nu o execută în totalitate fiind eliberat condiționat. În continuare este admis la Facultatea de Farmacie în 1942, în același fiind arestat pentru a doua oară și condamnat la 25 de ani muncă silnică pentru "activitate politică interzisă". Va fi grațiat în anul 1948 printr-un decret semnat de Lucrețiu Pătrășcanu. Tânărul Ioan Buchiu se angajează ca muncitor necalificat lucrând în diverse fabrici și pe șantiere. Se distinge prin seriozitate și pricepere și este propus pentru Faculatea de Instalații, în anul 1950. Dar după numai doi ani este din nou arestat și trimis la Canalul Dunăre-Marea Neagră. Anii 1952-1953 și-i petrece în lagărele de muncă de la Poarta Albă, Galeș, Eforie Nord. Este exmatriculat din facultate

şi urmează Şcoala Tehnică de Mecanici Cazane cu Aburi. Reuşeşte plece în SUA în 1987 şi se stabileşte acolo, unde în 1995 devine cetăţean cu drepturi depline. În lumea liberă depune o vastă activitate literară publicând articole şi amintiri din închisoare în diverse periodice din SUA şi Canada. Înfiinţează cercuri culturale în comunităţile de români la Chicago.

După ce a publicat în România acum câţiva ani cartea *„De la linişte la cântec“*, Ioan Suciu Buchiu oferă acum cititorului român o nouă carte-document despre o perioadă tumultuoasă a istoriei României, încă deschisă la numeroase interpretări.

Dar, dincolo de evenimentul istoric, cartea este un îndemn la iertare, aşa cum Iisus Hristos şi-a iertat călăii. În schimb, nu pot fi uitate faptele, trădările torţionarilor, unelte josnice ale unor regimuri antiromâneşti.

Suntem datori, alături de Ioan Suciu Buchiu, să nu uităm aceste fapte, iar copiii noştri să le afle întocmai cum s-au petrecut, pentru a se purta cu demnitate, ca marii oameni care au ridicat România.

Dan Ogrezeanu

O MĂRTURIE

Motto:
„Cresc din stropul plânsului fierbinte,
Noi oceane între noi şi ţară
Pieptul dă de stâncă înainte,
Şi-napoi în mlaştină coboară,
Că dreptatea s-a curvit şi minte.“

„Exil“, Vasile Posteucă

De mai bine de doi ani mă chinuiesc să termin această carte, şi parcă nu mă hotărăsc s-o fac, pentru că mereu îmi sună în urechi cuvintele tatălui meu: „Băiatule, dacă poţi să vorbeşti bine de cineva, dă-i drumul, dacă nu poţi să spui decât de rău, mai bine taci!“

Aceste cuvinte au rămas ca un dicton în mintea mea şi, până acum, peste zeci de ani, ele mă zdruncină, pentru că această carte arată multe lucruri rele şi îi arată pe cei care le-au făcut, Neamului şi Ţării Româneşti.

Când eram în celulă, singur, la etajul trei al Aiudului, în fiecare noapte vorbeam în gând cu ai mei şi retrăiam frumoasele timpuri ale vieţii de familie: cu mama, tata, fratele meu, bunicii, unchii, mătuşile şi verii mei. După moartea tatei, s-a aşternut un întuneric peste aceste legături cu cei dragi din familie, mai ales că fusesem mutat în celulă cu mai mulţi camarazi şi eram avizi de prietenie şi schimb de idei, după lunile de celulă petrecute în singurătate.

Acum, de curând, când îmi dădeam seama că voi termina cartea şi gândurile mă frământau, am adormit obosit. Deodată îmi apare în faţă figura blândă a tatălui meu venind spre mine, mă mângâie pe cap, cum avea obiceiul, şi îmi spune cu vocea lui domoală:

— Copilul meu drag, nu te mai zbuciuma atât şi lasă-ţi gândurile şi condeiul să continue ce ai început, pentru că tot ce spui şi scrii sunt lucruri adevărate, trăite de tine, şi ai datoria să le laşi scrise celor care vor veni după tine şi care nu au de unde să le cunoască, pentru că adevărul a fost mereu ţinut ascuns.

M-am trezit, iar cuvintele tatălui meu îmi sunau în urechi, asemănătoare cu cele spuse de profesorul universitar doctor Gheorghe Rădulescu, prietenul şi mentorul meu, de la care am învăţat foarte multe şi care a fost singurul om de mare valoare culturală care-mi spunea:

— Scrie, Jenică, pentru că scrii frumos, cu suflet, ai talent şi să nu uiţi că ai datoria ca tot ce mi-ai povestit mie, prin ce ai trecut, să laşi generaţiilor viitoare, care nu ştiu nimic despre suferinţele îndurate de o întreagă generaţie si care au trăit în minciună.

Astfel m-am hotărât să scriu această carte, chiar dacă-i va supăra pe unii cărora le place să se ascundă şi să nu privească adevărul în faţă.

IERTARE, DA
UITARE, NU!

Titlul acestei cărţi este în contradicţie cu părerile filosofului Vasile Băncilă care spunea: „Nu poate exista iertare fără uitare". Şi avea perfectă dreptate, pentru că, dacă spui: „L-am iertat pe X pentru răul care mi l-a făcut, dar nu-l uit", nu ai realizat nimic bun. Îmi aduc aminte cuvintele mamei mele când m-am întors acasă (a treia oara) din lungul drum al închisorilor: „Băiatul mamei, acum ai scăpat de necazuri, va trebui să ierţi şi să-i uiţi pe toţi care ţi-au făcut rău, dar niciodată să nu-i uiţi pe cei ce ţi-au făcut bine, mai ales pe cei care te-au ajutat să supravieţuieşti şi să vii sănătos acasă."

*

Dar în aceasta carte, sunt suferinţe şi crime făcute nu unui individ, ci Ţării şi Neamului Românesc, care nu trebuie iertate, şi, mai ales, nu avem dreptul să le uităm, avem obligaţia să le facem cunoscute generaţiilor viitoare, cu grija de a nu le mai repeta, pentru că au fost făcute de români, şi de a ne cunoaşte vecinii, iubitori de pământ românesc. Mulţi români nu cunosc hoţiile şi crimele înfăptuite de regele Carol al II-lea şi de guvernul lui Armand Călinescu, când sute de români au fost împuşcaţi fără judecată, şi nici crimele făcute de bolşevicii străini şi de români în închisorile şi lagărele de sub regimul comunist, unde zeci de mii de români au fost ucişi. Istoria va trebui să fie revizuită pe fapte adevărate, pentru că mult s-a minţit o jumătate de secol.

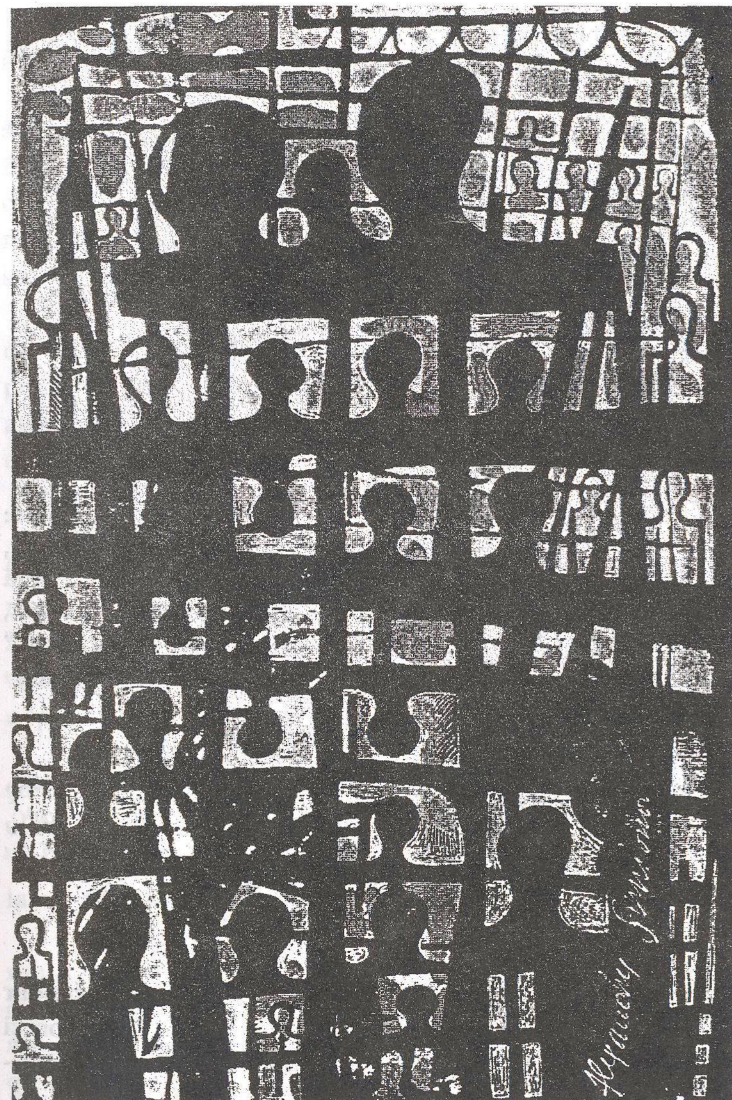
Doamna Cornelia Ardelean, originară din Sighişoara, îmi spunea: „Până să te cunosc, ştiam de la şcoală şi din ziare că legionarii au fost criminali şi bandiţi. După ce mi-ai povestit din anii de închisoare şi lagăre, fără să fi făcut vreo faptă rea, ci numai cu credinţa într-un crez de iubire, de Ţară şi Neam,

şi am continuat cu citirea cărţii tale *De la Linişte la Cântec*, mi-am dat seama că zeci de ani am fost minţiţi de cei care au condus ţara şi la urmă au dus-o la prăpastie."

Nu trebuie să-i trecem cu vederea nici pe cei care, până la un moment dat, au fost de aceeaşi parte a baricadei, dar dorinţa de şefie i-a azvârlit într-o poziţie distrugătoare a camarazilor legionari, indiferent că au făcut-o direct schingiuind câteva sute de oameni la închisorile Piteşti şi Gherla (1949-1952), sau au condus din umbră, ajutând la uciderea Căpitanului (1938) şi apoi, după un an, la uciderea întregii ELITE legionare (1939) şi în final au băgat la închisoare cu miile în 1941-1942 apoi, în 1948-1949, au dus la distrugerea celei de-a treia linii legionare. Toate acestea vor fi arătate fără nici un fel de părtinire.

**

Dacă trebuie să nu-i uităm şi să nu-i iertăm pe străinii care au omorât români, le-au furat agoniseala de o viaţă şi i-au deportat în Siberia, trebuie să ne întrebăm ce facem cu cei cu nume românesc, care au furat şi au distrus Ţara Românească, lăsând poporul în sărăcie. Cred că fiecare conducător, indiferent din ce domeniu provine, trebuie să dea socoteală pentru ce a făcut bine sau rău si de ce. Deoarece numai faptele vorbesc, nu panglicile electorale pe care le scoate fiecare politician. Numai aşa se va putea obţine o imagine exactă a ceea ce s-a întâmplat şi mai ales se va şti că nimic nu rămâne neplătit, chiar dacă acest lucru se face după un oarecare timp. Iar lucrul cel mai important este ca exemplele rele să fie ştiute şi pe viitor, pentru a nu se mai repeta.

CAPITOLUL I

O parte din suferințele Românilor după cel de al II-lea război mondial

1. „IERTARE DA, UITARE NU“
(ce s-a întâmplat într-un sat din Moldova la formarea colhozului)

Motto:
„Vara cosesc, n-am pâine la iernat,
cresc iarna boii ca să-i pierd în vară
şi-mi cară hoţii ţara hat cu hat,
eu rămân tot Grigore fără ţară.“.
Andrei Ciurunga

Dedic această povestire prietenului meu John Herman, director al Societății „European Americana“ din Chicago, care a ajutat mulţi români cu locuinţe şi mai ales pe cei cu venituri mici cu alimente, prin organizaţia federală.

Eram copil de nouă ani şi tatăl meu era un gospodar înstărit şi bine văzut în sat. Muncea ca toţi ţăranii din zori şi până-n noapte ogorul nostru moştenit din străbuni, împreună cu fraţii şi cu surorile mele mai mari. Casa cu grădină,

păsările, porcii şi vaca cu lapte erau în grija mamei, pe care o ajutam eu împreună cu o soră mai mare cu doi ani. Era spre sfârşitul verii şi tata cu cei doi fraţi mai mari aduceau la asfinţitul soarelui o căruţă încărcată cu fân uscat de pe câmp, pe care-l aşezau în podul de la şură, unde băgau şi căruţa peste noapte. Mirosea atât de frumos trifoiul şi lucerna, încât eu seara nu mă culcam în casă.

Îmi aşterneam un pat de fân în căruţă şi acolo dormeam, până începea să dea frigul. Dimineaţa o auzeam pe mama în grajd cum mulge vaca şi vorbeşte cu ea, ca să aud eu şi să mă scol s-o ajut. Dar îmi plăcea să dorm dimineaţa mai mult. Numai că auzeam vocea tatii:

— Gheorghe, Vasile, înhămaţi caii la căruţă!

Atunci săream din căruţă, mă spălam pe mâini şi pe faţă la fântână, beam cana cu lapte, mâncam felia de pâine unsă cu unt şi cu brânză, lăsate de mama pe masă, apoi alergam să dau de mâncare la porci şi la păsări, apoi, împreună cu sora mea Ileana, făceam curăţenie în grajd. Cel mai neplăcut lucru era rânitul la porci.

Cum terminam treaba, dădeam fuga în uliţă să joc ţurca cu ceilalţi copii din vecini. De-abia apucam să batem o dată fiecare ţurca, că auzeam vocea mamei:

Ionică, vino că trebuie să te duci cu mâncare la tata la câmp!

Mama în fiecare zi le trimitea mâncare caldă. Tot drumul până la marginea locului, aveam grijă să nu vărs oala cu mâncare, din care ieşeau aburi frumos mirositori. Când am ajuns, am întins ştergarul sub nucul cel bătrân, am aşezat castroanele, lingurile, am tăiat pâinea, apoi am strigat:

— Tată, nenea, lele, veniţi la masă!

După masă strângeam totul şi alergam până acasă, să mai apuc să joc ţurca cu vărul Năică, băiatul unchiului Vasile, fratele mamei, care era unul dintre cei mai înstăriţi oameni din sat. Tot el era primarul satului. Era un om cu carte, făcuse liceul la Iaşi, avea rafturi întregi pline de cărţi, iar, când vorbea oamenilor din sat, toţi îl ascultau cu mare atenţie. Eu îl iubeam mult pe unchiul Vasile care, de câte ori mă vedea, mă chema la el şi mă ridica în sus, apoi mă săruta pe amândoi obrajii, îmi dădea câteva bomboane şi-mi spunea:

— Ionică baiatule, să ai grijă de tine, că au venit vremuri grele peste ţărişoara noastră, iar tu, după cum am auzit de la maică-ta, ai o fire aprigă, să cauţi să vorbeşti cât mai puţin, să asculţi şi să bagi în cap, fără să spui ce se discută în casă, pentru că au pus comuniştii urechi de ale lor peste tot. Vor să ne ia pământurile şi vitele şi să facă şi aici colhoz ca-n Rusia.

— Dar cum să ne ia pământul care este al lui tata şi al mamei, primit zestre de la părinţi, şi vitele pe care tata a dat bani munciţi din greu, cum spunea aseară mama?

— Baiatul unchiului, ai grijă ce vorbesti, pentru că la comunişti nu are valoare nici proprietatea pământului, nici a vitelor. La ei totul trebuie să fie la un loc şi oamenii să muncească pe un salariu, pe care-l cred ei de cuviinţă. Lupta de clasă vrea să distrugă vechea orânduire. Nepotul meu, du-te şi te joacă şi să cauţi să nu uiţi ceea ce ai să vezi şi ai să auzi.

Când eram mai încins cu joaca, aud vocea mamei:

Ioane, dă fuga şi adună ouăle din cuibar, pune paie curate la porci.

După atâta alergătură, seara cădeam frânt în fânul frumos mirositor din căruţă.

*

Dar într-o dimineaţă de duminică, m-au trezit voci străine care vorbeau tare în curte şi se apropiau de şură. M-am ridicat în genunchi, m-am frecat la ochi şi am văzut trei bărbaţi îmbrăcaţi ca la oraş, doi oameni din sat şi un jandarm cu arma la umăr. Când am văzut că vor să intre în şură, m-am trântit în fân şi m-am prefăcut că dorm. Unul dintre ei, mai gras, a strigat la tata:

— Scoate căruţa din şură şi caii şi boii din grajd! Cu vaca vedem noi, mai târziu.

— Aţi venit să ne luaţi munca de-o viaţă, a noastră şi a părinţilor noştri, luaţi-le, dar eu nu pun mâna să vi le dau.

Intrând, doi dintre ei au pus mâna pe oişte, să scoată căruţa din şură. Atunci m-au văzut şi au strigat:

Dă-te jos din căruţă!

Eu le-am răspuns:

— Nu mă dau, acesta este patul meu şi eu sunt obosit şi mai vreau să dorm, pentru că astazi este duminică şi nu mergem la lucru.

Tata, văzând că unul vrea să dea în mine, mi-a strigat: Ionică, dă-te jos şi treci lângă mama.

Când m-am dat jos, „urâtul“, mi-a dat un picior în spate, de m-am trezit cu nasul în paiele din staul. Mă uit la tata şi-l văd negru la faţă de supărare, pe fraţii mei încruntaţi şi strângând pumnii, iar mama şi surorile plângeau. Mie îmi dăduseră lacrimile, dar nu am plâns, m-am aşezat lângă tata şi, încruntându-mă, l-am întrebat:

— Tată de ce ne iau căruţa, caii, şi boii, nu sunt ai noştri?

— Ba sunt ai noştri, răspunse tata, dar ni i-au luat ca să-i ducă la colectivă. Vor fi ai satului. Pământul se va

lucra în comun şi statul ne va plăti şi ne va da din recoltă cât crede el, din ce va produce întregul colectiv.

— Dar va fi mai bine, am întrebat eu?

— Ai să vezi tu mai târziu cum o să fie, mi-a răspuns tata.

Ne uitam cu toţii cum ies pe poartă bunurile familiei: căruţa cu caii şi boii noştri dragi, pe care nu i-am mai văzut niciodată. Uitându-ne peste gard am văzut pe uliţă trecând alte căruţe şi animale spre primărie. Am intrat în casă, ne-am asezat cu toţii în jurul mesei, într-o tăcere dureroasă. Tata a rupt tăcerea spunând:

Ceea ce am să vă spun acum, aici să moară. Când veţi ieşi pe poartă, să nu mai ştiţi nimic. Aseară am vorbit cu domnul părinte şi cu domnul Oneţiu învăţătorul, care au spus că bolşevicii vor face colhoz, cu orice risc, chiar dacă vor fi nevoiţi să împuşte jumătate din sat. În alte sate unde s-au împotrivit întocmirii gospodăriei colective, au adus armata, care a tras în săteni omorând mulţi. Până şi în satul Flămânzi de unde a început răscoala din 1907 au împuşcat oameni. În Ucraina la revoluţia bolşevică din 1917 au omorât cinci milioane de ţărani care s-au împotrivit colhozului. De aceea, Ionică, nu l-am strâns de gât pe ticălosul care te-a lovit cu piciorul.

După ce tata a tăcut, m-am dus în grajd şi, văzând-o pe văcuţa Joiana singură, am luat-o de gât şi am plâns, sărutând-o şi mângâind-o.

* *

Pe înserat mama vine la mine şi, ca niciodată, mă sărută şi-mi spune:

— Ionică, băiatul mamei, ştiu cât de mult îl iubeşti tu pe fratele meu Vasile. Vin cu o rugăminte la tine, du-te

prin spate, prin grădină, în aşa fel să nu te vadă cineva, pentru că tot satul este împânzit de străini şi nu avem voie să ieşim pe uliţă. Caută să vezi sau să auzi ce se întâmplă la unchiul tău acasă. De azi-dimineaţă sunt acolo ăştia care au fost şi la noi şi cine ştie ce grozăvii se mai întâmplă, pentru că Vasile este neînduplecat.

M-am dus prin grădina din spatele casei şi m-am furişat printre ierburi şi copaci, ca să nu fiu văzut. Când am ajuns în grădina unchiului Vasile, se lăsase amugul şi aproape târându-mă am ajuns în spatele casei. Am văzut lumină la ferestre şi am auzit voci din interior. Am ajuns lângă peretele casei, sub fereastră, şi m-am ridicat pe vârfurile picioarelor, dar nu am putut ajunge să văd înăuntru. Atunci am luat o buturugă din stiva de lemne şi m-am urcat pe ea. Doamne-Dumnezeule, ce mi-a fost dat să-mi vadă ochii! Unchiul Vasile era jos pe duşumea într-o baltă de sânge, cu faţa toată roşie. În cameră erau cei trei civili de la oraş, care ne luaseră caruţa, caii şi boii. Unul mai gras striga la unchiul Vasile:

Chiaburule, ai îndemnat oamenii să nu se înscrie în colectiv! Dacă nu semnezi, te omorâm în bătaie!

Urâtul şi celălalt dădeau cu bocancii în unchiul Vasile care respira greu şi scuipa sânge. Am mai apucat s-o văd pe mătuşa Ioana, soţia unchiului, care într-un colţ plângea şi printre suspine spunea:

— Semnează, Vasile, semnează că altfel te omoară ăştia!...

Pentru că mi-a venit rău de la stomac, am căzut de pe buturugă şi de-abia m-am târât până în fundul grădinii, unde după un copac am vărsat. Înainte de a pleca spre casă, am auzit o uşă trântită şi pe cineva strigând:

Lupescu, directorul Siguranţei, Nicky Ştefănescu, şeful Serviciului Secret al Armatei, Mihail Moruzov, prefectul Capitalei, Gavrilă Marinescu, inspectorul general al Jandarmeriei, Ion Bengliu, şi ministrul Justiţiei, Victor Iamandi. Regele Carol al II-lea se forţa să-şi ascundă satisfacţia realizării planului său şi luă cuvântul:

— Plângem cu toţii moartea marelui patriot Armand Călinescu, primul ministru al ţării. Acum nu avem timp de lacrimi, trebuie să acţionăm. Mişcarea Legionară trebuie distrusă, legionarii trebuie omorâţi până la unul!

— Majestate, dar sunt mulţi, facem baie de sânge? întrebă Mouzov.

— Nu mă interesează, daţi ordin să-i împuşte pe cei din închisori şi lagăre şi câte trei de fiecare judeţ.

— Dar cum, Majestate, fără sentinţă judecătorească, este crimă în masă, este genocid, interveni Victor Iamandi.

(Masacrul din noaptea Sfântului Bartholomeu a avut loc în secolul al XVI-lea, când catolicii francezi au omorât sute de hughenoţi, nu în secolul al XX-lea când regele Carol al II-lea cerea omorârea fără judecată a sute de legionari.)

— Din dispoziţie ministerială, semnată de primul ministru, răspunse regele.

— Încă nu avem prim-ministru. L-aţi desemnat pe generalul Argeşeanu, dar el nu a sosit încă şi nu ştim dacă va semna ordinul de împuşcare a câtorva sute de oameni, spuse Gavrilă Marinescu.

— Semnează-l tu, Marinescule, pe Argeşeanu, care n-o să spună că n-a semnat. Pentru el, Coroana României este un lucru care nu trebuie zdruncinat. Lumea nu trebuie să ştie tot ce facem noi şi mai ales adevărul. Iar tu, Moruzov,

să-ţi păstrezi pentru mai târziu oamenii tăi dintre cadrele Mişcării Legionare.

Gheorghiţă s-a târât până la tren, unde a adormit imediat ce a intrat în compartiment. A doua zi, a ajuns la stâna de la Babarunca, unde a căzut pe pat şi a dormit până a treia zi.

Când s-a trezit, lângă patul lui era Baciul Iancu, care-i schimba compresele reci pe frunte şi care îi spuse:

— Toată noaptea ai gemut, Gheorghiţă, şi ai strigat: „Nu-i schingiuiţi, nu-i omorâţi!“

— Baciule, n-am putut să-mi duc sarcina la îndeplinire, am ajuns prea târziu şi tare mă doare că n-am putut să le salvez vieţile lor şi sutelor de legionari, care au urmat şi au fost ucişi fără a avea vreo vină, ci numai aceea de a fi făcut parte dintre credincioşii ce l-au urmat pe deschizătorul de drum nou, Corneliu Zelea Codreanu, la fel cum primii creştini L-au urmat pe Iisus şi au fost daţi pradă fiarelor sălbatice.

— Ştiu, Gheorghiţă, tot ce s-a întâmplat cu tine, cu Miti şi echipa lui. Azi-noapte târziu, a sosit Radu şi ne-a povestit tot. Din păcate, previziunile doctorului Săvescu şi ale mele s-au adeverit, iar bilanţul este cumplit. Floarea Mişcării Legionare, stâlpii lăsaţi de Căpitan să ducă mai departe idealurile unei Românii frumoase şi bogate pentru toţi cetăţenii ei, s-a spulberat. Într-o noapte (21-22 septembrie 1939) au fost împuşcaţi fără judecată, după cum urmează: 13 la închisoarea Râmnicu Sărat, în frunte cu inginerul Gheorghe Clime, 7 la Spitalul Militar din Braşov, în frunte cu avocatul Traian Cotiga, 44 la lagărul de la Miercurea Ciuc, în frunte cu asistentul universitar Iordache Nicoară, 32 în lagărul de la Vaslui, în frunte cu avocatul Victor

Gărcineanu, 9 în Piaţa Elefterie din Bucureşti, în frunte cu avocatul Miti Dumitrescu. În total 105 legionari. Dar au mai fost scoşi din casă noaptea câte trei din fiecare judeţ, împuşcaţi în stradă şi lăsaţi acolo – un număr de 162 de legionari. Totalul legionarilor ucişi a fost de 267. Trebuie menţionat că din 72 de judeţe, 11 judeţe au refuzat crima. CINSTE LOR! Cu atâţia morţi de valoare, se poate spune: CE A AVUT MAI BUN MIŞCAREA LEGIONARĂ ZACE ÎN PĂMÂNT.

3. „FĂRĂ CĂPITAN, FĂRĂ ELITA LEGIONARĂ, FĂRĂ IDEAL, FĂRĂ VIS ÎN BĂTAIA VISCOLELOR IERNII"

Motto:
„Aţi luminat cu jertfe sfinte
pământul, până-n temelii,
căci arde ţara de morminte,
cum arde cerul de făclii."

Radu Gyr, „Imn morţilor"

Dedic aceste rânduri vărului meu cu suflet de aur, maiorul Andrei Colceriu.

Tristeţea Crăciunului din anul 1938 după uciderea Căpitanului a fost aceeaşi la Crăciunul lui 1939, pentru că dispăruseră stâlpii de la care mai aşteptam o salvare. Stâlpii Mişcării Legionare rămaşi după uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu fuseseră împuşcaţi în noaptea de 21 spre 22 septembrie 1939. Inginerul Gheorghe Clime, doctorul Ion Banea, avocatul Mihai Polihroniade, medicul Paul Craja, poetul Valeriu

Cardu, doctorul în Teologie Gheorghe Furdui, avocatul Alexandru Cantacuzino, Bănică Dobre, Gheorghe Istrate, asistentul universitar Iordache Nicoară, avocatul Victor Gărcineanu și mulți alții nu mai erau, iar golul lăsat de ei era prea mare și imposibil de înlocuit. Trecuseră zilele mohorâte de toamnă și, o dată cu venirea iernii, stăteam în camera mea de la stână și mă rugam pentru cei morți și pentru iertare. Nopțile vorbeam pe rând cu mama, cu Mirela, apoi îmi apărea în față chipul blând al Căpitanului și-l rugam cu lacrimi în ochi să ne ajute și să ne îndrume, pentru că suntem ca o barcă în furtună fără cârmă și fără vâsle. Într-o dimineață m-am sculat complet amețit de gânduri și, mergând de unul singur pe munte, deodată am ajuns în fața unei prăpăstii strigând: „Vreau lângă tine, mamă, lângă tine, Mirela, lângă tine, Căpitane! Ce rost mai are să trăiesc?" și am vrut să sar. Dar parcă mama și Mirela m-au ținut de mâini și Căpitanul mi-a apărut în față cu mâna ridicată și dojenitor, mi-a spus: „Gheorghiță, niciodată să nu te mai gândești să faci așa ceva. Aceasta este dezertare, fiecare trebuie să-și ducă crucea, cum a dus-o și Iisus Hristos cu toate suferințele Sale."

M-am întors la cabană și de atunci am căutat să nu mă mai frământ atât, pentru că aveam o sfântă datorie să luptăm și să nu ne lăsăm copleșiți de tristeți pe care nu le-am făcut și nu le-am dorit noi. Baciul era plecat în Maramureș la rude și îi simțeam lipsa. El întotdeauna m-a ajutat să ies cu bine din piedicile vieții. Îmi puneam tot felul de întrebări. Oare de ce atâta răutate și nu numai la cei cărora le era frică de Legiune, că le strică afacerile dubioase și ar avea multe de plătit, ci și la simplii executanți, ofițeri și soldați din Jandarmerie, comisarii și agenții lor, care chinuiau și omorau oameni nevinovați?

Ce se întâmplase cu conștiința acestor oameni, cum erau sfătuiți de șefii lor? Era frica de a nu-și pierde serviciul sau era și altceva? Ceva pe care nu-l știam și care trebuia să-l aflăm. Și deodată parcă o lumină mi-a deschis mintea. Regele era socotit un mit, ceva de care nu ai voie să te atingi și probabil asta li se spunea. Cei mai mulți credeau că „legionarii omoară polițiști, jandarmi și miniștri, chiar și pe rege, deci trebuie omorâți înainte de a vă omorî ei pe voi". Minciuna a dat roade, au fost uciși oameni nevinovați și a fost distrus un ideal de revigorare a românului, care să realizeze o Românie mai bună, mai bogată, mai cinstită, mai frumoasă și mai puternică, dorită de multe generații.

Și mai este ceva care se vede peste tot și care se numește INVIDIE, care naște URĂ, iar ura naște CRIMĂ. Cel mai apropiat exemplu îl formează regele Carol al II-lea, care era invidios pe Căpitan, pentru că tineretul țării îl urma. Regele a dorit ca Zelea Codreanu să-i dea Legiunea, oferindu-i în schimb Căpitanului scaunul de prim-ministru. La refuzul Căpitanului, s-a dezlănțuit furtuna, s-a pornit ura regală și la prima ocazie regele l-a închis, l-a condamnat și apoi l-a omorât pe Corneliu Zelea Codreanu.

Stăteam singur și mă întrebam toate aceste și altele. De exemplu, cine l-a adus pe Carol Caraiman în țară și l-a făcut rege? (În anul 1930, prim-ministru era Iuliu Maniu.) Foarte clare sunt cuvintele prințului Mircea, fratele lui Carol, care spunea următoarele: „Oare cum au putut crede oamenii noștri politici că s-ar întoarce fără amantă acest om care a dezertat din armată în timpul războiului, s-a automutilat pentru a nu lupta pe front contra comuniștilor unguri, care, deși avea comanda unui regiment, a fugit mișelește cu Lupeasca, metresa lui, fără să dea doi bani pe

regalitate, soţie, fiu şi părinţi? Plus renunţarea în scris la tron." Acest dezertor, devenit regele Carol al II-lea a ordonat omorârea a 272 de români, care au fost printre cei mai valoroşi oameni ai României (în anii 1938 şi 1939).

Cu aceste gânduri triste, aproape nu am ştiut că era Ajunul Crăciunului. Era o noapte limpede şi prin fereastră vedeam cum luna lumina pădurile. M-am ridicat de pe scaun şi vroiam să mă duc în casa ciobanilor şi să le fac o urare, când aud voci afară. Se deschide uşa şi apar îmbrăcaţi de munte şi cu schiurile pe umăr Radu şi Ion. Mare mi-a fost bucuria revederii! Ne-am îmbrăţişat şi, după ce s-au dezbrăcat şi s-au aşezat la masă, am auzit colinde la geam. Erau ciobanii cu familiile lor, care veniseră să petreacă împreună Crăciunul.

Când am deschis uşa şi i-am invitat înăuntru, aveau braţele încărcate cu toate bunătăţile, tăvi cu sarmale şi cârnaţi aburinzi, bineînţeles brânzeturi, cozonaci şi o damigeană cu vin. Am petrecut împreună până târziu în noapte, cântând frumoasele colinde româneşti.

A doua zi Ion îmi spune:

— Nea Gheorghiţă, să ştii că toţi prietenii noştri se gândesc la tine şi îţi trimit prin mine toată compasiunea lor pentru cele două pierderi cumplite pe care le-ai suferit: moartea soţiei tale Mirela şi a mamei tale. Înaintea vacanţei de Crăciun, a venit la mine Aurel şi mi-a spus: „Ioane, te roagă tata să treci pe la noi, este tare îngrijorat de nea Gheorghiţă." Şi m-am dus, la familia Moraru. Aceeaşi primire caldă şi masa întinsă. După-masă domnul Moraru mi-a spus: „Ioane, am o mare rugăminte la tine, să te duci şi să-l cauţi pe Gheorghiţă, pentru că suferinţele lui sunt atât de mari încât nu trebuie lăsat singur. Sunt lovituri pe care

un om le poate îndura, dar sunt altele care te distrug şi un suflet şi o minte ca a lui nu trebuie pierdute, acum când au fost ucişi toţi cei care au fost mai valoroşi din Mişcarea Legionară. Vânturile negre zboară asupra legionarilor, de când l-au ucis pe Căpitan, care una a lăsat drept cuvânt de ordine (linişte totală) ca să poată supravieţui Mişcarea şi alta au făcut unii şi este suspectă neascultarea. Du-te şi vorbeşte şi cu doctorul Săvescu, care pe lângă inteligenţă are şi un suflet mare. Face parte dintre puţinii care nu-şi strigă credinţa la colţ de stradă, ci o ţine ascunsă în sufletul lui şi o dă numai celui verificat că o merită. I-a cunoscut pe cei mai buni, despre care vorbeşte cu admiraţie şi nu crede în posibilitatea înlocuirii lor. Spune şi acum: «Golul lăsat de Ionel Moţa nu a putut fi umplut de nimeni.» Du-te, Ioane, şi, să ştii, ce-ţi va spune doctorul gândesc şi eu. Toate să i le spui lui Gheorghiţă." M-am dus şi pe înserat am ajuns la doctor, care m-a primit în biroul lui şi mi-a spus: „Eu sunt îngijorat de drumul pe care s-a mers după uciderea Căpitanului. Ideea răzbunării a ajuns un ghid (sau poate un scop), dar şi mai grav a fost faptul că s-au înţeles greşit cuvintele de răzbunare ale Căpitanului. Acea răzbunare nu însemna o răzbunare cu pistolul, ea se ridica peste un gând atât de mic, era ceva mult mai presus de a ucide. El, vizionarul care a văzut drumul greşit al conducătorilor ţării, nu se putea gândi la un lucru atât de meschin (la pistol). El care mergea pe drumul lui Iisus Hristos de ani de zile, avea şi gândurile pe acelaşi drum. Cea mai desăvârşită răzbunare a înfăptuit-o Domnul nostru Iisus Hristos prin apostolii lui, care au răspândit Sfânta Credinţă în întreaga lume. Tot aşa şi-a dorit răzbunarea Corneliu Zelea Codreanu, ca apostolii lui să ducă mai departe gândurile

şi idealurile de viaţă, nouă tuturor românilor, şi poate şi altor popoare doritoare de Libertate, Adevăr, Cinste şi Dreptate pentru toţi oamenii. Iisus s-a jertfit pe El, nici un apostol nu a fost ucis cu El sau imediat după El. Apostolii şi-au îndeplinit misiunea lor pe pământ creându-şi alţi apostoli şi ducând Cuvântul Domnului Iisus în întreaga lume cunoscută atunci. Din păcate cei mai buni apostoli ai Căpitanului au fost ucişi după un an, pentru că s-a înţeles greşit răzbunarea şi a fost întrebuinţat pistolul, nefiind ascultată Circulara nr. 148 din 21 februarie 1938. Căpitanul a spus printre altele: «Suntem aruncaţi dintr-un raport de drept, într-un raport de forţă. Pe acesta însă, noi nu-l primim. Noi am înţeles să acţionăm în cadrul legii, manifestându-ne credinţele noastre. Noi nu voim să întrebuinţăm forţa. Noi nu voim să întrebuinţăm violenta. NE ESTE SUFICENTĂ EXPERIENŢA DIN TRECUT, CÂND FĂRĂ VOIA NOASTRĂ AM FOST ATRAŞI PE CALEA VIOLENŢEI. La orice violenţă, noi nu mai răspundem în nici un fel. Suportăm. Şi chiar atunci când întreaga naţiune română este tratată ca o turmă de animale inconştiente. LOVITURĂ DE STAT NU VOIM SĂ DĂM.» Această circulară a Căpitanului ne arăta că el nu a fost de acord nici cu împuşcarea lui Duca, nici cu omorârea lui Stelescu. Impresia mea este că mulţi l-au cunoscut pe Căpitan, dar puţini l-au înţeles şi aici se potrivesc cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos spuse lui Toma necredinciosul: «Fericiţi cei ce nu au văzut şi au crezut.» La fel putem spune: fericiţi vor fi cei care nu l-au cunoscut pe Căpitan şi totuşi au urmat drumul deschis de el, înţelegând gândirea lui vizionară, spre o Românie cu o conducere cinstită, demnă, liberă, cu o viaţă îmbelşugată pentru toţi cetăţenii ei indiferent de originea etnică, de religie

şi de apartenenţa politică, o adevărată democraţie, care să aşeze ţara noastră România aşa cum merită, alături de ţările-surori: Franţa, Italia şi Spania, cât şi de SUA. Ioane, te rog să-i mai spui lui Gheorghiţă toate cele de mai sus şi să adaugi că toţi cei care se laudă că prin anumite acţiuni au luat sabia neamului şi i-au pedepsit pe unii vinovaţi de subminare a intereselor patriei nu au reuşit să schimbe nimic şi mai ales nu au ajutat, ci din contră au făcut numai rău Ţării, Meamului şi Mişcării Legionare."

Ion a terminat şi toţi trei am rămas pe gânduri pentru că erau adevăruri zguduitoare, spuse cu atâta sinceritate de cei pe care-i apreciam şi îi iubeam. Am simţit nevoia să mă destăinui şi eu zicându-le următoarele:

— Bunii mei prieteni, vă spun cu mâna pe inimă că în ultimele luni, singur, aici în mijlocul brazilor şi în liniştea munţilor, de multe ori în genunchi cu ochii la cer, rugându-mă lui Iisus Hristos şi la sfinţii mei dispăruţi – mama, Mirela şi Căpitan –, m-am gândit mult la cele întâmplate şi am căutat să judec totul fără patimă şi ură, împotriva celor care ne-au făcut atâta rău. Concluziile mele se aseamană cu cele ale doctorului Săvescu. Nici eu nu sunt de acord cu răzbunarea cu pistolul. Nu avem dreptul să luăm viaţa unui semen de-al nostru, dacă vrem să ne numim creştini. În consecinţă nu am fost de acord cu nici o violenţă, cu nici o rezolvare cu pistolul. Dacă ne numim adepţi a învăţăturilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos, atunci să facem ceea ce ne-a învăţat El, care, atunci când Petru a tăiat cu sabia urechea unui soldat care vroia să-L aresteze pe Iisus, a pus la loc urechea tăiată şi i-a îndemnat pe Apostoli să fie liniştiţi. La fel Căpitanul a îndemnat legionarii la linişte şi ascultare şi a mers mai departe desfiinţând partidul „Totul

pentru Ţară" şi Mişcarea, ca legionarii să scape cu viaţa din prigoană cumplită care sigur că va veni. Ne întrebăm: cine au fost cei care nu au respectat ordinele Căpitanului, nici înainte nici după uciderea lui, şi de ce au făcut-o, cu ce scop sau din ordinul cui?

S-a aşternut tăcerea şi eram trişti că nu puteam îndrepta nimic. Dându-mi seama că sunt gazdă, mi-am revenit, mi-am invitat prietenii la masă, care era încă plină cu bunătăţile aduse de ciobani, în Ajun. Acum era Crăciunul şi am ciocnit un pahar cu vin. Eram cu toţii obosiţi şi ne-am culcat devreme.

A doua zi, am plecat să colindăm munţii şi pe anumite pârtii am şi schiat. Ne-am întors după mai multe ore obosiţi, flămânzi, dar roşii în obraji şi cu veselia care ţi-o dă tinereţea şi prietenia. După ce am mâncat, au reînceput discuţiile şi Radu a vrut să spună din gândurile lui:

— Ne cunoaştem de atâta timp, nu prea am avut vreme să ne deschidem sufletul pentru că toate furtunile au venit peste noi, ne-au încovoiat, dar nu ne-au despărţit. Împreună am stat uniţi în faţa trăsnetelor care ni i-au luat pe Căpitan în noaptea Sfântului Andrei 29-30 noiembrie 1938 cei trei Nicadori şi zece Decemviri, ca să nu ne lase nici un an de linişte şi în noaptea de 21-22 septembrie 1939 să fie împuşcaţi Apostolii Legiunii în număr de 272. Mulţi dintre noi au ajuns să-şi pună multe întrebări, să-şi piardă încrederea până şi într-o justiţie divină. Cel mai mare reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhul Miron Cristea, de altfel un om foarte cult, a primit să fie prim-ministru într-un guvern-marionetă în mâinile regelui Carol al II-lea. Prima întrebare: de ce-i trebuia să fie şi prim-ministru, nu-i ajungea şefia Biserici Ortodoxe? Nici

nu ştim dacă era admisibil aşa ceva. A doua întrebare valabilă pentru toţi politicienii, dar mai ales pentru reprezentanţii Bisericii Ortodoxe Române: au făcut vreun gest de revoltă oral sau scris împotriva împuşcării fără sentinţă judecătorească a sutelor de Români? NU! Este trist, dar adevărat. Nimeni nu a zis nimic. Capete plecate. Turmă. O justificare ar fi aceea a împuşcării primului ministru Armand Călinescu (în ziua de 21 septembrie 1939), de către o echipă de nouă legionari prahoveni, care au crezut că astfel răzbună omorârea Căpitanului. Toate acestea pentru faptul că Armand Călinescu numise ofiţerii şi jandarmii, cei care trebuiau să execute uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu şi a încă 13 legionari, în pădurea Tâncăbeşti, ordin dat telefonic din Gemania de către regele Carol al II-lea. Predarea echipei de legionari conduse de Miti Dumitrescu, care l-au împuşcat pe primul ministru şi care au fost schingiuiţi şi împuşcaţi imediat a fost o mare greşeală pentru că a adus împuşcarea celor 272 de legionari fruntaşi. Nu merita ca pentru un nemernic ca Armand Călinescu să pierdem Elita Legionară. Cei care l-au sfătuit pe Miti Dumitrescu să acţioneze sunt vinovaţi.

După câteva zile petrecute împreună, terminându-se vacanţa, Radu şi Ion au plecat, iar ultimele lor cuvinte au fost următoarele:

— Nea Gheorghiţă, să ştii că Paştele îl vom face tot împreună. Vom reveni la stână. Să ai grijă de dumneata să nu te laşi copleşit de gânduri. Să nu pleci nicăieri, prigoana nu a trecut şi aşteptăm noi evenimente pe plan mondial.

4. 1940, ANUL DEZASTRELOR NAŢIONALE

PARTEA I

DRAGOSTEA N-ARE OPRELIŞTI

Motto:
„Inteligenţa nu se măsoară după adâncimea
cu care descoperi şi disociezi
adevărul de minciună, ci după perspicacitatea
cu care poţi salva un adevăr compromis."
Mircea Eliade

Dedic această povestire prietenului meu Mugur Alexandru Simionov, sculptor şi pictor de mare talent.

La stână

A doua zi după Bobotează este ziua de Sfântul Ion şi mi-am adus aminte că în această zi îl sărbătoream pe tata, care se numea Ion. Mama ţinea foarte mult să facem o petrecere la care invita toate rudele şi prietenii, ştiind câtă plăcere îi făcea tatii. Mai târziu, când m-am mărit, mi-a mărturisit că întotdeauna a trăit cu frica în sân că-l va pierde

pe tata de tânăr. Avusese nişte vise pe care ea le considera prevestitoare. Îmi spunea:

— Dragul meu copil, am avut întotdeauna presimţirea că fericirea căsniciei cu tatăl tău nu va dura mult. Ne iubeam cu disperare, încât tremuram de frică să nu-l pierd pe iubitul meu Ionică. Când eram mai fericiţi că vă aveam şi pe voi doi, pe tine şi pe sora ta Ana, vine groaznicul război şi-mi ia iubitul şi nu mai vine înapoi niciodată. A căzut la Mărăşeşti în fruntea companiei sale.

Toate acestea mi le aminteam stând pe gânduri, în camera mea de la stână, când, deodată, aud gălăgie afară şi, când ies în uşă, îl văd pe Baciul Iancu înconjurat de ciobani. Aceştia se bucurau de venirea lui. M-am dus, l-am îmbrăţişat şi i-am spus:

— Bine că te-ai întors, Baciule, mare nevoie aveam de dumneata! Mi-ai lipsit tocmai în momentele cele mai grele, când ajunsesem ca o barcă pe valuri fără cârmă şi-mi era frică să nu mă pierd. Cred că pentru oricine sunt lovituri prea mari să-ţi pierzi soţia, apoi mama şi prietenii dragi să fie ucişi mişeleşte. Dar Dumnezeu are grijă de fiecare şi au venit aici de Crăciun Radu şi Ion trimişi de familia Moraru şi de doctorul Săvescu, astfel că am petrecut Sărbătorile împreună alungându-mi gândurile negre.

— Gheorghiţă, mă bucur că au venit băieţii aici şi nu ai fost singur de Sfintele Sărbători de Crăciun. Avem multe de discutat, s-a schimbat situaţia în Europa şi în ţară, dar acestea toate mai târziu, acum îmi este foame. Haide la masă!

Pe lângă obişnuitele brânzeturi, am avut la masă sarmale, cârnaţi şi tradiţionalii cozonaci, toate servite de câteva fete din sat, venite la părinţii şi fraţii lor de la stână. Una

dintre ele, subţirică, cu părul lung negru şi cu ochii de aceeaşi culoare, într-un costum naţional cu o bundiţă înflorată, nu-şi mai lua ochii de la mine şi sincer vorbind şi mie mi-a plăcut.

După masă, Baciul m-a luat de umeri şi mi-a spus:

— Băiatul meu, mai întâi să facem o incursiune în trecut, pentru că fără el, nu putem analiza prezentul, care devine mereu trecut şi întotdeauna gândurile noastre se duc spre viitor, deoarece dorim ceva mai bun şi mai bine decât ce a fost şi ce vedem azi.

1918 a fost anul în care visele de sute de ani ale românilor de a se uni într-o singură ţară au fost realizate cu sacrificarea celor 800 000 de ostaşi, care şi-au dat viaţa pentru România Reîntregită, printre care şi tatăl tău căzut la Mărăşeşti. Această Unire s-a făcut sub domnia regelui Ferdinand, a reginei Maria şi a guvernării Brătienilor. România a avut o scurtă perioadă de 20 de ani (1918-1938) când a cunoscut în toate domeniile o dezvoltare nemaiîntâlnită. Dintr-o ţară eminamente agrară, a început marea industrializare. Fabrica Malaxa livra locomotive Franţei şi Germaniei. Exportam cereale şi importam unelte industriale. Industriile – chimică, uşoară şi alimentară – au cunoscut un mare avânt.

Toate au mers bine până în anul 1938 când regele Carol al II-lea a introdus dictatura regală şi i-a ucis pe Corneliu Zelea Codreanu şi încă 13 legionari (toti 14 fuseseră judecaţi şi condamnaţi la ani de închisoare, urmând a-şi executa respectivele pedepse). Dar în noaptea de 30 noiembrie 1938, au fost scoşi din închisoarea Râmnicu Sărat pe motiv de transferare la închisoarea Jilava, de către 14 jandarmi, conduşi şi instruiţi de doi maiori. Dar pe drum, în dreptul pădurii

Tâncăbeşti, la un ordin, au fost strangulaţi. Ajunşi la închisoarea Jilava, au fost împuşcaţi în spate ca să se justifice evadarea şi apoi au fost aruncaţi în groapa care fususese făcută dinainte, iar peste cadavre s-au turnat damigene de acid sulfuric. Procesul-verbal a fost încheiat de un colonel procuror. Ordinul de ucidere a fost dat de ministrul de interne Armand Călinescu, care primise telefon de la regele Carol al II-lea. Acesta tocmai făcuse o călătorie în Franţa, Anglia şi ultima oprire a făcut-o în Germania la reşedinţa lui Hitler, care era atunci conducătorul Europei, pentru că toţi tremurau în faţa armatei pe care el o crease. Hitler i-a spus lui Carol că pe el îl interesează petrolul şi grâul românesc, şi nu situaţia politică internă a României. Ceea ce de altfel dorise să afle Carol. Din trenul cu care revenea în ţară a dat ordinul de ucidere al lui Corneliu Zelea Codreanu. (Dacă Hitler i-ar fi spus lui Carol să nu se atingă de Codreanu pentru că altfel va avea de-a face cu armata germană, Carol, care era fricos şi laş, nu ar fi îndrăznit să-l ucidă. De unde se vede că Hitler nu agrea Mişcarea Legionară şi nici pe Codreanu.) Această odioasă crimă a stopat drumul înainte al poporului român. Imediat s-au umplut închisorile şi lagărele cu mii de legionari (profesori, doctori, ingineri şi studenţi).

Anul 1939 a fost mai sângeros decât precedentul, pentru că împuşcarea primului ministru Armand Călinescu (de către o echipă de nouă legionari prahoveni conduşi de Miti Dumitrescu dornici să-l răzbune pe Căpitan, care şi-au jertfit vieţile lor tinere) a adus după ea uciderea întregii Elite Legionare, în număr de 256, din închisori, lagăre şi din casele lor, în noaptea de 21-22 septembrie 1939 (scoşi în noapte, împuşcaţi, fără judecată, fără

sentinţă). Cred că împuşcarea lui Armand Călinescu, care căzuse în dizgraţia regală, a fost o greşeală pentru că nu merita, pentru un ticălos, să pierdem sute de oameni care nu aveau egal. Iar acum parcă blestemul morţilor nevinovaţi acţionează asupra României (cum se spune ca sabia lui Zamolxe drept pedeapsă). Într-o Europă dominată de două extreme periculoase, pe de o parte ura de rasă a lui Hitler, iar pe de altă parte ura de clasă a lui Stalin, la fel de distrugătoare, şi care până la urmă nu se putea să nu se lupte între ele, cele două erau acum speculate la maximum de cei interesaţi să rupă din România. Pe de o parte ruşii (URSS) să ne ia iar Basarabia, care ne mai fusese luată în 1812, şi Bucovina. Ungurii care de la pacea de la Trianon nu făcuseră altceva decât să submineze această pace şi să revendice Transilvania, câştigând simpatii, ba cu frumoasele unguroaice, ba cu bani, deşi întotdeauna ei au fost în minoritate. În ultimul timp şi bulgarii revendică de la noi Cadrilaterul (judeţele Caliacra şi Durostor). De altfel aceste două fiare (Hitler şi Stalin) au început cu Polonia tot în 1939, unde, după un război de câteva săptămâni, au înfrânt-o şi au împărţit-o. Războiul s-a mutat în Franţa.

Acum se aude de un pact Ribbentrop-Molotov prin care hitleriştii acordă sovieticilor dreptul să ocupe Ţările Baltice (Estonia, Letonia, Lituania), Basarabia şi Bucovina (care niciodată nu a fost a ruşilor).

*

Dar acum să revenim la situaţia din ţară, unde factori mai greu de descifrat au oprit prigoana. Mai mult, se naşte întrebarea de ce acest rege care pornise să distrugă

Mişcarea Legionară până la ultimul om, acum vrea o colaborare cu legionarii. Ceva nu este în regula, trebuie aflat ce s-a întâmplat, ce factori au intervenit şi de ce?

La Palat

În acest timp în Palatul Regal se purta o discuţie între regele Carol al II-lea şi Ernest Urdăreanu, mareşalul palatului. Regele, plimbându-se agitat prin cameră, spuse:

— Crezi că legionarii se vor potoli sau trebuie exterminaţi până la unul, pentru că vor să-l răzbune pe Căpitanul lor, deci vor să mă împuşte pe mine, duşmanul lor de moarte? Eu a trebuit să-l omor pe Codreanu, pentru că aproape tot tineretul ţării îl iubea şi în curând toată ţara urma să fie a lui, iar eu rămâneam un păduche. L-am chemat să-l fac preşedintele Consiliului de Miniştri, iar el să-mi dea Legiunea şi m-a refuzat. Nici măcar nu a venit la palat când l-am invitat la dineu, după alegerile din 1937, influenţat de Maniu. A jucat pe cartea lui Maniu şi a murit. Dacă juca pe cartea mea, trăia şi azi. În plus, când eram în străinătate mi-au fost arătate ziare cu trei atentate legionare, unul în Timişoara, altul la Alba Iulia şi al treilea în Bucovina la sinagogi şi fabrici. Acestea m-au făcut să dau ordinul de ucidere a lui Codreanu în lipsa mea din ţară, pentru că şi atentatele au fost comise tot atunci. Am instituit dictatura şi tremură toţi de frică în faţa mea. Până acum mi-au reuşit toate jocurile, şi cel cu Duca, de care vroiam să scap, iar legionarii mi-au făcut plăcerea. Dacă-l întrebau pe

Codreanu, nu-mi reuşea pasenţa, el nu ar fi admis împuşcarea lui. Apoi mi-a fost mai uşor să scap de Călinescu (care nu m-a ascultat când i-am cerut ca o dată cu Zelea Codreanu să fie omorât şi Maniu), pentru că legionarii care-şi dăduseră seama că nu trebuie împuşcat erau sau în închisori, sau morţi. Moartea lui Călinescu mi-a dat libertatea să împuşc toată elita legionară (256 de oameni) care reprezenta un mare pericol pentru mine şi Duduia. Din ceea ce a mai rămas din conducerea Mişcării Legionare, mai sunt câţiva în Germania şi de alţii are grijă Moruzov. Familia Codrenilor nu e răzbunătoare. Aşa că stăm bine, Urdărene!

— Majestate, aveţi dreptate, dar trebuie să ştiţi că acum lumea vorbeşte despre aceste crime şi popularitatea regelui a scăzut foarte mult. Prea au fost comise multe omoruri fără justificare şi fără o condamnare judecătorească. Acum, ca să ne mai redresăm, trebuie să ne oprim, să dăm drumul la cei câţiva care au supravieţuit genocidului din închisori şi lagăre şi trebuie încercată o destindere, prin care vom câştiga mulţi disidenţi, atrăgându-i de partea noastră.

— Dar cum crezi că-i vom putea atrage de partea noastră pe căpoşii de legionari?

— Foarte simplu! Dumneavoastră ştiţi că pe majoritatea românilor îi atrage titlul de ministru şi decoraţiile. Cum l-aţi câştigat pe marele istoric Nicolae Iorga de partea dumneavoastra (când ştim cu toţii că era un antiregalist notoriu), cu decoraţii şi cu titlul de consilier regal?

— Tu cu ce vrei să-i câştig pe legionari, să-i fac miniştri şi ce să le mai dau?

— Doi, trei miniştri adjuncţi sau plini, la ministere fără importanţă, va arăta lumii generozitatea regelui şi va fi o destindere politică, care este aşteptată de toată lumea,

mai ales că nori negri se îndreaptă spre cerul României atât din partea URSS-ului, cu privire la Basarabia, cât şi din partea Ungariei, privitor la Ardeal. Iar bulgarii doresc Cadrilaterul.

— Să ştii că gândeşti bine, Urdărene, ca un adevărat politician. Să faci lista cu propunerile şi s-o dai lui Moruzov să-i verifice.

La stână

La stână Baciul spunea în continuare:

— Că regele şi camarila au ajuns la asemenea soluţii cu miniştri legionari înseamnă că lucrurile stau tare prost pentru ei sau aruncă momeala ca proştii să o înghită. Este adevărat că au reuşit să ucidă elementele cele mai valoroase din Mişcarea Legionară şi să rămânem mai puţini cu trei sute. O să vedem cine va primi să facă parte din guvern şi de ce. Pentru că în 1937 Căpitanul, care avea lângă el toată elita legionară, a refuzat să facă guvern legionar. Trebuie să fim foarte atenţi la ce va face „eminenţa cenuşie“ a lui Carol, care este Mihail Moruzov, şeful Serviciului Secret al Armatei, un om cu o vastă experienţă în spionaj, dotat cu o inteligenţă vie şi care are agenţii lui în toate partidele. Ştie tot ce se întâmplă în ţară şi a avut şi în cadrul Mişcării Legionare agenţii lui, pe Stelescu şi pe Vârfureanu. Iar acum nu se poate să nu fie şi el implicat în toate aceste manevre. Atenţie mare trebuie să avem asupra partidelor istorice pentru că în anii de domnie ai lui Carol al II-lea, mulţi

— Care eşti, mă, acolo?

Se lăsase întunericul. Într-un suflet am ajuns acasă, unde mă aştepta mama în grădină şi, când i-am povestit ce am văzut, a început să plângă şi să se vaiete:

— L-au omorât tâlharii pe Vasile...

Apoi a intrat în bucătărie unde toată familia aştepta veştile. Eu m-am dus la culcare în casă. Nu mai aveam căruţa în şură. Rugăciunea din acea seară am închinat-o unchiului Vasile şi, înainte de a adormi, am auzit-o pe mama cum povestea cele văzute de mine în casa unchiului.

A doua zi am auzit că l-au dus la spital pe unchiul Vasile, dar nu au putut să-l salveze şi după câteva zile a murit. Tata mi-a interzis să povestesc cuiva ceea ce am văzut în acea noapte în casa unchiului Vasile.

Fratele meu mai mare Gheorghe vorbea cu o fată, Florica, şi aveau de gând să se căsătorească. Aşa cum era obiceiul la noi, trebuia să se ducă în peţit, adică băiatul cu părinţii lui să ceară fata de la tatăl şi mama ei, şi să se înţeleagă ce dau părinţii fetei şi ce dau cei ai băiatului, ca astfel tinerii să-şi încropească o gospodărie. În familia fetei era o problemă mai delicată pentru că tatăl ei murise în război şi fratele mai mare rămăsese capul familiei.

Acest lucru nu era o piedică pentru Gheorghe, el fiind bun prieten cu Stan, fratele fetei. Cei doi discutaseră şi se înţeleseseră cum vor face. Pentru că şi Stan era în vorbă cu o fată şi cei doi voiau să se căsătorească, s-au înţeles ca să facă odată ambele nunţi. Această înţelegere a fost făcută în vremuri bune, înainte de apariţia „demonului" colhoz. Acum, Gheorghiţă i-a spus tatălui nostru:

— Tată, eu mă duc să văd ce fac Florica şi Stan, că parcă îmi este frică, să nu aibă ceva necazuri cu ăştia care

au venit să ne ia munca noastră de o viaţă şi care au numai faţă de om, dar suflet de fiară.

Gheorghe s-a dus numai într-o fugă şi, când a intrat în ograda viitoarei mirese ce vede? Pe Stan urcat pe marginea fântânii şi pe Florica şi mama lor plângând şi strigând:

— Stane, ce faci, pe noi cui ne laşi, nu te arunca, toate se vor aranja până la urmă!

— Nu mai pot, mamă, şi tu, Florico, să mai trăiesc fără pământ, fără animale! Ce să fac, să fiu slugă la dârloagă?

A vrut să sară în fântâna adâncă, dar, tocmai atunci, Gheorghe ajunsese lângă el şi l-a apucat de mijloc şi l-a tras jos. Amândoi erau voinici, dar fratele meu era mai înalt. Florica şi mama ei i-au îmbrăţişat şi sărutat pe Gheorghe, apoi pe Stan, care se potolise şi care i-a mulţumit şi el lui Gheorghe.

Nunţile s-au făcut totuşi, dar a mai trebuit să treacă un an şi jumătate, iar mirii să fie mulţumiţi cu ce le mai rămăsese.

politicieni au părăsit partidele care i-au lansat şi au trecut de partea regelui. Aceştia au fost Gheorghe Tătărescu de la liberali, Armand Călinescu şi alţii de la ţărănişti. Numai familia Brătienilor, Iuliu Maniu şi Corneliu Zelea Codreanu au avut şira spinării dreaptă şi au devenit duşmanii regelui.

Baciul a continuat să-şi depene amintirile:

— Lumea nu ştie că într-o zi în palat a avut loc o discuţie aprinsă între regele Carol al II-lea şi fratele lui prinţul Nicolae. De faţă erau mama lor regina Maria şi baronul Stărcea. Principele Nicolae i-a spus regelui:

— Carol, mai ascultă şi glasul oamenilor cinstiţi, pentru că se vorbeşte că în ultimul timp te-ai îndepărtat de linia pe care trebuie s-o aibă un rege! Ai făcut mult rău, ce tot ai cu legionarii lui Codreanu? Nu te mai saturi de câte crime ai făcut? Ce te tot îndeamnă femeia cu care trăieşti? Te-ai îndepărtat de familie şi de toţi oamenii care vor binele ţării şi te-ai înconjurat numai de lingăi!

— Bagă-ti minţile în cap, Nicolae, şi nu mă scoate din sărite, mai bine vezi că ne-ai făcut de râs şi te-ai însurat cu o oarecare, o femeie simplă, când aveai obligaţia să iei o prinţesă! i-a replicat regele.

— Adică să fac ce ai făcut tu, să iau o prinţesă cum a fost Elena, să-i fac un copil şi apoi s-o dau afară din ţară ca pe un nimic şi să mă încurc cu o femeie de cea mai proastă conduită, fapt condamnat de toată ţara? Carol se făcuse roşu la faţă, tremura tot şi strigă la Niculae:

— Cum îndrăzneşti să mă judeci tu pe mine? şi scoase pistolul din buzunar. Îţi arăt eu ţie cine este rege în ţara asta!...

Şi, pe când îndrepta arma spre Niculae, regina Maria, care era alături, s-a aşezat repede în faţa lui Niculae şi nu

a mai apucat să spună ceva, pentru că glonţul destinat lui Niculae a lovit-o pe regină. Toată această întâmplare s-a încercat să fie ţinută ascunsă, dar până la urmă s-a aflat şi nu se ştie cât a contribuit mai târziu acest glonţ la moartea bunei şi vestitei regine Maria. Dar această întâmplare este mai veche, acum să vorbim despre „politichia" românească în acest an, care vine după două toamne în care râurile Ţării Româneşti s-au înroşit de sânge nevinovat. Cred că oamenii cinstiţi îşi puneau întrebarea cum de mai rabdă Dumnezeu atâtea răutăţi şi crime. În schimb, unii aşteptau şi doreau să fie miniştri, oameni care păreau să fi fost adepţii marelui credincios şi schimbător de drum, Corneliu Zelea Codreanu. Moartea lui întunecase nu numai cerul, ci şi minţile şi inimile românilor. Bucuria unei vieţi noi, pe care el o pregătise, muncind şi construind atât drumuri, biserici, diguri şi case culturale, cât şi suflete tari de patrioţi neînfricaţi se spulberase. Politica este o mare curvă. Acest lucru l-am văzut cu toţii – cum marele istoric Nicolae Iorga şi „poetul pătimiri noastre" Octavian Goga au fost în politică nişte marionete în mâinile versate ale vechilor politicieni sau în mâinile pătate de sânge ale regelui Carol al II-lea. Dar, dragul meu, ajunge pentru ziua de astăzi, sunt cam obosit, hai să ne odihnim! Dacă nu-ţi este somn, plimbă-te pe afară şi mai stai de vorbă cu ciobanii, pentru că trebuie să ştim ce gândesc ei şi mai ales ce se vorbeşte prin satele lor de la deal sau de la câmpie.

I-am spus Baciului noapte bună, mi-am luat cojocul şi am ieşit. Am văzut lumină în camera de mese a ciobanilor şi m-am îndreptat spre ea. La uşă m-am oprit auzind o frumoasă doină cântată din fluier şi acompaniată de câteva voci de fete. Mă gândeam că după moartea Căpitanului,

a Mirelei şi a mamei nu am dreptul la distracţie şi la muzică. Dar se deschide uşa şi fata frumoasă pe care o văzusem la masă apare în faţa mea şi, când mă vede, îi sticlesc ochi de bucurie. Îmi spune:

— Ce bine îmi pare, domnule Gheorghiţă, că veniţi la noi. Aveţi şi dumneavoastră nevoie de puţină destindere, de puţină muzică, puţină veselie. Prea mult aţi stat singur cu gândurile triste. Viaţa îşi cere dreptul ei, sunteţi tânăr. Vă rog, intraţi!

Înăuntru mai mulţi bărbaţi, femei şi fete stăteau în jurul mesei. Cu toţii cântau acompaniind un bărbat voinic care cânta din fluier. Când m-au văzut, s-au ridicat în picioare şi, după ce am dat mâna cu fiecare, cel mai bătrân m-a aşezat lângă el spunând:

— Domnule profesor, de mult aşteptam să vii între noi, ţăranii, şi ne-am întrebat cât timp vei sta în post şi rugăciune după pierderea soţiei şi a mamei. Noi, în simplitatea noastră, aflăm şi ştim multe întâmplări care pot să-ţi ajute în lupta dumitale pentru dreptate şi adevăr. Acum două săptămâni a venit acasă în concediu de boală Vasile Vântu, care a făcut armata la jandarmi. Mama lui este sora mea. Ea a venit la mine şi mi-a spus: „Grigore, vino până la noi, băiatul meu Vasile, care este şi nepotul tău şi tu i-ai fost ca al doilea tată după moartea soţului meu, vorbeşte singur, spune nişte lucruri groaznice. Sare din pat şi strigă: «Nu-l tăia, lăsaţi-l, nu-l mai chinuiţi atât!» Apoi cade în pat şi adoarme obosit şi transpiraţia curge pe el. Vasilică, băiatul meu, a fost detaşat în septembrie anul trecut (1939) la închisoarea Râmnicu-Sărat şi se pare că a fost martor fără să vrea la anumite scene de schingiuiri, care l-au impresionat în aşa măsură încât l-au

zdruncinat, poate, pentru toată viaţa.“ Am fost, l-am văzut şi m-am crucit cât este de slab, nu are poftă de mâncare şi tot timpul se zbuciumă. Am apucat să-i spun că voi aduce pe cineva la el, care l-a cunoscut pe cel chinuit. Atunci a zis: „Adu-l că nu mai pot să ţin în mine ce am văzut şi mă chinuie, îmi apare în fiecare noapte.“ Aşa că, te rog foarte mult să vii cu mine şi să vorbeşti cu Vasile! Cred că o să-ţi spună şi nume şi astfel poţi să-l ajuţi să se facă bine. Dacă eşti de acord, mâine seară putem merge.

— Da, vreau neapărat să mergem, pentru că astfel vom afla amănunte de la un martor ocular. Dar mai întâi să-i spunem Baciului unde şi pentru ce mergem, pentru că este prigoană Însă acum să ascultăm puţină muzică, pentru că şi dumneata, nea Grigore, şi frumoasa fată din celălalt cap al mesei aţi avut dreptate, izolarea şi singurătatea nu sunt bune. Tot timpul te gândeşti numai la cei duşi, pe care nu-i mai poţi aduce lângă tine şi încet, încet simţi că te roade pe dinăuntru şi te depărtează de lume.

Târziu, obosit de atâta cântat, am mulţumit gazdelor şi m-am dus la culcare. Am fost petrecut până la uşa camerei mele de fata care se numea Ioana şi care mi-a zis:

— Gheorghiţă, eşti un băiat bun şi vreau să fim prieteni.

A doua zi, după ce i-am povestit Baciului despre ce este vorba, acesta ne-a spus următoarele:

— Mai întâi să nu intraţi în sat decât noaptea, să nu afle altcineva din sat în afara de mama lui că v-aţi dus la Vasile. Şi mai ales ce o să aflaţi să ţineţi secret, pentru că este foarte important şi foarte periculos. Dacă ticăloşii află că lumea ştie adevărul, sunt în stare de crimă.

Adevărul cumplit iese la suprafață

Când am ajuns în sat, era întuneric și am intrat în curtea familiei Vântu, unde se simțea mâna de femeie harnică – porcii se auzeau grohăind și vacile mugeau în grajd. Câinii nu ne-au lătrat și se gudurau pe lângă nea Grigore. Am intrat în casă și în camera din stânga, pe un pat era Vasile, căruia mama lui îi dădea să mănânce cu lingura. Băiatul era tânăr, blond, foarte slab, cu ochii duși în fundul capului și parcă îi pierise puterea. Mama lui era o femeie voinică și încă frumoasă cu părul cărunt acoperit de o basma, cum au toate țărăncile căsătorite.

Când ne-a văzut, a lăsat castronul și lingura pe masă și a venit spre noi spunând:

— Îți mulțumesc, Grigore, că ai venit și l-ai adus pe domnul Gheorghiță. Are o față de om bun, în care am încredere că va putea să-l ajute pe Vasile să se însănătoșească, pentru că nu-l doare nimic și doctorul a spus că starea lui vine de la lucrurile pe care le-a văzut și l-au zdruncinat la cap.

Eu nu sunt doctor, ci doar un prieten. Am să caut ca Vasile să scape de imaginile dureroase care le-a văzut și care continuă să-l subjuge. Va trebui să apară o împăcare cu suferința celui chinuit și numai atunci Vasile se va putea liniști. Eu voi încerca. Acum vă rog să mă lăsați singur cu el.

M-am așezat pe pat, i-am luat mâna stângă în mâna mea și cu dreapta l-am mângâiat pe cap spunându-i:

— Vasile, este lângă tine Gheorghiță, un bun prieten al celui văzut de tine că era chinuit de ofițerul care-i striga în timp ce-l lovea: „Vorbește!“ Ce mai spunea ofițerul?

— „Clime, Clime, spune că tu ai dat ordin să fie omorât primul ministru Armand Călinescu! Dacă spui, ești liber.“

Vasile s-a ridicat în capul oaselor și a strigat: „Nu dați în el, nu-l tăiați!“ Ochii îi priveau fix și mâinile parcă vroiau să oprească pe cineva. L-am luat în brațe, l-am așezat pe pernă și, mângâindu-l, i-am vorbit:

— Vasile, domnul inginer Clime era un om foarte bun și poate nu ai aflat că a fost împușcat împreună cu alte sute de legionari. Înainte de a muri, a spus: „Noi murim pentru credința noastră sfântă în Iisus Hristos, în renașterea României și în Căpitan. Îi iertăm pe toți cei care ne-au chinuit și ucis. Vor da socoteală în fața lui Dumnezeu!“

Deodată Vasile se ridică, se uită la mine atent și mă întreabă pe un ton normal:

— Tu l-ai cunoscut pe domnul Clime? Ai fost prieten cu el?

Da, Vasile, l-am cunoscut pe domnul inginer Clime. Era un om minunat, mai în vârstă decât mine, dar era prieten cu toată lumea, de aceea era iubit și ascultat. Am fost împreună cu dânsul în colonia de muncă legionară de la Carmen Silva în anul 1936. Domnul Clime a fost în Spania unde a luptat cu o echipă de legionari împotriva comuniștilor. Din echipă au făcut parte avocații Ionel Moța și Vasile Marin, care au murit acolo în Spania uciși în 13 ianuarie 1937 de o bombă la Majadahonda. A fost arestat o dată cu Corneliu Zelea Codreanu care era Căpitanul Mișcării Legionare. A fost închis și condamnat la cinci ani de închisoare, pe care i-a executat la închisoarea Râmnicu Sărat, unde l-ai întâlnit tu în noaptea de 21 septembrie 1939. După uciderea Căpitanului în 30 noiembrie 1938,

inginerul Clime a rămas conducătorul Mişcării Legionare. Ce a răspuns domnul Clime la întrebarea ofiţerului, dacă a dat ordinul de împuşcare a lui Armand Călinescu?

Atunci Vasile mi-a relatat următoarele:

„Nu, nu am dat acest ordin, pentru că am fost împotriva omorârii lui Armand Călinescu, aşa cum m-am exprimat întotdeauna“, a răspuns domnul Clime.

— Spune, Clime, că tu ai dat ordin, pentru că, după Codreanu, tu eşti acum conducătorul Mişcării Legionare şi de tine ascultă şi cei din libertate! l-a presat ofiţerul.

— Nu am dat acest ordin, v-am spus că eram împotriva lui. Ştiţi voi bine cine a dorit moartea lui Călinescu! Regele, pentru că nu mai avea nevoie de el, îşi îndeplinise misiunea şi cu Moruzov. Acesta ştiuse să-i împrumute maşina blindată şi l-a trimis pe şoferul credincios în concediu, cum probabil şi pe alţii pe care nu-i ştim.

— Lasă, că ai să spui tu!

Ofiţerul a ieşit şi l-a adus pe un om în halat alb, cu o mutră de troglodit, probabil un criminal, care avea un bisturiu în mână. Ofiţerul a reluat:

— Voi doi, soldaţi, tineţi-l pe deţinut de scaun să nu se mişte. Acum o să-l scalpăm ca pe pieile roşii americane. Sanitarule, fă-ţi meseria.

Individul care avea o figură de bestie, cu fruntea îngustă şi ochii zbanghii, a ţinut capul domnului Clime cu mâna stângă şi cu dreapta, în care avea bisturiul, a făcut o tăietură deasupra frunţii. Sângele ţâşnea, domnul Clime gemea de durere şi se zbătea. Îngrozit, am scăpat mâna domnului Clime şi am căzut la pământ. L-am mai apucat să văd prin ceaţă pe ofiter cum a scos baioneta cu mâna dreaptă, iar cu stângă i-a ţinut mâna domnului Clime şi i-a

străpuns-o cu baioneta. Atunci eu am leşinat. Când m-am deşteptat eram în spital şi lângă mine stătea un ofiţer superior, care mi-a zis:

— Caporal Vântu Vasile, ai un concediu medical de trei luni şi cu ele ai terminat stagiul militar. Te duci acasă şi nu spui la nimeni ce ai văzut, pentru că este periculos pentru tine şi familia ta!

Aproape nu ştiu cum am ajuns acasă, ajutat de nişte oameni buni. Când m-a văzut mama în ce hal eram, a izbucnit în lacrimi, crezând că nu mă mai fac bine. Eu de-abia aşteptam să spun cuiva apropiat de cel care fusese chinuit tot ce am auzit şi tot ce am văzut şi cât de mult au chinuit oameni nevinovaţi. Acum, pentru că m-am destăinuit, mă simt uşurat de o grea povară şi orice voi suferi nu-mi pasă, ameninţarea maiorului nu mă mai înspăimântă. O dată cu destăinuirea, a ieşit din mine tot răul, toată boala. Îţi mulţumesc, Gheorghiţă! Pot să vină mama şi nea Grigore.

Cei doi au intrat imediat.

— Mamă şi nenea, m-a făcut bine prietenul Gheorghiţă, care a ştiut ca un înger, prin bunătate, să mă scape de chinul cel groaznic al răutăţii omeneşti. Acum să ne rugăm cu toţii lui Iisus Hristos, care a suferit pe cruce, să-l aibă în grija lui pe domnul inginer Clime care a fost martirizat, iar după chinuri a fost împuşcat împreună cu alţi legionari din închisoarea Râmnicu Sărat.

L-am îmbrăţişat pe Vasile şi i-am spus:

— De astăzi înainte, Vasile, eşti frate cu mine! De câte ori o să avem nevoie unul de celălalt ne vom căuta şi ne vom ajuta.

Mama lui Vasile şi nea Grigore m-au îmbrăţişat şi nu am putut pleca până nu am băut o ţuică în sănătatea lui

Vasile şi am luat masa ca la români, cu sarmale, cârnaţi şi vin. La întoarcere, la stână ne aşteptau cu toţii şi s-au bucurat de vestea bună despre vindecarea lui Vasile, iar Ioana mi-a sărit de gât şi m-a sărutat pentru că Vasile era vărul ei, ea fiind fata lui nea Grigore. Iar Baciul nu s-a putut opri să nu spună:

— Cât de grele ar fi vremurile, dragostea nu poate fi oprită! Poate în curând să avem aici la stâna noastră şi o nuntă...

Ioana s-a ruşinat şi a fugit.

Apare o nouă dragoste

Din ziua aceea plimbările prin munţi şi muncile la stână le făceam împreună cu Ioana, care terminase liceul şi se gândea să dea examen la Facultatea de Ştiinţe Naturale. Auzindu-mă deseori oftând, Ioana îmi spunea cu glasul ei blând:

— Gheorghiţă, sufletul tău plânge după Mirela! Trebuie să te duci şi să pui flori la mormântul ei şi la al mamei tale şi să te rogi. Să stai câteva zile numai cu ele de vorbă, pentru că sufletele lor un timp stau în apropierea locurilor dragi şi te caută. Cred că vrei să pleci acum, prigoana s-a mai domolit şi aerula miroase a primăvară. Du-te să-ţi deschizi sufletul la mormântul soţiei şi la mormântul mamei tale, care te-au iubit atât de mult!

— Ai dreptate, Ioana, azi-noapte mi-au apărut în vis Mirela şi mama! Erau împreună şi se ţineau de mână, spunându-mi: „Gheorghiţă, noi amândouă te-am iubit mult!

Tu nu poţi veni la noi şi ai o datorie să trăieşti şi să duci la bun sfârşit misiunea pe care ţi-a încredinţat-o Dumnezeu, pentru că fiecare om are o misiune pe pământ. Tu trebuie să-ţi trăieşti viaţa în continuare şi să primeşti bucuriile care ţi le oferă viaţa. Ai stat luni de zile numai în rugăciuni, cu gândul la noi şi la Căpitan. Ai avut parte de atâta suferinţă că ne gândeam să nu cumva să-ţi pierzi minţile. Acum, că te-ai refăcut, nu alunga o dragoste care ţi se oferă. Fata de lângă tine are un suflet curat şi te iubeşte sincer." M-am trezit, m-am închinat şi m-am rugat. Acum vreau să vorbesc cu Baciul şi apoi îmi fac bagajele si plec.

Ioana m-a sărutat şi mi-a urat:

— Gheorghiţă, îţi doresc drum bun şi să te întorci sănătos! Te aşteptăm cu toţii!

Baciul m-a primit cu braţele deschise:

— M-am gândit mult la toate zvonurile şi la contribuţia pe care o avem fiecare, mai mică sau mai mare, direct sau indirect, la defăşurarea unui eveniment, pentru că este uşor lucru este să spui că altul este vinovat. Este foarte greu să recunoşti şi vinovăţia ta. Să căutăm să analizam cele ce se vor întâmpla cu obiectivatate şi să ascultăm mai multe păreri. De aceea aşteptăm să vină Radu şi Ion să ne spună şi ei ce ştiu, să le punem pe toate cap la cap şi să tragem concluziile. Dar pentru aceasta trebuie să aşteptăm vacanţa mare. Acum poţi pleca, pentru că nu mai este pericol pentru tine şi trebuie să-ţi faci datoria faţă de soţia şi mama ta. Şi eu am fost la mormântul soţiei şi al băiatului meu, m-am rugat şi să ştii că m-am simţit uşurat şi întărit sufleteşte.

Am stat câteva zile la părinţii Mirelei, unde în fiecare zi, ceasuri întregi, m-am rugat la mormântul ei. Am făcut acelaşi lucru la mormântul mamei. Sora mea împreună cu

soţul şi copiii s-au bucurat că am stat la ei câteva zile. După ce am pus flori şi am aprins lumânări la mormintele Mirelei şi al mamei, am fost la biserică şi am aprins două lumânări, una pentru Căpitan şi a doua pentru domnul Clime, rugându-mă în faţa altarului pentru sufletele lor dragi de martiri. Am trecut şi prin Ploieşti şi am vorbit cu nea Florin, care mi-a confirmat că foştii legionari Bideanu şi Noveanu au intrat în cabinetul Tătărescu, ca subsecretari de stat, şi se mai aşteaptă să fie primţi şi alţii. Nu se cunoştea părerea profesorului Ion Codreanu, tatăl Căpitanului, şi a fraţilor lui care fuseseră martori la multe evenimente. La fel, nu se cunoştea atitudinea celor din Germania unde grupul legionar era condus de părintele Ion Dumitrescu Borcea, fost secretar general al Mişcării Legionare şi comandant. El fusese în Spania împreună cu Ionel Moţa, Vasile Marin, inginerul Clime, prinţul Alecu Cantacuzino, Ion Totu, conduşi de generalul Zizi Cantacuzino, unde au luptat în armata generalului Franco împotriva comuniştilor.

Cu aceste veşti m-am întors la stână. De-abia aşteptam s-o văd pe Ioana.

În prima zi, m-am plimbat cu Ioana prin pădure. Când ne-am aşezat să ne odihnim pe o pătură, Ioana s-a uitat în ochii mei şi mi-a spus zâmbind:

— Gheorghiţă, văd că ţi-a făcut bine drumul la cei dragi. Se vede că te-ai liniştit, acum parcă eşti altul. Ţi s-a limpezit privirea, gesturile sunt mai calme şi simt că şi inima ţi s-a încălzit şi este deschisă pentru o nouă iubire. Sinceră să fiu, până acum te vedeam rupt de viaţă, trăind numai în trecut, pentru că ai pierdut ce-ţi era mai drag pe lume şi ai fost la marginea prăpastiei. Vroiai să te duci lângă cei dragi cât mai repede. Te-am înţeles, pe de o parte te-am

admirat, pe de altă parte m-am îngrozit, pentru că toţi de aici, şi eu, începusem să ţinem la tine şi ne gândeam că te vom pierde în curând. Acum însă eu te primesc cu braţele deschise, pentru că din primul moment când te-am văzut, m-am îndrăgostit de tine şi nu numai inima m-a împins spre tine, dar şi mintea care nu m-a înşelat niciodată.

Am luat-o în braţe pe Ioana şi printr-un lung sărut am pecetluit dragostea noastră. Apoi am plecat la stână să-l anunţăm pe Baciu. Am intrat în camera lui şi i-am spus:

— Baciule, te rugăm să ne dai binecuvântarea dumitale pentru logodna noastră, eşti pentru noi tatăl spiritual, pentru că aici la dumneata, ne-am cunoscut!

— Dragii mei, eu nu sunt preot să vă dau binecuvântarea, dar, dacă mă consideraţi un părinte pentru voi, şi eu mă bucur că mi-a dat Dumnezeu acum la bătrâneţe doi copii mari, frumoşi şi îndrăgostiţi.

Ne-am aplecat să-i sărutăm mâna, iar el ne-a luat în braţe, ne-a sărutat şi a adăugat:

— Trebuie să respectăm datina din bătrâni, aşa că, Gheorghiţă, va trebui să te duci la părinţii ei şi să le ceri mâna Ioanei. De altfel, nea Grigore parcă a avut o presimţire, pentru că este plecat în sat, aşa că viitorul tău socru te cunoaşte bine.

— Mă duc chiar mâine.

Ioana a plecat imediat acasă siă le dea vestea părinţilor.

A doua zi, ceva mai târziu, am plecat şi eu spre casa părinţilor Ioanei. Mai fusesem în sat, să mă întâlnesc cu Vasile, dar atunci a fost noaptea şi în grabă. Era un sat frumos, aşezat la poale de munte, cu casele din cărămidă roşie, tencuită şi zugrăvite proaspăt cu var, acoperite cu ţiglă.

Curţile erau mari, pline cu păsări, iar câinii, când au simţit un străin, au început să latre. Se auzea grohăitul porcilor, se vedeau staulele şi grajdurile în care erau boii şi caii. Când am intrat în curtea casei Ioanei, doi câini ciobăneşti au sărit să mă sfâşie, dar, când au auzit vocea Ioanei, s-au potolit, s-au apropiat de mine şi m-au mirosit. Ioana a venit spre mine, m-a îmbrăţişat şi m-a sărutat. Din acel moment câinii se gudurau pe lângă mine. Eu i-am mângâiat şi ei se freeau de picioarele mele. Părinţii Ioanei ne aşteptau în pridvor. Amândoi m-au îmbrăţişat şi m-au sărutat, iar nea Grigore, tatăl Ioanei, mi-a spus:

— Copilul meu, noi ne cunoaştem de la stână şi am aflat de mai înainte despre toate suferinţele prin care ai trecut. Ioana ne-a povestit cum ţi-au omorât soţia şi apoi la câteva zile ai pierdut-o şi pe mama ta. Noi ne rugam la Dumnezeu să te scape şi să te întorci sănătos la stână. Parcă Dumnezeu ne-a ascultat ruga şi, nu numai că te-a adus sănătos, dar ne-a dat acum şi un băiat pe care l-am dorit dintotdeauna. Numai acum ne simţim cu adevărat bogaţi, de când ne-a spus Ioana că vreţi să vă căsătoriţi. Nu numai că suntem de acord, dar ne bucurăm şi te primim cu tot sufletul în familia noastră. Acum să intrăm în casă şi să ciocnim un pahar de ţuică, cum este obiceiul din bătrâni!

5. 1940 ANUL DEZASTRELOR NAŢIONALE

PARTEA aII-a
(continuare la DRAGOSTEA N-ARE OPRELIŞTI)

ÎNCEPUTUL VERII LUI 1940

Motto:
„Neamule fără noroc,
pururi în furtună,
tu haiduc Codrean
mi-ai lăsat icoana."

„Balada Codrului" de Radu Gyr

Dedic această povestire profesorului doctoru docent Ion Gherman, luptător neînfricat pentru drepturilor românilor din Ţinutul Herţa, Bucovina de Nord şi Basarabia.

La Stână

Radu şi Ion mi-au spus că pot să mă duc în Bucureşti fără frica de a fi arestat. Mi-am luat rămas-bun de la nea Grigore şi de la ceilalţi ciobani, cu care devenisem prieten, şi la urmă de la Baciu, care m-a îmbrăţişat şi mi-a spus:

— Gheorghiţă, băiatul meu, chiar dacă se spune că nu mai este prigoană, nu te arăta prea mult şi caută să afli totul despre situaţia ţării noastre aduse la marginea prăpastiei de regele Carol al II-lea şi camarila lui. Ce este cu Pactul Ribbentrop-Molotov? Mai ales vreau să-mi aduci toate veştile şi tot ce se cunoaşte despre cel care acum figurează pe post de conducător al Mişcării Legionare, Horia Sima, al cărui nume nu figura printre marile personalităţi cunoscute din jurul Căpitanului. Află dacă mai sunt în închisori legionari şi cine s-a mai întors dintre legionarii refugiaţi în Germania din 1938, unde se găseau şi câţiva oameni de valoare ca preotul Dumitrescu-Borşa, Constantin Papanace, Valeriu Trifă şi alţii. Nu uita, te aşteaptă familia Moraru şi doctorul Săvescu. Drum bun şi să te întorci sănătos!

La uşă mă aştepta Ioana, care avea ochii în lacrimi. Mi-a luat rucsacul şi mi-a spus:

— Iubitul meu, te conduc până la şosea, apoi mă duc acasă. Mama mi-a spus că trebuie să-mi pregătesc trusoul pentru nunta de la toamnă şi zilele trec repede. Nu uita că trebuie să mai fac o dată repetiţia materiei din programa analitică pentru examenul de admitere în facultate, cu toate că am făcut cu tine o trecere în revistă a întregii materii şi te-ai declarat mulţumit. Acest lucru mi-a dat încredere în mine şi curaj. Să te întorci repede, Gheorghiţă!

La şosea ne-am despărţit şi sărutul ei parcă nu mai vroia să se sfârşească.

La fermă

Din Gara de Nord am luat tramvaiul 26 până la Obor, de unde am continuat cu tramvaiul 7 spre Pantelimon. De la capătul tramvaiului, am mers pe jos până la pod, de unde am coborât în lunca unde păşteau vaci şi, prin spatele grădinii Spitalului Pantelimon, am ajuns la ferma familiei Moraru. Nici nu am apucat să bat în uşă, că s-a şi deschis şi Aurel, băiatul cel mic, mi-a sărit de gât zicându-mi:

— Te-am văzut pe geam că vii, nea Gheorghiţă! Vai, ce bine îmi pare că te văd şi arăţi bine! Se cunoaşte că ai respirat aer curat de munte.

Intrând în casă, Aurel a strigat:

— Mamă, tată a sosit nea Gheorghiţă!

Imediat au apărut doamna şi domnul Moraru, care aveau mâinile murdare de pământ. Lucraseră în seră, care era lipită de casă. M-au îmbrăţişat spunându-mi:

Gheorghiţă, băiatule, te aşteptam să vii! Radu şi Ion ne-au povestit despre viaţa voastră acolo la stână şi ca o să te vedem în curând, când ai să ne dai o veste bună.

Mi-am dat seama că băieţii le povestiseră despre noua mea dragoste şi perspectivele ei.

— Da, am răspuns eu, acolo sus în vârf de munte, am cunoscut-o pe Ioana. Este o fată minunată! Ne-am logodit şi sperăm să facem nuntă la toamnă. Am fost mai întâi la mormântul Mirelei şi al mamei şi m-am rugat câteva zile. Am simţit că dragele mele dispărute îmi aprobă căsătoria cu Ioana.

— Bravo, băiatul nostru! Ai suferit destul, nouă ne era frică să nu te pierdem... Acum să ciocnim un pahar cu

vin în cinstea logodnei tale! Să ne aşezăm la masă! m-a invitat doamna Moraru.

N-am apucat să ne aşezăm bine la masă, când se aude o bătaie în uşă. Aurel deschide uşa şi apare doctorul Săvescu, care, când mă vede, zâmbeşte şi spune:

— Gheorghiţă, câteodată avem nevoie de un prieten, când îl aştepţi ca pe Dumnezeu, iar atunci când apare ştii că vei avea cui să-i spui ce te frământă. Şi sfatul lui va fi ca un balsam pentru sufletul nostru, care nu a încetat să plângă după Căpitan şi după Elita Legionară. Nici una din valorile legionare rămase în viaţă nu-şi asumă răspunderea să treacă în faţă şi să ia în mâini frâiele conducerii mişcării, sunt cu toţii debusolaţi şi acum există pericolul că un nechemat, un profitor şi doritor de şefie, să strice tot ce a clădit Căpitanul cu migală şi sânge timp de peste 15 ani. Dar văd că ne aşezăm la masă şi s-a pus vin în pahare! Probabil că sărbătorim ceva?

— Da, doctore, ai dreptate! răspunse domnul Moraru. Află şi dumneata că Gheorghiţă s-a logodit acolo la munte cu o fată pe nume Ioana şi la toamnă fac nuntă, iar eu cu soţia mea ne înscriem naşi. Ce zici, Gheorghiţă?

— Mă bucur foarte mult, îmi faceţi o mare cinste mai ales că sunteţi aproape părinţii mei, pentru că pe cei ce mi-au dat viaţă i-am pierdut. Îl mai am pe Baciul Iancu, care a fost pentru mine un adevărat tată, care mi-a şters lacrimile când am plâns şi m-a încurajat când eram disperat.

— Să trăieşti, băiatul nostru! a urat doamna Moraru. Să trăiască şi Ioana, să vă iubiţi şi să faceţi copii frumoşi, pentru că ţara are nevoie de tineri, după ce a pierdut atâţia feciori frumoşi şi înţelepţi.

Am ciocnit câte un pahar cu vin, iar toţi m-au felicitat şi îmbrăţişat. După masă am început discuţiile, iar eu, dornic să aflu veştile de care eram interesat, am întrebat:

— Ce este cu Pactul Ribbentrop-Molotov şi care este atitudinea celor care conduc ţara acum, regele dezertor, guvernul marionetă şi consilierii regali care-l pupă în fund pe Carol al II-lea, pentru că este dictatură regală din 1938?

— În primul rând, acest pact reprezintă cadoul lui Hitler pentru Stalin, şi care este format din Estonia, Letonia, Lituania şi Basarabia, ca să aibă linişte în răsărit, pentru că este ocupat cu războiul din apus cu Franţa. Acest acord secret germano-sovietic arată dezinteresul pentru Basarabia noastră românească. Hitleriştii, care caută să nu aibă litigii cu sovieticii, care vroiau o Moldovă până la Munţii Carpaţi, au astfel o graniţă puternică. Aşteptăm acum sfârşitul războiului din apus, pentru că, dacă Franţa va rezista şi va opri înaintarea armatelor germane, atunci ruşii vor prinde curaj. Atitudinea guvernului este dictată de rege şi acesta a fost toată viaţa un laş. Încă din primul război mondial, când era colonel, în loc să-şi conducă regimentul în lupte, a dezertat şi a fugit la Odessa cu Zizi Lambrino şi s-au căsătorit acolo cu preot şi martori. Acum, când este ameninţat din toate părţile cu dezmembrarea ţării, caută să se împace cu adversarii politici şi să-i bage în guvern ca să scoată castanele din foc cu mâna altuia. Până şi de legionari are nevoie, chiar dacă până mai ieri îi decima cu sutele. Te rog, doctore, să expui dumneata mai departe situaţia actuală, încheie domnul Moraru.

— Urdăreanu, mareşalul palatului, a încercat cu ţărăniştii lui Maniu şi a fost refuzat, la fel Brătienii liberali s-au eschivat, mai ales că guvernul actual este condus de

Guţă Tătărescu, fost liberal. Urdăreanu a reuşit să-i convingă pe Noveanu şi Bideanu, doi legionari mai cunoscuţi, scăpaţi din prigoană, să intre în guvernul Tătărescu, pentru destindere şi mai ales pentru împărţirea răspunderii, pentru că se aşteaptau în următoarele zile evenimente mari. Mai este ceva foarte important, venirea în ţară a unui grup dintre refugiaţii legionari din Germania în frunte cu Horia Sima însoţit de Niculae Pătraşcu. Dar ceea ce mi se pare foarte curios este faptul că din echipa sosită nu face parte nici una din figurile mai de valoare ca preotul Dumitrescu-Borşa, Constantin Papanace sau Viorel Trifa. Tare sunt curios să aflu care a fost atmosfera acolo, în grupul legionar din Germania. (Se poate afla din cartea părintelui Dumitrescu-Borşa intitulată „Cal Troian intra muros".). Eu l-am cunoscut bine pe Papanace, are o minte limpede, era foarte apreciat de Căpitan pentru felul cum judeca diverse situaţii dificile şi mereu îi cerea părerea.

— Ce s-a întâmplat cu grupul venit din Germania? Cum a intrat în ţară şi dacă, au fost arestaţi, unde şi ce tratament au avut? am întrebat eu.

— Au fost arestaţi de jandarmi când au trecut graniţa din Iugoslavia în România. Duşi la postul de jandarmi pentru identificare, Horia Sima a recunoscut cine este după ce a fost dat cu capul de pereţi. Imediat a fost dus la Timişoara şi, în urmă ordinului primit din Capitală, a fost pus în tren spre Bucureşti în vagon special cu pază militară. La Comandamentul Jandarmeriei a avut loc prima discuţie cu generalul Bengliu, şeful Jandarmeriei pe ţară. În aceeaşi zi a avut în acelaşi loc o întrevedere cu ministrul de Interne Ghelmegeanu. Este dus apoi la sediul Siguranţei, unde în fiecare zi Horia Sima a avut cu Nicky Ştefănescu,

directorul Siguranţei, şi cu Mihail Moruzov, şeful Serviciului Secret al Armatei. Interogatoriile s-au petrecut altfel decât în trecut, arestatul neprimind nici o palmă. Acum va trebui să aflăm şi natura discuţiilor, ce i se va cere şi ce va da în schimb. Săptămâna viitoare ne vom întâlni aici şi vom povesti ce am aflat, pentru că acum trebuie să plec, am examene la facultate aproape în fiecare zi. Tu, Gheorghiţă stai aici câteva zile. Te poţi plimba prin parcuri, dar nu singur. Paza bună trece primejdia rea!

A doua zi de dimineaţă i-am scris o scrisoare Ioanei. Apoi zilnic am ajutat familia Moraru la udat grădina şi în seră, la plivit şi sădit răsaduri. Serile îl ajutam pe Aurel la lecţii. Mai mult ca să-mi reamintesc meseria, reciteam cărţile clasei a şaptea de liceu, care atunci era penultima clasă. Nici nu ştiu cum a trecut săptămâna şi a venit ziua când a apărut iar doctorul Săvescu. Între timp domnul Moraru mai ieşise prin oraş probabil şi ca să adune diverse veşti şi zvonuri care circulau cu mare viteză. După ce ne-am aşezat la masă, domnul Moraru a vorbit primul:

— Doctore, dă-i drumul la noutăţi, toţi suntem nerăbdători să te ascultăm!

— Dragilor, ţara este la mare ananghie. Sovieticii ne-au dat un ultimatum, să ne retragem trupele şi administraţia în patru zile din Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa, ultimele două nefiind vreodată ale ruşilor, Guvernul, care este o marionetă în mâna regelui, a adunat consilierii regali să decidă ei. După ce regele dăduse ordin de retragere, fără luptă, de la frontiere, jucând teatru, Iorga striga că „regele nu este pentru retragere"! Aceşti clovni de circ nici măcar nu fac o plângere împotriva ocupării samavolnice a Bucovinei de Nord şi a Ţinutului Herţa (care

2. „O ALTĂ NĂVĂLIRE BARBARĂ"
(ce s-a întâmplat în 1940 în Basarabia, Nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţa)

Motto:
„Ţara mea de dincolo de ţară
cu privirea umedă de jind,
te-am purtat în mine pribegind,
ca pe-o flacără ce arde pe comoară."

Andrei Ciurunga

Dedic această povestire scriitorului Paul Goma, creatorul primului Sindicat Liber în România, luptător consecvent pentru eliberarea Basarabiei sale natale de sub jugul bolşevic şi al urmaşilor lor actuali, fost deţinut politic.

— Vasilică, dragul meu, ia-ne şi pe noi cu tine! Cum crezi că vom putea trăi despărţiţi, Dumnezeu ştie cât timp, pentru că vor veni peste noi multe necazuri, iar războiul bate la uşă. Balaurul roşu din răsărit se uită la noi cu ochi hrăpăreţi, parcă aşteaptă să vină iar peste noi, aşa cum a

mai făcut-o de atâtea ori. Nu ştiu ce să mai cred, tatal tău care este primar şi în casa căruia stăm, ne spune mereu, atât nouă, cât si consătenilor: „*Nu vă faceţi griji. Patria noastră România nu ne va lăsa să fim iar cotropiţi de hoardele barbare din răsărit, Armata Română este pe Nistru, cu arma în mână, va apăra hotarul străbun.*" Ţie ţi-a venit ordin de concentrare la o unitate militară de elită: Regimentul de Vânători de Gardă din Bucureşti. Astăzi ne despărţim, simt o nelinişte, o teamă, pentru viaţa noastră, a tuturor care rămânem aici. Toţi oamenii din sat se îngrozesc gândindu-se la ce se poate întâmpla dacă vin hoardele barbare din răsărit peste noi. Noi ştim ce s-a întâmplat în ultimii douăzeci şi trei de ani dincolo de Nistru – Siberia sau moartea pentru toţi patrioţii. Ia-ne cu tine, nu lăsa pradă bolşevicilor pe soţia ta şi pe fata noastră.

S-a aruncat la pieptul lui şi-l săruta cu lacrimi în ochi şi cu disperare în glas. Vasile o săruta şi o mângâia spunând:

— Dragă Ileană, v-aş lua pe tine şi pe fetiţa noastră, care-mi sunteţi cele mai scumpe fiinţe de pe lume, dar nu pot. Aici la tata şi mama aveţi de toate şi, dacă totuşi se va întâmpla, ceea ce nu cred, să fiţi pregătiţi, să aveţi căruţa încărcată cu strictul necesar, cu caii înhămaţi şi să căutaţi cât mai repede să treceţi Prutul. Guvernul va avea grijă să anunţe populaţia din timp. Mai ales tata, fiind primar, va avea mult de suferit dacă-l găseşte aici armata sovietică.

— Dragul meu Vasilică, îmi amintesc de sublocotenentul Corneliu Ştefănescu, comandantul tău de pluton, care te-a instruit şi care te-a felicitat când ai obţinut gradul de sergent. Ai putea să-l rogi să-mi găsească un loc de muncă la rudele lui din comuna Ştefăneşti, unde spuneai că s-a născut. Tu ştii că eu nu mă dau înapoi de la muncă, şi la câmp şi acasă.

nu erau trecute în Pactul Ribbentrop-Molotov) ca să rămână scrisă pentru viitor. (A cărei necesitate se vede astăzi pentru că sunt în continuare ocupate de Ucraina (n.a.) În schimb românii din Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa sunt trimişi cu sutele de mii în vagoane de vite în Siberia şi dincolo de Cercul Polar, mulţi dintre ei lăsându-şi oasele prin acele ţinuturi îngheţate. (Astăzi se spune că trăiesc în Siberia peste un milion de români basarabeni care au o casă de cultură la Vladivostok (n.a.).

La palat

Regele Carol al II-lea căruia îi cam tremura fundul de frică, adunase toată camarila formată din: mareşalul palatului, Ernest Urdăreanu, directorul Siguranţei, Nicky Dumitrescu, şeful Serviciului de Informaţii al Armatei, Mihail Moruzov, prefectul Capitalei, generalul Gavrilă Marinescu, inspectorul general al Jandarmeriei, general Ion Bengliu, şi ministrul de Interne, Mihail Ghelmegeanu. Eminenţa cenuşie, doamna Elena Lupescu, care pe lângă calităţile de femeie bună cunoscătoare a defectelor bărbăteşti, se spune că avea mari calităţi de spioană – îşi aducea aportul ei în alcov şi în discuţiile ca de la om la om. Era o femeie frumoasă cu părul roşu, ceea ce întotdeauna a atras bărbaţii. Regele se uită cu atenţie la fiecare, căutând să le descifreze gândurile ascunse, şi spune:

— Îndureraţi de cele întâmplate, pierderea teritoriilor româneşti, fără voia noastră, trebuie să rămânem uniţi în jurul Coroanei României. Aproape toate partidele aruncă

vina pentru cele întâmplate asupra noastră şi vor să ne vadă la pământ, considerându-ne principalii vinovaţi de distrugerea ţării. De aceea trebuie să ne facem cât mai mulţi aliaţi, chiar dintre foştii noştri duşmani, legionarii. Doresc să-mi expuneţi pe rând cele aflate, ce s-a întreprins în sensul celor discutate anterior (relatate în „Anul dezastrelor naţionale" (n.a.) şi pe cine ne putem baza. Începe tu, Urdărene, pentru că te-ai ocupat de asta!

— Majestate, aşa cum am mai spus, situaţia este foarte grea şi continuă să se înrăutăţească. Am tatonat din nou toate partidele. Maniu şi Mihalache cu ţărăniştii lor nici nu vor să audă de o împăcare, la fel liberalii, Brătienii, nu vor să discute cu noi. Singuri legionarii au acceptat. Ei doresc o destindere sau, cum spun ei, terminarea prigoanei. Am discutat cu doi dintre ei, Noveanu şi Bideanu, care au acceptat să intre în guvernul Tătărescu, cu obligaţia de a-i pune în libertate pe legionarii supravieţuitori din închisori şi lagăre. În ceea ce-i priveşte pe legionarii veniţi din Germania, ei au fost arestaţi la graniţa cu Iugoslavia de către jandarmi şi aduşi la Jandarmeria din Capitală, unde generalul Bengliu şi ministrul Ghelmegeanu au discutat cu şeful lor, Horia Sima.

— Majestate, de cum au trecut graniţa, legionarii au fost arestaţi. Liderul lor, Horia Sima, imediat a fost adus în Capitală şi am stat puţin de vorbă cu el, în care timp mi-am dat seama că este diferit de legionarii pe care i-am cunoscut în trecut, interveni generalul Bengliu.

A urmat ministrul Mihail Ghelmegeanu:

Eu, Majestate, l-am întrebat pe Horia Sima de ce a revenit în ţară şi ce gânduri are. Cu care ocazie am constatat că-şi dă seama de situaţia grea în care se află ţara şi

vrea să influenţeze orientarea politică spre Germania. După discuţie l-am trimis la Siguranţă.

În continuare, directorul Siguranţei, Nicky Ştefănescu, spuse:

— Din prima zi am căutat să-l cunosc bine pe Horia Sima, despre care ştiam că a fost mereu urmărit, dar nu a fost arestat până acum. Am întors relaţiile noastre cu legionarii pe toate fetele. S-a dovedit foarte binevoitor şi înţelegător. Când i-am cerut lista cu toţi legionarii din ţară, care să vină la noi şi să depună pistoalele, ca să-l putem crede că este ataşat nouă şi în special regelui, ne-a dat lista şi pe rând au venit legionarii şi au discutat cu el în casa mea particulară, respectând dispoziţiile date de Horia Sima. În concluzie, cred că-l putem elibera fără teamă. De altfel şi domnul Moruzov a stat de vorbă cu el şi vă va spune ce au vorbit şi care e părerea dânsului despre Horia Sima.

— Da, Majestate, am discutat mai ales că-l cunoşteam mai de mult. Şi părerea mea este că putem avea încredere în el. Este diferit de Codreanu şi, mai mult, cred că n-ar fi rău ca Majestatea Voastră să-l primească în audienţă ca să vă faceţi o părere personală despre el. Poate că ar putea intra în guvern. Sunt convins că va accepta, este o fire ambiţioasă dornică de afirmare, adăugă Moruzov.

— Aş vrea să cunosc şi părerea dumitale, general Gavrilă Marinescu! Mai ceru regele.

— Majestate, eu nu am stat de vorbă cu Horia Sima, astfel că nu-l cunosc şi nu am o părere personală despre el. Dar eu nu am încredere în nici un legionar. Noi toţi am fost consideraţi duşmanii lor de moarte şi nu cred că şi-au schimbat părerea peste noapte, mai ales că nu a trecut mult timp de când îi torturam şi îi împuşcam.

Regele i-a cerut lui Urdăreanu să tragă el concluziile necesare. Acesta a luat cuvântul:

— Majestate, eu mă asociez părerii domnului Moruzov, de a-i acorda o audienţă lui Horia Sima şi chiar un post de secretar de stat în guvern. Suntem într-o situaţie disperată când avem nevoie de câţi mai mulţi partizani, indiferent de culoarea politică, iar legionarii în trecut au avut mare priză în ţară, aproape în toate judeţele.

— Bine, Urdărene, aranjează-i urgent o audienţă lui Horia Sima, apoi vorbeşte cu Tătărescu să dea imediat decretul de graţiere pentru legionarii care mai sunt în închisori condamnaţi şi de eliberare a celor din lagăre. Voi, ceilalţi, nu vedeţi că ne-a ajuns cuţitul la os? Cum i-au ajutat englezii pe polonezi? I-au lăsat în mâinile lui Hitler şi Stalin, care au împărţit Polonia. Iar acum Franţa e pe ducă, a capitulat în faţa puternicei armate germane. Nimeni nu ne ajută dacă nu ne ajutăm singuri! Indiferent câte sacrificii vom face, va trebui să supravieţuim, să ne salvăm pe noi cu ce va rămâne din ţară şi probabil că legionarii au mai multă priză la Hitler decât ceilalţi politicieni, care au fost şi au rămas filo-englezi.

La Siguranţă

Horia Sima este scos din celulă şi este condus în biroul directorului Siguranţei. Discuţiile s-au purtat asupra trecutului, în special cum a scăpat Sima de arestări. Apoi directorul l-a întrebat: (pag. 187 din „Sfârşitul unei domnii sângeroase" de Horia Sima (n.a.).

— Ce rost au avut cele trei atentate din noiembrie 1938 (o bombă explodează la sinagoga din Alba-Iulia, arde o fabrică de cherestea din Bucovina şi atentatul de la Teatrul Evreiesc din Timişoara) şi cine le-a ordonat:?

— Comandamentul legionar de prigoană se compunea la vremea aceea din următorii: Vasile Cristescu, preotul Dumitrescu-Borşa, Horia Sima, Constantin Papanace, Niculae Pătraşcu şi Alexandru Cantacuzino, a răspuns Sima.

— Ce aţi crezut că realizaţi cu ele în timpul când regele era plecat în străinătate?

— Aceste atentate au fost programate în această perioadă, pentru a pune guvernul în imposibilitatea de a-l executa pe Corneliu Codreanu în lipsa regelui din ţară. Creând un climat de tensiune pre-revoluţionară, a răspuns Sima.

— DACĂ NU S-AR FI COMIS ACESTE ATENTATE, L-AŢI FI AVUT PE CODREANU ŞI ASTĂZI ÎN VIAŢĂ, i-a replicat Nicky Ştefănescu (Pag. 189 din cartea lui Horia Sima „Sfârşitul unei domnii sângeroase“ (n.a.).

În altă zi directorul Siguranţei i-a spus:

— Domnule Sima, trebuie să ne înţelegem, situaţia grea a ţării nu mai permite să ne sfâşiem între noi. Dumneata reprezinţi la ora actuală factorul esenţial în acţiunea de destindere între rege şi mişcare.

— Domnule director, dacă situaţia ţării reclamă colaborarea mea, puteţi conta pe loialitatea mea! a răspuns Sima.

La fermă

Doctorul s-a oprit cu un oftat şi o linişte tristă se aşternuse peste noi. Domnul Moraru care trecuse prin mai multe încercări decât noi toţi (luptase în primul război mondial), zise:

— Am o cunoştinţă care lucrează la Siguranţă şi m-am dus la ea ieri-seară cu o sticlă de coniac de cinci stele, care ştiu că-i place. Ne-am aşezat la un pahar de vorbă. Mi-a spus că acum cei de la „Brigada Legionară“ nu prea au aşa mult de lucru şi stau mai mult de vorbă şi povestesc despre ce se întâmplă în Siguranţă. Horia Sima a fost adus la Siguranţă, ţinut în celulă, iar în fiecare zi a fost scos la director, unde au discutat trecutele relaţii dintre Legiune şi Siguranţă, mai ales după toate cele întâmplate cu Codreanu. Nicky Ştefănescu i-a cerut lui Horia Sima lista cu toţi legionarii din ţară care au pistoale, pentru că numai aşa va putea să aibă încredere în el. După ce Siguranţa a primit lista, i-am adus pe rând pe legionari la Sima care i-a primit în casa particulară a lui Nicky Ştefănescu şi i-a convins să predea pistoalele. După terminarea acestei acţiuni, Horia Sima a mai stat de vorbă cu Moruzov. A fost pus în libertate şi i s-a pregătit o audienţă la rege, după care a fost făcut subsecretar de stat la Propagandă. Au fost eliberaţi cei care mai rămăseseră în închisori şi lagăre, printre care şi doctorul Şerban Milcoveanu, una din puţinele valori legionare rămase în viaţă din vechea gardă, şi Radu Budişteanu, eminent avocat al Baroului bucureştean.

Din nou la palat

Întrevederea lui Horia Sima cu regele a fost caracterizată printr-o dorinţă a ambilor de a se înţelege şi a găsi un câmp de vederi comun pentru a putea ieşi din impasul în care se găseau cu toţii, rege, guvern şi opoziţie, uitând trecutul sângeros. Astfel, au fost de acord că în locul partidului „Frontul Renaşterii Naţionale" să apară un partid sub denumirea de „Frontul Naţiunii". La ieşirea de la rege, în biroul lui (unde se afla şi aghiotantul acestuia, locotenentul Vasile Grigoriu, care era băiatul unui bun prieten al nostru şi care ne transmitea tot ce era mai important), Urdăreanu îl întreabă:

— Ei, domnule Sima, ce impresie ţi-a făcut Majestatea Sa regele?

— Domnule mareşal, sunt copleşit, mai întâi de tinereţea lui, apoi de judecata lui clară. Apoi, libertatea de care m-am bucurat, pentru a-i expune toate problemele, inclusiv cele mai dificile. E un om de înţeles. Sunt copleşit. N-am să uit niciodată acest moment. Trebuie să facem totul, şi dumneavoastră, şi noi, ca să salvăm situaţia regelui, ca girant al unităţii şi independenţei naţionale. Regele este un om încântător, o personalitate fascinantă. De o vastă cultură, perfect cunoscător al mecanismului statal şi de o inteligenţă superioară tuturor oamenilor politici ai României pe care i-am cunoscut. (Pag.250 din cartea lui Horia Sima intitulată „Sfârşitul unei domnii sângeroase"Dacă la peste 50 de ani, Horia Sima a scris asemenea lucruri, vă las să-l judecaţi pe autor. (n.a.).

Din nou la fermă

Doctorul continuă:

— Eliberat, Horia Sima a menţinut legătura cu legionarii din ţară, pentru că în trecut era utilizat pentru aceeaşi funcţie, nefiind cunoscut în Capitală. Fusese şeful judeţului Timiş şi apoi şeful regiunii Banat.

Acum a obţinut semnăturile unor legionari de a intra în Partidul Naţiunii. L-a convins pe bătrânul profesor Codreanu să semneze primul şi cu aceste semnături s-a prezentat la palat la Urdăreanu, care a mers cu ele la rege. Când a ieşit i-a spus lui Sima:

Majestatea Sa regele este foarte mulţumit de aderarea masivă a legionarilor.

Apoi Sima a trimis o delegaţie la Berlin, ca să explice situaţia din ţară legionarilor de acolo şi să le ceară să revină în ţară.

Situaţia politică era dezastruoasă. Tot ce făcuse Titulescu era praf şi pulbere, atât Mica Înţelegere, cât şi Înţelegerea Balcanică, iar Societatea Naţiunilor murise singură. Jocul duplicitar al ministrului de Externe Gafencu era plătit acum cu ruperea României. Ungurii şi bulgarii se declaraseră de la început de partea Axei şi aveau mai multă trecere la Hitler. Iar ruşii făcuseră un pact cu nemţii şi se aştepta reacţia lor, după sfârşitul luptelor din vestul Europei. Atât Stalin, cât şi Carol au sperat într-un război de lungă durată în Franţa, dar victoria rapidă a Germaniei şi capitularea Franţei le-au încurcat planurile. În schimb obrăznicia rusească s-a afirmat prin faptul că în ultimatumul dat de sovietici era menţionat, pe lângă Basarabia şi Bucovina de Nord, şi Ţinutul Herţa. În acelaşi timp, sovieticii nu au respectat termenul de patru zile şi armatele lor au intrat imediat în Basarabia, Bucovina de Nord şi în Ţinutul Herţa.

6. „DUMNEZEU NU BATE CU PARUL“

(Povestită de scriitorul Sergiu Marinescu, fost deţinut politic)

Motto:
„Dar Eu vă spun vouă, cari Mă ascultaţi:
Iubiţi pe vrăşmaşii voştri, faceţi bine celor ce vă urăsc.“
(Luca. cap. 6, versetul 27)

Dedic această povestire scriitorului şi ziaristului Aurel Sergiu Marinescu.

Într-o seară pe când stăteam la un pahar de vorbă cu câţiva cunoscuţi în sala mare de la Câmpul Românesc, mă uitam pe peretele din stânga, unde în mijlocul fotografiilor domnitorilor vestiţi ai Moldovei şi Munteniei tronau fotografiile regelui Ferdinand şi a reginei Maria şi oftam după acele vremuri. Poate că perioada 1920-1930 a fost cea mai bună epocă a României reîntregite sau, aşa cum a spus unul din cei mai mari şi buni politicieni ai ţării Ion Brătianu: „Generaţiile viitoare vor invidia această epocă în care noi trăim!“ A avut perfectă dreptate. Pentru că, dacă în următorii zece ani economia a mers bine, ticălosul rege Carol

al II-lea, cu concursul primului ministru Armand Călinescu, a făcut ca sute de români nevinovaţi să fie împuşcaţi fără judecată.

Deodată unul dintre prieteni mă scoate din visare zicând:

— Jenică, nu ne-ai spus nimic de viaţa ta în Celularul şi la Zarca Aiudului, înainte de a ajunge noi acolo după cinci-şase ani. Am aflat despre maiorului Munteanu şi directoratul lui din povestirile unor camarazi pe care i-am găsit acolo şi trăiseră evenimentele, dar vrem să ne povesteşti şi tu cum a fost.

— Nu am vorbit despre lunile trăite la Zarca Aiudului. A fost o răzbunare a maiorului Munteanu şi a colonelului Petrescu împotriva acţiunii celor trei „muşchetari“care credeau că prin demascarea faptelor acestor ticăloşi vor putea realiza o schimbare în bine în viaţa de închisoare. Dar a ieşit exact pe dos. Viaţa noastră în închisoare s-a înăsprit în mod groaznic, încercându-se distrugerea noastră fizică prin înfometare. Am descris parţial întâmplările în cartea mea „De la Linişte la Cântec“. Atunci au început chinurile în închisoare, având aprobarea directorului general al penitenciarelor, colonelul Petrescu, care mai târziu a fost făcut general de guvernul comunist şi folosit în procesele mareşalului Ion Antonescu şi al lui Iuliu Maniu, preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc, şi în multe alte procese. În acele vremuri toţi directorii de închisori erau elemente deochiate din procuratura militară. Zilele treceau şi numărul boabelor de fasole din ciorba de la masa de prânz se micşora mereu, iar cu turtoiul (pâinea) când era rece puteai să baţi cuie cu el. Numai seara arpacaşul ne mai ţinea în viaţă. Şi ceea ce a fost cu adevărat o salvare au fost ceapa

şi pâinea pe care mi le-a trimis Marin Vieţaşul, prietenul meu de drept comun, prin ţiganul Vrabie, şeful vidanjorilor din închisoare. Pentru că acolo la Zarcă nu ni s-au dat pături, stăteam şi dormeam pe o rogojină, care după câteva săptămâni rămăsese o zdreanţă, şi pe scândură. Ne făcusem răni la şoldurile din dreapta şi din stânga, neputând dormi decât pe spate sau pe burtă.

— Nu crezi că ar fi cazul să ne povesteşti şi nouă ce a fost acea acţiune cum ai botezat-o tu a „muşchetarilor" pentru că am impresia că ai cam cocoloşit-o, nu ai spus tot adevărul, zise Aurel Marinescu, care este pasionat de istorie.

— Ai dreptate, sincer să vă spun, nu prea mi-a plăcut acţiunea lor „teribilistă". Mircea Cătuneanu, Traian Comănescu şi Leny Vespasian erau „muşchetarii". Şi acum ce s-a întâmplat? La vorbitor, în acelaşi timp, veniseră prietenele a doi dintre ei şi o soţie. Tot atunci era în control în închisoarea Aiud colonelul Petrescu, directorul general al închisorilor. Când cele trei doamne s-au prezentat pentru vorbitor, primul gardian le-a cerut biroul populaţiei ca să vadă dacă au acelaşi nume cu deţinutul cu care vor să vorbească şi să-şi decline gradul de rudenie pentru că aşa scria la regulament. Soţia a dovedit cu acte şi a fost lăsată la vorbitor. Dacă nu mă înşală memoria, era soţia lui Leny Vespasian. Celorlalte două, primul gardian le-a spus să meargă la director şi să obţină aprobarea pentru vorbitor. Erau două tinere drăguţe şi fâşneţe. Când au intrat la director în birou, era acolo şi colonelul Petrescu. După recomandările de rigoare, cei doi ofiţeri s-au purtat foarte galant şi imediat le-a fost aprobat vorbitorul. Le-au poftit să i-a loc şi le-au mai spus că după vorbitor le roagă să revină ca să poată discuta anumite lucruri legate de posibila eliberare a

logodnicilor lor. Erau nişte basme! Toate acestea s-au aflat de la un deţinut de drept comun, care făcea curăţenie în birouri. După vorbitor, logodnicele au revenit să mulţumească directorului, iar el împreună cu colonelul le-au invitat la masă în casa directorului, unde era aranjată o gustare cu antreuri, fripturi, ţuică şi vin din belşug. S-a aflat pentru că în închisoare orice întâmplare nouă se cunoaşte foarte repede. A fost o petrecere cu cele două tinere, toată noaptea, până a doua zi, când băieţii de la bucătărie duceau alte fripturi şi din oraş alte sticle de vin. S-a mai spus că aveau muzică si s-a dansat chiar pe masă. Poate au făcut striptease..., au povestit oamenii care serveau la petrecere. Nu mai ştiu câte zile au trecut până la „revolta muşchetarilor", dar într-o după-amiază am auzit că toţi trei sunt în audienţă la direcţie. Deodată auzim ţipete dinspre birouri, ceea ce însemna că erau bătuţi cu cureaua până la sânge. Atunci, ca la o comandă, am început să batem în uşă şi să strigăm: „Îi omorâţi, tâlharilor, opriţi bătaia, cerem un procuror!" Era un zgomot infernal, care cred că se auzea în tot Aiudul, mai ales că atunci, în 1943, Celularul era cea mai înaltă clădire din oraş. Obosit, m-am culcat. Atunci eram singur în celulă în „Legea Tăcerii". Parcă prin somn am auzit că cineva a deschis uşa, dar nu m-am trezit. A doua zi pe o parte din noi ne-au dus la Zarcă. Mai târziu am aflat că s-au ghidat după varul căzut de la uşă pe podea, pentru că uşa la interior era căptuşită cu tablă văruită. De aceea s-a deschis usa în noapte. La toţi ne-a fost trecut în registru „revoltat". Astăzi, după atâţia ani, îţi pui întrebarea, pentru ce au suferit cei trei bătaia şi noi ceilalţi pedeapsa la Zarcă având regim de distrugere prin înfometare luni de zile? Pentru două curve? Acolo în celulă la Zarcă, pe

duşumea, mi-am păstrat mintea şi sufletul intacte datorită acelor oameni minunaţi care au fost inginerul Vasile Ionescu, Ghiţă Jacota, nea Fanică Vlădoianu, Virgil Maxim şi alţii, a căror prietenie era căldura care a topit toate suferinţele. Dar au trecut lunile, a plecat maiorul Munteanu, a venit un nou director şi am revenit în Celular, care acum se împărţise astfel: la parter erau câţiva oameni mai simpli care se înscriseseră în Partidul Comunist, la etajul unu şi doi eram noi cei care eram pentru linişte, destindere şi care lucram în ateliere şi apoi în colonii de muncă. La etajul trei era instalat un grup condus de Victor Biriş şi care avea ca locotenenţi pe Mircea Cătuneanu şi Traian Comănescu şi alţi câţiva tineri, care prin aşa-zisa atitudine „vitejească" doreau să submineze acţiunea inteligentă de destindere pe care o conduceau Ilie Niculescu, Şerban Rogojanu, Trifan, Marian şi alţii. Aceştia din urmă obţinuseră să lucrăm în ateliere, primind astfel pe lângă mâncare mai bună şi dreptul la pachet şi vorbitor, iar cea mai importantă victorie a fost ieşirea din închisoare la muncă în coloniile de la Galda şi Ciuguzel pe care le-am descris în prima mea carte, „De la Linişte la Cântec".

— Când te-ai eliberat de la Aiud şi te-ai întors acasă în Bucureşti n-ai căutat să te răzbuni pe maiorul Munteanu?

— Nici măcar nu m-am gândit vreun moment la acest lucru, pentru că poporul român în marea lui înţelepciune spune: „Răzbunarea e arma prostului", iar „Dumnezeu vede, dar nu bate cu parul".

— Atunci înseamnă că tu nu mai ştii ce s-a întâmplat cu maiorul Aurel Muntenu?

— Nici nu m-a interesat, dar întro zi fratele meu Florian îmi spune (fratele meu venise de mai multe ori la mine la Aiud, uneori a fost lăsat să discute cu mine, alteori nu a primit aprobare): „Ştii cu cine m-am întâlnit pe stradă şi m-a oprit?" „Nu, nu ştiu, cu cine?" „Cu maiorul Munteanu, era îmbrăcat civil şi mi-a spus următoarele: «Ce face fratele tău? Ştiu că este liber, aş avea mare nevoie să vină şi să spună, să dea declaraţie ce bine m-am purtat cu deţinuţii când eram directorul închisorii Aiud. Pentru că înainte de a fi director şi după, am fost procuror şi unii nemulţumiţi m-au dat în judecată pentru fals şi luare de mită, nişte oameni răi.»" Atâta neruşinare, era de aşteptat de la un ticălos, a uitat cum s-a purtat cu noi şi câţi s-au îmbolnăvit. De ce nu cere referate de bună purtare de la foştii deţinuţii comunişti, cu care chiar că s-a purtat bine la Aiud? Dar probabil că avea prea multe rele făcute şi cineva nu l-a iertat, nici nu l-a uitat.

— Acum să-ţi spunem noi unde l-am întâlnit pe maiorul Munteanu, tot la Aiud, zise Petrică Popa. Acesta împreună cu Aurel Marinescu au făcut mulţi ani la Aiud, până în 1964.

— Cum la Aiud?... Ce făcea acolo? am întrebat eu curios.

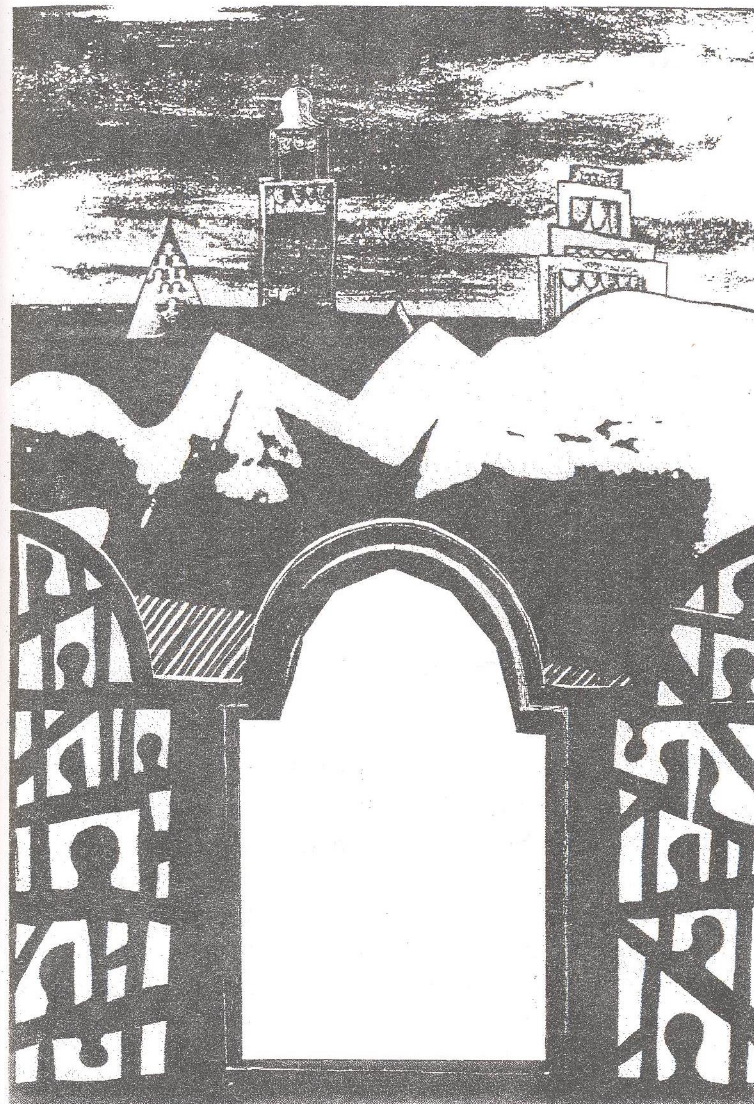
— Ce putea să facă în celula de la Zarca la etaj, ultima pe stânga şi avea colegi de cameră câţiva legionari şi mai vechi, şi mai noi, care ştiau toată povestea lui.

— Cum, în celula în care eu era să-mi dau duhul, din cauza lui, a acestui drac cu chip de om?

— Da, dragul meu, era bolnav şi-l îngrijeau legionarii, iar el îi ruga în genunchi să-l ierte. Ce mai spui de asta, nu te aşteptai?

— Aşa ceva n-aş fi crezut că voi auzi vreodată. Îmi apare în faţa ochilor mama, cernită, cu lacrimi în ochi. Venise la vorbitor după moartea tatii şi, deşi avea aprobări de la direcţia penitenciarelor ca să-mi dea alimente şi îmbrăcăminte, maiorul Munteanu nu i-a dat voie să-mi dea ceva

Câtă dreptate are românul când spune: „Dumnezeu nu bate cu parul!“

CAPITOLUL IV

Nici focul, nici apa nu distrug un ideal, ci omul sau Sfârşitul începutului

Motto:
„Am mers pe o cale bătută de vânt
cu ziua strivită-ntre dealuri,
cu chiciuri la glezne în pasu-mi mărunt,
chircit prohodesc idealuri."

Radu Budişteanu

Dedic această povestire prietenului meu, inginerul Dănuţ Chereji.

La 1 septembrie 1940 bilanţul, era dezastruos – ne fuseseră luate Basarabia, Nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţa de către sovietici, Nord-Estul Transilvaniei de către ceilalţi hrăpăreţi, ungurii, şi două judeţe, Caliacra şi Durostor din Dobrogea, de către bulgari. Numai „prieteni" în jur. Pe toate aceste graniţe am avut armată înarmată să apere frontierele ţării, însă nu s-a întâmplat aşa, nu s-a tras un foc de armă din cauză că „viteazul"rege dezertor Carol al II-lea a dat ordin de retragere, fără a se opune nici o rezistenţă.

Din primele zile ale lunii septembrie au început manifestaţiile împotriva regelui, autorul moral al tuturor dezastrelor. Pe 3 septembrie dimineaţa comandantul legionar Dumitru Grozea s-a urcat pe statuia lui Mihai Vitezul şi a ţinut un discurs scurt în care a îndemnat lumea strânsă să meargă la palatul regal şi să ceară abdicarea regelui Carol al II-lea. S-a format coloana care la început dacă avea câteva sute de oameni, iar când a ajuns în piaţa din faţa palatului regal eram mii. Toţi oamenii scandau: „Jos regele Carol al II-lea, vrem să abdice, pentru că a mai abdicat şi când era prinţ moştenitor! Îl vrem pe tânărul rege Mihai! Vrem libertate şi frăţie românească! Jos dictatura regală care a adus numai moarte şi dezbinare între oameni!"

Palatul regal era înconjuat de armată, soldaţii erau cu puşca la ochi în spatele sacilor de nisip şi din loc în loc, câte o mitralieră, lângă care stătea în picioare un ofiţer. Dacă s-ar fi dat ordin acestor ofiţeri să tragă, din miile de tineri care eram acolo nu ar mai fi rămas unul în viaţă. În palat în dreptul ferestrelor se aflau regele Carol al II-lea, generalul Ion Antonescu şi generalul Coroamă. Cu toţii se uitau şi vedeau lumea adunată şi auzeau ce strigă mulţimea. Atunci regele, foarte nervos, i se adresează generalului Antonescu cu următoarele cuvinte:

— General Antonescu, ai auzit ce strigă derbedeii? Iimediat să dai ordin armatei să-i împrăştie şi, dacă nu vor, să tragă în ei...

— Majestate, eu nu pot să dau ordine, generalul Coroamă este comandantul armatei din Capitală, răspunse generalul Antonescu.

— General Coroamă, dă ordin imediat să se tragă în aceşti derbedei! ceru furios regele.

— Eu, Majestate, să dau ordin să se tragă în tineretul român? Niciodată, ei sunt viitorul neamului românesc! Destul sânge nevinovat a curs în ultimul timp în ţara noastră.

— În acest caz, ce este de făcut, ca să potolim spiritele? întrebă regele mai calm.

După ce s-au uitat unu la altul, generalul Antonescu a zis:

— Majestate, situaţia ţării a ajuns atât de grea încât, ca să prevenim ceva mai rău, trebuie să ascultăm vocea poporului!

— Cum adică, ei cer abdicarea mea în favoarea fiului meu Mihai! Asta să facem?

— Da, Majestate, aceasta ar fi cea mai bună soluţie.

*

Între timp Horia Sima care fusese ministru adjunct în cabinetul Tătărescu şi apoi ministru plin la Culte în guvernul Gigurtu, îşi dăduse demisia şi plecase la Braşov să organizeze acolo răscoala, cu ocuparea postului de radio de la Bod, care a eşuat producându-se victime. Aştepta, îmbrăcat în costum de ţăran, să fugă în teritoriile ocupate din Ardeal şi apoi mai departe. (De altfel, marea lui specialitate era fuga, care, chiar dacă este ruşinoasă, este sănătoasă.)

Chiar când pleca spre graniţă, este chemat înapoi de gazda sa, dr. Polony, care l-a informat că generalul Ion Antonescu conduce ţara şi că se poate întoarce la Bucureşti. După ce regele Carol al II-lea a abdicat în favoarea fiului său Mihai şi a dat toate prerogativele de conducător al statului lui Ion Antonescu, mareşalul l-a numit pe Horia

Sima viceprim-ministru. Regelui Carol al II-lea i s-a aprobat să plece din ţară cu bunurile personale.

Generalul Ion Antonescu i-a spus lui Horia Sima următoarele:

— Mi-am dat cuvântul să-l las să plece, dar tu nu ai nici o obligaţie faţă de el. Poţi să-l opreşti cu oamenii tăi, să-i faci o percheziţie şi să-i confişti lucrurile luate din patrimoniul naţional: tablouri şi obiecte de aur. A golit palatul regal.

Ce a făcut Horia Sima care ar fi avut ocazia să-l facă pe Carol al II-lea să plătească uciderea Căpitanului? I-a spus preotului Boldeanu, pe care l-a însărcinat cu această problemă, următoarele:

— „Fă ce-ţi spune mareşalul. Pune-i pe legionari să percheziţioneze vagoanele şi să dea jos tot ce aparţine statului. DAR NU TE ATINGE DE REGE! Odată operaţia terminată, LASĂ-L SĂ PLECE! Ţine-i sub control pe toţi legionarii care vor fi pe teren, CA SĂ NU TRAGĂ CINEVA ÎN EL. Răspunzi pentru aceasta!“ (Din cartea lui Horia Sima „Sfârşitul unei domnii sângeroase“, pag. 487 (n.a.).)

Doamne, ce grijă l-a găsit pe Horia Sima de Carol al II-lea, cel care a ordonat uciderea Căpitanului în 30 noiembrie 1938, tot el a ordonând uciderea a 272 de legionari în noaptea de 21-22 septembrie 1939. Acum era momentul să se facă un proces în care să afle lumea întreagă crimele făcute de această minciună de rege, cât şi toate faptele lui ruşinoase cu dezertările şi amantele. A ratat voit. Cum de mai sunt legionari care îl venerează pe Horia Sima? Horia Sima era interesat doar de funcţii. În afară de viceprim-ministru al guvernului a fost numit prin decret regal „şeful Mişcării Legionare“, la fel ca un funcţionar

— Bine, fată dragă, am să vorbesc cu dom' sublocotenent, acum trebuie să plec, trec mai întâi pe la mama şi apoi pe la tata la primărie.

Mama era în grădina de zarzavat din spatele casei şi uda straturile, împreună cu Ion, fratele meu mai mic. Când l-au văzut, s-au repezit la el şi l-au îmbrăţişat şi l-au sărutat, iar mama a spus:

— Dragul meu copil, să ai grijă de tine, tu eşti viitorul stâlp al familiei şi te duci departe de casă! Noi cu toţii îţi vom duce dorul.

— Mamă, te las cu bine şi te rog să ai grijă de Ileana şi de Maria.

— Da, dragul meu, ele sunt acum copiii mei.

— Acum trebuie să trec pe la tata la primărie şi apoi plec la gară.

— Te duc eu, pune geamantanul în caruţă, spuse Ileana.

— Merg şi eu cu voi, la tata mare şi la gară, zise Maria, fetiţa lor.

S-a dus la primărie să-şi ia rămas bun de la tatăl lui. Cum l-a văzut, primarul s-a ridicat de la masa de lucru, l-a îmbrăţişat şi i-a spus:

— Băiatul tatii, sunt mândru de tine că te duci să-ţi faci datoria pentru ţară. Să nu fii îngrijorat de soţie şi de fetiţă, de care voi avea grijă şi eu, şi mama ta. Acum am vorbit cu prefectul de la judeţ, care mi-a spus că sunt tratative între ruşi şi nemţi. Nu se cunosc rezultatele, dar sunt temeri din cauza politicii duplicitare a regelui Carol al II-lea şi a guvernului. Mi-a comunicat că, în cazul cedării Basarabiei, vor fi acordate patru zile pentru retragerea trupelor şi a administraţiei. Noi în două zile putem fi peste Prut, în ţară.

— Tată, ai mare grijă, pentru că primul care va avea de suferit eşti dumneata, ca primar al comunei, ştii foarte bine cum privesc bolşevicii administraţia românească, drept burgheză şi cotropitoare a pământului rusesc. Eu nu vreau să te pierd, nu numai pentru că eşti tatăl meu cel drag, dar şi pentru că eşti un român cum nu sunt mulţi şi de care ţara are nevoie.

— Vasile, să nu uiţi niciodată: „Pentru ţară şi neamul tău, nici o jertfă nu este prea mare". Ca a celor 800 000 de români care şi-au dat viaţa în primul război mondial pentru realizarea României reîntregite.

După ce şi-a îmbrăţişat tatăl, Vasile s-a urcat în căruţă alături de soţia şi fata lui şi au plecat spre gară. Până la sosirea trenului, Ileana şi Maria au stat numai în braţele soţului şi tatălui. Când s-a urcat în tren, Vasile avea ochii plini de lacrimi, iar jos pe peron, Ilenei şi Mariei le curgeau lacrimile şiroaie din ochi. Soţia lui avusese un vis urât şi nu a vrut să i-l povestească, pentru a nu-l întrista. După ce trenul a dispărut, mama şi fata au plecat spre casă. Trecând în căruţă pe uliţele satului, Ileana se uita la casele frumoase proaspăt zugrăvite, cu grădini în care lucrau tinerii, iar bătrânii şedeau de vorbă pe bănci. Erau o armonie şi o linişte, care, parcă, nu prevesteau nimic bun, aşa cum văzuse ea în vis – casele în flăcări, iar oamenii morţi pe străzi. Dar nu a putut să-i povestească nimic lui Vasile

*

Au trecut lunile şi a fost semnat pactul Ribbentrop-Molotov, încheiat între Germania nazistă şi Uniunea Sovietelor, care prevedea cedarea către Soviete a următoarelor state: Estonia,

superior al statului. Ar fi trebuit să fie ales şef al Mişcării Legionare de către adunarea generală a tuturor comandanţilor legionari, în frunte cu întemeietorii, şi totul să se facă în şedinţa lărgită cu cât mai mulţi legionari.

O altă mare greşeală a fost acceptarea de numire a României Stat Naţional-Legionar, când numărul legionarilor reprezenta doar un mic procent din poporul român. Iar această denumire era un angajament de proporţii pe care nu avea cine să-l susţină pentru că sutele, Elita Legionară, zăcea în pământ.

Despre această epocă, Horia Sima scrie cartea „Era Libertăţii". (Din păcate rău înţeleasă şi rău aplicată. Vom vedea mai târziu exemple zdrobitoare.) Această carte, frumos scrisă, are prima parte închinată deshumării cadavrelor Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor de la Jilava şi aducerea lor la Biserica Sfântul Ilie Gorgani. Au urmat slujbele religoase şi decorarea martirilor. După care s-a organizat reînhumarea lor în Mausoleul de la Casa-Verde alături de Mota şi Marin, cu o mare manifestaţie.

Acum după atâţia ani şi mai ales după aşa-zisa revoluţie din decembrie 1989, acest loc sfânt pentru poporul român şi mai ales pentru legionari nu mai există şi osemintele martirilor au fost scoase. Voi pune o întrebare: „Ştie cineva unde sunt la ora actuală osemintele acestor martiri ai Neamului Românesc?"

În noaptea când au fost dezgropate cadavrele Căpitanului, Nicadorilor şi Decemvirilor din groapa de la Jilava, spune Horia Sima în cartea lui „Era Libertăţii", tot atunci legionarii revoltaţi de cele văzute în groapa deschisă s-au dus şi i-au împuşcat pe cei 64 de deţinuţi închişi la închisoarea Jilava, printre care erau cei care-i omorâseră pe Căpitan, pe Nicadori, pe Decemviri şi alţi legionari.

Foarte frumos scrie poetul Vasile Posteucă despre acest eveniment: „Da... În noaptea aceea la Jilava s-a împlinit voia lui Dumnezeu, învierea lui Corneliu Codreanu şi pedepsirea fulgerătoare a călăilor lui. Cei care mureau în noaptea aceea sub gloanţe, în cazematele de lângă Jilava nu cădeau din vrerea pământească, ca rezultat al unei uri sau sete de răzbunare, ci sub biciul implacabil al destinului, al vrerii lui Dumnezeu, pentru a restaura ordinea şi respectul în lume."

Splendid scris, dar complet greşit din următoarele motive: prima greşeală ca fiind un stat Naţional-Legionar, primii care trebuiau să respecte LEGEA erau legionarii şi cu aceasta faptă au introdus haosul. Al doilea motiv – legionarii sunt creştini şi prima lege a creştinismului este SĂ NU UCIZI! Al treilea motiv are efect de bumerang şi sună astfel: tu care ai suferit de schingiuiri şi gloanţe, dacă faci acelaşi lucru, schingiuieşti şi omori, eşti la fel cu schingiuitorul şi nu mai poţi să ceri dreptate. Iar, oricât L-am invoca pe Dumnezeu că a fost voia Lui, să nu uităm că Iisus Hristos a spus: „Iubeşte pe aproapele tău ca pe tine însuţi!" Şi când era pe cruce a spus „IARTĂ-I DOAMNE, CĂ NU ŞTIU CE FAC." Şi nici un apostol nu l-a răzbunat pe Iisus.

În cartea lui, Horia Sima caută să spună că nu ştia nimic şi nu s-a implicat în această acţiune, deşi o aproba total. Fără să vrei, stai şi te întrebi ce fel de şef al Mişcării Legionare era că nu ştia nimic, de ce îl ignorau toţi şi nu-i spuneau nimic. Arunca vina pe generalul Antonescu că ar fi vrut să-i scape pe aceşti criminali deţinuţi la Jilava. (paginile 159-162).

Crimele de la Jilava au mărit disensiunile dintre generalul Ion Antonescu şi Horia Sima, ajungându-se aproape

de ruperea relaţiilor. Generalul şi-a dat seama că totul merge haotic şi a solicitat şefia Legiunii, pentru a pune ordine acolo unde era haos. Lucrurile însă s-au ameliorat o dată cu venirea la preşedinţie a lui Neubacher (din partea legaţiei germane) care a reuşit să-i împace pe amândoi.

A apărut acum una din cele mai grele probleme: sechestrarea de către necunoscuţi a profesorilor Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu. Această problemă s-a ivit într-o dimineaţă din două direcţii – când familia lui Madgearu a telefonat la preşedinţie şi informaţia de la Nicolae Pătraşcu. Horia Sima, dacă pleca imediat în căutarea lui Iorga şi a lui Madgearu, pentru că era viceprim-ministru şi şef al Legiunii, poate îi salva. Dar a plecat în căutarea lor seara, deci după 12 ore, pentru că, spunea el, a trebuit să stea de vorbă cu generalul, ca să se împace. Spune mai departe că tot generalul este vinovat de aceasta.

PLECARE TÂRZIE CARE A ÎNSEMNAT MOARTEA PROFESORILOR NICOLAE IORGA ŞI VIRGIL MADGEARU! (Pag. 196 din vol II „Era Libertatii“ de Horia Sima. n.a.).

Un asemenea eveniment nu trebuia neglijat şi întârziat pentru nimic în lume. Cel mai bine ilustrează acest eveniment profesorul Codreanu, tatăl Căpitanului, care, atunci când a aflat despre omorârea lui Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, i-a dat telefon lui Horia Sima şi i-a spus următoarele: „CE AŢI FĂCUT, MĂI, NENOROCIŢILOR, NU L-AŢI OMORÂT PE IORGA, AŢI OMORÂT MIŞCAREA LEGIONARĂ!“ (Transmise mie de către Cătălin Zelea Codreanu, fratele Căpitanului).

A doua zi când eram la scoală şi am auzit despre această oribilă crimă, îmi era ruşine să mai ridic ochii la

colegii mei. Când m-a văzut colegul şi camaradul meu Mircea Niculescu, m-a luat de umeri şi mi-a spus:

— Jenică, ce s-a întâmplat nu este din vina ta sau a mea şi trebuie aflat cine sunt cei ce i-au omorât pe Nicolae Iorga şi pe Virgil Madgearu, pentru că nu-ţi vine să crezi că au fost legionari.

— Mircea, ai dreptate, dar fapta este făcută acum după împuşcarea celor închisi la Jilava fără judecată. Toate acestea cad în sarcina legiunii, pentru că România s-a intitulat Stat Naţional-Legionar. Să vedem ce măsuri se vor lua de cel care conduce legiunea, lumea aşteaptă.

După orele de şcoală, când am ajuns acasă, îl găsesc pe tata în camera mea stând în fotoliu cu o carte în mână. Mă vede, el se ridică mă îmbrăţişează şi-mi spune:

— Jenică dragă, vreau să stăm puţin de vorbă, pentru că şi eu, ca majoritatea oamenilor, am fost foarte şocaţi de ultimul eveniment, care a avut loc ieri într-o pădure din judeţul Prahova, şi anume uciderea profesorilor Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, doi oameni de cultură care duseseră mândria ţării româneşti peste graniţe. Au fost ucişi mişeleşte de către o echipă de legionari, care apoi au fugit. Nu pot să-mi ştiu copilul făcând parte dintr-o orgranizaţie care se ocupă cu asemenea fapte oribile.

— Tăticule, ai dreptate, aceşti oameni sunt nişte criminali ordinari! Ei în nici un caz nu sunt legionari, pentru că aceeia care l-au împuşcat pe primul ministru I.G. Duca s-au predat. Au fost legionari deci, au încălcat legea şi şi-au primit pedeapsa legala, la fel cei ce l-au împuşcat pe primul ministru Armand Călinescu, s-au predat şi au fost imediat împuşcaţi. Cei care i-au omorât pe profesorii Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, NU s-au predat, deci nu

sunt legionari, dar această nedreptate o vor purta ca o sabie asupra capului legionarilor foarte mult timp. Poate că timpul va arăta cine sunt autorii morali.

— Băiatule, tu ştii, când a fost ucis Căpitanul vostru, am plâns cu toţii, aproape întreg poporul român îl iubea şi-l venera aşteptând de la el realizări mari, cum a spus Moţa: „Să faci, Căpitane, o ţară ca Soarele sfânt de pe cer!“, iar acum după ultimile evenimente, Legiunea şi-a pierdut aproape tot capitalul câştigat de Codreanu. Ţara nu mai este cu Legiunea. Lumea aşteaptă să vadă ce măsuri se iau împotriva celor care i-au omorât pe profesori.

(Peste ani în luna iunie a anului 1952 am fost pentru a treia oară arestat şi dus la Canalul Dunăre-Marea Neagră pentru muncă. În aceeaşi lună şi acelaşi an familia lui Traian Boeru din Constanţa, şeful echipei de criminali care i-au ucis pe profesorii Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, a primit paşapoarte să meargă în Germania.)

Întrebare: Traian Boeru era legionar sau bolşevic pentru că guvernul care i-a dat paşapoarte familiei era bolşevic?

Aflăm din cartea lui Horia Sima „Era Libertăţii“ volumul al II-lea pagina 206 în capitolul intitulat „Faţă în faţă cu făptuitorii“: Sima i-a întâlnit pe făptaşi în fosta casă a Elenei Lupescu din Aleea Vulpache, în prezenţa lui Ilie Niculescu şi Traian Borobaru. Echipa era formată din şeful ei, inginerul Traian Boeru, director la Institutul Naţional al Cooperaţiei şi Ştefan Cojocaru, Ion Ţucan, Traian Iorga, Otto Schweninger, Tudor Dacu, Ştefan Iacobuta şi Ion Atanasiu.

Acum câteva cuvinte ale lui Horia Sima: „Starea mea sufletească, în momentul ce i-am întâlnit, era crispată de mânie şi durere. Nici nu le-am întins mâna. Îşi dau oare

seama de nenorocirea pe care au provocat-o mişcării? Cum se vor justifica? Vor avea remuşcări şi se vor căi?“

A vorbit Traian Boeru, bineînţeles că nu regreta, punând accentul pe răzbunare.

Aici este marea greşeală, credeau că răzbunarea se face cu pistolul. Foarte mulţi l-au văzut pe Căpitan, mulţi l-au ascultat vorbind, dar puţini l-au înţeles. Cuvântul lăsat de el, ca să fie răzbunat, avea înţelesul lăsat de Iisus Hristos şi acesta însemna răspândirea cuvântului Evangheliei în întreaga lume. La fel, Căpitanul a dorit să fie răzbunat prin răspândirea cuvintelor şi idealurilor lui către românii de pretutindeni. În nici un caz cu pistolul aşa cum de altfel a scris în circulare.

În următoarele capitole din aceeaşi carte, Horia Sima povesteşte despre înţelegerea dintre el şi mareşalul Ion Antonescu de a muşamaliza totul, adică să nu fie judecaţi legionarii care i-au împuşcat pe deţinuţii de la Jilava şi pe cei care i-au împuşcat pe profesorii Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, precum şi să nu mai fie deferiţi justiţiei nici cei care au schingiuit şi omorât legionari în prigoana cerută de Carol al II-lea. Totuşi Mihai Antonescu, ministrul Justiţiei, i-a solicitat lui Horia Sima să-l predea justiţiei măcar pe Boeru pentru liniştirea opiniei publice, dar acesta a refuzat. După ce un capitol întreg arată toate greşelile lui Nicolae Iorga şi care sunt adevărate, urmează un capitol intitulat „Şi dacă n-ar fi fost Jilava“ în care apar următoarele cuvinte: „Din perspectiva Legiunii, gloanţele ce-au răsunat în noaptea de 26/27 noiembrie la Jilava au fost de mare ajutor pentru a asigura supravieţuirea Mişcării.“ Întreb eu – cât timp a mai supravieţuit Mişcarea? O lună şi jumătate, pentru că între 21-23 ianuarie 1941, s-a terminat totul.

Atunci Horia Sima l-a „ajutat" pe Ion Antonescu să scoată din istorie Mişcarea Legionară şi s-o bage iar în închisori. Iar întreb – era mai importantă împuşcarea generalilor, coloneilor, comisarilor deţinuţi la Jilava sau Iorga şi Madgearu decât Carol al II-lea, care a ordonat uciderea Căpitanului? Şi dacă stăm strâmb şi judecăm drept, nu erau mai vinovaţi decât Iorga şi Madgearu cei care l-au adus pe Carol Caraiman pe tronul României în 1930? Cine au fost aceştia? Mai întâi marele şi vestitul Iuliu Maniu care era prim-ministru. Istoricul Alex. Mihai Stoenescu scrie în cartea „Istoria loviturilor de stat în România" vol. 2, la pagina 262, următoarele:

„În planul restauraţiei carliste, care ne interesează pe noi, Maniu va da curând primele semne ale nuanţării termenilor înţelegerii cu Carol Caraiman pentru lovitura de stat din mai 1928, căutând să obţină de la acesta promisiunea că va renunţa la legătura cu Elena Lupescu şi că odată pus pe tron va domni constituţional." Şi continuă în pagina 263: „Carol Caraiman nu era omul monarhiei constituţionale, iar evoluţia situaţiei internaţionale anula şi factorul timp, atât de necesar stabilităţii ţării. Maniu este în realitate vinovat de această gravă eroare politică, cu consecinţe pe termen foarte lung, deoarece a ştiut că fostul prinţ se dovedise incontrolabil şi nedemn, pe de o parte, în timp ce pe plan extern Europa era martora unor transformări spectaculoase ale politicii continentale, pe altă parte."

Pe cât de frumoase au fost zilele de 3, 4, 5 şi 6 septembrie 1940 când Ion Antonescu împreună cu legionarii au reuşit să-l dea jos pe regele Carol al II-lea şi să-l arunce la groapa de gunoi a istoriei, dar fără să plătească crimele făcute, pe atât de triste şi dureroase au fost zilele de 21,

22 şi 23 ianuarie 1941, când s-a destrămat în chip ruşinos alianţa legionarilor cu mareşalul Ion Antonescu. Pe de o parte un număr mare de legionari au intrat pe drumul greu al închisorilor. O parte mai mică au fugit în Germania. Aşadar, începutul frumos a avut un sfârşit dureros. Putem spune SFÂRŞITUL UNUI ÎNCEPUT, care s-a văzut încă de la început că nu a mers bine. O vorbă bătrânească spune: OMUL SFINŢEŞTE LOCUL. Iar într-o urâtă discordie de genul celor ce s-au întâmplat în România acelor vremuri nu putem arunca vina numai pe unul, pentru că aceeaşi vină o poartă şi celălalt. Atunci era şi pericolul invaziei sovieticilor care de-abia aşteptau o răzmeriţă. De altfel, peste şase luni a început războiul în răsărit. Din păcate Horia Sima nu şi-a recunoscut nici o vină. Mareşalul Ion Antonescu după ce a eliberat Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa, a purtat un război greu până la Stalingrad. Nu cred în părerea unora că mareşalul a dat ordin ca legionarii de pe front să fie trimişi în linia întâi pentru a fi împuşcaţi, pentru că pe toţi care i-am cunoscut şi au fost pe front s-au întors sănătoşi acasă (Zahu Pană, dr. Milcoveanu, Radu Gyr, aviatorii Teodor Negulici, Manole Adoichiţei, Nicu Rotaru, Vintilă Ardelea, majoritatea dintre ei legionari cunoscuţi). Pe timpul dictaturii antonesciene, deşi era război, un muncitor sau funcţionar român putea cu salariul pe 2 ore să mănânce într-un restaurant, o masă. A fost trădat de regele Mihai şi predat duşmanilor (sovieticilor) şi după un simulacru de proces a fost condamnat la moarte, socotit criminal de război şi murind ca un erou. A făcut şi el o greşeală lăsându-i în închisori pe legionari ca o moştenire pentru comunişti. În schimb Horia Sima a fugit în Germania în portbagajul maşinii unui ofiţer german şi acolo a făcut

lucruri care i-au lovit pe legionarii din ţară sau din Germania (fuga în Italia şi guvernul fantomă de la Viena), iar după război s-a stabilit în Spania, la Madrid, unde a reuşit să formeze o sectă, „Simismul". Simiştii nu sunt vinovaţi. Un fost simist, după ce a aflat tot adevărul şi tot ce a făcut Horia Sima, mi-a spus următoarele:

— Aici la noi în America nu am ştiut şi nu am primit broşuri decât de la Horia Sima. Nimeni nu a venit să ne spună altceva, noi am fost nişte soldaţi disciplinaţi, deşi am văzut şi noi multe nereguli şi mai ales felul în care Horia Sima distribuia gradele legionare celor care îi trimeteau bani. Exemplul secretarei doctorului Alexandru Ronnett este elocvent. Ea era nemţoaică şi ştia trei vorbe româneşti. Într-o zi doctorul îi spune: „Trimite şi tu ceva bani lui Horia Sima la Madrid". Secretara i-a trimis o sută de dolari. Peste o lună a primit gradul de „instructor legionar".

Putem spune că în 128 de zile s-a destrămat cel mai frumos ideal al Neamului Românesc.

A fost SFÂRŞITUL ÎNCEPUTULUI.

ANEXĂ

Părerile unor oameni de cultură despre prima mea carte „DE LA LINIŞTE LA CÂNTEC ŞI ALTE POVESTIRI"

Domnul profesor doctor docent ION GHERMAN

Dragă Domnule Jean Suciu Buchiu

Am primit frumoasa dumneavoastră lucrare „De la Linişte la Cântec şi alte povestiri" şi nu am lăsat-o din mână până n-am citit-o cu multă atenţie şi cu mult interes.

Este o carte de suflet şi o carte document care va da mult de gândit atât nouă celor de azi, cât şi celor care vin după noi. Vă felicit pentru tot ce aţi reuşit să strângeţi cu talent între paginile ei şi aşteptăm şi alte lucrări asemănătoare. Este bine să rămână ceva după noi, şi ceea ce este scris, aşa cum aţi scris dumneavoastră această lucrare, rămâne sigur.

Încă o dată vă felicit şi vă îmbrăţişez cu căldură.

Al dumneavoastră, Ion Gherman

Poetul, scriitorul şi jurnalistul GEORGE GEORGESCU

Când Orfeu, fiul regelui tracilor Oiagros şi al muzei poeziei şi elocintei Caliope, a coborât în infern pentru a o readuce pe pământ pe Euridice soţia sa moartă, el a reuşit cu ajutorul lirei şi cântecelor sale, cu ajutorul cărora îmblânzea fiarele sălbatice, să impresioneze zeii infernului. În universul concentraţionar prin care a trecut în câteva rânduri, Jean Buchiu a descoperit efectele binefăcătoare ale muzicii, revărsate asupra propriei persoane, pe care le-a descris în câteva povestiri din cartea sa intitulată „DE LA LINIŞTE LA CÂNTEC".

Amintirile din locurile de detenţie prin care l-a purtat destinul, adunate cu migală în acea carte apărută de curând sub egida unei edituri din ţară, poartă incontestabil pecetea autenticităţii. Cele patruzeci de povestiri, deşi nu excelează în preţiozităţi stilistice cuceresc în schimb prin sinceritate şi autenticitate. Citind această carte, participi efectiv la drama care a mutilat destinul miilor de tineri cărora li s-au retezat cu brutalitate aripile, mulţi dintre ei plătind cu viaţa dragostea faţă de neamul românesc şi integritatea plaiurilor strămoşeşti. Arestat pentru prima oară la vârsta de nouăsprezece ani, Jean Buchiu avea să treacă în timpul celor trei dictaturi prin lagărele şi închisorile de la Prefectura Capitalei, Malmaison, Văcăreşti, Jilava, Aiud şi Canalul Dunăre-Marea Neagră. Din toate aceste locuri sumbre de detenţie în care şi-a petrecut cei mai frumoşi ani ai tinereţii, el a păstrat imagini şi impresii, dar mai ales profile umane

ale celor cu care a împarţit soarta de condamnat. Cu mult talent şi înţelegere pentru fiecare caz în parte, el i-a creionat în cartea sa în care sunt descrise scene cumplite, demonstrând până la ce treaptă de degradare umană pot coborî unele fiinţe înrăite de o politică a urii. „Numai rugăciunile, poeziile şi prietenii au făcut ca la terminarea regimului celular să ies întreg la minte“, mărturiseşte el într-una din povestirile de la Aiud. Cântecul şi teatrul au constituit o pasiune care l-a ajutat în detenţie să supravieţuiască. Probabil era un reflex al necesităţii de a contracara linişte ce li se impusese ca o condiţie „sine qua non“ a regimului tăcerii obligatorii din penitenciare. Această măsură restrictivă devenise atât de chinuitoare, încât deţinuţii politici au învăţat de nevoie tehnica vorbirii între ei când se întâlneau în curtea închisorii, fără a mişca buzele („Liniştea“, pag. 12). Dintre deţinuţii de drept comun întâlniţi la Aiud în anii 1943-1948, „Marin Vieţaşul“ (pag. 14) impresionează prin tragedia pe care a provocat-o omorându-şi soţia surprinsă în patul conjugal cu primarul. Tot în celebra închisoare de la Aiud, celebră datorită regimului de exterminare aplicat cu cruzime deţinuţilor politici, l-a cunoscut pe doctorul Ghersenkron, condamnat la 25 de ani de temniţă pentru activitate comunistă. Dovedind multă înţelegere pentru suferinţele deţinuţilor, chiar pentru cei care făceau parte din Mişcarea Legionară, acesta l-a tratat şi vindecat de o gravă intoxicaţie cu injecţii primite de la „Ajutorul Roşu“ şi de la „Joint“, dovedind astfel că nici în regim de detenţie nu uitase jurământul lui Hypocrate. După eliberare Jean Bukiu l-a întâlnit în libertate, dar, acesta dezamăgit profund de procedeele de promovare a non-valorilor de către noua orânduire comunistă, i-a declarat că va

părăsi România. Datorită umanismului de care a dat dovadă în raporturile cu ceilalţi deţinuţi, autorul îi va păstra veşnică recunoştinţă. („Dr. Ghersenkron“ pag. 18).

Arestat la o vârstă fragedă, el păstrează un adevărat cult pentru părinţii şi fratele său, eroul aviator Florian Buchiu. Atât pe mama, cât şi pe tatăl său îi descrie în culori impresionante, folosind accente adolescentine („Mama la vorbitor“, pag. 62).

Moartea tatălui său, de care se simte vinovat, i-a creat un complex de vinovăţie şi demoralizare care era să-l coste viaţa dacă nu ar fi fost ajutat de deţinuţii de drept comun care-l iubeau şi respectau datorită firii lui sincere şi deschise. Aceştia i-au adus alimente şi l-au hrănit când a zăcut aproape lipsit de cunoştinţă. („Ţiganul Vrabie“, pag. 65).

Cruzimea comandanţilor şi paznicilor din penitenciarele prin care a trecut, este menţionată în câteva reuşite schiţe de portret. Astfel în povestirea „Martir şi Erou“ este relatat modul bestial în care a fost maltratat de gardieni farmacistul Mircea Cătuneanu, care a decedat apoi în urma tratamentului inuman la care fusese supus de către autorităţile comuniste instalate la conducerea închisorii din Aiud. După înlocuirea comandantului acestei renumite închisori, s-au produs câteva schimbări care au îmbunătăţit puţin viaţa deţinuţilor. A luat fiinţă un atelier de tâmplărie la care au început să lucreze condamnaţii, cărora li s-a permis să interpreteze în oraş piesa de teatru „Horia“. Începând din anul 1946, după ce ştirile despre teroarea din universul concentraţionar român au ajuns în occident, unde s-a pus problema încălcării celor mai elementare drepturi ale omului în România, deţinuţilor li s-a permis să lucreze la câmp, ceea ce a dus la ameliorarea sănătăţii lor („Galda“,

pag 119). În această perioadă, datorită tinereţii lui, Jean Bukiu, a cărui condiţie fizică se îmbunătăţise, s-a bucurat de o idilă de dragoste cu o unguroaică. („Mesentea", pag. 126).

**

În anul 1952 Jean Buchiu a fost arestat a treia oara, ridicat chiar de la biroul unde lucra şi deportat la Canal, unde a fost repartizat într-o cabană după ce a fost ţinut câteva ore în ploaie pentru apel. („Poarta Albă", pag. 143). Acolo avea să-i cunoască pe „Cei doi panamezi" (pag. 157), care, deşi aveau cetăţenia statului Panama, au fost arestaţi de autorităţile comuniste şi trimişi la Canal, după ce li se înscenase un proces. În povestirile „Ancheta" (pag. 202) şi „Jeanne d'Arc a Romaniei" (pag. 208) şi „La Crematoriu" (pag. 211), Jean Buchiu reuşeşte să atingă dramatismul, descriind ancheta, torturile şi arderea de vie în cuptorul Crematoriului „Cenuşa", a tinerei Nicoleta Niculescu. Lectura acestor povestiri este mult îngreunată datorită încărcăturii emoţionale pe care o încearcă cititorul parcurgând paginile în care sunt descrise metodele bestiale folosite în închisori pe vremea dictaturii detestatului rege Carol al II-lea. Ele au fost egalate şi chiar depăşite în timpul ocupaţiei sovietice a României, când elitele neamului au fost lichidate la scara naţională. Poate doar metodele folosite de tribunalele inchizitoriale ale Evului Mediu au depăşit felul în care tot ce a avut mai bun poporul român a fost jertfit datorită unor politici criminale ce urmăreau lichidarea totală a valorilor. Încheind lectura cărţii „De la Linişte la Cântec", mi-am pus întrebarea: de ce autorul ei, de care

mă leagă o prietenie sinceră, mi-a mulţumit pentru „curajul" de a-i face recenzia? Cauza să fie lucida analiză a evenimentelor politice din timpul celor trei dictaturi în care Mişcarea Legionară a fost decimată? Poate a făcut acest lucru cu prea multă obiectivitate şi luciditate, respectând adevărul istoric. Jean Bukiu numeşte adevăraţii vinovaţi şi chiar dacă nu-i menţionează nominal pe cei care au trădat conceptele politicii „Căpitanului", îi poţi identifica cu uşurinţă. Mai cu seamă dacă ai trăit în mijlocul acelor momente incandescente ale istoriei noastre, care au constituit începutul dezastrului.

El nu-i considera eroi pe asasinii primului ministru I.G. Duca şi face aluzie clară la greşelile săvârşite de cei care au preluat conducerea Mişcării Legionare după asasinarrea lui Corneliu Zelea Codreanu. Nu este un fanatic extremist, deşi a fost arestat la o vârstă în care raţiunea este înlocuită uneori de pasiuni şi patimi. Este drept că a avut marea şansă de a-l avea lângă el pe fratele lui Florian, „un erou cu pieptul plin de decoraţii", aşa cum îl descrie în câteva schiţe, care l-a îndrumat şi călăuzit tot timpul. Acest frate a fost de fapt îngerul lui călăuzitor. Dacă totuşi a omis ceva, a fost menţiunea că atât Ţurcanu, cât şi ceilalţi torţionari care au schingiuit, mutilat şi ucis o mulţime de deţinuţi politici, cât şi informatorii organelor de opresiune au provenit din rândul celor condamnaţi. Aceştia s-au purtat în închisori mai crud chiar decât organele de anchetă ale securităţii. Poate că în volumul al doilea pe care îl pregăteşte Jean Buchiu, care menţionează posibilitatea trădării lui Mihai Viteazul şi a lui Tudor Vladimirescu de către unii dintre adepţii lor, va face precizări în legătură cu cei care au trădat idealurile lui Corneliu Zelea Codreanu şi s-au

înregimentat în rândurile colaboraţioniştilor regimului comunist, dând o mână de ajutor la opera de lichidare a elitelor neamului nostru. Astăzi adevărul, aşa cum este el, trebuie scos la lumină, pentru că generaţiile care vor prelua ştafeta din mâinile noastre să poată analiza fenomenul represiunilor sângeroase, care au aruncat o pată neagră pe istoria noastră contemporană.

Profesorul din Washington Nicolae Dima – „O CARTE ZGUDUITOARE“

Îmi este foarte greu să scriu pe scurt despre o carte de amintiri din închisoare, cu atât mai mult cu cât am trecut şi eu prin unele din aceleaşi închisori. Şi îmi este greu să încep pentru că lectura cărţii m-a făcut să-mi amintesc din nou de un deţinut martir pe care nu l-am văzut niciodată. În vara anului 1956, când de-abia împlinisem 20 de ani, am ajuns şi eu la închisoarea Aiud.

După ce am trecut prin secţii am fost repartizat în fabrica închisorii, de unde am fost însă scos sub bănuiala (adevărată de altfel) că stabilisem legături cu soldaţii din paza exterioară, care uneori ne aduceau ziare. Am fost dus din nou în secţia a doua, dar de acolo am fost pedepsit de multe ori în neagra celularului. În celular erau închişi legionarii, iar noi, cei tineri de pe secţii, eram îngroziţi de regimul inuman la care erau supuşi aceştia.

Îmi amintesc că în subsolul celularului erau patru caverne separate de beton, ferecate cu uşi de metal. Regimul de pedeapsă era brutal. Nici un mobilier, cu excepţia ţinetei

şi a unui vas cu apă. Un mic turtoi zilnic şi masa obişnuită o data la trei zile. Seara la ora zece ţi se aducea un pat de metal şi o pătură zdrenţuită. În condiţii speciale se stingea becul de deasupra uşii şi totul devenea un întuneric de infern. Şi totuşi, nu aceste pedepse m-au îngrozit. Într-o pedeapsă de două săptămâni a fost adus în celula vecină un tânăr legionar pe care îl chema Jeravlev. Era din Banatul Sârbesc şi autorităţile îi sârbizaseră numele. Prin anii 1935-1936, când avea doar 17 ani, fugise de persecuţia sârbilor şi se stabilise în ţara sa de vis, România. De la început însă, setea de dreptate naţională l-a împins spre Mişcarea Legionară, dar regimul carlist l-a tratat mai rău decât îl trataseră sârbii. „De la vârsta de 17 ani trăiesc în prigoană, mi-a mărturisit el prin uşa de metal. De peste 15 ani mă ştiu în închisoare. Nu ştiu când voi scăpa de aici, dar atunci îmi voi schimba numele în Popor, aşa cum se numea bunicul, pentru că sunt şi vreau să rămân Român“. Vorbeam prin uşa de metal într-un întuneric negru şi într-o linişte neverosimilă. Cât timp am stat împreună am schimbat multe idei, dar de multe ori am avut impresia că nu trăiesc în realitate, că visez, că-mi vorbeşte cineva dintr-o altă lume. Jeravlev mi-a cerut să-i spun „frate“, dar mi-a fost teamă să mă înfrăţesc cu cineva pe care nici măcar nu îl vedeam. Mi-a fost teamă să mă înfrăţesc cu cineva din celularul legionar. Şi ce m-a îngrozit cel mai mult era faptul că stătea închis de prin 1942, de pe vremea României libere de altădată. Şi mă întrebam înmărmurit, cum e posibil aşa ceva? Cum e posibil ca un român să fie aruncat şi uitat în închisoare în propria ţară şi la o vârstă atât de tânără? Şi aici se face legătura cu povestea şi cartea recent publicată de confratele Jean Suciu Buchiu. Odată am avut şi eu 20 de

ani, vârsta la care tinerii sunt practic copii. Cine şi de ce l-a condamnat pe fratele Jean Buchiu la 25 de ani închisoare, atunci când el avea 21 de ani? Cine are deptul în această lume să ţină un om în închisoare timp de opt ani numai pentru că împărtăşeşte alte idei decât ideile autorităţilor? Cum a răbdat bunul Dumnezeu asemenea nelegiuiri? Ştiu că Divinitatea va face dreptate şi că autorii crimelor vor plăti scump pentru faptele lor, dar durerea celor suferite de oameni ca Jean Buchiu sfâşie inima cititorului chiar şi acum, după scurgerea a 60 de ani.

„DE LA LINIŞTE LA CÂNTEC" nu este uşor de recenzat şi de aceea consider prezentele rânduri doar o semnalare şi un îndemn pentru lectura cărţii. Personal, mă cutremur la gândul că acei tineri-martiri erau copii când au fost arestaţi. Mă cutremură fărădelegile comise de Carol al II-lea cu Siguranţa şi Jandarmeria lui. Mă cutremură inumanitatea unor ofiţeri şi funcţionari din vechiul regim regal al României. Mă întreb, de exemplu, ce l-a determinat pe acel căpitan Munteanu, comandantul închisorii Aiud în 1942, să se poarte atât de bestial? Ce s-a ales de acel om mai târziu? Şi mă întreb, oare acel colonel Petrescu, descris de autor tot la Aiud în 1942, este acelaşi cu vestitul general Petrescu de la Tribunalul Militar din Bucureşti, care a condamnat la moarte floarea tineretului român în anii comunismului? Mărturia autorului este zguduitoare şi de multe ori pare de necrezut.

A fost într-adevăr legionară Nicoleta, arsă de vie în crematoriu? Dacă aşa stau lucrurile, istoria va trebui rescrisă. Au fost oamenii lui Carol al II-lea atât de inumani şi de lachei fără scrupule ca să comită orbeşte crimele pe care le-au făcut? Atunci nu avem de ce să ne plângem de comunişti. Aş fi dorit ca autorul să fi organizat cartea mai precis din

punct de vedere cronologic şi să fi oferit relatări concrete referitoare la arestările, condamnările şi eliberările sale. Aş fi dorit ca cronica propriu-zisă să fi fost mai bine separată de naraţiunile pe care autorul le cunoaşte de la terţe persoane.

Altfel, este de admirat faptul că autorul are curajul să-şi mărturisească credinţa legionară. Şi este lăudabil faptul că el descrie sincer şi cu omenie cazul unor colegi de închisoare evrei, ca de exemplu doctorul Ghersenkron de la Aiud care s-a purtat cu o mare demnitate umană. Este de asemenea frumos faptul că autorul îşi aminteşte şi de deţinuţii oropsiţi de drept comun din care unii au ajuns la închisoare în urma unor crime pasionale ori prin înscenările unor duşmani din timpul abuziv al regelui Carol al II-lea. Autorul face parte din generaţia celor cărora li s-a furat nu numai tinereţea şi nevinovăţia, dar li s-a furat viaţa. Ca roman, aş vrea să-mi cer eu iertare pentru comportarea fraţilor noştri abrutizaţi, care au cauzat suferinţe de nedescris, numai că şi eu am gustat din amarul aceleiaşi vieţi. Ca şi creştin, Jean Suciu Buchiu, ajuns acum la vârsta bilanţului, recomanda iertarea. Aici nu mai sunt de acord cu el. Dumnezeu îi iartă numai pe cei care-şi recunosc păcatele, se căiesc şi-şi cer iertare. Când şi-au cerut iertare acei oameni nelegiuiţi descrişi de autor?

Letonia, Lituania, iar din România - Basarabia şi nordul Bucovinei. În baza acestui tratat, are loc Ultimatumul Sovietic dat României în 26 iunie 1940, prin care se cerea evacuarea celor două provincii, adică retragerea forţelor armate şi a funcţionarilor administraţiei de stat în termen depatru zile.

În acest timp, la Bucureşti regele dezertor Carol al II-lea convoacă guvernul, reprezentanţii armatei şi consilierii regali în vederea luării unei decizii. Propunerea generalului Ion Antonescu de a se respinge ultimatumul şi de a se apăra cu orice preţ integritatea României (se putea rezista pe Nistru unde erau masate regimentele româneşti), nu a întrunit votul majoritar. În schimb, propunerea de a se ceda Basarabia şi Bucovina de Nord este aprobată de guvern, rege şi consilieri, cu menţiunea specială de a nu se opune nici o rezistenţă şi a nu se răspunde la provocări. Termenul acordat pentru retragerea Armatei Române era de numai patru zile, dar el nu a fost respectat. Armatele sovietice au invadat Basarabia şi Bucovina de Nord numai după două zile pe 28 iunie 1940.

Nu se organizase un plan de retragere a armatei, a administraţiei şi a populaţiei civile expuse deportării şi chiar decimării. În schimb, din ţară şi din aceste teritorii se organizaseră bande înarmate de agitatori comunişti, care să ajute armatele invadatoare să facă „ordine". Aceste bande care arborau steaguri roşii au atacat în unele oraşe basarabene armata română în retragere, au smuls epoleţii de la ofiteri, au lovit soldaţii cu bâtele. Văzând că armata nu riposteazã, au omorât soldaţi şi au batjocorit onoarea armatei.

Regimentul de Vânători de Gardă, care era înregimentat în cazarma din oraşul Soroca, a ieşit pe poarta cazărmii cu steagul în frunte, alături fiind căpitanul Petrescu Florin,

urmat de sublocotenentul Corneliu Ştefănescu (locotenentul Vasile Dumitrache fusese trimis cu un raport la Statul-Major). Era lume multă pe stradă, femeile plângeau şi bărbaţii cu pălăria în mână se închinau şoptind „Doamne-Dumnezeule, ce ne vom face de acum încolo?". Deodată dintr-o casă apar cinci tineri cu şepci proletare, cu un steag roşu, se reped la steagul tricolor şi vor să-l smulgă din braţele stegarului care se lupta şi nu-l lăsa din mână.

Un derbedeu ridică ciomagul să dea în cel care purta steagul, când, din front, zboară o puşcă şi patul îl pocneşte pe agitator drept în cap, de-l lasă lungit la pământ. Atunci când ceilalţi comunişti se reped la căpitan şi la sublocotenent, trei soldaţi, în frunte cu sergentul Vasile Boga, au ieşit din front şi cu paturile puştilor i-au pocnit şi i-au trântit la pământ, de unde s-au sculat cu greu şi, schiopătând, l-au ridicat pe primul căzut şi au luat-o la fugă.

Poporul de pe margine i-a felicitat:

— Bine le-aţi făcut, au ştiut să mănânce pâine românească douăzeci şi trei de ani şi acum vor să-i omoare pe cei care i-au primit cu braţele deschise!

În zilele următoare, atât ziua, cât mai ales noaptea, mii şi mii de refugiaţi treceau Prutul în ambarcaţiuni improvizate sau înotând. Mulţi basarabeni care au vrut să scape după sosirea trupelor sovietice au fost împuşcaţi când căutau să fugă peste Prut. Regimentul din care făcea parte Vasile Boga trecuse în ţară şi aştepta ordine. Vasile, care ceruse permisiunea de la comandantul lui, sublocotenentul Corneliu Ştefănescu, îi întreba pe toţi refugiaţii dacă este cineva dintr-un sat apropiat de satul lui, Dumbrăvioara, din apropierea Chişinăului. Dar nimic, parcă pe ai lui îi înghiţise pământul. Târziu, după câteva luni, santinela de la poartă a strigat la

Costin Dacus Florescu,
membru al Asociaţiei Scriitorilor Români
şi artiştilor Plastici

Jean Buchiu

O carte, un scriitor, o carte încărcată de amintiri tragice şi plină de sensibilitate a unui luptător pentru ţara lui şi pentru credinţa creştina.

Multe au fost suferinţele şi eroismul celor care au trecut prin prigoană satanizaţilor şi a slugilor lor. Până la urmă au învins dreptatea şi crucea şi cu timpul vor triumfa şi vechile idealuri ale unor generaţii de sacrificiu. Multe jertfe au fost şi vor mai fi. Dar... cu fruntea sus păşi-vom înainte!

Să nu uităm că ţara aceasta a noastră este „România Mare“ de la Nistru până la Tisa şi din Hotin la Ecrene.

Aşa să ne ajute Dumnezeu!

P.S. Iubite Jean, era de datoria ta să scrii o carte şi ai scris-o.

*****

Adina Sas Simeniak, o tânără poetă cu un talent deosebit care a publicat câteva cărţi în care domină credinţa în Iisus Hristos. Ea scrie următoarele în revista „Creştinul în acţiune“:

„De la Linişte la Cântec şi alte povestiri“ de Jean Suciu Buchiu

De curând am avut bucuria să-l cunosc pe domnul Jean Suciu Buckiu, scriitorul profund, cu un stil scriitoricesc care cucereşte orice suflet iubitor de carte. Iubiţi cititori, vă recomand cu mare căldură cartea „De la Linişte la Cântec şi alte povestiri“ care a văzut de curând lumina tiparului.

******

Profesorul Ion Gheorgheosu, la prezentarea cărţii „De la Linişte la Cântec şi alte povestiri“ la Casa de Cultură din oraşul Caransebeş

Cartea cetăţeanului american de origine română Jean Suciu Buchiu constituie o nouă şi elocventă dovadă a chinurilor şi suferinţelor pe care le-au îndurat în închisori sute de mii de intelectuali, în lupta lor neobosită pentru a-şi apăra convingerile politice. Trei arestări, trei pribegii prin închisori şi lagăre de muncă, prima la 19 ani şi ultima la 30, au constituit fondul literar al celor 40 de povestiri, acoperind o perioadă între anii 1938, anul arestării lui Corneliu Zelea Codreanu şi până în anul 1953, anul morţii lui Stalin.

CUPRINS

PREFAŢĂ 5

O MĂRTURIE 7

CAPITOLUL I
O parte din suferinţele Românilor după cel de al II-lea război mondial

1. „IERTARE DA, UITARE NU“ (ce s-a întâmplat într-un sat din Moldova la formarea colhozului) 12

2. „O ALTĂ NĂVĂLIRE BARBARĂ“ (ce s-a întâmplat în 1940 în Basarabia, Nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţa) 20

3. „TRĂZNEA, IP, MOISEI“ (ce s-a întâmplat în comuna IP în 1940 când hortiştii maghiari au înfăptuit multe crime. La fel în comunele Trăznea şi Moise) 34

4. „CĂBEŞTI“
(un sat din Transilvania unde se vede comportamentul comuniştilor şi ce au vrut să facă şi să schimbe) 42

5. „FUGA“
(reuşita „evadare“ a fraţilor Babetti din Oraviţa - Banat prin Iugoslavia în Austria) 53

CAPITOLUL AL II-lea
O parte din suferinţele unei generaţii (de legionari)

1. „CEA MAI TRISTĂ ZI DE TOAMNĂ“
(Uciderea prin strangulare a lui Corneliu Zelea Codreanu, Căpitanul mişcării legionare, împreună cu încă 13 legionari - Nicadorii şi Decemvirii) 60

2. „TABĂRA“
(O tabără legionară cu trei elevi de liceu în prigoană, la Padina din Bucegi, vara lui 1940) 70

3. „VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE“ DE AUTOR
PARTEA I
(Prima arestare, manej, Malmaison, Văcăreşti, Jilava şi închidoarea de la Râmnicu-Vâlcea) 79

4. „VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE“ DE AUTOR
PARTEA a II-a
(A doua arestare: siguranţa, Malmaison, Aiud, coloniile de muncă de la Gălda şi Ciuguzel) 97

5. „VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE“ DE AUTOR
PARTEA A III A
(A treia arestare: Canalul Dunăre-Marea Neagră, lagărele Poarta Albă, coasta Gales şi Eforie Nord) 125

6. VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE
„ULTIMA ARESTARE“
PARTEA A IV-A 147

7. „BISERICANI“
(Cum s-a vindecat autorul de tuberculoză) 158

CAPITOLUL al III lea
Legionarii în prigoană.
Povestiri din viaţa lui Gheorghiţă Cârciunaru

1. „MIRELA“
(Moartea Mirelei, soţia lui Gheorghiţă Cârciunaru, la spitalui închisorii Văcăreşti) 169

2. „BACIUL IANCU"
(Baciul de la stâna Babarunca,
loc de refugiu, de salvare şi prietenie) 183

3. „FĂRĂ CĂPITAN, FĂRĂ ELITA LEGIONARĂ,
FĂRĂ IDEAL, FĂRĂ VIS
ÎN BĂTAIA VISCOLELOR IERNII" 199

4. 1940, ANUL DEZASTRELOR NAŢIONALE
PARTEA I
DRAGOSTEA N-ARE OPRELIŞTI 208

5. 1940 ANUL DEZASTRELOR NAŢIONALE
PARTEA aII-a
(continuare la
DRAGOSTEA N-ARE OPRELIŞTI) 229

6. „DUMNEZEU NU BATE CU PARUL"
(Povestită de scriitorul Sergiu Marinescu,
fost deţinut politic) 244

CAPITOLUL IV
*Nici focul, nici apa nu distrug un ideal,
ci omul
sau Sfârşitul începutului* *252*

ANEXĂ
*Părerile unor oameni de cultură
despre prima mea carte
„DE LA LINIŞTE LA CÂNTEC
ŞI ALTE POVESTIRI"* *266*

Două generații de Români (51 de ani) au trăit în întuneric și minciună, de la dictatura regelui Carol al 2-lea. Din păcate, foarte puțini știu că a fost o perioadă (1918-1938) între cele două războaie mondiale, când generația de atunci crescută în spiritul Eminescian al iubirii de cultură, de neam și țară au creat valori culturale recunoscute pe plan mondial.

Poate primul ar fi poetul, filosoful și profesorul Lucian Blaga, care a fost dat afară de la catedra universitară sub comunism.

Al doilea tot de aceeași mărime a fost prof. univ. de filosofie Nae Ionescu, care a creat o școală din care au ieșit valori, care au strălucit în țară și peste hotare.

Lui Mircea Eliade i-au fost citite romanele și nuvelele, cu nesaț, iar astăzi sunt căutate și citite cărțile lui de „Istoria Religiilor", pe care a predat-o ca profesor la Chicago University timp de 35 de ani, iar astăzi sălile de curs îi poartă numele.

Din aceeași școală a făcut parte și Emil Cioran despre care Francezii au spus că este cel mai mare filosof modern francez de origine română.

Mircea Vulcănescu, despre care colegii lui spuneau că are cea mai strălucită minte, dar nu s-a putut afirma, pentru că a murit în temnița Aiudului sub comuniști.

Petre Tutea, profesorul și filosoful, căutat de tineretul domic de cultură, a făcut 13 ani de închisoare.

Constantin Noica a deschis o școală filosofică de la Păltiniș, unde veneau mulți oameni de cultură să-l asculte.

Nu putem să-l uităm pe dramaturgul Eugen Ionescu care a fost ales în Academia Franceză.

Au mai fost multe valori culturale pentru care îmi cer iertare că mi-au scăpat.

Noi, puținii supraviețuitori ai acelor vremuri cumplite avem datoria de a lăsa generațiilor viitoare adevărul despre toate cele întâmplate atunci, pentru că poate numai așa vor înțelege Românii și vor judeca singuri prezentul cu oamenii și faptele lor, în lumina unui trecut de jertfe sfinte, rămânând ceva și pentru cei ce vor veni.

www.lucman.ro
comenzi@lucman.ro
ISBN 973-723-093-0

un soldat care tocmai ieşise din dormitor să-l anunţe pe sergentul Vasile Boga că îl căuta un basarabean scăpat din „raiul" sovietic. Când s-a dus la poartă, pe cine vede Vasile, pe Gheorghe Nicolae, vecinul lui, un bărbat tânăr şi curajos! Bineînţeles, s-au îmbrăţişat şi prima întrebare a fost:

— Gheorghiţă, cum ai reuşit să scapi, ce este cu ai mei, au reuşit să scape sau i-au prins ticăloşii?

La întrebările lui Vasile, Gheorghiţă a lăsat capul în jos şi, când l-a ridicat, se vedea pe faţa lui, suptă de multele necazuri şi suferinţe, cum două lacrimi curgeau. El a spus:

— Vasile, fii tare, pentru că trebuie să-ţi spun adevărul! Cât este de dureros. nu-l pot ascunde... Primul care a căzut împuşcat în curtea casei a fost tatăl tău, lovit de un NKVD-ist venit cu doi soldaţi sovietici şi cu unul din comună. Îl ştii tu pe beţivul de Mihai Eftimov, care l-a arătat pe tatăl tău, strigând în ruseşte că „el este primarul comunei". Pe mama ta şi pe fratele tău Ion, împreună cu tatăl, mama şi sora mea, i-au pus într-un bou-vagon şi i-au trimis în Siberia. Soţia ta cu fetiţa şi soţia mea cu băieţelul, împreună cu majoritatea nevestelor şi copiilor s-au ascuns în marea pivniţă a lui nenea Grigore şi mătuşa Ana Punici, care aveau casa aceea mare şi unde fuseseră cazaţi ofiţerii din armata sovietică. Ştiind bine ruseşte, pusese steag roşu la poartă făcând pe comunistul. Dar nu, erau doar oameni buni care vroiau să salveze vecinii. Însă nu a fost să fie aşa, pentru că Eftimov, aflând, s-a dus la NKVD-işti şi le-a spus că duşmanii clasei muncitoare sunt ascunşi în pivniţa soţilor Punici. Atunci soldaţii au venit, au ridicat chepengul ascuns sub covor şi i-au mitraliat pe toti din pivniţă, iar pe gazde le-au spânzurat în curte. Ticălosul trădător a crezut că va primi casa cea mare ca dar al trădării, dar nu i-au dat nimic. Eu în tot acest timp eram la pădure la tăiat de lemne cu verii mei, îi ştii tu pe Dumitru şi

pe Vasile, şi am aflat toate acestea prin Leana, femeia aceea curajoasă care-l bătuse pe Ion din satul vecin, care a vrut s-o violeze, şi l-a băgat în spital, iar de atunci nu mai îndrăznea nimeni să se atingă de ea. Acum, într-o seară, când venea spre casă, un soldat sovietic beat s-a legat de ea şi a primit o porţie de bătaie, de a zăcut o săptămână, iar ea s-a refugiat la noi în pădure. Am reuşit toţi patru, umblând noaptea şi ascunzându-ne ziua, să ajungem în libertate în România noastră, ajutaţi cu mâncare şi haine de oameni buni.

În tot timpul povestirii, Vasile a rămas încremenit ca o statuie. Nici o lacrimă nu i-a apărut în ochi. În schimb şi-a strâns pumnii şi a murmurat:

— Doamne-Dumnezeule, tu eşti bun şi drept, ajută-ne pe mine şi pe toţi cărora le-au fost omorâte pe nedrept fiinţele cele dragi să le putem plăti aşa cum merită acestor bestii cu chip de om.

Apoi l-a întrebat pe vecinul lui:

— Gheorghe, ce ai de gând să faci acum, ai unde să te duci, ai pe cineva în ţară?

— Nu, Vasile, nu am pe nimeni, cei cu care am venit s-au dus la rude, numai Leana a rămas cu mine şi vrem să ne căsătorim când vor veni vremuri mai bune. Nu ai vrea tu să vorbeşti cu ofiţerii să mă primească şi pe mine în regimentul tău, deşi nu am făcut armata. Trebuia să mă încorporez, dar au venit bolşevicii peste noi. Iar pe Leana s-o angajeze la o familie a unuia dintre ofiţerii tăi, este fată muncitoare.

— Vasile, stai aici, mă duc la birou să vorbesc cu domnul sublocotenent Corneliu Ştefănescu, care este pâinea lui Dumnezeu.

Sergentul Vasile Boga a vorbit cu şeful lui, după care s-au dus amândoi la căpitan. Acesta a fost de acord să-l

încorporeze pe Gheorghe, mai ales că nu de multe zile veniseră noii recruţi şi putea începe cu ei pregătirea militară; mai cu seamă că era basarabean refugiat. Sublocotenentul Corneliu Ştefănescu a trimis-o pe Leana la mama lui în Bucureşti, cerându-i acesteia, printr-o scrisoare, să-i găsească de lucru. Cum era mare nevoie de braţe de muncă, i-a găsit imediat de lucru la o vecină.

În câte o seară când era liber, Vasile mergea la plutonul unde fusese repartizat Gheorghe şi asculta povestirile acestuia despre ce s-a întâmplat în Basarabia lor dragă. Din primele zile, au început arestările şi deportările în Siberia ale tuturor persoanelor socotite suspecte (*foşti* în România primari, preoţi, funcţionari şi familiile lor), iar casele şi toată averea lor intra în patrimoniul statului sovietic. Au fost deportaţi circa 300 000 de basarabeni şi în locul lor au fost aduşi 200 000 de ruşi. Bisericile au fost transformate în cluburi, grajduri, magazii etc. Aparatele de radio au fost confiscate şi au fost înlocuite cu difuzoare, care transmiteau programul de ştiri şi muzică de la Sfatul Popular. A început colectivizarea agriculturii, s-au înfiinţat organizaţii de partid bolşevic, s-au ars cărţile cu caractere latine din toate bibliotecile şi s-a introdus alfabetul chirilic. Cei care s-au împotrivit au fost arestaţi, schingiuiţi şi de cele mai multe ori împuşcaţi, iar cadavrele lor au dispărut.

* *

22 IUNIE 1941, ZIUA REÎNTREGIRII

De două luni Regimentul de Vânători de Gardă se afla pe poziţii de luptă, pe malul drept al Prutului, în nordul şi sudul satului Ţiganca. Avioanele de recunoaştere româneşti aduceau

informaţii şi fotografii aeriene care arătau că malul stâng al Prutului este ocupat de mari unităţi ale Armatei Sovietice.

Statul-Major German primise informaţii că Stalin a ordonat ca puternica ofensivă a armatelor sovietice să se declanşeze pe un front de la Marea Baltică la Marea Neagră pe 6 iulie din acel an.

Starea morală a ostaşilor români era excelentă. Întreaga armată aştepta cu nerăbdare să pornească la luptă pentru a recuceri pământurile româneşti ale Basarabiei şi Bucovinei şi să-i dezrobească pe fraţii lor de peste Prut. În acelaşi timp, doreau să răzbune ruşinea capitulării fără luptă, retragerea ordonată în iunie 1940 de ex-regele trădător Carol al II-lea.

Şi a sosit ziua mult-aşteptată, când posturile de radio au emis pe toate undele în interiorul ţării şi pe linia frontului Proclamaţia către ţară a generalului Ion Antonescu.

„LA LUPTA SFÂNTĂ." ROMÂNI, în faţa DUMNEZEULUI STRĂMOŞILOR NOŞTRI, în faţa istoriei şi a veşniciei româneşti, mi-am luat azi răspunderea de a smulge prin onoare dreaptă ceea ce ne-a fost răpit prin silnică umilire şi trădare, hotărând să pornesc lupta sfântă de redobândire a drepturilor neamului. (...) Români, ca să răzbunăm nedreptatea, ca să cinstim numele de România, cu Dumnezeu înainte! Urmaţi-mă, Războiul Sfânt a început. VĂ ORDON, TRECEŢI PRUTUL!
General ION ANTONESCU."

Sublocotenentului Corneliu Ştefănescu i s-a încredinţat misiunea de onoare, ca plutonul lui să fie primul care să treacă Prutul pe podul de vase, construit în acest scop. Bucuros de misiunea încredinţată, el a împărtăşit ostaşilor

săi această cinste care li se făcuse şi în fruntea plutonului încadrat de cei doi sergenţi, Vasile Boga şi Gheorghe Adoichiţi, înarmaţi cu câte o puşcă-mitralieră, au pornit la atac pe podul de vase. Când au ajuns aproape de malul stâng au văzut că podul era distrus. Înainte de a coborî în apă, au fost întâmpinaţi de un puternic foc de arme automate şi o ploaie de grenade. O grenadă a explodat în stânga sublocotenentului Corneliu Ştefănescu rănindu-l grav la braţul stâng, dar a scapat cu viaţă datorită porthartului, pistolului şi a binoclului pe care le avea în partea stângă, aşchiile grenadei izbindu-se de ele. Cei doi sergenţi şi-au descărcat armele în direcţia atacului şi soldaţii au aruncat grenade în cuibul camuflat de mitraliere sovietic, care a fost distrus.

Sublocotenentul Corneliu Ştefănescu împreună cu sergentul Vasile Boga, şi el grav rănit la piciorul drept, au fost transportaţi înapoi pe malul drept al Prutului la un spital de campanie. Sublocotenentului Corneliu Ştefănescu i s-a amputat imediat mâna stângă de deasupra cotului. S-a încercat salvarea piciorului drept al sergentului Vasile Boga, care avea o mare rană deschisă cu osul rupt în mai multe locuri. Ambii au suferit pierderi de sânge, s-au făcut trasfuziile necesare şi au fost transportaţi cu un tren special la Bucureşti.

I-am vizitat pe amândoi la Spitalul „Saint Vincent de Paul“, care era plin de răniţi. Acolo am întâlnit şi un alt prieten, Dumitru Spreitzer, din Regimentul „Mihai Viteazul“, cu mâna dreaptă paralizată.

Toţi răniţii aveau moralul ridicat şi erau entuziasmaţi pentru felul cum erau priviţi ca primii eroi şi cum elevii şi elevele de liceu le aduceau flori şi cutii cu bomboane. Dar eu mă gândeam ce lovitură a fost pentru Corneliu pierderea mâinii pentru că era un foarte bun pianist (iar

mai târziu la el acasă l-am văzut la pian cum îl închide şi-şi şterge lacrimile, pentru că atunci a închis viitorul lui de pianist pentru totdeauna). Celălalt prieten, Tică Spreitzer, era desenator şi pictor de talent.

Vasile, în final, a rămas cu piciorul drept paralizat, fiind nevoit să meargă în cârje. După vindecarea rănilor, o parte din răniţi au fost duşi la sanatoriul din Predeal pentru refacere. Printre ei a fost şi sergentul Vasile Boga, care primise între timp Virtutea Militară Clasa a II-a , un costum militar nou de vară, lenjerie de corp şi încălţăminte ortopedică. Şi-a pus decoraţia pe piept şi semnul auriu de invalid pe mână. Zilnic, el căuta să meargă cu cârjele ca să se obişnuiască şi era plăcut impresionat când pe stradă era salutat de oamenii cu care se întâlnea. A primit şi pensie de invalid gradul I. De când a fost internat în spitalul de la Predeal, aproape în fiecare noapte îi apăreau în faţă soţia cu fetiţa pline de sânge, parcă îl mustrau că nu le-a luat cu el şi le-a lăsat să le omoare bolşevicii (îşi aducea aminte că acestea au fost ultimele cuvinte ale soţieie sale). Slăbise şi nu mai avea răbdare, parcă cineva îl impingea să plece să se ducă în sat şi să facă tot ce trebuia.

În luna octombrie, i-a spus doctorului că se simte recuperat şi că vrea să i se facă ieşirea din spital, deoarece abia aşteapta să se întoarcă în satul lui din Basarabia, care este acum eliberat de Armata Română. La plecare a fost condus la gară de colegii de salon, cu care s-a îmbrăţisat, pentru că toţi îl iubeau pentru bunătatea şi blândeţea lui. La Iaşi, vagonul lui a fost ataşat la trenul de Chişinău.

În capitala Basarabiei, când a coborât din tren, a avut surpriza să fie aşteptat de un sergent care l-a salutat şi i-a spus:

— Camarade, Comenduirea de la Predeal ne-a anunţat că veniţi şi vă aşteptăm cu maşina să vă ducem în satul natal.

Când a ajuns în sat şi a văzut casele şi grădinile neîngrijite şi grajdurile goale, totul în paragină, deşi trecuse numai un an de ocupaţie sovietică, Vasile s-a dus mai întâi la casa sa. A bătut la uşă şi i-a deschis bătrânul Cristache, omul de încredere al tatălui său, care, văzându-l, l-a îmbrăţişat şi l-a invitat în casă, unde erau soţia, fata şi nepotul. Când l-au zărit, l-au îmbrăţişat, iar moşul a început să povestescă tot ce s-a întâmplat la venirea bolşevicilor. Cu toţii au izbucnit în lacrimi. Bătrânul a spus printre altele:

— Vasile, băiatul tatii, să fii mândru de tatăl tău, pentru că, atunci când au intrat doi soldaţi sovietici în curtea lui, împreună cu un străin cu şapcă pe cap şi cu Timofte, care făcea pe ghidul, domn primar avea căruţa încărcată să plece în ţară pentru că nu trecuseră decât două zile şi mai avea două până la terminarea evacuării. L-au întrebat: „Cine eşti tu şi ce vrei să faci?“ „Eu sunt Ştefan Boga, primarul satului, sunt român şi voiam să mă duc în România, pentru că nu a trecut termenul de evacuare, mai avem două zile.“ Atunci omul cu şapcă a scos pistolul şi a tras mai multe gloanţe în tatăl tău, care a căzut mort la pământ.

Gazdele l-au invitat pe Vasile să mănânce, dar el le-a zis:

— Oameni buni, vă mulţumesc, dar nu-mi este foame, eu am venit să fac dreptate, ai mei de acolo de sus strigă la mine că nu s-a făcut dreptate. Criminalii, atunci când nu sunt pedepsiţi de lege, trebuie pedepsiţi de cei cărora le-au fost omorâţi cei dragi – tata, mama, soţia şi copiii. Eu astăzi sunt justiţia care condamnă şi executorul pedepsei. Mai este în sat Eftimov, nu a fugit cu sovieticii? Şi unde locuieşte acum?

— Nu, a rămas în sat, nimeni nu s-a legat de el, nici poliţia... Stă tot în capul satului dinspre lac.

Vasile şi-a luat cârjele, a murmurat „Doamne, ajută! “ şi s-a dus.

Se înserase când Vasile a ajuns la casa lui Eftimov. Pe fereastră se vedea lumină. A bătut în uşă, aceasta s-a deschis şi Eftimov a ieşit din casă. Când l-a văzut pe Vasile, trădătorul a încremenit. Lângă uşă era rezemată de perete o sapă. Vasile o ia în mână, o ridică şi cu toată forţa îl izbeşte în cap pe Eftimov, care se prăbuşeşte la pământ cu capul despicat şi moare pe loc. Sapa îi cade din mână lui Vasile. Acesta s-a dus la postul de jandarmi şi a povestit şefului de post cele întâmplate.

— L-am omorât pe Eftimov, mi-am răzbunat soţia şi fata moarte din cauza lui.

Apoi s-a prăbuşit la pământ. Când şi-a revenit, nu a mai vorbit, rămăsese mut şi cu mintea rătăcită. A fost internat într-un spital de boli nervoase.

În schimb, ceilalţi doi prieteni ai săi şi-au purtat cu demnitate infirmitatea. Corneliu Ştefănescu s-a înscris la Academia Comercială, pe care a absolvit-o printre primii şi a fost mulţi ani contabil-şef, iar Tică Spreitzer, prin răbdare şi perseverenţă, a reuşit nu numai să scrie cu mâna stângă, ci chiar să deseneze şi să picteze.

3. „TRĂZNEA, IP, MOISEI"

(ce s-a întâmplat în comuna IP în 1940 când hortiştii maghiari au comis multe crime. La fel în comunele Trăznea şi Moise)

Motto:
„Asasinatele şi execuţiile se ţin lanţ şi
toate acestea doar pentru că unica vină
a nenorocitelor de victime este aceea de a fi români.
Mă ruşinez că m-am născut secui maghiar şi reneg
faptul că am învăţat prima oară
să mă rog lui Dumnezeu în limba maghiară."

Ferenszy Gyorgy

Dedic această povestire sutelor de români torturaţi şi ucişi de horthyştii maghiari în anul 1940 în Ardealul cedat (printre care şi Gheorghe şi Florica Crişan, bunicii Aureliei, care acum este soţia celui care scrie aceste rânduri).

În casa familiei Săbăduş din Şimleul Silvaniei domnea aceeaşi îngrijorare ca în toate casele de români din partea de nord a Ardealului cedat după odiosul tratat de la Viena, când Ribbentrop şi Ciano, miniştri de Externe ai Germaniei naziste şi Italiei fasciste, împreună cu Molotov, ministrul de

Externe al Uniunii Sovietice, au obligat România să cedeze Ungariei, partea de nord-est a Transilvaniei.

Guvernul român al regelui Carol al II-lea a dat ordin armatelor române care erau la graniţa cu Ungaria să nu opună nici o rezistenţă şi să se retragă, fără a trage nici un foc de armă. Iar românii ardeleni, văzând că Armata Română se retrage de la graniţa pe care trebuia s-o apere, strigau:

— Cum, plecaţi? Şi pe noi cui ne lăsaţi, barbarilor lui Attila, să ne chinuiască şi să ne omoare?

Soldaţii se uitau la ofiteri şi cu toţii aveau ochii plini de lacrimi. Imediat ce Armata Română s-a retras pe noua frontieră, trupele horthyste împreună cu o serie de organizaţii paramilitare au intrat în Ardeal, având ca lozincă frazele lui Ducso Csaba, teoreticianul holocaustului, care sunau astfel: „Îl voi suprima pe fiecare valah care-mi iese în cale. Voi aprinde satele noaptea, satele valahe! Voi trage în sabie toată populaţia, voi otrăvi toate fântânile şi voi ucide până şi copiii din leagăn!"

*

Ion Săbăduş era controlor la Căile Ferate şi, fiind un om corect, muncitor şi cunoscând foarte bine limba maghiară, a fost păstrat în funcţie şi după ocuparea Ardealului de Nord. Soţia lui, Ana, era foarte fericită pentru că avea de un an şi jumătate o fetiţă frumoasă, cuminte şi veselă, cu care se juca toată ziua. Ana era singurul copil al soţilor Gheorghe şi Florica Crişan, care aveau o gospodărie bine închegată în comuna apropiată Ip. Familia Crişan era una dintre cele mai bogate din comună şi avea, într-o casă separată, o familie de români care le lucra pământul şi via. Gheorghe şi

Florica veneau foarte des la Şimleu şi le aduceau Anei şi lui Ion din produsele gospodăriei lor. Iar acum, când se născuse nepoţica, veneau şi mai des şi toată dragostea lor o ofereau Aureliei. În acea zi, bunica Florica era cu nepoţica în braţe şi îi spunea Anei:

— Fata mea, săptămâna viitoare să vii la noi la Ip, să-mi aduci fetiţa şi s-o laşi o săptămână la noi, să ne bucurăm de ea, că tare tristă viaţă ducem noi acolo. Mai ales de când au devenit iar stapâni ungurii în Ardealul românesc. Nu mai poţi să scoţi un cuvânt românesc. Dacă eşti auzit, te reclamă şi se vorbeşte că au arestat oameni şi nu se mai ştie nimic despre ei. Tu ştii că noi am avut şi prieteni unguri. Tatăl tău spunea: „Sunt unguri buni cum sunt şi români buni." Dar acum parcă totul şi toţi s-au schimbat. Ungurii nu ne mai salută.

Se înserase şi se auziră câinii lătrând, apoi gudurându-se, ca şi cum ar fi venit cineva cunoscut. Se deschide uşa şi intră bunicul Gheorghe, palid la faţă şi obosit. Se aşază pe un scaun, oftând. Ana lăsă lucrul la bucătărie şi împreună cu mama Florica, care se sculase de pe laviţă şi ţinea nepoţica în braţe, se îndreptară spre bunic şi amândouă într-un glas întrebară:

— Ce necazuri ai întâmpinat pe unde ai fost, tată?

Se aşternuse o linişte dureroasă. În sfârşit bunicul răspunse.

Florică, şi tu, Ană, au venit vremuri de urgie pentru poporul român. Aşa cum au suferit străbunii noştri, am ajuns să suferim şi noi sub crunta ocupaţie horthystă. Am căutat să vorbesc cu noile autorităţi, pentru surplusul de recoltă, aşa cum făceam în trecut. Peste tot baţi la uşi închise, când aud că eşti român. Dar ce este mai grav e că, pe lângă trupele horthyste, au venit organizaţii teroriste ca Turani Vadaszok (Vânătorii din Turania) şi altele, în care au intrat şi unii localnici.

Se opri ca să-şi tragă sufletul. Deodată se deschise uşa şi apăru Ion, cu ochii umflaţi, vânătai pe faţă şi hainele rupte. Ana a sărit de gâtul lui plângând şi printre suspine apucă să-l întrebe:

— Ioane, ce s-a întâmplat, cine te-a lovit? Stai jos şi povesteşte.

— Tată, mamă şi tu, Ană, eram în tren ca de obicei, într-un vagon plin. Doi români de la munte mă întreabă în româneşte „dacă trenul este direct până la Oradea sau vor trebui să-l schimbe şi unde". Eu le-am răspuns tot în româneşte. Atunci doi unguri din compartiment au început să mă înjure şi să dea în mine şi, până să sară românii să mă apere, am încasat câteva. Va trebui să fiţi foarte atenţi, să vorbiţi numai ungureşte şi să staţi în casă cât mai mult. Iar voi, mamă Florica şi tată Gheorghe, ar trebui să rămâneţi la noi în casă la Şimleu şi să nu vă duceţi un timp la voi în comună la Ip. După cum i-am auzit vorbind pe unguri în tren, în special românii de la sate sunt în mare pericol.

— Nu pot, Ioane, să-mi las gospodăria, toată munca mea de o viaţă întreagă, pradă hoţilor. Iar acum când avem de cules porumbul, de cosit trifoiul şi lucerna, de pregătit butoaiele pentru must... Doar ştii că vine culesul strugurilor, zise într-o suflare tata Gheorghe plimbându-se nerăbdător prin cameră.

— Tată, tată, lasă averea, dacă murim nu mai are pentru noi nici o valoare. Acum în aceste vremuri grele, trebuie să căutăm să supravieţuim şi să-i lăsăm pe ei să ia totul, poate se vor sătura şi ne vor lăsa în pace, spuse Ion după ce-şi spălase faţa şi-şi schimbase cămaşa.

Bătrânul se opri din mers, se uită la ceasul de pe perete şi zise:

— Ai dreptate, Ioane, dar am acasă şi familia de români care lucrează la mine, au un copil de patru ani şi nu-i pot lăsa de izbelişte. Eu i-am adus, eu răspund de ei şi vreau să văd care este situaţia la faţa locului. Dacă este gravă, voi căuta să venim cu toţii la voi până se vor potoli lucrurile. Eu plec chiar acum, tu, Florico, vii cu mine sau rămâi aici.

— Vin cu tine, Gheorghe, nu pot să te las singur, toată viaţa am fost împreună, iar, dacă tu vrei să-ţi aperi moşia cu arma în mână, aşa cum mi-ai spus că au făcut strămoşii noştri, şi eu voi sta lângă tine. Copii, să ne îmbrăţişăm şi să sperăm că ne vom revedea curând!

În timp ce se îmbrăţişau, toţi aveau ochii plini de lacrimi. Ion le-a deschis poarta şi căruţa cu cei doi bătrâni a plecat în întuneric, pentru totdeauna. Ana nu a dormit toată noaptea, a avut coşmaruri, şi-a văzut casa părintească în flăcări şi părinţii pe prispă, plini de sânge. A strigat în somn şi Ion s-a sculat şi a căutat s-o liniştească, s-o îmbărbăteze prin cuvinte de care nici el nu era convins. În sufletul lui era numai îngrijorare, dar căuta să nu-l vadă Ana. Dimineaţa, Ana i-a făcut mâncare lui Ion şi i-a pregătit pachetul pentru drum. Ea nu a putut pune în gură nici o bucăţică de pâine. La plecare l-a îmbrăţişat şi i-a spus:

— Ioane, ai grijă de tine, caută să afli ce s-a mai întâmplat, mai ales despre satul Ip. Eu am presimţiri negre...

— Ano, să nu ieşi din casă, să laşi perdelele trase, ca şi cum nu ar fi nimeni în casă, tu cu fetiţa să staţi în camera din spate seara, pentru a nu se vedea lumina din stradă. Îţi aduc eu acum găleţile pline cu apă. Nu mă întorc decât mâine dimineaţă.

Toată ziua Ana nu a ieşit din casă. După ce i-a dat de mâncare fetiţei, a stat numai lângă geam, poate aude ceva.

Pe înserate, a auzit o bătaie uşoară în uşa din spate. A deschis, era vecina şi prietena ei, care, speriată, i-a spus:

— Ano, am auzit împuşcături şi am văzut maşinile armatei horthyste îndreptându-se spre sate.

— Maria, sunt tare îngrijorată, tu ştii că părinţii mei locuiesc în comuna Ip şi acolo sunt mulţi unguri. Unii dintre ei sunt dornici de a pune mâna pe averea părinţilor mei, care sunt printre cei mai bogaţi săteni. Degeaba i-a rugat Ion să nu mai plece de la noi, s-au dus la ei acasă. De atunci nu pot nici să dorm, nici să mănânc ceva, stau ca pe jăratec. De-abia mâine dimineaţă vine Ion de la serviciu.

— Ano, mă duc şi eu acasă, trebuie să sosească şi omul meu de la muncă. Odihneşte-te, că tare arăţi răvăşită.

După ce i-a dat fetiţei să mănânce şi a culcat-o, Ana s-a aşezat în genunchi în faţa icoanei Maicii Domnului cu Iisus în braţe şi s-a rugat: pentru părinţii ei, pentru Ion, pentru fetiţă şi pentru toţi românii din Ardealul cedat. De oboseală a adormit pe scaun lângă patul fetiţei. A sărit speriată când a auzit uşa deschizându-se.

Era Ion, galben ca lămâia, cu umerii aduşi şi ochii în pământ, parcă neavând curajul să ridice privirea. Ana rămăsese în picioare şi se uita la el, tăcută. Apoi se repezi, îl prinse de braţe şi strigă:

Ioane, uită-te la mine şi spune odată ce s-a întâmplat cu mama, cu tata, eu nu mai pot!

Izbucni într-un plâns cu sughiţuri.

Ion o luă în braţe, o strânse la pieptul lui şi îi sopti la ureche:

— Ano, Ano, draga mea, s-au dus, i-au omorât tâlharii în noaptea de 13 spre 14 septembrie. Regimentul 201 din Budapesta motorizat şi însoţit de trupe şi de formaţiuni ai

organizaţiei teroriste Nemzetorseag au violat fetele, au sfârtecat copiii cu baionetele, după reţeta Sucso Csaba, iar restul au fost împuşcaţi, până la 157 de români, şi pe toţi i-au aruncat în groapa cu var de lângă biserică. După o pauză continuă: La fel au fost schingiuiţi şi ucişi români la Trăsnea, unde s-au identificat numai şaizecişi opt de cadavre. Iar la Moisei treizeci şidoi români au fost împuşcaţi, printre care erau şi doi evrei.

Deodată Ion simte că Ana a leşinat şi o aşază pe pat. Aude că fetiţa plânge, o ia în braţe, o sărută şi o duce la bucătărie unde îi dă de mâncare.

Fetiţa întreabă:

— Ce face mămica, doarme?

— Da, fetiţa tatei, doarme mămica, pentru că este foarte obosită.

Apoi dădu o fugă până la vecină şi o rugă:

— Dragă Maria, stai puţin cu Aurelia, pentru că Ana a leşinat şi dau o fugă până la doctor să-l aduc să o consulte, pentru că a căzut ca lemnul când a auzit că horthyştii i-au omorât părinţii.

— Bine, Ioane, fugi repede şi adu doctorul, am eu grijă de fetiţă.

După ce a consultat-o, doctorul Coman i-a făcut o injecţie şi Ana şi-a revenit.

La plecare doctorul i-a spus lui Ion:

— Domnule Săbăduş, soţia dumitale a avut un şoc foarte puternic, s-ar putea ca toată viaţa să aibă probleme cu inima. Va trebui să fie menajată, ferită de oboseli şi supărări. Să ia în fiecare zi doctoriile pe care i le-am dat, peste o lună vin s-o văd din nou.

— Domnule doctor, horthyştii i-au omorât părinţii, aşa cum au omorât alte sute de români din Ardealul de Nord, şi nu a putut rezista. Când a aflat, a închis ochii şi, dacă nu era în braţele mele, cădea. Vă mulţumesc din suflet că aţi venit!

— Domnule Săbăduş, o parte din vina celor ce se întâmplă la noi aici în Ardelul cedat o poartă şi guvernul de la Bucureşti în frunte cu regele Carol al II-lea, pentru că a fost dictatură regală din 1938. În primul război mondial, s-au jertfit pentru Transilvania între 1916-1918 peste 800 000 de români şi s-a putut înfăptui România Mare sub domnia regelui Ferdinand şi a reginei Maria. Astfel Transilvania a revenit la patria-mamă. Acum s-a dat ordin să nu se tragă un foc de armă pentru apărarea graniţelor ţării cucerite cu atâta sânge şi armata să se retragă pe noua graniţă, lăsând milioane de români pradă barbarilor. Tot din ordinul odiosului rege Carol al II-lea, s-au retras armatele de pe Nistru, în vară, lăsând milioanele de români din Basarabia, Bucovina şi Ţinutul Herţa pe mâna barbarilor bolşevici, care i-au dus cu sutele de mii în Siberia, de unde mulţi nu s-au mai întors. Dar nu este principal să câştigi o bătălie, cel mai important lucru este să lupţi pentru dreptatea ta, pentru Ţara ta, pentru Neamul Tău Românesc. Îţi mai spun că de acum înainte, numai Dumnezeu ne mai poate ajuta.

4. „CĂBEŞTI“

(un sat din Transilvania unde se vede comportamentul comuniştilor şi ce au vrut să facă şi să schimbe)

Motto:
„Acesta-i centrul lumii; satul meu...
La marginea lui Taica Dumnezeu.
De-aicea-ncep cosminele şi plaiul
în care mai demult fusese raiul.“

Vasile Posteucă

Dedic această povestire prietenului şi omului plin de credinţă Copil Teodor.

M-am născut în comuna Căbeşti din judeţul Bihor, la o depărtare de 12 kilometri de oraşul Beiuş. Am început ucenicia la fabrica „Fraţii Friederich“ din Timişoara, care în vara lui 1944 a fost bombardată şi atunci m-am mutat la febrica „Mociani“ din oraşul Beiuş, ceea ce pentru mine însemna o apropiere de casă.

La această fabrică patroni erau fraţii Ioan şi Gavril Mociani. Ioan era un om bun, în special cu noi ucenicii, dar Gavril era de o răutate nemaipomenită. În noiembrie 1946 Gavril a fost ales secretar de partid în oraşul Beiuş.

Ioan, care ştia câte parale face Gavril, i-a atras atenţia să nu cumva să se atingă de noi, ucenicii. Dar o întâmplare neprevăzută a schimbat cursul vieţii mele.

În vara lui '47 am fost trimis cu o maşină de treierat în comuna Delani. Pentru chiria maşinii, patronii încasau 7% din grâul treierat. Era într-o joi când a venit Ioan să-şi încaseze cota de grâu. A pus sacii în camion şi deasupra lor s-a aşezat el cu o doamnă din Beiuş, care l-a rugat s-o ducă la oraş. La o curbă, şoferul neatent a căutat să se ferească de căruţele care veneau de la târg şi, intrând în şanţ, a răsturnat maşina. Ioan şi doamna au căzut şi au murit pe loc. A fost mare jale, mai ales printre ucenici, care l-am plâns pentru că fusese un om bun.

De atunci Gavril s-a pus cu bătaia pe noi, înjurându-ne şi lăsându-ne deseori plini de sânge. Nu am mai putut răbda şi ne-am plâns la sindicat, dar nu s-a luat nici o măsură, pentru că-l apăra partidul.

Atunci m-am mutat la Oradea.

*

Satul meu Căbeşti era, până la venirea comuniştilor un colţ de rai. Copil fiind, vedeam satul frumos, bogat, plin de oameni harnici şi gospodari înţelepţi, care trăiau în armonie. Casele erau curate, date cu var în fiecare primăvară. Curţile erau pline de flori şi pomi fructiferi, iar în spatele caselor se cultivau zarzavaturi. Străzile erau fără gropi, deoarece sătenii le astupau cu pietriş, copacii de pe uliţe erau curăţaţi şi trunchiurile văruite. Dealurile din jur erau pline de vii cu soiuri altoite. Mai erau în sat două gatere, care aveau randament şi aduceau venit comunei. Aveam un

parc frumos cu stejari bătrâni şi pomi fructiferi, pe care fratele meu şi cu mine îi curăţam. În parc în după-amiezile de duminică se plimbau sătenii şi vorbeau mai liniştiţi decât la cârciumă. Toamna, după strângerea recoltei şi culesul strugurilor, a poamelor şi gătarea vinului şi a palincăi, începeau jocurile, hora şi cântecele care ţineau duminicile până seara târziu.

Dar viaţa îmbelşugată a comunei a luat sfârşit o dată cu înfiinţarea gospodăriei agricole colective, care nu s-a făcut uşor. Oamenii din sat nu au vrut să semneze aderarea la colhoz şi atunci mulţi au fost luaţi noaptea cu duba neagră, batuţi, iar cei mai îndărătnici au stat un timp în închisoarea din oraşul Făgăraş. Femeile care îndemnau în gura mare bărbaţii să nu semneze au fost păruite în mijlocul satului de activişti de partid veniţi de la oraş. Până la urmă, au făcut colectivizarea şi au luat de la ţărani pământul, vitele şi acareturile. L-au făcut secretar de partid pe Dănilă, sărăntocul comunei, care, văzându-se şef, a început s-o dea pe băutură, femei şi a legat prietenie cu agentul agricol Nae Pop, care n-avea nimic în comun cu agricultura, fusese tinichigiu la Oradea. Aceştia doi, împreună cu primarul Zăvoianu Ştefan s-au întovărăşit la băutură, pe care de cele mai multe ori le-o dădea câte un chiabur care mai avea în pivniţă un butoi de vin sau de palincă. Veneau cu capul plin de „idei" de la şedinţele de partid şi au căutat să le pună în practică.

Prima aplicare a ideilor comuniste a fost scoaterea viilor de pe dealuri şi plantarea de pomi fructiferi, în special meri, dar care n-au dat rezultatul scontat pentru că pământul nu era bun pentru o asemenea cultură.

Cele două gatere unde lucrau oameni din comună au fost desfiinţate.

Au tăiat stejarii bătrâni şi pomii fructiferi din parc şi primarul a vândut lemnele în satul Goila, unde avea o ţiitoare. Comuniştii „tăiau şi spânzurau", vorba românului.

* *

Prin mijocul comunei trece râul Valea Roşie, care avea pe maluri, sădiţi de părinţii şi bunicii noştri, copaci puternici şi montate întărituri din pietre şi cărămizi pentru a feri satul de inundaţii, care se produc, spuneau bătrânii, când se topesc brusc zăpezile de pe dealuri şi munţi.

Într-o zi agentul agricol Nae Pop, plimbându-se pe malul râului şi văzând întăriturile făcute de ţărani, nu i-a plăcut şi s-a sfătuit cu ceilalţi doi tovarăşi că malurile ar trebui aranjate fără îndiguiri. Atunci primarul a spus:

— Trebuie să facem adunarea generală a comunei şi să supunem la vot, altfel vom putea avea reclamaţii la partid şi atunci vine ancheta.

A doua zi „poştaşul" cu trompeta a anunţat:

— Tot românul să vină la primărie, pentru că se vor face comunicări urgente!

După ce s-a adunat tot satul, primarul a dat cuvântul secretarului de partid care a spus:

— Tovarăşi, ne-am adunat cu toţii ca să ascultăm propunerea tovarăşului Nae Pop, agentul agricol al comunei. Dau cuvântul tovarăşului Pop.

— Dragi consăteni, trăim cu toţii în această comună şi cu toţii dorim ca ea să arate cât mai bine. Trebuie să ne străduim ca partidul să fie mândru de noi şi pentru aceasta va trebui să facem anumite schimbări ca să fie mai arătoasă. Este ceva care o urâţeşte, ceva care nu arată frumos şi aceasta

este acea îndiguire de pe malul râului, pe care va trebui s-o desfiinţăm. Pentru aceasta voi cere ajutorul de la judeţeană să ne dea un buldozer ca să curaţăm malurile râului.

După care a luat cuvântul secretarul de partid:

— Sunt cu totul de acord cu propunerea tovarăşului Nae Pop, care corespunde cu linia partidului.

În încheiere primarul a zis:

— Tovarăşi, această acţiune face parte din strădania noastră în întrecerea socialistă şi cred că sunteţi de acord. Are cineva de spus ceva?

S-au văzut numai capete plecate, unele aveau încă urme de vânătăi de la „munca de lămurire" a tovarăşilor. Numai un ciomag s-a ridicat deasupra oamenilor. Era al lui Baciu Grigore, aşa cerea el să vorbească. Era cel mai ascultat om din comună până la venirea comuniştilor. I se spunea „Înţeleptul". Oamenii i-au făcut loc să treacă în faţă şi el a spus:

— Vorba veche spune că „dacă nu ai un bătrân să-l cumperi", dar eu am venit singur să vă spun lucruri pe care nu aveţi de unde să le ştiţi, pentru că nu le-aţi trăit. Părinţii şi bunicii voştri au făcut îndiguirea malurilor râului Valea Roşie, pentru că experienţa vieţii ne-a făcut să înţelegem că, atunci când apele vin mari, nimic nu le mai poate opri dacă nu ai făcut ce trebuia din timp. Distrug totul, case şi ogoare, vite şi oameni. Este adevărat că în ultimii ani nu am avut inundaţii, pentru că nu am avut primăveri calde care să topească zăpezile de pe dealuri, dar pot veni oricând, aşa că nu distrugeţi nimic din ceea ce au făcut înaintaşii, pentru că să nu uitaţi în viaţă totul se plăteşte – şi binele şi răul.

Astfel le-a spus moşneagul, apoi s-a întors şi a plecat. Oamenii, după vorbele Baciului, au început să murmure

şi să spună între ei: „Moşul a avut dreptate", „Nimic nu trebuie dărâmat."

Văzând că lucrurile au luat o altă întorsătură, primarul s-a aplecat spre secretarul de partid şi spre agentul agricol care se cam îngălbenise şi le-a spus:

Trebuie să fim tari, să băgăm frica în ei, altfel pierdem partida! Lasaţi-mă pe mine să le vorbesc!

După care s-a adresat mulţimii:

— Tovarăşi, moş Gavrilă a avut dreptate, în ultimul timp nu au mai fost inundaţii, deci nu trebuie să fim îngrijoraţi. Noi avem sarcină de partid să facem comuna noastră fruntaşă pe judeţ şi angajamentul luat de noi în numele vostru nu poate fi abandonat. Cred că nimeni nu este împotriva hotărârilor partidului. Sunteţi de acord, este cineva împotrivă?

Liniştea se aşternuse peste adunare, nimeni nu a avut curajul să spună ceva.

Atunci primarul continuă:

— Secretar, scrie: propunerea de înfrumuseţare a comunei a fost aprobată în unanimitate de întreaga adunare a cetăţenilor comunei Căbeşti.

Peste câteva zile, Nae, agentul agricol, a apărut în comună cu un buldozer, împreună cu un mecanic. Aproape două luni a durat distrugerea îndiguirii de pe cele două maluri ale râului. Strângerea lemnelor şi a pietrelor, cât şi curăţirea malurilor au căzut tot în sarcina bieţilor ţărani.

După terminarea „lucrării", agentul agricol împreună cu primarul şi cu secretarul de partid au serbat evenimentul la cârciumă. Au ciocnit paharele şi primarul a grăit:

— Să închinăm acest pahar în cinstea victoriei din comună, a partidului în drumul lui spre socialism şi apoi spre societatea comunistă!

Au băut până seara târziu şi au plecat spre casă cu unul dintre camioanele colectivei. Toţi trei s-au urcat în camion, în spate, în picioare cu sticlele de vin în mână cântând. Nu au ridicat oblonul din spate al maşinii şi la o curbă s-au trezit într-o băltoacă, ţinând sticlele strâns în mâini. Nici ei, nici sticlele n-au păţit nimic.

* * *

Pe un deal dintre comuna noastră şi satul Joseni era un monument frumos din marmură albă, format dintr-o cruce mare şi o piatră comemorativă, înconjurate de stâlpi tot de marmură, legaţi cu un lanţ de fier. Acest monument fusese construit după primul război mondial în cinstea înfăptuirii României Mari, visul de veacuri al Neamului Românesc. În acest loc veneau ţăranii aproape în fiecare duminică, într-un fel de pelerinaj, se închinau şi puneau flori la picioarele crucii.

Într-o zi primarul bea în cârciumă la masă cu tovarăşul Durlă Mihai, recent cooptat în partid, şi îi spune:

— Măi Durlă, îţi aminteşti ce am învăţat la şcoala de partid, unde ni s-a spus că „religia este opiu pentru popor" şi le ia minţile, pentru că sunt proşti şi nu vor să asculte de noi?

— Da, ai dreptate, primarule, nu-i vezi că în fiecare duminică se duc la biserică şi, mai rău, fac pelerinaj la monument? Parcă au devenit mai credincioşi în ultimul timp. Ce putem face să le mai potolim dragostea lor de cruce şi de Hristos? Primarule, o să fim întrebaţi la şedinţa de la judeţeana de partid ce am făcut ca să îndepărtăm oamenii de biserică şi de monument.

— Ştii ce mă gândesc? Cred că ar fi bine dacă într-o noapte dărâmăm crucea de la monument, propuse primarul.

— Eu zic, primarule, ca mai întâi să dărâmăm placa comemorativă şi să aruncăm vina pe cele câteva familii de unguri care trăiesc în comună că au fost împotriva Unirii. Astfel creăm şi discordie între români şi unguri, ca să mai scăpăm partidul de atâtea înjurături.

— Ai dreptate, Durlă, mâine noapte acţionăm.

Noaptea următoare înarmaţi cu târnăcoape, cei doi se îndreptau spre monument, dar, trecând prin apropierea casei lui Ion Eftimie, câinii i-au simţit şi au început să latre. Ion a ieşit din casă, i-a vazut şi a deschis poarta dând drumul la câini, care au început să alerge după ei lătrând.

„Eroii" noştri au aruncat târnăcoapele şi au rupt-o la fugă de le sfârâiau călcâile. Astfel monumentul a scăpat de la distrugere.

* * * *

După ce a luat fiinţă colectiva, primarul împreună cu agentul agricol au împărţit bărbaţii şi femeile în echipe de lucru la câmp. Aceşti conducători comunişti ai comunei se duceau lunar la şedinţe de partid unde primeau diverse instrucţiuni. La ultima şedinţă li s-a spus să fie vigilenţi, deoarece duşmanul de clasă poate să acţioneze şi să dea foc la recolta de grâu sau să fure porumbul colectivei de pe câmp. Atunci, ei au aranjat să se facă de pază noaptea pe câmp. Cine să stea de pază? Bătrânii care nu mai pot munci. După o săptămână, i-a venit rândul la paza porumbului tatălui meu şi unui alt bătran, dar spre ziuă, când au venit în control, primarul şi agentul agricol i-au găsit pe

bieţii bătrâni dormind. Drept pedeapsă, i-au dus pe bătrâni în satul apropiat, Joseni, şi i-au legat de un copac pe drumul care ducea la oraş şi unde îi vedeau toţi oamenii care treceau pe acolo. Puseseră şi o pancardă pe care scria „Au dormit în post". Iar bătrânii plângeau de ruşinea care li se făcuse.

* * * * *

Beţiile repetate ale celor trei conducători comunişti ai comunei şi faptul că se legau de nevestele oamenilor au făcut să se umple paharul răbdării ţăranilor. Printre cei bătuţi la colectivizare era şi Gheorghe Utu, un român zdravăn şi cu o ură mocnită împotriva comuniştilor. El s-a dus într-o noapte la băiatul cel mare al „Înţeleptului" şi i-a spus următoarele:

— Mai Ioane, cât o să mai răbdăm să-şi bată joc de noi aceşti ticăloşi care conduc comuna? Trebuie să mergem la tatăl tău şi să-l întrebăm ce trebuie să facem ca să scăpăm fără necazuri de aceste bestii cu chip de om. Vorbeşte şi cu fraţii tăi, să fim cât mai mulţi, dar toţi să fie mormânt ca să nu afle partidul.

— Bine, Gheorghe, am să vorbesc chiar în seara asta cu tata şi mâine seară să vii să-ţi spun părerea dânsului şi ce vom hotărî să facem să scăpăm comuna de aceste spurcăciuni.

A doua seară, în jurul mesei încărcate de mâncăruri şi vin, erau toţi patru, feciorii lui Badea Grigore împreună cu Gheorghe Uţu. După ce au ciocnit un pahar cu vin, Ion a zis:

— Am vorbit cu tata, care mi-a spus următoarele: *„Îmi pare bine că v-aţi deşteptat şi nu v-aţi dat cu comuniştii. În al doilea rând vreţi să faceţi ceva bun, dar nimeni nu trebuie*

să ştie în afară de voi ce aveţi de gând. Ca să reuşiţi în realizarea acestei dorinţe, în afară de păstrarea secretului ei, vă trebuie şi o bună organizare. Iată ce vă sfătuiesc eu ca nimeni să nu-şi dea seama că a fost ceva aranjat, ci a fost ceva spontan. Peste o săptămână toată comuna va sărbători Ziua Culesului, cum este ştiută din bătrâni. Atunci, dimineaţa va fi parada grâului cu fete şi băieţi, iar după-masă dans cu lăutari la hora din faţa bisericii. Pe înserat bărbaţii se adună cu toţii în cârciumă şi beau până târziu în noapte. Voi ştiţi că beţivii cei mai mari sunt primarul, secretarul de partid şi agentul agricol, care, din cauză că sunt alcoolici, se îmbată repede şi de acest lucru trebuie să aveţi voi grijă. După care începeţi o ceartă cu băieţii lui Ion Avram, cu care nu va aveţi bine şi toată lumea ştie că de-abia aşteptaţi să vă luaţi la bătaie. Să începeţi bâlciul, la care se vor băga cu toţii. Voi trebuie să aveţi grijă ca majoritatea loviturilor să le încaseze cei vizaţi. Este de ajuns să primească aceştia trei primul pumn de la voi, pentru că ceilalţi vor avea grijă să vă completeze din plin, dar aveţi grijă că şi voi să aveţi vânătăi pe faţă. La ancheta care se va face peste câteva zile, va trebui să spuneţi că nu ştiţi ce s-a întamplat, pentru ca eraţi beţi-turtă."

Sfatul „Înţeleptului" a fost respectat întocmai şi lucrurile au ieşit mai bine decât se aşteptau. La aşa-zisa petrecere a lipsit secretarul de partid care era la o femeie din satul vecin. Dar ceilalţi doi, primarul şi agentul agricol, au fost în aşa hal bătuţi şi călcaţi în picioare încât a trebuit să-i ducă la spital cu ambulanţa. Ancheta s-a făcut de Securitatea din Oradea. Toţi tinerii anchetaţi aveau ochii umflaţi şi vânătăi pe faţă, iar declaraţiile lor erau aproape toate la fel, nimeni n-a dat vina unul pe celălalt. A mai fost

un ajutor nesperat, şi anume că la judeţeana de partid se primiseră o serie de reclamaţii împotriva primarului, agentului agricol şi a secretarului de partid. Ancheta s-a încheiat în favoarea ţăranilor din comuna Căbeşti şi toţi cei trei ticăloşi au fost înlocuiţi cu oameni mai şcoliţi şi cu mai multă înţelegere a nevoilor cetăţenilor din comună.

A urmat o iarnă cu zăpadă multă, iar în primăvară au sosit zile călduroase care au topit zăpezile de pe dealuri şi au umflat albia râului Valea Rosie. Aşa cum prevăzuse „Înteleptul", s-au inundat comuna şi semănăturile şi s-au pierdut vite.

Dar poate că, într-o oarecare măsură, inundaţiile din comuna Căbeşti au deschis ochii celor care trebuiau să-i aibă deschişi tot timpul la nevoile şi necazurile oamenilor. În scurt timp, a început o masivă muncă de îndiguire a tuturor râurilorŢării Româneşti şi a fluviului Dunărea.

5. „FUGA"

(reuşita „evadare" a fraţilor Babetti din Oraviţa – Banat prin Iugoslavia în Austria)

Motto:
„O grea povară poartă-n spate
şi-n inima-i zdrobită bate.
Un dor nestins de libertate."

I.V. George

Această povestire este dedicată bunului meu prieten Pavel Babetti.

O dată cu începutul dictaturii regelui Carol al II-lea, din primăvara lui 1938 şi cu procesele înscenate lui Corneliu Zelea Codreanu, urmate de arestările, schingiuirile şi omorurile contra legionarilor, au început şi românii să-şi părăsească ţara natală.

Până atunci, în ţara noastră, România, îşi găseau refugiul foarte mulţi vecini – evrei fugiţi din Rusia sau Polonia din cauza progromurilor, care aveau negustoriile lor pe Lipscani cu îmbrăcăminte şi încălţăminte; bulgari care cultivau zarzavat în jurul Capitalei; grecii deschiseseră vestitele

lor plăcintării, iar în prăvăliile armenilor cafeaua mirosea de departe. Libertatea îi atrăgea pe oameni şi cu toţii trăiau în bună înţelegere. Legenda spune că Ţara Românească era vizitată des de Dumnezeu care împreună cu Sfântul Petru colindau satele, erau poftiţi în casele gospodarilor şi se bucurau că numai aici în această parte a lumii auzeau între doi oameni care se întâlneau cuvintele „DOAMNE, AJUTĂ!“ în loc de bună ziua, atât la întâlnire, cât şi la despărţire

Dictatura regală a distrus libertatea şi a înfiinţat pentru prima data la noi lagărele pentru deţinuţii politici, care aveau vina de a gândi altfel decât regele şi camarila lui, care conduceau ţara şi nu se mulţumeau numai s-o fure de toate bogăţiile ei, dar îi şi batjocoreau, chinuindu-i pe românii adevăraţi şi pe familile lor.

Dar o dată cu venirea bolşevismului, adus de tancurile sovietice, a început cea mai cumplită dictatură, a comunismului. Care, atât cât a putut supravieţui, a omorât în jur de 60 de milioane de oameni, în lumea întreagă. Holocaustul comunist nu are egal în lume şi totuşi se tace, este considerat un subiect „tabu“. După ce a avut loc „procesul nazismului la Nuerenberg“, ar fi trebuit să se realizeze „procesul comunismului“, cerut de toate popoarele care au suferit zeci de ani teroarea comunistă, dar conducerile statelor nu vor să-l aprobe pentru că cine ştie ce ar mai ieşi la iveala.

În anii următori revoluţiei bolşevice (1917), din Rusia au fugit milioane de oameni. Mulţi au căutat scăparea în România. Atunci guvernul a întărit graniţa de la Nistru cu soldaţi. Printre ofiţeri a fost şi Gib Mihăescu, care cu această ocazie a scris frumosul roman „Rusoaica“. Dar cea mai reală descriere a vieţii din „raiul“ bolşevic o face poetul şi

romancierul dr. Vasile Voiculescu în nuvela „Sacul de cartofi“, în care un tânăr evreu Iţic fuge în Rusia sovietică pentru a cunoaşte comunismul la el acasă şi se întoarce după doi ani în România sătul şi înfrânt de ticăloşia pe care a găsit-o acolo.

*

M-am născut în comuna Iam de lângă Oraviţa, foarte aproape de Iugoslavia. Eram patru băieţi în familie şi părinţii erau fericiţi că au băieţi voinici, care să-i poată ajuta la gospodărie, pentru că tata lucra la CFR şi avea un salariu mic cu care nu putea face faţă nevoilor familiei. De aceea eu şi fratele meu mai mare ne străduiam la şcoală să fim bursieri, iar în vacanţe ajutam la muncile câmpului şi în gospodărie. De mic mi-a plăcut mecanica şi am făcut şcoala de mecanică fină, fiind repartizat la absolvire la o fabrică de ciorapi, unde erau maşini noi germane care cereau o deosebită pricepere. Deşi îmi plăcea munca, a trebuit să plec în armată pentru că împlinisem vârsta. În armată am văzut alte aspecte ale acestui regim de teroare comunistă, unde libertatea de exprimare nu există. Nu puteai să zici nimic, se umpluseră închisorile cu cei care nu erau de acord cu minciunile şi lipsurile în alimentaţie. Într-o seară, în dormitor, a avut loc o discuţie între camarazi, iar unul dintre soldaţi a spus:

— Ce tot vorbesc unii de îmbunătăţirea vieţii, la noi acasă şi în tot satul până la venirea comunismului aveam de toate în gospodărie! Acum de când cu colhozul nu mai avem nimic.

De a doua zi acest soldat a fost chemat la biroul companiei şi a dispărut, nu l-am mai văzut niciodată.

În armată am lucrat un timp şi pe camion. Şoferia mi-a ajutat mai târziu, în America.

Când m-am întors acasă, am cunoscut viaţa grea şi fără nici un orizont, pentru că nici unul din familie nu făcea politică. Nu am intrat în partidul minciunii. Toţi cunoscuţii care intraseră în Partidul Comunist numai pentru a parveni erau toate lichelele comunei şi ale oraşului. Am constatat că salariul nu-ţi ajuta să poţi întemeia o familie. Pe de altă parte, părinţii aşteptau un ajutor. Cunoşteam familii care aveau băieţi, ca mine, şi care fugiseră în Occident, unde reuşiseră să se descurce şi să-şi ajute familiile din ţară. Atunci, deodată, m-am gândit şi mi-am zis: „Ce, eu nu sunt în stare să mă aranjez în altă ţară? Am curajul necesar să fug, nu-mi este frică şi nu mă dau înapoi de la orice muncă, mai ales când este plătită, nu batjocorită, ca la noi."

Peste câteva zile am vorbit cu fratele meu mai mare şi i-am spus:

— Ionică, tu vezi ce greu o ducem, muncim cu toţii şi nu suntem în stare să facem faţă nevoilor vieţii. Eu vreau să plec în străinătate. Ce părere ai, vii şi tu cu mine, fiind doi ne va fi mai uşor să răzbim, să muncim să facem bani şi să-i ajutăm pe bătrâni?

— Nu ştiu, măi Pavele, aş vrea să plec şi eu cu tine, dar îmi vine greu să mă despart de Lenuţa şi de copil. Tu eşti singur, nu ai obligaţiile unui om căsătorit.

— Da, dar nu după mult timp vei putea să-ţi aduci soţia şi copilul, iar împreună veţi avea o viaţă fericită. Şi, pentru că vreau să batem fierul cât este cald, eu trec, chiar azi la sârbi şi pentru că nu am bani te rog să vii tu la vărul nostru Sima, din satul Suşca, să-mi aduci bani, dinari, ştii tu de unde şi cât, tu treci uşor de frontieră cu paşaportul.

După această discuţie am plecat, aşa cum m-aş fi dus la plimbare, pentru că făcusem de mai multe ori repetiţie şi drumul, paza frontierei, cunoşteam totul ca-n palmă.

Când am ajuns la sârbi, am văzut că porumbul lor era mult mai înalt ca la noi în ţară. Am ajuns la locul indicat şi după câteva ore a apărut cu banii Ionică şi discutând nu ne-am dat seama că nu se mai poate întoarce în ţară. Trecuse timpul prevăzut în paşaportul lui. Ne-am dus la vărul nostru, care speram să ne ducă până la graniţa cu Austria, dar nu l-am găsit acasă. Întrebând prin vecini ce este cu el, ne-au spus că a intrat într-o încurcătură cu o femeie măritată şi este într-un mare necaz. L-au prins, l-au bătut de l-au băgat în spital. Astfel am rămas numai noi doi şi cu mare greutate am reuşit să ajungem la Belgrad. De acolo am luat trenul spre graniţa cu Austria, unde doream să ajungem.

Ne-am dat jos din tren la Maribor, oraşul de graniţă dintre Iugoslavia şi Austria. Aici, ca mulţi naivi, am crezut că putem merge prin oraş fără frică, uitând că n-avem acte. Şi, când ne era lumea mai dragă şi mergeam fără grijă pe stradă, vedem că apar în capul străzii doi poliţişti. Ne dăm seama că, dacă ne legitimează, nu avem nici un act, ne vor aresta şi ne vor trimite la Belgrad. Acolo ne vor băga la închisoare, de unde mulţi au fost trimişi în România şi atunci, bineînţeles vom primi multă bătaie de la grăniceri, pe lângă judecarea pentru trecerea frauduloasă a frontierei. Puteam primi condamnări între doi şi cinci ani de închisoare. Şi, în timp ce nă retrăgeam către cealaltă parte a străzii cu privirea în pământ, ne rugam lui Dumnezeu ca la ultima speranţă de salvare, murmurând:

— Doamne-Dumnezeule! Tu, care eşti atât de bun ajută-ne şi în momentul acesta, trimite un înger din cer să ne salveze, pentru că altfel suntem pierduţi!

Deodată auzim o voce, care parcă ne striga ceva şi când ridicăm ochii vedem în faţa noastră o femeie care ne făcea semne să mergem către ea şi, ajungând aproape de noi, ne-a spus:

— Bine aţi venit, copii mei, vă aşteptam!

Iar întorcându-se către politişti, le zise:

— Nu este nici o problemă, vin la mine!

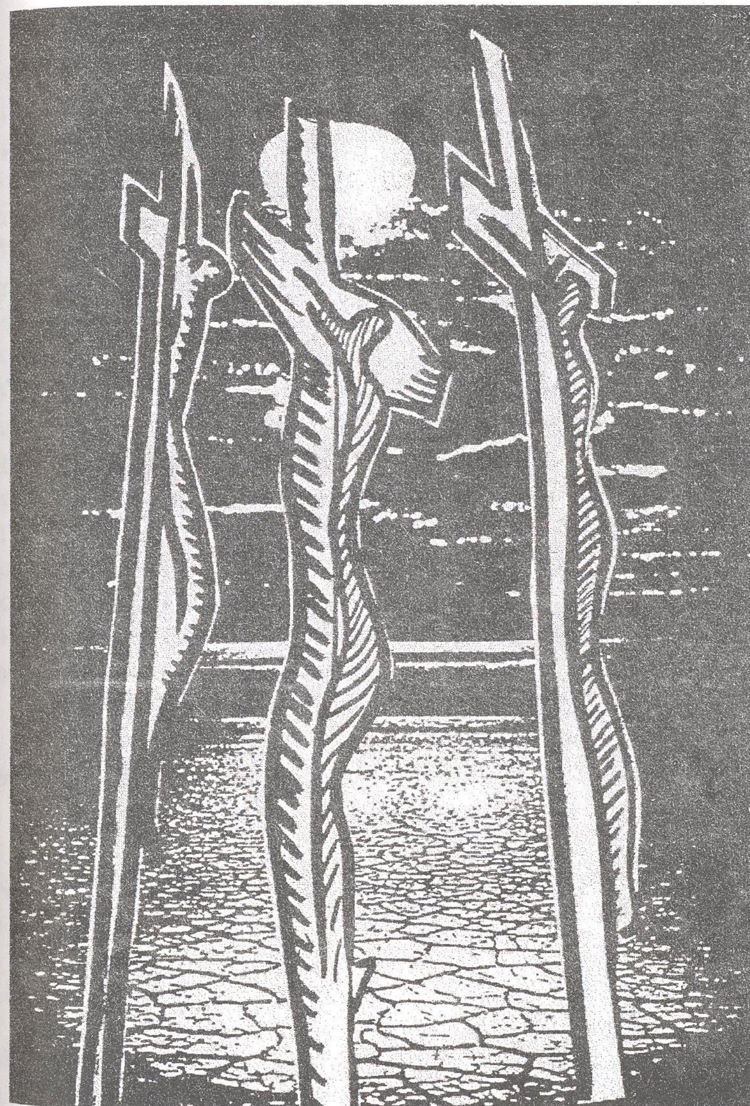
Poliţiştii au salutat şi s-au întos, iar apoi au plecat.

Această femeie ne-a luat la ea acasă şi, după ce ne-a ospătat, ne-a arătat drumul spre graniţă şi ne-a explicat cum să mergem numai prin locuri ferite. I-am mulţumit şi am sărutat mâna acestui „înger salvator", pentru care ne rugăm să fie sănătoasă toată viaţa.

Am plecat pe înserat prin porumbiştile înalte şi printr-o pădure, unde ne-am şi odihnit câteva ore. Ziua am ajuns la marginea unui oraş şi, când am văzut curăţenia străzilor, ordinea caselor, parcă simţind aerul de libertate, am zis:

— Ioane, suntem în Austria, totul este altfel aici, am scăpat din „raiul bolşevic". Acum, băiatule, să ne rugăm: „Multumim Ţie, Doamne-Dumnezeule!" Multă sănătate să-i dea bunul Dumnezeu mătuşei Maria din Maribor, care ne-a salvat.

De bucurie ne-am îmbrăţişat.

CAPITOLUL AL II-lea

O parte din suferinţele unei generaţii (de legionari)

1. „CEA MAI TRISTĂ ZI DE TOAMNĂ"

(Uciderea prin strangulare a lui Corneliu Zelea Codreanu, Căpitanul mişcării legionare, împreună cu încă 13 legionari - Nicadorii şi Decemvirii)

Motto:
„Încă-o toamnă, încă-o moarte, încă,
frunze, flori uscate, tremurând;
numai tace în liniştea adâncă
răzvrătit, amarul unui gând."

Sergiu Măndinescu

Această povestire o închin memoriei bunicului meu Anastase Buchiu.

Întotdeauna venirea toamnei, cu ploi şi vânturi reci, cu copacii desfrunziţi, cu dispariţia florilor, îmi aşternea în suflet o tristeţe de multe ori neînţeleasă, până la căderea primei zăpezi, când natura îşi îmbracă haina nouă şi albă.

În dimineaţa zilei de 30 noiembrie 1938 eram la şcoală şi din clasa liceului se vedea prin ferestrele mari cum ploaia bătea cu putere în geamuri. O stare sufletească deosebită parcă îmi strângea inima. Undeva se întâmplase o nenorocire cuiva drag, simţeam cum o greutate mă apăsa, cu o putere copleşitoare. În timpul orelor nu mă puteam concentra la profesori şi la lecţiile lor pe care le-am îndrăgit întotdeauna, pentru că Liceul „Titu Maiorescu" a avut aproape în permanenţă cei mai buni profesori din Capitală, adevăraţi apostoli ai neamului. Nu-mi puteam menţine atenţia încordată. Gândul zbura spre cei arestaţi, spre Căpitan, spre cei care sufereau de foame, de frig, schingiuiţi între zidurile reci ale temniţelor. Mă forţam să mă adun şi să fiu atent la lecţii, dar nu reuşeam. Mă găseam la ora preferată, de istorie, cu minunatul profesor Gheorghe Lazăr, dar gândul meu era departe. Pentru o clipă am închis ochii şi mi-a apărut în faţă chipul luminos al Căpitanului, care dispare, şi un nor negru i-a luat locul. Când, deodată, îmi aud numele strigat şi colegul de bancă, bunul Saporta Fernando, îmi şopteşte:

— Jenică, te cheamă domnul profesor la catedră!

Mă ridic, îmi revin şi mă duc la catedră, unde domnul profesor îmi şopteşte:

— Măi băiatule, ce este cu tine? Te-am observat, te uiţi pe geam şi oftezi. Fii atent, trăim vremuri grele, trebuie să te fereşti pentru că pe zi ce trece prigoana este mai cumplită!

Apoi, cu voce tare:

— Te rog să fii atent la lecţie, ora viitoare te voi asculta!

În recreaţie nu aveam nici un chef de distracţie ca altădată. În curtea mare a liceului, sub îndrumarea profesorului de sport Ion Gheorghiu, amenajasem terenuri de

fotbal, de volei, de baschet, pistă de alergări şi groapă de sărituri, unde făceam de obicei în pauză un set la plasă întinsă. Colegii strigau la mine:

— Hai, Jenică, să te joci cu noi, avem timp, este recreaţia mare!

— Nu, nu pot, nu mă simt bine, cred că am răcit.

Stăteam pe o bancă şi în continuare mă gândeam la cei în suferinţă, când o mână mă bate pe umăr, mă uit şi-l văd pe Dan, şeful Frăţiei de Cruce, care-mi şopteşte:

— După şcoală ne vedem cu toţii în parc.

La terminarea orelor, ne-am întâlnit în parcul de lângă liceu cei şase fraţi de cruce. Dan ne spune:

— Diseară la ora şapte la mine acasă, în acelaşi loc, aranjaţi-vă sosirea ca de obicei, la trei minute unul de celălalt, suntem în aşteptarea unor veşti foarte importante. Toţi stăm ca pe jăratic, arestările continuă şi s-au făcut unele abateri de la liniştea ordonată. Trebuie să recunoaştem că avem o teamă, o piatră pe suflet, să nu i se întâmple ceva Căpitanului, care este în mâinile celor care îl duşmănesc şi îi doresc moartea. În primul rând regele Carol al II-lea şi urmează primul ministru Armand Călinescu cu toată camarila.

Ne-am potrivit ceasurile şi am plecat. Când am ajuns acasă şi am deschis uşa, am auzit vocea mamei:

Jenică, spală-te pe mâini şi treci la masă, a venit şi tata.

După masă tata m-a întrebat ca de obicei dacă m-a ascultat la vreo materie şi a adăugat:

— Dacă mai ieşi şi te duci undeva, să te întorci devreme, pentru că astăzi este Sfântul Andrei şi este ziua unchiului tău.

Mi-am făcut la repezeală lecţiile şi am fugit la tramvai, pentru a ajunge la timp la Dan acasă.

*

Cu liftul de serviciu am urcat la ultimul etaj, unde Dan avea o garsonieră separată de apartamentul familiei. Am intrat în cameră, unde era un pat, un birou, patru scaune şi o bibliotecă plină de cărti. Am sosit ultimul, băieţii erau aşezaţi pe pat şi pe scaune şi, ca niciodată, nu vorbeau. Era o linişte mormântală, de rău-augur, care pusese stăpânire pe noi. La celelalte întâlniri, Dan şi Mircea, care erau cei mai buni matematicieni din liceu, rezolvau probleme mai dificile de algebră pentru noi ceilalţi. După care, drept mulţumire, eu le recitam o poezie de Eminescu sau Coşbuc, iar Buti Stănescu ne citea dintr-o revistă franţuzească.

După câteva minute, Dan rupse tăcerea şi zise:

— L-am lăsat pe Nicu, fratele meu, să asculte ştirile la radio şi să vină să ne spună tot ce s-a comunicat.

Deodată auzim bătăi în uşă. Dan întreabă:

— Cine e?

— Eu, Nicu, se auzi o voce răguşită.

Dan deschise uşa şi Nicu intră cu lacrimi în ochi şi aproape fără glas, spuse:

— L-au omorât, l-au omorât banditii pe Căpitan!...

Toţi am izbucnit în lacrimi şi eu am strigat:

— Nu, nu se poate să se întâmple asa ceva, este peste putinţă să credem că a dispărut Căpitanul! Aşa vor duşmanii să ne pierdem speranţa într-o lume mai bun şi dreaptă.

— Unde eşti, Tu, Doamne, de ai lăsat să fie omorât cel mai credincios fiu al Tău din ţara asta? strigă Mihai.

Iar Buti, căzând cu capul pe pernă şi cu ochii în lacrimi, spuse:

— O ţară întreagă îl iubea, toţi românii îl aşteptau ca pe un izbăvitor. Doborându-l înseamnă că sunt prea mari şi puternice forţele răului la noi în România şi au sprijin din exterior sau ordin.

— La radio când au anunţat, nu au dat nici o explicaţie? a întrebat Dan care şi-a revenit primul şi şi-a şters lacrimile.

— Ba da, au spus că atunci când erau transferaţi de la închisoarea Râmnicu-Sărat la închisoarea Jilava, Căpitanul împreună cu alţi 13 legionari au încercat să evadeze şi au fost împuşcaţi.

— Ce minciună mârşavă! am strigat cu toţii.

Peste noi toţi se aşternuse o liniste tristă. Ne-am şters lacrimile şi am rămas cu privirile pierdute. Tot Dan rupse tăcerea spunând:

— Această crimă nu are egal într-o Europă civilizată, la mijlocul secolului al XX-lea. Ticălosul de rege Carol al II-lea i-a dat ordin lui Armand Călinescu, primul ministru, să-l ucidă pe Corneliu Zelea Codreanu şi acesta a transmis mai departe ordinul regelui spre executare şefului Jandarmeriei, generalul Bengliu,. Dar se naşte întrebarea cum de a avut curajul să dea un asemenea ordin când ştim că acest rege nu este prost, ci fricos. În timpul primului război mondial, când era prinţ moştenitor şi colonel al unui regiment, a dezertat şi a fugit la Odessa unde s-a căsătorit cu Zizi Lambrino. Ce apobări şi ce îndemnuri a avut acest criminal de rege ca să îndrăznească să-l omoare pe Corneliu Zelea Codreanu, Căpitanul Mişcării Legionare? În această lună, noiembrie, Carol al II-lea a fost la Paris şi la Londra unde cu siguranţă cercurile financiare,

duşmanii naţionalismului românesc, au aprobat tot ce făcuse până atunci şi l-au încurajat să continue cu decapitarea puternicului naţionalism românesc, care nu este altul decât Mişcarea Legionară. Dar Europa la această oră este dominată nu de Paris sau Londra, ci de Berlin. Regele neîncoronat al Europei este Hitler, conducătorul Germaniei naziste, care are cea mai puternică armată şi de care se tem toţi. Ultima escală a regelui Carol al II-lea a fost la Bereektesgaden la Hitler, cu care a luat masa şi au avut o lungă conversaţie, în care Hitler a spus că pe el îl interesează petrolul şi grâul românesc. Regele servil i-a răspuns că-i pune totul la dispoziţie. Hitler a adăugat că EL NU SE BAGĂ ÎN TREBURILE INTERNE ALE ROMÂNIEI. Cu alte cuvinte, nu mă interesează ce faci cu Mişcarea Legionară şi cu Codreanu. Pentru că dacă ar fi spus: „Rege, să nu te atingi de Codreanu!“ acest rege fricos nu ar fi avut curajul să-l omoare pe Căpitan.

Atunci Buti şi-a şters lacrimile zicând:

— E clar că, numai la consimţământul tacit a lui Hitler, Căpitanul a fost omorât. Să îndrăznească cineva să mai spună: „Codreanu a fost omul nemţilor.“ În concluzie, putem spune că atât nazismul, cât şi comunismul sunt duşmanii celor care-şi iubesc ţara şi neamul şi vor să fie liberi şi independenţi.

Mircea, care tăcuse tot timpul, zise:

— Înainte de a fi arestat şi condamnat, Căpitanul, care era un vizionar, ştia că se va dezlănţui o prigoană cumplită. Pentru că-şi iubea oamenii cu care lucra, în numai zece ani reuşise să facă din Mişcarea Legionară o forţă care se impusese pe plan spiritual şi politic, fiind admirată de românii buni şi urâtă numai de cei care nu iubeau cinstea, adevărul şi dreptatea. Gândurile îl chinuiau, nu ştia cum

să facă să-i salveze pe legionarii din închisori şi pentru aceasta a dat încontinuu circulare pentru linişte şi nici un fel de activitate şi mai ales nici un fel de acţiuni de provocare, pentru că Armand Călinescu atât aştepta, ca împreună cu madam Elena Lupescu Wolf, să-l convingă pe regele Carol că şeful nostru Codreanu trebuie omorât neapărat. Din păcate, şi marele istoric Nicolae Iorga, care fusese câştigat de rege prin decoraţii şi titlul de consilier regal, dăduse exemplul canadian că numai împuşcarea şefului haitei de lupi îi împrăştie pe ceilalţi. Aşa că peste sfaturi şi aprobări din apus şi din ţară, s-au adăugat şi cele trei atentate din luna noiembrie 1938. O bombă explodează la sinagoga din Alba-Iulia, la o fabrică de cherestea din Bucovina are loc un incendiu şi se încheie cu atentatul de la Teatrul Evreiesc din Timişoara. Toate acestea erau în fond nişte nimicuri, care nu s-au soldat cu victime sau pagube importante, dar parcă au fost făcute de duşmanii Mişcării Legionare, ca la momentul potrivit să-i dea apă la moară lui Armand Călinescu, contribuind la uciderea Căpitanului.

Dan se ridică, îi spune lui Nicu să se ducă şi să mai asculte comentarii la radio, iar nouă ne-a zis:

De acum încolo, căutaţi să nu vorbiţi nimic despre cele întâmplate cu ceilalţi colegi, să căutaţi să ascultaţi şi să reţineţi veşti şi păreri, fără să le comentaţi. Pericolul este foarte mare, se urmăreşte distrugerea Mişcării Legionare prin omorârea tuturor legionarilor. Anulăm excursia pe munte în grup, iar întâlnirile noastre vor înceta pentru un timp. Vă voi anunţa eu când voi avea veşti importante să vă comunic. Plecaţi la fel, la trei minute unul de celălalt.

Eu m-am ridicat primul, i-am îmbrăţişat pe fiecare şi le-am zis:

— Mă grăbesc pentru că tata mi-a spus să vin repede acasă.

Şi am plecat.

Vroiam cât mai grabnic să fiu singur şi să pot plânge în voie. Când am ieşit din bloc, pe bulevardul Magheru, mă uitam la oamenii care treceau pe lângă mine şi unii intrau sau ieşeau din magazine şi din restaurante, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Aş fi dorit să-i văd pe toţi plângând moartea Căpitanului şi strigând: „Vrem dreptate, să fie pedepsiţi exemplar toţi ucigaşii lui Corneliu Zelea Codreanu şi ai camarazilor lui!"

Totuşi parcă nu mai auzeam lumea râzând ca altădată, oamenii mergeau cu capul plecat, nu se ascundeau, dar nici nu vroiau să fie văzuţi la faţă, toţi aveau ceva pe suflet. Ce oare? Parcă nu vroiau să li se vadă neputinţa de a acţiona şi a opri răul pentru că era prea mare şi puternic şi se întindea ca o pecingine peste „ţara oamenilor buni" şi vroia să-i schimbe.

Am plecat pe jos prin ploaia măruntă, să mă liniştesc, am ajuns în Piaţa Victoriei şi am luat-o pe Şoseaua Kiseleff. Ploaia încetase, dar începuse un vânt care scutura frunzele castanilor. Simţind pe faţă picăturile de apă am murmurat:

— Şi voi, dragii mei, îl plângeţi pe Căpitan...

Când am intrat în curte, am văzut lumină în sufragerie şi în salon. Am păşit pe culoar în vârful picioarelor şi, văzându-le pe mama şi pe tanti Diţa în salon, m-am dus la dânsele, neavând curajul să dau ochii cu tata deoarece întârziasem. Când m-au văzut, amândouă m-au îmbrăţişat plângând şi spunând:

— Lasă, băiatul nostru, că Dumnezeu vede şi nu lasă nimic nepedepsit! Am auzit cu toţii la radio ce crimă s-a

făcut, du-te în camera ta, îţi aducem acolo să mănânci pentru că în sufragerie tata şi nenea Andrei nu vor să-i vedem plângând.

M-am trântit în pat, dar nu puteam să adorm. Căutam să închid ochii, dar îmi apărea în faţă chipul frumos al Căpitanului, plin de sânge, dar cu mâna ridicată şi palma spre noi, parcă vroia să ne spună ceva şi să ne oprească de la anumite lucruri, poate de la răzbunarea care era atunci în minţile tuturor.

Uşa se deschide şi-l văd pe tata că intră, mă sărută pe frunte, mă mângâie pe păr, se aşază pe pat lângă mine şi-mi spune:

— Dragul tatii, l-au omorât pe cel mai bun om din această parte a lumii, pe vizionarul în jurul căruia s-au strâns multe din valorile cinstite ale neamului românesc. Dar, cu cât binele şi frumosul se ridică spre culmi mai înalte, cu atât răul şi urâtul luptă mai cu putere şi din păcate reuşesc, pentru că prostia şi lăcomia sunt mai puternice decât inteligenţa şi modestia. Ceea ce vreau în mod special să-ţi spun despre datoria generaţiei voastre faţă de memoria şi testamentul lui Corneliu Zelea Codreanu este să căutaţi să-i realizaţi idealurile şi visurile, iar aceasta o puteţi face numai prin însuşirea temeinică a tuturor valorilor create de oameni în ştiinţă, literatură şi artă. Numai după ce veţi ajunge şi voi ingineri, doctori, profesori sau oameni de ştiinţă cu o valoare recunoscută, numai atunci să spuneţi că tot ceea ce vreţi să realizaţi este ca munca voastră să fie făcută pentru ajutorarea şi ridicarea Neamului Românesc pe cele mai înalte trepte de cultură şi civilizaţie şi toate să fie făcute aşa cum ne-a învăţat Corneliu Zelea Codreanu, Căpitanul nostru, în litera pildelor şi învăţăturilor lăsate

de Iisus Hristos. Aceasta să fie „răzbunarea“ voastră, şi nu alta! Pentru că, dacă unii se gândesc la „răzbunarea cu pistolul“, ei vor face cel mai mare rău Mişcării Legionare. Jenică, să ţii minte că toate cele ce ţi le-am spus au o mare valoare, pentru că ţi le spune nu tatăl tău, ci omul care şi-a pierdut tatăl de la varsta de 8 ani, tocmai datorită greşitei înţelegeri a răzbunării. Tatăl meu, după ce ne-a adus în Bucureşti pe mama, Maia (bunica) voastră, pe fratele meu Iancu de 11 ani şi pe mine, şi-a luat puşca şi iataganul şi cu alţi prieteni a trecut din nou Dunărea, să se răzbune pe turcul care-i luase casa, pământul şi animalele. Este adevărat că s-a răzbunat, dar şi eu am rămas fără tată tot într-o zi tristă de toamnă.

2. „TABĂRA“

(O tabără legionară cu trei elevi de liceu în prigoană, la Padina din Bucegi, vara lui 1940)

Motto:
„Prin lacrimi punem pod genunii,
din lacrimi înviem mereu,
şi împletind din lacrimi funii
ne priponim de Dumnezeu.“

„Lacrimi“, Radu Gyr

Dedic această povestire prietenului meu, Costin Dacus Florescu, sculptor, pictor, poet, scriitor şi erou aviator, care a fost condamnat la 17 ani de închisoare.

În ultima zi de şcoală a anului 1940 când era sărbătoarea de sfârşit de an, la sfârşitul lunii iunie, ca întotdeauna mama era lângă mine. Dan, şeful Frăţiei de Cruce din liceu, vine şi îi sărută mâna mamei pe care o cunoştea, ca tot liceul de altfel, apoi se aşază lângă mine şi-mi şopteşte:

— Te aştept în parc pe bancă, trebuie să discutăm mai multe probleme.

— Bine, voi veni imediat după terminarea serbării, am răspuns eu, gândindu-mă că a trecut destul de mult timp de când nu mă mai chemase.

După ce s-a terminat festivitatea, discursul domnului director, cu împărţirea premiilor şi cu recitările din poeziile lui Mihai Eminescu, mi-am luat rămas-bun de la colegii de clasă cu promisiunea de a ne vedea la ştrand. I-am spus mamei că Dan vrea să-mi spună ceva şi apoi voi veni acasă. M-am dus în parc unde mă aştepta Dan. M-am aşezat lângă el pe bancă. După un moment de tăcere, l-am auzit spunând:

— Dragă Jeane, au trecut peste noi lovituri cumplite, am plâns împreună la vestea uciderii Căpitanului nostru drag şi la nici un an acelaşi rege criminal cu camarila lui ne-au ucis toată elita legionară, peste 250 de oameni. În tot acest timp, prigoana a fost cumplită, de aceea nu te-am mai chemat nici pe tine, nici pe ceilalţi. Au fost prea mulţi morţi nevinovaţi.

— Dane dragă, nu i-au ucis numai pe aceşti oameni minunaţi, pe care-i urmam fără să şovăim, dar o dată cu ei ne-au ucis şi visul şi ne-au luat speranţa într-o Românie strălucitoare. Eu, să-ţi spun sincer, nu mai am ochi pentru fraţii mei români, aş vrea să mă duc undeva în codru să nu mai văd pe nimeni, să mă bucur de frumuseţea naturii care nu face rău nimănui şi a animalelor care sunt mai bune decât oamenii.

— Jeane, gând la gând cu bucurie, vorba tatălui meu, eu sunt la fel de dărâmat şi nu mai am chef de nimic. Şi eu vreau să mă duc pe munte, mai am un prieten, Tinel, care gândeşte la fel ca noi şi ar vrea să meagă şi el. Aşa că, dacă eşti de acord, vom pleca toţi trei pe munte în excursie cu cortul şi ne vom instala undeva, la Padina în apropiere de Peştera Ialomicioara, unde este şi un schit cu o biserică mică şi câţiva călugări bătrâni. Eu am mai fost acolo în trecere şi mi-a plăcut. Drumul va fi greu pentru că pe

lângă rucsacul cu alimente vom duce pe rând şi cortul, care este greu. Aş vrea să stăm cam două săptămâni. Tu ai mai urcat în Bucegi, la Babele sau la Cruce?

— Nu, eu nu am mai urcat niciodată pe munţi, pentru că ai mei m-au dus de mic copil la mare, la soare şi la nămol, dar de-abia aştept să merg, sunt de acord, chiar dacă nu-l cunosc pe Tinel.

Am stabilit că peste două zile să ne vedem în Gara de Nord, pe peronul trenului care mergea la Sinaia, am fixat şi ora, apoi ne-am îmbrăţişat şi am plecat acasă.

Cum am ajuns acasă, le-am spus alor mei ce am de gând şi cu cine voi pleca la munte. Mama a fost de acord, pentru că-l cunoştea pe Dan şi familia lui şi în al doilea rând, pentru că terminasem clasa a şaptea cu note bune la toate materiile.

La gară, fratele lui Dan l-a ajutat să care cortul. L-am cunoscut pe Tinel, care era un tânăr foarte finuţ şi care vroia să se facă ofiţer aviator.

În compartiment am avut norocul să fim singuri şi să putem vorbi deschis. Dan, al cărui tată avea relaţii în lumea miniştrilor, ne spune:

— Se vorbeşte de o destindere, au fost cooptaţi unul sau doi legionari ca miniştri în guvernul Tătărescu şi se mai aşteaptă să intre în guvern şi unul venit din Germania.

— Oricât aş vrea eu, nu pot să înţeleg cum de acceptă foştii legionari ai lui Codreanu să facă parte dintr-un guvern pe care-l conduce tot regele, cel care i-a omorât pe Căpitan şi elita legionară. Se ştie, Căpitanul a refuzat preşedinţia guvernului, propusă de regele Carol al II-lea, atunci când avea toată elita legionară cu el. De ce o fac cei de acum? Vor spune că pentru Legiune, dar nu ştii dacă

nu o fac pentru ei, să aibă un portofoliu într-un minister. (Boala unor politicieni români ca în „Scrisoarea pierdută“ a lui Caragiale.) Mie nu-mi place ce se aude.

— Ai dreptate, Jeane, nici mie nu-mi place ciulamaua asta care sună fals. Acum, când vede că se împute situaţia politică în Europa, criminalul de rege vrea să scoată castanele din foc cu mâna altuia, şi proştii muşcă momeala.

— Mare este micimea de caracter a unor oameni! Unii îşi vând conştiinţa pentru o tinichea de decoraţie şi pentru o denumire pompoasă, ca marele istoric Nicolae Iorga, pe care l-a câştigat regele Carol al II-lea cu decoraţii şi numirea sa în funcţia de consilier regal. Marele romancier Mihail Sadoveanu era subjugat de un curcan zilnic şi o damigeană de vin, plus preşedinte şi alte denumiri atrăgătoare. Oamenii de caracter au fost puţini, îi poţi număra pe degete, cum au fost: Horia, Cloşca şi Crişan, Avram Iancu, Tudor Vladimirescu, Alexandru Ioan Cuza, Mihai Eminescu, familia Brătienilor, Ionel Moţa şi Vasile Marin, Corneliu Zelea Codreanu, preotul profesor Stăniloaie şi alţii.

— Aveţi dreptate amândoi, dar acum să mâncăm câte un sandviş, pentru că în curând ajungem la Sinaia şi începe urcuşul greu. Eu voi duce la început cortul, apoi Tinel şi la urmă Jean, care trebuie să ia o piatră în gură, pentru că urcă pentru prima oară pe munte.

Toate bune şi frumoase: natura cu brazi falnici şi râuleţul care sclipea din stâncă în stâncă, până ce am simţit, după o oră de dus cortul în spate, că-mi vine să-l arunc în prăpastie. Era greu şi eu nu eram obişnuit, dar mi-am spus că nu pot să mă fac de râs şi că trebuie să-mi dovedesc bărbăţia. Dacă ei au putut să-l ducă, trebuie să pot şi eu. Am ajuns cu bine la Padina, după ce am trecut pe lângă cabana

Babele, fără să ne oprim, aşa ne fusese convenţia. Imediat ne-am apucat de treabă, am montat cortul şi am adunat crengi de brad pentru saltea. Dan a făcut focul, pentru că imediat s-a făcut seară şi ne-a dat câte un ceai cu pâine cu unt, brânză şi salam, după care ne-am culcat şi am dormit tun. Eram foarte obosiţi. Dimineaţă, Dan ne-a sculat şi ne-a spus:

— Să mergem jos la râu şi să ne spălăm cu apă rece, iar la întoarcere să cântăm „Sfânta tinereţe legionară".

După masa de dimineaţă, Dan a scos din rucsac trei cuţite şi o mică toporişcă, zicând:

— Vom face o cruce din lemn pe care vom atârna portretul Căpitanului, (fotografie pe care tot el a adus-o), şi după aceea vom ţine şedinţa legionară.

Am montat crucea pe o latură a cortului şi acolo, cu braţele ridicate, am strigat „Prezent!" pentru toţi legionarii noştri dragi ucişi mişeleşte. Din ochi ne picurau lacrimi, luminând chipurile tinere, în amurgul care arunca ultimele raze peste brazii pădurii veşnice.

În fiecare zi am ţinut şedinţa legionară, cu cântece şi evocarea momentelor mari din viaţa Mişcării Legionare şi a personalităţilor care au dus în toate colţurile ţării duhul Căpitanului şi trăirea legionară în cuiburi şi tabere legionare, când s-au construit poduri, drumuri, cămine culturale, cămine de studenţi, biserici, cabane în munţi (pe Rarău pentru bolnavi) şi diguri la staţiunea Carmen Silva de la Marea Neagră, muncind luni de zile, sute de legionari având-u-i în frunte pe Căpitan şi pe generalul Zizi Cantacuzino, erou din primul război mondial.

În prima duminică am mers la biserică, am asistat la toată slujba, i-am cunoscut pe cei doi preoţi care slujeau şi ne-am împrietenit cu Damian călugărul, un bătrân drept

ca bradul, cu o barbă albă mare, care ne-a invitat să locuim în căsuţa lui, pentru că se făcuse frig şi nu mai puteam dormi în cort. Ne-am mutat la părintele Damian, care avea mai multe paturi şi un cămin unde făcea foc cu lemne. Acolo ne era şi nouă cald. Părintele Damian ne-a făcut mămăligă la ceaun, cu brânză şi slănină prăjită, şi astfel am avut o masă bogată.

A doua zi, Dan mi-a spus să merg la o stână din apropiere, să cumpăr caş, brânză sau ce voi găsi. M-am dus şi, când am intrat în curtea casei de la stână, au sărit la mine doi câini mari, albi, frumoşi, care au început să latre, de am crezut că mă sfâşie. A ieşit în uşa casei o femeie voinică, frumoasă, în costum naţional, care a strigat la câini, iar aceştia s-au potolit imediat. Mi-a dat o strachină mare plină cu brânză, dar nu mai ţin minte dacă mi-a luat bani pe ea. Mi-a mai dat apoi să beau o cană cu zer, care era foarte bun, după ce m-a întrebat curioasă de unde suntem şi ce căutam în creierii munţilor.

În zilele următoare am făcut plimbări în împrejurimi şi în peşteră, unde am intrat cu făclii, pe care le cumpăram de la un alt călugar. În peşteră am găsit o hrubă pe unde se intra pe brânci şi unde am continuat să ţinem şedinţe şi să cântăm.

În ultima duminică, la intrarea în biserică, vedem două fete care ne făceau râzând semne cu mâna, iar, când au ajuns lângă noi, au sărit de gâtul lui Dan şi al lui Tinel. După slujbă am mers cu toţii, la noi, la părintele Damian, unde am luat masa îmbunătaţită cu slănină şi cârnaţi aduşi de fete. După masă, fetele au plecat, pentru că locuiau la Poiana Ţapului şi nu vroiau să le prindă noaptea pe drum. Ele au devenit logodnicele lui Dan şi Tinel.

Când am plecat şi noi, ne-am luat rămas-bun de la părintele Damian, i-am mulţumit şi i-am sărutat mâna. El ne-a strâns în braţe, ne-a mângâiat pe păr şi ne-a spus:

— Copiii mei, mi-aţi făcut o mare bucurie în aceste câteva zile cât aţi stat aici. Am trăit şi eu ca odinioară, cum trăiam cu familia mea, pe care Dumnezeu a vrut s-o ia la El. Eu vă mulţumesc şi să fiţi foarte atenţi, că vin vremuri grele, războaie cu mulţi morţi. Să aveţi mare grijă, şi mai ales tu, Jean, vei avea mult de suferit, tu, Dane, vei pleca departe, iar tu, Tinele, vei zbura printre nori. V-am vazut pe fiecare în nopţile mele, când mă rog la Iisus Hristos şi El mă ajută împreună cu Maica Lui Sfântă să văd ce nu se vede şi să înţeleg ceea ce nu se înţelege.

Am fost impresionaţi de marea dăruire creştină a părintelui Damian, care chiar avea o figură de sfânt când ne vorbea. Noi am mai stat două zile şi am mers la Babele şi la Cruce, după care am coborât drumul spre Poiana Ţapului, unde băieţii spuneau că rămân un timp la logodnice.

Când am ajuns la cascada Urlătoarea, ne-a prins o ploaie care ne-a udat până la piele. Când am ajuns în oraş, am intrat într-un restaurant, care la ora aceea era gol. Ne-am scos hainele ude şi le-am aşezat pe scaune în jurul sobei calde, să se usuce, şi am scos din rucsac cămăşi uscate şi le-am îmbrăcat. Un chelner, pe care-l cunoştea Dan, ne-a fiert vin negru cu zahăr, scorţişoară, cuişoare şi boabe de piper, iar după ce am băut o cană mare nu am mai simţit răceala. Bineînţeles că am luat şi masa, pentru că ne era tare foame.

Înainte de a ne despărţi, Dan mi-a spus:

— Jeane, eu voi pleca la studii în Germania, aşa că tu vei rămâne şeful Frăţiei de Cruce de la Liceul „Titu Maiorescu". Să te ajute Dumnezeu să ai vremuri bune, dar nu prea cred. Cine ştie dacă ne vom mai vedea vreodată?

Şi aşa a fost, nu ne-am mai văzut niciodată. Aceasta a fost o tabără legionară de prigoană. Nu ştiu dacă au mai fost şi alte tabere în vara anului 1940, pentru că au urmat evenimentele din 3 septembrie, la care am luat parte, descriind întâmplările separat, în această carte.

Peste mulţi ani, când eram cu fratele meu pe Calea Victoriei, în dreptul cofetăriei Capşa, un bărbat frumos se opreşte în faţa noastră, apoi se repede la fratele meu îl îmbrăţişează şi îi spune.

— Floriane, ce bine îmi pare că te văd, nu ne-am văzut de ani de zile, de când tu erai sublocotenent şi ai venit la mine la şcoala de ofiţeri de aviaţie şi mi-ai adus o scrisoare şi un pachet de la Malvina, care acum este soţia mea!

— Da, Tinele, ai dreptate au trecut anii peste noi, cu toate necazurile şi războiul. Să ţi-l prezint pe fratele meu, Jean, care nu de mult a scăpat de la Aiud.

Eu îi dau mâna, îi zâmbesc şi îi spun:

— Dragă Tinele, nu ne-am văzut de mulţi ani, dar eu nu te-am uitat nici pe tine şi nici pe Dan cu care am fost la munte.

— Măi, bată-te să te bată, tu eşti, măi băiatule, acum te recunosc! Să ştii cât m-am chinuit, ani de zile, să-mi amintesc cine era al treilea cu noi la munte. Nu aveam pe cine să întreb pentru că de Dan nu mai ştiu nimic. Mă bucur că eşti frate cu Florian, prietenul meu din aviaţie.

— Tinele, despre Dan ştiu că a fost în Germania la studii, apoi în Franţa, unde a terminat Facultatea de Construcţii şi ar fi ajuns undeva prin America de Sud.

La despărţire ne-am îmbrăţişat cu promsiunea de a ne revedea, ceea ce s-a şi întâmplat, la mesele pe care le organizau foştii aviatori români, la restaurantele Lido şi Progresul, unde mă lua şi pe mine fratele meu Florian.

3. „VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE“ DE AUTOR

PARTEA I

(Prima arestare, manej, Malmaison, Văcăreşti, Jilava şi închidoarea de la Râmnicu-Vâlcea)

Motto:
„Misiunea Istoriei este de a explica trecutul pentru a înarma viitorul.“
Serban Milcoveanu

Dedic această povestire fratelui meu Florian Buchiu care a venit după mine prin toate închisorile (Văcăreşti, Jilava, Aiud, Galda, Ciuguzel şi Canal Poarta Albа, 8 ani).

Au trecut de la evenimentele ce vor fi povestite în cele trei părţi peste 60 de ani şi totuşi ele îmi apar în faţa ochilor parcă s-ar fi petrecut acum câteva zile, iar eroii şi locurile le văd aşa cum erau atunci şi, mai mult decât atât, ele nu mă lasă în pace. Până nu le voi aşterne pe hârtie, nu-mi voi găsi liniştea, pentru că sunt toate întâmplări pe care mulţi nu numai că nu le cunosc, dar ştiu despre ele neadevăruri scrise şi repetate mereu.

Toate cele trei părți sunt descrise așa cum au fost, toate întâmplările sunt adevărate, toți eroii au existat și cei mai mulți au numele lor adevărate, nimic nu este inventat.

Era în seara de 22 ianuarie 1941. De-abia mă sculasem din pat după o lungă boală. Răcisem și făcusem un păcătos de lumbago, la care se adăugase și o stare nervoasă, mă durea groaznic capul, nu mai puteam auzi nici un fel de zgomot, nu puteam asculta radioul, nici vorbărie multă. (Fuseserăm chemați frații de cruce să mergem cu întreg convoiul de legionari să conducem coșciugele cu osemintele Capitanului, Nicadorilor și Decemvirilor de la biserica Gorgani la Casa Verde. dar în Piața Victoriei, am stat mult timp. Nu am mai putut înainta și era frig, burnița, iar noi eram îmbrăcați numai în cămășilei verzi. După câteva ore am fost trimiși acasă.) Cu toate îngrijirile mamei, am zăcut peste două săptămâni, lipsind de la școală (eram în clasa a opta – ultima la Liceul „Titu Maiorescu"). Noi locuiam atunci pe strada Clucerului nr. 15, din Parcul Delavrancea, de lângă Șoseaua Kiseleff, într-un cartier foarte liniștit, mai departe de centrul aglomerat și zgomotos al Capitalei. După moartea bunicilor și mutarea unchiului meu Aristide cu Lelia, soția lui în Bucureștii Noi, la fabrica de șampanie Bazilescu, ne mutasem în casa mare, împreună cu unchiul Andrei și mătușa Dița. Mama, văzându-mă atât de bolnav, îmi aranjase patul în ultima cameră, lângă baie. Era camera cea mai retrasă, în care nu se auzea nici un zgomot, nici o vorbă din casă. A venit și ziua când m-am simtit mai bine și mama m-a întrebat dacă pot să vin să mănânc în sufragerie, pentru că în timpul bolii mâncasem numai în pat. Imediat ce am intrat în sufragerie la masă, am auzit împușcături afară, în oraș. Am fost surprins și nedumerit

și, neînțelegând ce se întâmpla în oraș, am întrebat-o pe mama:

— Ce este în oraș, mămico? De ce se trage, cine trage și în cine?

— Se aude că sunt mari neînțelegeri între generalul Ion Antonescu și conducerea legionarilor, care au dus la manifestații de stradă și apoi la împușcături. Nu este bine ce se întâmplă, să se împuște român pe român, așa ceva nu s-a mai întâmplat. Lumea este înspăimântată, se spune că sunt morți și multă armată în oraș. Vecina de alături ne-a spus că umblă tancurile pe anumite străzi. Aici în cartierul nostru este liniște, dar am ieșit la poartă în stradă și se aud împușcăturile dinspre Piața Victoriei și Parcul Bonaparte. Așteptăm să vină George (tata) să ne spună ce este. Nici fratele tău Florian nu a venit acasă de câteva zile, este în cazarmă. (Fratele meu făcea armata la Aviație.)

Mama și mătușa Dița m-au întrebat:

— Cum te simți, Jenică, te mai doare spatele? Dar capul? Acum poți merge?

— Nu, nu mă mai doare spatele, nici capul. Pot să merg, am făcut și mișcări de gimnastică ușoară.

Matușa Dița, sora mamei, îmi spune:

A fost la noi un tânăr, ieri și azi-dimineață, când tu dormeai. A spus că îl cheamă Vasile Pop. N-am vrut să te sculăm. A zis că ești așteptat la sediul FDC din Aleea Vulpache.

Până atunci nu mai fusesem chemat niciodată și nici nu cunoșteam pe nimeni acolo. Îmi dădeam totuși seama că s-a întâmplat ceva în oraș și eram curios să știu ce este. După ce am mâncat, le-am spus mamei și mătușei:

— Deși nu sunt perfect refăcut, totuși mă duc să văd de ce m-au căutat și ce vor.

Se auzeau împuşcăturile în continuare şi mama mi-a spus cu lacrimi în ochi:

— Jenică, stai acasă nu te duce nicăieri pentru că nu ştim ce este în oraş! S-ar putea să se lupte legionarii cu rmata şi nu este bine, mereu se trag focuri de armă şi nu am prea multe amănunte. Nu te duce pentru că am presimţirea că vei avea de suferit dacă pleci. Aşteaptă-i să vină, George sau Florian, ca să ne spună ce este în oraş. Sigur că ei ştiu mai multe ca noi şi, numai după ce vei cunoaşte adevărul, să te hotărăşti ce faci.

— Mămico, nu te supăra, dar trebuie să mă duc. Dacă m-au căutat şi mi-au lăsat vorbă că mă aşteaptă înseamnă că au nevoie de mine şi nu pot să mint că nu ştiu.

Cred că erau şi curiozitatea şi un donquijotism tânăr. Nu a trecut însă mult timp şi mi-am dat seama că această neascultare a sfatului mamei mele a avut urmări foarte grave asupra viitorului vieţii mele, cât şi al multor tineri care ar fi putut da ţării şi neamului mai mult decât să se chinuiască între zidurile reci ale temniţelor, să-şi distrugă cariera prea de timpuriu. Am dat ochii cu ticăloşiile unora şi în acelaşi timp cu frumuseţea sufletească a altora.

Le-am lăsat plângând pe mama şi pe tanti Diţa şi am plecat, cu lacrimi în suflet, dar crezând că nu mă dezmint de drumul ales. Am trecut Parcul Delavrancea, am ajuns la bufetul din Şoseaua Kiseleff, am lăsat la stânga Statuia Aviatorilor de pe Şoseaua Jianu şi am ajuns pe Aleea Vulpache, unde era sediul FDC pe ţară. La toate mă uitam cu drag, pentru că era drumul meu timp de 8 ani spre liceu şi parcă presimţeam că mult timp nu am să-l mai văd.

Pe tot drumul, rar am zărit oameni trecând grăbiţi spre casă, iar împuşcăturile se intensificau spre Calea

Dorobanţi şi în Piaţa Victoriei, unde se vedeau multe lumini. Am intrat într-un hol, unde erau mai multe scaune şi o masă într-un colt, pe care era un vas cu flori şi o scrumieră. Am văzut trei elevi de liceu, (toţi elevii de liceu din România erau îmbrăcaţi în uniformă kaki). Am dat mâna şi mi-au spus următorele:

— Noi ne cunoaştem din tren. În toamnă am mers la Iaşi, la Serbarea Legiunii, şi eram în compartimentul alăturat şi, dacă vă aduceţi aminte, aţi venit şi ne-aţi cerut să strângem toale pistoalele şi le-aţi luat spunâdu-ne că într-un compartiment s-au jucat de-a poliţiştii cu pistoalele şi a fost împuşcat un băiat, din joacă. Ne-aţi dat înapoi pistoalele abia când am ajuns la Bucureşti.

— Da, îmi aduc aminte şi mă întreb ce rost a avut dispoziţia să fim înarmaţi, când era România Legionară. De cine trebuia să ne apărăm şi, mai ales, că noi eram nişte copii neştiutori, după cum s-a şi văzut?

Un alt tânăr, dar ceva mai mare ca noi, probabil student, a venit în hol dintr-o cameră alăturată şi m-a întrebat cum mă cheamă şi de la ce liceu sunt. După ce i-am spus, a zis:

Aşteaptă aici, alături de camarazi, o să vă spunem ce avem de făcut.

Apoi a plecat în camera de alături.

Se auzea un radio din camera cealaltă. Ţin minte ca acum cuvintele: „Generalul Dragalina vine cu armata spre Capitală pentru a-i ajuta pe legionarii asediaţi în sediile lor..." Probabil că spunea mai multe (minciuni), dar a trecul multă vreme de atunci, dar repet, era seara de 22 ianuarie1941.

Telefonul si vocile din celelalte camere se auzeau destul de clar. Acolo erau: Ilie Şmultea, şeful de atunci pe ţară al FDC-ului, Dumitru Tăraoiu, fostul şef, şi Decebal

Andrei. Într-un târziu (noi moţăiam pe scaune, cred că se apropia miezul nopţii), apar din camerele celelalte mai mulţi studenţi şi cei trei şefi enumeraţi mai sus. Unul din ei ne spune:

— Trebuie să mergem în casa de peste drum, ca să ne apărăm sediul, pe care vor să ni-l ia.

Nu au spus nici de ce, nici de către cine. Casa de vizavi era un palat, pe urmă am aflat că era casa lui Malaxa. Cel mai mult m-a impresionat sala de teatru cu scenă şi stalul cu scaune, pe care nu mă aşteptam s-o văd într-o casă particulară, mai ales că eu eram îndrăgostit de teatru. Camerele erau foarte curate şi frumos mobilate. Şefii ne-au aranjat câte doi, un student şi un elev, cu o armă de vânătoare şi câteva cartuşe, în câte o cameră la un geam care dădea în stradă. Când am rămas singur cu studentul pe care-l chema Mihai Georgescu, nu m-am putut opri să nu-l întreb:

— Dumneata ai fost cu şefii şi trebuie să ştii cine o să ne atace şi cu ce. Eu nu ştiu nimic ce s-a întâmplat pentru că de aproape trei săptămâni am zăcut în pat cu un lumbago păcătos. Nu am aflat nici de ce s-a tras cu puştile în oraş, nici cine a tras şi în cine.

— Cred că armata. După cât am auzit şi eu au fost atacate Prefectura şi sediile legionare, probabil cu tancurile. Vor să-i scoată de acolo pe legionarii care doresc să-şi apere sediile.

— Dar tu ce cartuşe ai în puşca asta de vânătoare cu două ţevi? Eu o cunosc pentru că unchii mei toţi sunt vânători. Cartuşele de vânătoare au alice pentru prepeliţe sau pentru iepuri şi pot fi mai mari, pentru porci mistreţi sau urşi. Cu ele vreţi să tragem în tancuri? Nu crezi că este o copilărie?

— Ba da, dar dispoziţiile se execută, nu se discută. Ilie Smultea care este şeful FDC-ului, execută ordinele Comandantului Horia Sima.

— Dar nu crezi că disciplina, de care se face atâta caz, nu trebuie să fie prostie? De ce trebuie să ne luptăm cu armata? Nu este a noastră, românească? În 3-5 septembrie anul trecut, când am făcut manifestaţiile în Piata Palatului, cerând abdicarea regelui Carol al II-lea, parcă văd cum era înconjurat palatul de armată, soldaţii înarmaţi cu puştile în spatele sacilor de nisip şi, din loc în loc, câte un post de mitralieră, cu un ofiţer în spate. Dacă generalul Ion Antonescu şi generalul Coroană, care erau alături de rege în palat, ar fi dat ordin să se tragă în noi, în manifestanţi, nu rămânea nici unul în viaţă (după cum era dorinţa regelui). Dar generalii amândoi au fost alături de noi, de manifestanţi, de legionari. Au refuzat să dea ordin să tragă armata în noi şi i-au cerut regelui să abdice, ceea ce s-a şi întâmplat. Se naşte acum întrebarea - de ce am devenit duşmani? După numai cinci luni de guvernare, generalul Antonescu a îmbrăcat până şi cămaşa verde, iar statul a fost denumit Naţional-Legionar, cu şef al guvernului şi conducător al statului generalul Ion Antonescu, iar viceprim-ministru Horia Sima, Comandantul Mişcării Legionare. Până aici toate bune şi la locul lor. Din păcate această căsnicie nu a durat nici şase luni, n-a avut lună de miere şi s-a trecut la divorţ. Se ştie că la un divorţ ambele părţile sunt vinovate. Dar, în caz politic, o parte, dacă vrea să facă pe revoluţionara şi se rezumă la manifestări cu lozinci, cântece şi răzmeriţă, fără un suport în masele populare, sau mai bine-zis un suport pe care l-a avut, dar nu a ştiut să-l păstreze şi l-a pierdut prin comportament neserios, pistolari şi poliţie

legionară cu greşeli capitale, atunci greşeşte. Te întrebi ce scop are răzmeriţa, cu cine te lupţi? Cu armata ta română, cu fraţii tăi! Pentru ce nu are alături nici poporul, nici armata şi nici măcar un scop nobil, rămâne unul meschin, contrar preceptelor Căpitanului, care a spus: „Nu voi veni niciodată la putere prin violenţă, ci numai prin voinţa întregului popor român.“ Iar de cealaltă parte, generalul Ion Antonescu are, pe lângă armată, şi opinia publică de partea sa, mai ales după împuşcarea fără judecată a celor închişi la Jilava (care erau, ce-i drept, criminalii care au schingiuit şi omorât în timpul prigoanelor carliste, din Jandarmerie şi Siguranţă). Dar trebuiau judecaţi şi justiţia să decidă, să fie condamnaţi pentru nelegiuirile făcute, care erau tocmai uciderea fără judecată şi fără condamnare. Înseamnă că ai făcut şi tu aceleaşi ticăloşii ca aceia care au împuşcat legionari şi atunci înseamnă că eşti la fel ca ei, nu eşti mai bun. Împuşcarea profesorilor Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu a fost o lovitură de trăsnet pentru întreg poporul român, care, cu toate slăbiciunile lui, îşi venerează oamenii de valoare. (Indiferent că mai târziu s-a aflat că aceia care i-au omorât pe cei doi profesori de renume mondial nu erau legionari, ci oameni în slujba Moscovei sau a altora. Pata a rămas pentru că era regim Naţional-Legionar. Un stat nu se răzbună, lasă justiţiei sarcina de a-i pedepsi pe vinovaţi.) Dar greşeala mare a lui Horia Sima a fost că nu i-a predat justiţiei pe cei opt criminali care au omorât doi bătrâni profesori, pentru că ancheta ar fi scos la iveală cine a fost în spatele lor, cine i-a îndemnat. Horia Sima i-a lăsat să plece (Aşa cum scrie în cartea lui intitulată „Era Libertăţii“, tipărită în 1986. La pagina 206 scrie că nu l-a predat nici măcar pe şeful echipei, pe Traian Boeru, aşa cum

i-a cerut ministrul Justiţiei, Mihai Antonescu. La paginile 217-218 Horia Sima spune: „Nu puteam preda camarazii mei justiţiei.“) Aceşti criminali erau camarazii lui? (Spune-mi cu cine te aduni ca să-ţi spun cine eşti.) Nici măcar nu a văzut că există un pericol pentru ţară în vecinul de la răsărit, care de-abia aştepta să se întâmple o răzmeriţă ca să poată interveni prin ocuparea întregii ţări. Iar pe plan extern generalul Antonescu a avut aprobarea conducerii germane, care avea soldaţi în România. Se pune întrebarea – cine ar fi câştigat din această încleştare între fraţi? E clar că numai comunismul rusesc, care atât aştepta şi care poate şi-a băgat coada. Când te erijezi în conducător trebuie să ai o viziune clară a situaţiei, nu se merge la întâmplare, numai de dragul şefiei, să sacrifici vieţi omeneşti, iar „Ideea Legionară“ care fusese ridicată sus, prin jertfele a sute de martiri legionari şi mai ales a Căpitanului, s-o compromiţi, s-o batjocoreşti. Începi să te îndoieşti de sănătatea minţii acelui om, pe post de conducător.

— Dragul meu, ai dreptate, am primit oprobriul public după omorârea profesorilor Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, dar ştii că profesorul Ion Codreanu, tatăl Capitanului, i-a telefonat lui Horia Sima imediat ce a auzit de uciderea lui Nicolae Iorga şi a lui Virgil Madgearu: „Ce-aţi făcut, măi nenorociţilor, nu l-aţi omorât pe Iorga, aţi omorât Mişcarea Legionară!“ Iar a doua zi, a sosit o echipă de pramatii din poliţia legionară, care manifestau şi vorbeau urât în faţa casei familiei profesorului Codreanu. Atunci vecinii i-au alungat cu pietre pe derbedei.

Am rămas amândoi pe gânduri. Puşca alunecase de pe canapea pe covor, apoi i-am dat un picior şi s-a dus sub canapea. Afară se auzeau împuşcături din ce în ce mai

aproape, în Parcul Bonaparte, care avea străzi cu nume de capitale de ţări ca Londra, Paris, Sofia etc.

(N-am aflat decât peste ani, când m-am întors din lungul drum al închisorilor, că în acea noapte se putea, din cine ştie ce greşeală, ca armata să fi tras în noi. În acea după-amiază de 22 ianuarie 1941, fratele meu venise învoit de la cazarmă ca să lucreze la întreprinderea „Inginer Panteli" unde era contabil şi care avea sediul pe strada Londrei la numărul 33. Când a terminat treaba, se făcuse noapte, era târziu. A închis biroul şi a ieşit în stradă, ca să vină acasă, dar nu a apucat să facă doi paşi că din partea cealaltă a străzii, unde era un sediu legionar, o rafală de gloanţe s-a izbit în copacul de lângă el. Florian era în uniformă de aviaţie, cu şapcă şi haină de piele, iar cei ce au tras cine ştie ce au crezut. S-a strecurat pe lângă un zid, gloanţele continuau să şuiere, a făcut la stânga pe o stradă, reuşind să intre în Bulevardul Jianu, unde a văzut mulţi demonstranţi care se uitau curios la el, un ofiţer neînarmat, dar nu s-au legat de el.)

Când a ajuns acasă, a aflat de la mama că am plecat la sediul FDC şi nu am mai revenit acasă. A fost foarte îngrijorat de soarta mea, gândindu-se ce era el să păţească şi cum a scăpat de gloanţele legionarilor.

Se făcuse ziuă când s-a auzit zgomotul tancurilor pe caldarâm, oprindu-se în dreptul clădirii unde eram noi (probabil că cineva le spusese că în clădire sunt tineri legionari). I-am spus lui Georgescu că ar fi bine să ascundă puşca, pentru că degeaba o aveam.

Am auzit cum au deschis uşa de la intrare şi doi ofiţeri împreună cu doi soldati au intrat în hol şi unul dintre ofiteri, mai voinic, care avea grad de căpitan, spuse zâmbind:

— Măi, voi tinereilor, lăsaţi joaca de-a războiul şi ieşiţi afară! Ar trebui ca părinţii voştri să vă dea câteva la fund, când veţi ajunge acasă. (Am sperat atunci că ne dă drumul!)

Noi am ieşit din camere şi ne pregăteam să coborâm scara, când, deodată, Tăraoiu, din susul scării de la ultimul etaj, trage cu puşca de vânătoare în jos, spre ofiterii care de-abia intraseră.

N-am înţeles ce a însemnat această împuşcătură, asta a fost apărarea sediului FDC?

Atunci căpitanul, puţin răstit spuse iar:

— Credeam că aţi înţeles cu totii că s-a terminat toată această poveste urâtă şi-mi pare rău că unii dintre voi sunt cam căpoşi. În cazul ăsta, vă predăm mai departe.

Eram în total patrusprezece inşi, care înconjuraţi de trei soldaţi şi un locotenent, am ieşit din clădire şi am intrat pe Şoseaua Jianu, mergând spre Piaţa Victoriei, unde era Preşedinţia. Ne-au urcat într-o maşină şi ne-au dus într-un manej (unde se făceau înainte diverse dresaje cu caii pentru parăzi şi care erau ale vechii cavalerii).

Uitându-mă în jurul nostru, în manej, am început să-mi fie ruşine, pentru că erau mii de oameni, ţigani, borfaşi, toată scursura societăţii, care se certau între ei, strigau pe limba lor şi se vedea că se acuzau reciproc. Ei spărseseră geamurile la prăvălii şi furaseră din magazinele evreilor, iar vina era aruncată pe legionari. S-au adus paie pe care ne-am aşezat. Deşi nu ne cunoşteam, am rămas în grup şi parcă-l aud pe Decebal Andrei spunându-ne:

— Trebuie să facem închisoare, că este cea mai bună şcoală legionară, aici se formează omul nou, legionarul.

Din păcate după mulţi ani de închisoare, când am ieşit, am auzit că Decebal Andrei, revenit în ţară şi lucrând

la reorganizare cu Niculae Pătraşcu, (1946-1948), a făcut mult rău unor camarazi. Printre aceşti camarazi care au avut de suferit a fost şi Dragoş Voinic. El era curierul din Austria în ţară şi a fost trădat – Decebal Andrei împreună cu generalul Nicolski l-au aşteptat la graniţă şi l-au predat autorităţilor. A suferit chinuri cumplite în închisoarea Piteşti, rămânând un schelet ambulant, (putea rivaliza cu cei de la Auschwitz).

Drept recompensă, lui Decebal Andrei i s-a dat drumul să plece în Argentina la familie.

Cele de mai sus mi le-a povestit chiar Dragoş Voinic, când, împreună cu unul dintre fraţii Bălănescu, au fost aduşi la Chicago de Michael Ronnett, acum câţiva ani.

Când, a doua zi de dimineaţă, m-am ridicat şi am făcut câţiva paşi ca să mă dezmorţesc, văd un domn în palton negru că-mi face cu mâna. Când s-a apropiat, l-am recunoscut pe avocatul Ştefănescu, tatăl prietenilor şi vecinilor noştri Corneliu şi Mili. Ne-am îmbrăţişat şi el m-a întrebat:

— Jenică, cum de ai ajuns aici? Pe mine m-au luat de pe Calea Victoriei, când veneam spre casă, cu mai multă lume. Nu vii să stai cu mine ca să vedem cum scăpăm? Tu ştii că eu cunosc legile şi ştiu ce să spun ca să ne dea drumul să plecăm acasă.

— Domnule avocat Ştefănescu, mă bucur că v-am întâlnit şi vă mulţumesc din suflet că vreţi să mă scăpaţi şi pe mine din această cloacă neplăcută, dar eu sunt cu un grup de elevi şi studenţi. Chipurile, apăram sediul Fraţiilor de Cruce, din Aleea Vulpache, şi sincer să fiu aş sta cu dumneavoastră în credinţa că vom scăpa repede, dar ce să le

spun, că-i las aici pe camarazii mei şi eu mi-am găsit o portiţă de scăpare? Mă vor socoti un laş.

— Îmi pare rău, Jenică, că nu vii cu mine, am să-i spun lui Florian, fratele tău, că te-am văzut şi unde. Să dea Dumnezeu să scapi, dar mă cam îndoiesc dacă este vorba de un grup mai mare.

Am stat multe zile în mizeria şi frigul din manej, când mi-au degerat degetele de la picioare, pentru că aveam ciorapi subţiri şi pantofi de stradă. Ne scoteau la WC-ul din curte, care era un şant lung, şi ţi-era frică să nu aluneci pe marginea îngheţată şi să cazi în groapa plină de murdării.

Într-o zi, au venit mai mulţi ofiţeri şi au început o triere, punând câteva întrebări, cam de genul: De unde te-a luat armata?, Cu cine erai? şi Dacă aveai armă?

Când mă uit mai bine la un ofiţer, înalt, voinic şi cu ochelari, mi-am băgat capul între mâini de ruşine. Nu vroiam să mă vadă, m-ar fi recunoscut – era un profesor, prieten bun cu unchiul Aristide şi venise deseori la noi la masă împreună cu Mitică Mociulski. Dacă m-ar fi văzut şi recunoscut, precis îmi trăgea două palme, mă scotea de acolo şi mă trimitea acasă. Aşa mă gândeam şi-mi spuneam, dar cum să-mi las camarazii să sufere în continuare şi eu să scap? Am reuşit să mă feresc pentru a nu mă vedea, până a plecat.

Ne-au mutat la Malmaison, care era vizavi de manej. Primul lucru – ne-au băgat hainele la etuvă pentru că manejul colcăia de insecte. Am făcut baie şi am intrat în camere mai calde.

A doua zi de dimineaţă, în coloană, ne-au dus la judecătorie, care era amenajată în Casa Studenţilor din strada Plevnei. Dar pe drum am primit plata pentru credinţa

în cinste şi adevăr. Într-un fel de aranjament, îngrămădeală, Smultea şi Tăraoiu dispar în mulţimea care stătea pe marginea străzii. Decebal Andrei şopteste: „Erau şefi, trebuiau să scape." Dintr-o dată mi-a venit în minte lucruri citite şi auzite cum ar fi: „Atunci când se scufundă vaporul, ultimul care părăseşte vaporul este căpitanul." Or, aici şi acum s-au răsturnat vechile obiceiuri, noi marinarii am rămas ultimii şi căpitanii au fugit primii, aşa cum am aflat mai târziu că a făcut şi şeful lor, Horia Sima, ascunzându-se în portbagajul maşinii unui ofiţer german care pleca acasă, în Germania, iar miile de legionari au înfundat ani de zile închisorile. În contrast, Căpitanul Corneliu Zelea Codreanu (în 1938), care avea un avion la dispoziţie ca să plece în străinătate, deşi ştia că va fi arestat, judecat şi apoi ucis, a refuzat să plece şi a acceptat toate chinurile şi moartea ca un martir.

La proces am avut o mare surpriză, însoţită de bucurie şi întristare. La un moment dat, grefierul vine de afară şi îi spune preşedintelui:

— Domnule preşedinte, trei domni profesori vă roagă să-i primiţi ca martori, deoarece sunt aşteptaţi la palat, fiind profesorii Majestăţii Sale regelui Mihai.

Preşedintele aprobă să intre şi când îi văd pe distinşii mei profesori Mircea Perieţeanu de limbă franceză şi asistent universitar, Gheorghe Lazăr de istorie şi la urmă, directorul Nicolae Gheorghiu, care preda geografia.

Primul care a vorbit a fost profesorul Mircea Perieţeanu, care a spus:

— Tânărul Buchiu Jean este elevul meu de aproape 8 ani de zile, deci se poate spune că-l cunosc bine. Nu face parte dintre premianţi, nici dintre codaşi. Dar are calităţi

pe care nu le au ceilalţi elevi. De exemplu, când întreb la o lecţie mai grea care este ideea pe care autorul a urmărit s-o sugereze, dar fără a o scrie, cel care o găseşte repede şi întotdeauna este elevul Buchiu Jean. În afară de aceasta, se străduieşte să citească în franceză în afara programei analitice, în special literatură dramatică.

A continuat profesorul Gheorghe Lazăr care întotdeauna la şcoală ne făcea lecţii de un înalt nivel cultural. Acesta a declarat:

— Îl cunosc bine pe elevul Buchiu Jean şi pot să vă declar fără nici un fel de modestie că la istorie este foarte bun, chiar îndrăgostit de această materie, pentru că la sfârşitul orelor de-abia pot scăpa de întrebările pe care mi le pune. În afară de asta, are un talent dramatic deosebit. A jucat în piesa „Irozii" unde a avut rolul principal, pe Irod, iar în piesa regizată de profesorul Florescu, în latină, după cartea „De Bello Galico", a jucat tot rolul principal, pe Cezar.

Directorul Nicolae Gheorghiu, care era sclipitor de inteligent, a luat cuvântul:

— Vreau să vă povestesc o întâmplare din clasa lui Buchiu. Era toamnă, la începutul şcolii. Eram încântat că zugrăvisem clasele şi totul arăta frumos. Ca de obicei, controlam fiecare clasă în recreaţie. Când ajung în clasa lor, văd peretele din spatele clasei stricat, avea o gaură mare, era urmarea unei lovituri de scaun. M-am făcut galben de supărare şi le spun elevilor: „Voi nu ştiţi cu câtă greutate şi cheltuială am reuşit să facem şcoala curată şi frumoasă şi voi o distrugeţi! Să-mi spuneţi cine a făcut gaura în perete! Dacă nu spuneţi, am să vă pedepsesc pe toţi!" Am văzut că s-a ridicat o mână. Întreb: „Ce este, Buchiule, ce

vrei să spui?" „Domule director, eu sunt convins că aceia care s-au jucat şi au stricat peretele se vor ridica şi vor spune că ei a făcut-o, pentru că nu se poate să sufere cei nevinovaţi. În al doilea rând, dacă-mi permite-ţi, cea mai bună pedeapsă va fi aceea ca să repare ei peretele sau să plătească reparaţia. În acest caz, vor afla părinţii lor şi bineînţeles îşi vor primi răsplata în familie." Să ştiţi că nu m-am putut opri să nu-l felicit pentru această matură judecată. Dacă elevul Buchiu Jean este aici în faţa dumneavoastră, sunt convins că nu a făcut nimic rău şi poate apare aici numai dintr-un respect pentru o idee, în care a crezut.

După ce am fost scoşi din sală, camarazii mi-au spus:

— Jenică, au vorbit atât de frumos, profesorii tăi, încât suntem siguri că vei fi achitat.

M-au „achitat" cu doi ani închisoare corecţională, pe care i-am făcut în rate, o parte atunci la închisoarea de la Râmnicu Vâlcea şi restul peste 11 ani în 1952-1953 la Canalul Dunăre-Marea Neagră.

Mai târziu peste ani în cartea lui Horia Sima intitulată „Era Libertăţii" (în care toţi din jurul lui sunt vinovaţi, numai el nu are nici o greşeală), la pagina 354 este scris un ordin pe care l-a dat legionarilor să înceteze imediat orice luptă. „Legionarii vor părăsi de îndată instituţiile publice ocupate şi vor reintra în viaţa normală. Cer ca acest ordin să se execute fără şovăire şi cu cea mai mare stricteţe. Vreau ca în cel mai scurt timp ţara să-şi reia aspectul normal. Horia Sima Bucureşti, 23 ianuarie 1941, ora 5 dimineaţa."

În acea zi şi la acea oră, toate instituţiile erau ocupate de armată, iar legionarii arestaţi. Se pune întrebarea

firească de ce nu a dat acest ordin cu o zi sau două mai devreme, când ar fi fost eficient şi poate miile de legionari scăpau de închisoare, care a durat ani şi ani de zile, în care timp mulţi şi-au lăsat oasele prin cimitirele închisorilor. Fără să vrei, te duce gândul la Căpitanul nostru Corneliu Zelea Codreanu, care în 1938 a desfiinţat Mişcarea Legionară şi partidul „Totul pentru Ţară", cu scopul de a-i feri pe legionari, pe care-i iubea foarte mult, să sufere din nou în închisori schingiuiţi şi chiar să fie omorâţi.

După judecată ne-au dus iar la Malmaison, care era închisoare de tranzit. A doua zi ne-au mutat la închisoarea Văcăreşti, care fusese mănăstire, zidită de fanariotul Nicolae Mavrocordat. Mănăstirea avea în mijloc o biserică, care era un unicat prin stâlpii interiori în spirală. La închisoarea Văcăreşti am putut primi vizite – mama, tata şi Florian. Acolo a putut veni şi Traian Rădulescu, prietenul meu, cu verişoara lui Bibi, cu care eram prieten şi ne simpatizam foarte mult. Am fost foarte impresionat, a fost prima legătură cu familia şi prietenii, lucru care m-a mai întărit după decepţiile cu aşa-zişii camarazi.

Apoi ne-au dus la închisoarea Jilava, care era un fort sub pământ, construit cu mult timp în urmă, pentru apărarea Capitalei de turci. Acolo era foarte frig şi din cauza umezelii (curgea apa pe pereţi), mi s-au umflat amigdalele şi nu mai puteam mânca, numai gargara cu sare m-a făcut bine. Am fost bucuros când am scăpat din Jilava şi am fost dus la penitenciarul din frumosul oraş Râmnicu Vâlcea, unde o conducere foarte cumsecade ne ţinea toată ziua în curte la soare. Aici am avut vorbitorul cel mai bun, când a venit mama, am stat cu dânsa ore întregi de vorbă, în cabinetul

directorului, care împreună cu contabilul erau oameni foarte de treabă. De aici m-am eliberat prin graţierea dată de generalul Ion Antonescu. Când am plecat, am mulţumit directorului, contabilului şi gardienilor închisorii care s-au purtat atât de frumos cu noi, deţinuţii.

În drum spre gară, ne-am oprit la o cofetărie să mâncăm o prăjitură. Am intrat şi ne-am aşezat la o masă. Cofetăria era frumoasă şi foarte curată. O tânără draguţă ne-a întrebat ce dorim şi ne-a servit cu câte o felie mare de tort de ciocolată. În timp ce mâncam, am observat la o masă un ofiţer german care avea în faţă un platou cu multe prăjituri din care mânca şi nu se mai sătura. Atunci mi-am dat seama că germanii au dus în ţara lor o viaţă foarte austeră.

Era spre sfârşitul veri lui '41.

4. „VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE" DE AUTOR

PARTEA a II-a

(A doua arestare: siguranţa, Malmaison, Aiud, coloniile de muncă de la Gălda şi Ciuguzel)

Dedic această povestire prietenilor mei Aurel Moraru şi Traian Rădulescu care în anii de detenţie şi-au făcut drum, au venit la noi acasă şi au ajutat-o moral şi material pe mama.

Ieşind din primul an de închisoarea de la Râmnicu Vâlcea (fiind graţiaţi de generalul Ion Antonescu, toţi care, pe lângă pedeapsa mică nu se făcuseră vinovaţi de jaf sau crimă), am ajuns în sânul familiei, unde bucuria mamei (care n-a vărsat o lacrimă; întotdeauna, ea şi bunica nu-şi manifestau nici durerile, nici bucuriile, pentru că ele au condus familia în furtunile vieţii) era doar umbrită de lacrimile tatei, ale mătuşii şi unchilor mei. Chiar a doua zi m-am dus la liceu ca să văd cum pot termina clasa a VIII-a, ce examene trebuie să dau şi să mă pregătesc pentru bacalaureat şi intrarea într-o facultate. Era spre sfârşitul verii şi nu l-am găsit la liceu decât pe directorul Niculae Gheorghiu care mi-a spus:

— Dragul meu, trebuie să faci o cerere la Ministerul Învăţământului, ca să-ţi aprobe continuarea clasei, pentru că am primit dispoziţii precise şi nu putem trece peste ele.

M-am dus acasă şi mama imediat a făcut o cerere la minister. Nu au trecut multe zile şi am primit răspunsul, care a fost ca o lovitură de măciucă. Acesta suna astfel: „Se elimină din toate liceele din ţară elevul Buchiu Jean."

Mama, tata, tanti Diţa şi nenea Andrei într-un glas m-au întrebat:

— Ce ai să faci acum, unde te duci, cu ce ai să te ocupi?

Mai întâi mă duc la directorul liceului, Niculae Gheorghiu, care ţine la mine şi-mi va spune ce să fac, după aceea am să caut ceva de lucru, pentru că eu nu pot să stau să nu fac nimic.

Când m-am întors acasă le-am zis mamei şi tatei cuvintele domnului director: „Băiatul meu, lasă să treacă puţin timp şi la anul să dai examenul de clasa a VIII-a în particular, pentru că acolo nimeni nu întreabă cine eşti şi de unde vii."

Aşa am făcut, am dat în primăvară examenul de clasa a VIII-a în particular şi imediat bacalaureatul, iar în toamnă am dat examen la Facultatea de Farmacie şi pe toate le-am luat de prima dată. Venea pe la mine foarte des Mihai Zamfirescu, câteodata cu Mircea Morărescu, alteori singur, şi mă pisau să mă duc la ei la Frăţia de Cruce de la Liceul „Spiru Haret", pentru că nu se înteleg cine să fie şeful Frăţiei şi nu se ceartă numai Zamfirescu cu Sotirescu, cei doi candidaţi, ci şi toţi ceilalţi fraţi de cruce, împărtindu-se în două tabere.

Eu mereu le spuneam că nu este treaba mea, deşi eram şeful grupului, este problema lor, să ajungă la o

înţelegere. Dar, neajungând la o împăcare, am cedat cererii şi m-am dus la şedinţa din casa colonelului Vlad, care avea doi băieţi în această frăţie. Ţin minte că l-am rugat pe fiecare să-şi exprime punctul de vedere asupra neînţelegerii. Trebuia să ajungem la un numitor comun, dar unii îl vroiau pe Sotirescu şef, spunând că este mai dinamic decât Zamfirescu, alţii ţineau cu Zamfirescu pe care-l socoteau mai sincer, mai deschis. Eu, probabil pentru că nu mi-a plăcut toată vânzoleala fără noimă, le-am spus că nu sunt dictator să-l numesc pe şeful lor care trebuie să fie cel mai bun şi acceptat de toţi. Poate ar trebui să se gândească la altcineva şi să mă anunţe când au găsit omul salvator. Dar nu am primit nici o veste şi a trecut un an, dar se va vedea mai târziu ce urmări catastrofale a avut această şedinţă.

*

Între timp, un frate de cruce, din clasa a VII-a, Horaţiu Petrescu, coleg cu Adrian Cristian, când ne-am reîntâlnit şi i-am spus că vreau să lucrez undeva pentru că deocamdată sunt dat afară din liceele României, mi-a spus să am răbdare că va vorbi cu ai lui. A doua zi a venit la mine acasă şi mi-a spus:

Jenică, vino cu mine la birou la mama, cred că ea poate să-ţi găsească un serviciu.

Am plecat amândoi şi pe Calea Victoriei am intrat într-un bloc mare, unde era vestita societate „Mica", care aparţinea omului de afaceri (şi politician de dreapata) Gigurtu.

Acolo, într-un birou foarte elegant, lucra mama prietenului meu, care, foarte amabilă, după ce m-a întrebat de ce am fost închis, unde şi cât timp, ne-a spus:

— Luaţi loc şi aşteptaţi-mă aici câteva minute, mă duc să vorbesc cu cineva din conducere.

După aproape 30 de minute s-a întors, s-a aşezat la birou, a scris ceva pe o hârtie, a pus-o într-un plic şi mi-a zis:

Dragul meu băiat, s-a aranjat, te duci la Fabrica Unio-Chimica, ţine de noi, şi dai scrisoarea asta directorului. Vei fi încadrat ca muncitor, dar vei lucra la birou.

I-am sărutat mâna doamnei şi i-am multumit. Am luat scrisoarea şi am plecat cu prietenul meu, căruia i-am mulţumit foarte mult. A doua zi m-am prezentat de dimineaţă la fabrică, pe Şoseaua Viilor în spatele Parcului Carol. În afară de director, mai erau doi ingineri evrei. Mi-l mai amintesc doar pe doctorul Frolich cu care am devenit prieten şi care făcuse Facultatea de Farmacie şi pe cea de Chimie Industrială, şi care m-a convins să urmez şi eu aceleaşi facultăţi. La început am lucrat la birou, făceam bonuri de materiale şi clasam în dosare corespondenţa. După un timp m-au trecut la laborator. Se apropia Crăciunul (1941) şi într-o zi, directorul i-a adunat în sala mare pe toţi salariaţii şi a spus următoarele:

Ştim că în iarnă o duceţi mai greu, mai ales că vine Crăciunul şi Anul Nou, când se fac mai multe cheltuieli şi conducerea întreprinderii s-a gândit să vă vină în ajutor prin cumpărarea a mai multor porci, care vor fi vânduţi dumneavoastră, cu plata la anul, în rate lunare, a unei jumătaţi de porc sau mai puţin.

Astfel toţi salariaţii au plecat acasă cu genţile pline cu carne proaspătă de porc pentru Sărbători. În anul următor în luna martie directorul ne-a adunat iar pe toţi şi ne-a spus:

— Ţin să vă anunţ că după efectuarea bilanţului contabil, care a ieşit pozitiv, conducerea firmei a hotărât să treacă toate cheltuielile cu porcii cumpăraţi la profit şi pierdere, aşa că nu aveţi nimic de plată.

De altfel, când trebuia să lucrăm ore suplimentare eram plătiţi dublu. Mergeam la restaurantul din apropiere să mâncam prânzul: o ciorbă şi felul doi, beam şi o bere cu salariul pe două ore. Dar nu trebuie să uităm că era război.

Într-o zi, pe lângă frigul iernii mai bătea un vânt puternic, era crivăţul care venea din Rusia de unde au venit toate relele. Uitându-ne pe geam, am văzut că ningea, viscolea şi pe stradă erau patru oameni (evrei) care stăteau zgribuliţi cu mături lungi în mână, cu care trebuiau să cureţe şoseaua de zăpadă. Cu încă un coleg de birou, ne-am dus la director şi l-am rugat să ne dea voie să-i aducem pe oamenii îngheţaţi din stradă să se încălzească în fabrică, unde aveam o magazie liberă încălzită. Directorul imediat ne-a dat voie şi a dat bani să se facă un ceai cald cu pâine şi salam pentru oamenii îngheţaţi. Portarul avea reşou şi oală de făcut ceai. Ne-am dus să stăm de vorbă cu aceşti oameni şi în timp ce se încălzeau au început să vorbească.

Unul dintre ei îşi scoase mănuşile, îşi frecă mâinile şi spuse:

— Noi, evreii din România, trebuie să-i mulţumim generalului Antonescu pentru că nu a trimis nici un evreu în lagarele de exterminare la Auschwitz sau altele, cum a făcut Horthy în Ungaria şi Petain în Franţa.

— Mai mult, nu ne-a trimis nici în Rusia, unde mor în război atâţia români, spuse al doilea.

— Şi să ştiţi că multor evrei fugiţi din Ardealul de Nord, ocupat de unguri, le-a dat paşapoarte în alb să plece într-o ţară liberă, spuse al treilea.

— Ştiţi de ce noi trebuie să fim multumiţi că ne-a pus să măturăm străzile de zăpadă? Atunci când Hitler i-a cerut generalului Antonescu să-i dea evreii din România, acesta i-a spus următoarele: „Evreii din România sunt cetăţeni români şi ajută frontul antisovietic muncind “, spuse al patrulea.

Aceşti oameni nu ştiau cum să ne mulţumească pentru simplul fapt că s-au putut încălzi şi au mâncat ceva.

* *

Acasă la noi veneau mulţi băieţi şi fete. Era obiceiul ca în perioada de iarnă să ne distrăm, noi tineretul, la ceaiuri, sâmbăta seara sau în zilele onomastice, în familie şi cele mai multe serate se făceau la noi acasă, pentru că, pe lângă sufrageria foarte mare, unde, dacă mutam masa şi scaunele, se putea dansa, era şi marea bunăvoinţă a părinţilor mei, care încurajau aceste petreceri şi ne ajutau cu prăjituri. Atunci Jenny Cartianu m-a învăţat să dansez, iar Traian Ţârcolea ne cânta din vioară romanţe şi tot felul de cântece. Încă de tânăr era un maestru, conducea orchestra liceului, iar mai târziu a fost unul dintre conducătorii orchestrei „Ciocârlia“, călătorind în toată lumea. Când ţineam ceaiul la familia Ştefănescu, ne cânta Corneliu la pian, pentru că şi el era foarte talentat, dar apoi în război, ca ofiţer, şi-a pierdut braţul stâng la trecerea Prutului, iar de atunci nu a mai cântat niciodată. În timpul vacanţei de vară, fratele meu Florian împreună cu Tilică Popa şi sora

lui Sily, Milly şi fratele ei Corneliu Ştefănescu, Anghel Constantin şi cu mine am alcătuit o echipă de teatru jucând piesa „Doctor fără voie“ de Molière. La şcolile primare şi Liceul de fete „Eliade Rădulescu“ sălile erau pline de elevi, eleve şi mai ales familiile lor din cartierul nostru, Barbu Delavrancea, şi aplauzele nu mai încetau, mai ales când s-a întâmplat un fapt inedit.

Fratele meu Florian avea rolul principal în această piesă. La un moment dat se ascunde într-un dulap, aşa era rolul, publicul vedea şi uşa, şi spatele dulapului şi, când a vrut să iasă nu a mai putut, pentru că uşa se blocase. Atunci are inspiraţia să desfacă două scânduri din spatele dulapului şi iese pe acolo. Toată lumea nu mai putea de râs şi aplauda în continuare.

* * *

Mama îi cunoştea pe toţi tinerii care veneau la noi acasă, îi poftea în sufragerie şi stătea cu ei de vorbă mai înainte de a mă chema pe mine sau pe fratele meu. Într-o zi mi-a spus următoarele:

— Jenică dragă, vreau să-ţi spun ceva foarte important. Eu îi cunosc pe toţi colegii şi prietenii tăi şi ai lui Florian, băieţi şi fete: Mircea Niculescu, Mihai Partenie, Aurel Moraru, Traian Ţârcolea, Traian Rădulescu, Corneliu Ştefănescu, Tilică Popa, Vasile Antonescu şi fetele Jenny şi Stella Cartianu, Geta Popescu, Milly Ştefănescu şi surorile Dobjanski. Nu am nimic împotriva lor, sunt fete şi băieţi foarte buni. Dar sunt doi fraţi înalţi, Mircea şi Dragoş Morărescu, cu care te rog să nu mai ai de-a face, pentru că te vor băga într-un mare bucluc.

Din păcate, nu am urmat sfatul mamei şi nu a trecut mult timp şi am avut foarte mult de suferit. Se făcuse toamnă şi mă pregăteam pentru facultate, de-abia aşteptam să fiu prezent ca student cursant într-un amfiteatru plin de fete şi băieţi.

Într-o zi, mi-am luat liber câteva ore de la fabrică şi, după ce am trecut pe la facultate, pentru a mă uita pe lista de examen, unde am văzut că eram al patrulea ca medie, am trecut pe la doamna Constantinescu, mama prietenului şi camaradului meu Dinu, care murise stupid, din greşeala unui doctor de la Spitalul Elias, care, printr-o injecţie, i-a provocat cangrenă gazoasă şi prietenul meu a murit rapid nemaiputându-se face nici o intervenţie. Dinu era un tânăr dotat cu o inteligenţă deosebită, dar avea în tot timpul iernii o durere persistentă de cap, când stătea mai mult în spital (scria poezii bune şi nuvele de la vârsta de 14 ani), dar care recupera în primăvară lecţiile la scoală, fiind printre primii în clasă. Mă duceam des pe la părinţii lui, ca să-i mai încurajez, şi atunci m-au oprit la masă.

Am dat acasă telefon şi i-am spus mamei că iau masa la părinţii lui Dinu, să nu mă aştepte.

****

Când am ajuns acasă, de la uşă m-au luat în primire doi agenţi. Mama şi mătuşa plângeau. Aceştia m-au dus la Siguranţă şi m-au băgat într-un birou. Nu ştiam ce au cu mine, mai ales că în ultimul an mă ocupasem numai de învăţătură şi de slujba pe care o aveam la Unio-Chimica. Am rămas cu gura căscată când comisarul Curelea mă întreabă:

— Tu ai condus şedinţa legionară în ziua de..., în casa colonelului Vlad, cu întreaga unitate de fraţi de cruce de la Liceul „Spiru Haret“?

Trecuse mai bine de un an de la acestă şedinţă, aproape că uitasem de ea. Ceea ce nu am reuşit să descifrez niciodată a fost faptul că fraţii Vlad nu au fost arestaţi, nici judecaţi. Iar, în al doilea rând, de ce Mircea Morărescu a scris într-un caiet despre această şedinţă şi numele celor care au participat? Caietul a fost găsit de oamenii Siguranţei la o percheziţie.

În timp ce eram la începutul anchetei, stăteam pe un scaun în faţa biroului comisarului, când aud uşa deschizându-se. Comisarul Curelea se scoală, se duce la uşa întredeschisă şi aud şoptit: „El este şeful cel mare?“ întreabă comisarul. O voce cunoscută răspunde: „Da, da, el este şeful.“

Nu pot să spun numele celui care vorbea cu comisarul pentru că nu i-am văzut faţa şi poate m-a înşelat auzul. Comisarul se întoarce, îmi dă două perechi de palme şi zice:

— Să nu cumva să-mi spui că nu eşti tu şeful grupului 4 şi să faci bine să mi-i spui şi pe ceilalţi şefi, pentru că altfel nu ieşi teafăr de aici.

— Domnule comisar-şef, eu am fost cu un an în urmă şeful grupului 4, dar de un an de zile nu mai am nici o legătură cu frăţiile de cruce, pentru că m-am ocupat numai de şcoală, bacalaureat şi examenul de la facultate, i-am răspuns.

— A, faci pe neştiutorul cu mine! Şi m-a luat iar la palme. Aţi început iarăşi să vă organizaţi, te pomeneşti că vine în ţară neisprăvitul de Horia Sima să mai facă o gogomănie ca în trecut.

Şi iar m-a luat la palme de-mi curgea sânge din nas.

S-a oprit din bătaie, dar cu o riglă mă lovea peste degete. Mă dureau mâinile mai tare decât faţa. Se deschide uşa şi un alt poliţist intră şi îi spune ceva la ureche, în timp ce eu îmi ştergeam cu batista faţa plină de sânge. Am auzit cuvintele comisarului.

— Bine, aduceţi-le aici şi spuneţi-le celor doi domni că vin îndată să vorbesc cu dânşii.

Comisarul şi-a îmbrăcat haina, şi-a potrivit cravata, şi-a pieptănat părul şi înainte de a ieşi pe uşă mi-a zis:

— Du-te în baia din spatele biroului meu şi spală-te pe faţă. Şterge-ţi de sânge cămaşa şi haina.

M-am dus în baie şi mi-am spălat bine la lavoar faţa cu săpun şi batista. Apoi haina şi cămaşa, m-am uitat în oglindă (se vedeau urmele bătăii) şi m-am întors în birou, unde au intrat doi poliţişti cu două lădiţe de lemn, pe care am putut distinge scris cu negru ŞAMPANIE BAZILESCU, care era denumirea fabricii unde era director unchiul meu Aristide. Această şampanie m-a scăpat de bătaia din continuare. După un timp, a revenit comisarul, care mi-a spus:

— Ia să văd cum arăţi, aranjează-ţi haina, şi să nu spui unchilor tăi ce ai primit de la mine.

Apoi s-a dus la uşă, a deschis-o şi a spus:

— Domnilor, poftiţi în biroul meu, aici este şi nepotul dumneavoastră, cu care stăteam de vorbă. Deşi este în timpul anchetei, şi nu este voie la vizite, totuşi vă las să vorbiţi.

Au intrat pe uşă nenea Gogu cu statura lui impunătoare, împreună cu nenea Aristide. S-au uitat la mine, m-au îmbrăţişat şi mi-au spus:

— Măi Jenică, iarăşi ai facut-o pe maică-ta să plângă toată ziua? Nu ţi-a ajuns ce a fost anul trecut, când ai

scăpat uşor? Acum avem impresia că ai încurcat-o rău de tot. Acum pare că este un grup mai mare de tineri şi comisarul nu ne-a dat nici o speranţă că o să vă dea drumul acasă. Vă întocmeşte dosarul şi-l va trimite la judecată, la tribunalul militar. Ne-a spus că sunt în luna aceasta ordine mai severe, pentru voi, legionarii, decât în alte luni.

— Nenea Gogu şi nenea Aristide, şi de data aceasta, mămica a avut o presimţire şi mi-a atras atenţia de cei ce îmi vor face rău, numai că eu am uitat şi prevestirea dânşii, şi pe cei care-mi vor fi cauza acestei noi arestări, cu consecinţe ce nu pot fi încă estimate, dar eu presimt că vor fi grave.

Mi-au mai spus că au văzut că am fost bătut, dar sperau că de azi înainte nu mă vor mai bate. Să fiu liniştit că ei vor căuta să fiu ajutat la proces, angajând un avocat bun. Mi-au mai spus că fratele Florian este pe front cu escadrila, dar că, atunci când are permisie, vine acasă. După ce am semnat declaraţia că luasem parte la şedinţa cu Fraţii C de la Liceul „Spiru Haret“, m-au trimis la celulă, unde am stat cu polonezul Ian Kaminski, până s-a terminat ancheta cu toţi participanţii la acea şedinţă.

Apoi ne-au dus la Malmaison. Aici l-am cunoscut pe cel mai minunat om, inginerul Vasile Ionescu, cu care am stat apoi în celulă la Aiud ani de zile şi care împreună cu studentul Ghiţă Jacotă au fost cei mai buni prieteni ai mei. Ne-am iubit ca fraţii şi, când am fost bolnav la Zarca Aiudului, m-au îngrijit şi m-au salvat de la moarte. Niciodată n-am să-i pot uita pe aceşti camarazi deosebiţi. Numai ei mi-au redat încrederea în oameni, pe care o pierdusem. Pentru

că uneori întâlneşti fiinţe cu chip de om, la care răspunsul la bunătate şi la deschiderea sufletului este invidia şi ura ascunsă sau pe faţă. Mai făceau parte din echipa lui Vasile Ionescu şi farmacistul Mircea Cătuneanu şi Gheorghiţă Cârciumaru, un mare patriot şi un luptător legionar cum sunt puţini. Deoarece aveam celulele alăturate, mi-a povestit nopţile la fereastră, după ce se culca gardianul de gardă, toată viaţa lui tumultuoasă de legionar neînfricat, cu toate suferinţele de neînchipuit ale unui suflet sensibil – i-a murit soţia (Mirela) în urma schingiuirilor de la Prefectură şi după o săptămână i-a murit şi mama. Mai erau un ofiţer şi un student la Drept cărora le-am uitat numele şi poetul de un mare talent Constantin Aurel Dragodan, ale cărui versuri nemuritoare din poezia „Rugăciune pentru vrăjmaşi" parcă îmi sună şi acum în urechi:

„Palidă, ura-ngrozită-napoi se trăgea,
Ca un duh necurat ce fugise din mine.
Ca-n vis, în beznă Iisus a-nceput să lumine,
M-a luat de mână şi-am ieşit pe poarta temniţei, grea."

Judecata a fost şi ea rapidă, avocaţii au vorbit frumos, dar inutil deoarece condamnările erau date prin ordin. La proces ne-a dus încătuşaţi. Când m-a văzut mămica, în sala tribunalului, nu s-a mai putut abţine şi a strigat:

— Ce, sunteţi criminali, de ce vă ţin încătuşaţi, nişte copii care nu aţi făcut nimic rău!?

Erau în jurul mamei toţi părinţii camarazilor mei care au zis şi ei: „Aşa este, are dreptate!"

Imediat un comisar a venit şi ne-a desfăcut cătuşele. M-am uitat în sala de judecată, înainte de a veni completul

de judecători, şi în fundul sălii pe o bancă l-am văzut pe tăticul cu capul în mâini. M-am dus la dânsul, l-am îmbrăţişat şi i-am spus:

— Tăticule, nu fi supărat, o să scăpăm şi de data aceasta, pentru că nu am făcut nimic rău.

M-a sărutat cu lacrimi în ochi şi mi-a răspuns:

— Băiatul tatii, am muncit din greu toată viaţa numai ca să vă văd pe voi, cei doi copii ai mei, că aţi terminat cu bine liceul şi facultatea, pentru că eu, copil sărac şi fără tată, n-am putut merge mai departe cu învăţătura. Voi sunteţi bucuria vieţii mele, dar acum parcă mi s-au tăiat toate speranţele. Îmi este teamă că nu am să mai apuc să te văd iar acasă.

M-a impresionat că l-am văzut că era alb complet, el care avusese un păr, negru frumos. N-am mai putut vorbi pentru că intraseră judecătorii.

Din păcate, tata a avut dreptate, din acel moment nu l-am mai văzut niciodată. Cei din familie nu i-au spus ce condamnare am primit, ştiind cât ţinea la mine şi cât de sensibil este. Peste un anumit timp s-a dus la judecătorie, a plătit un grefier şi a aflat condamnarea mea. Din clipa aceea, a căzut la pat şi nu s-a mai sculat. Când a venit la mine la Aiud, mămica mi-a spus că tot timpul plânge şi înainte de a muri tata a strigat: „Unde este Jenică, copilul meu? Mi-l omoară tâlharii!"

Pentru suferinţele mele îi iert pe toţi, dar pe cei vinovaţi de moartea tatălui meu nu-i voi uita şi nici nu-i voi ierta vreodată, dar cel mai vinovat sunt eu.

Noi ne aşteptam la pedepse mici, de 2 până la 5 ani, pentru acţiunea copilărească pe care o făcusem. Spre marea mea surpriză, s-au dat condamnări foarte mari. Pe mine

m-au condamnat la 25 de ani, „muncă silnică“ cea mai mare pedeapsă. Câte 15 ani le-au dat lui Zamfirescu şi Sotirescu, iar celorlalţi, cărora le-am uitat numele, 10 şi 5 ani închisoare

Fraţii Vlad nu au fost nici judecaţi, nici condamnaţi.

De ce au fost atât de mari condamnările în decembrie 1942?

Imediat am aflat că tuturor legionarilor judecaţi în această lună li s-au dat de asemenea pedepse grele, cu mulţi ani de închisoare. Toată echipa V. Ionescu, M. Cătuneanu, Gh, Cârciumaru şi A. Dragodan etc. a primit câte 25 sau 20 de ani muncă silnică. Iar adevărul l-am aflat mai târziu: în această lună decembrie a anului 1942 fugise din Germania în Italia Horia Sima, care avea azil politic cu obligaţia de a nu părăsi Germania. Această fugă a stârnit o furtună, mult-aşteptată de duşmani.

Siguranţa a lansat zvonul că vine în România să facă revoluţie. De ce a fugit nu ştiu şi mă întreb dacă el ştie, pentru că Mussolini l-a trimis înapoi pachet în Germania, lui Hitler. Doar era în plin război. Iar ca urmare imediată conducerea Germaniei i-a băgat pe cei 400 de legionari care erau refugiaţi şi lucrau în fabricile germane în lagărele de la Buchenwald şi Dahau, împreună cu evreii, polonezii etc. Iar în timpul bombardamentelor americane, o parte au murit şi alţii au fost răniţi grav, cum a fost inginerul Aurel Ionescu (fratele lui Vasile Ionescu) a cărui rană nu s-a vindecat niciodată.

A doua oară tot lui Horia Sima, trebuie să-i mulţumim pentru aceste condamnări mari. Trebuie să fac menţiunea că, după ce am petrecut ani grei de foamete şi izolare la Zarca (43 şi 44 menţionate în cartea mea „De la Linişte

la Cântec“), sub direcţia maiorului Munteanu, a sosit memorabila zi de 23 august 1944, când iar o camarilă regală, de data aceasta formată din generalii Sănătescu, Aldea şi alţii din jurul regelui Mihai I, au comist o nouă trădare şi vânzare a ţării şi a conducătorului ei, mareşalul Ion Antonescu, pe care l-au predat balaurului roşu din răsărit. Nici o ţară din lume nu l-a predat duşmanilor pe conducătorul ţării şi al armatei. Guvernul Finlandei, când Stalin l-a cerut pe mareşalul Manenheim, să-l predea drept criminal de război, pentru că fusese conducătorul armatei filandeze în războaiele cu sovieticii (la fel ca mareşalul Antonescu) a răspuns: „Noi nu avem criminali de război, ci numai eroi.“ După un timp, mareşalul Manenheim a fost ales preşedintele Finlandei.

În 1940 Carol al II-lea a predat fără luptă sovieticilor Basarabia, Bucovina şi Ţinutul Herţa, şi bulgarilor judeţele Caliacra şi Durostor, iar în toamnă, Nord-Estul Ardealului ungurilor, fără să se tragă măcar un foc de armă, (fiindcă nu este important să câştigi, important este să lupţi, cum au făcut polonezii), cu urmări dezastroase, mii de români ucişi în Basarabia şi Bucovina şi alte sute de mii deportaţi în Siberia, iar în Ardeal, în satele Trăznea, Ip şi Moisei, sute de români au fost schingiuiţi, ucişi şi aruncaţi în gropi cu var, de către barbarii horthyşti. În continuare fiul lui Carol al II-lea, Mihai I, a dat toată ţara sovietelor fără armistiţiu şi au fost luaţi prizonieri 130 000 de ofiţeri şi soldaţi români, care au fost trimişi în Siberia, ţinuţi în lagăre patru ani, unde mulţi dintre ei au murit. Prietenul meu căpitanul Ionel Orbescu s-a întors cu plămânii bolnavi şi răni la cap (urmare a împuşcăturilor), care mai târziu au dus la paralizarea sa.

În cazul în care camarila regală nu făcea această cacialma la 23 august şi nu se grăbea, mareşalul avea pregătit un armistiţiu cu sovieticii, chiar pe 26 august, în înţelegere cu Partidul Naţional-Ţărănesc şi cu Partidul Liberal. Dar nu s-a făcut şi atunci ruşii au ocupat România ca învingători, furând tot ce găseau în cale. După un timp, a apărut şi o graţiere pentru toţi deţinuţii politici, în care se exceptau crima, jaful şi incendierile. Cum în condamnările noastre nu era scris decât activitate politică interzisă, noi legionarii ne încadram perfect. Aşa cum îmi spunea prietenul meu doctorul Gersenkron (evreu comunist), care întocmea tabelele: „Jenică, cu mâna mea te-am trecut pe listă."

Dar, la întoarcerea de la Bucureşti a maiorului Munteanu, directorul închisorii Aiud, acesta a lăsat numai comuniştii să plece acasă, fiind eliberaţi prin graţiere, iar pentru noi, legionarii, a adus o hârtie de la Ministerul de Interne că suntem exceptaţi de la graţiere (era ceva complet ilegal) şi bineînţeles ne-am întrebat de ce.

Nu a durat mult timp până să aflăm că Hitler era pe ducă, Horia Sima a făcut guvern legionar la Viena, care, bineînţeles, nu a realizat nimic şi s-a stins o dată cu ocuparea totală a Germaniei de către Aliaţi.

După ani de zile, când am ajuns în America, l-am întrebat pe doctorul Alecu Ronnett care fusese tot timpul războiului în Germania:

— Măi Alecule, de ce a mai făcut Horia Sima guvern la Viena, când totul era pe ducă, cu Hitler cu tot? Tu mi-ai spus că erai printre intimii lui.

— Păi încă nu fusese preşedintele unui guvern şi atunci a putut să fie, nu a vrut să piardă ocazia. Nu-l interesa nimic altceva, decât persoana lui şi şefia.

Vedem acum cum şi a treia oară tot lui Horia Sima trebuie să-i mulţumim că ne-a ajutat să facem în continuare alţi ani de puşcărie. Inconştienţa este foarte gravă atunci când faci lucruri care afectează viaţa şi sănătatea altora. Ai voie să faci ce vrei cu persoana ta, dar când acţiunile tale fac rău semenilor şi chiar îi duc la închisori şi moarte, atunci nu meriţi decât întreg oprobriul public şi să apari în faţa instanţei de judecată a oamenilor.

*****

În celularul legionar al Aiudului anilor '43, '44 şi '45, erau multe bisericuţe cu şefi: Trifan şi Marian, Ilie Niculescu, Rogojanu, Stere Mihalexe şi la urmă Victor Biriş, care venise târziu la Aiud, dar care vroia să-i înroleze pe cât mai mulţi în gruparea lui simistă, sectară. Îl lua pe fiecare la plimbare, îl dăscălea, spunându-i că numai el ţine steagul legionar sus, ceilalţi toţi nu mai sunt legionari, sunt colaboraţionişti ai guvernului comunist, acceptând să lucreze în ateliere, la fabrică şi în colonii de muncă. A reuşit să strângă pe lângă el câţiva tineri de prin Banat. Singurii oameni maturi erau Mircea Cătuneanu şi Comănescu. Nici un grad legionar nu a făcut parte din secta lui.

Eu nu le dădeam importanţă pentru că nu meritau şi mă ocupam cu formarea terenului de volei de dimensiuni normale şi a unui teren de fotbal cu dimensiuni mai mici pentru şapte jucători în fiecare echipă, toate acestea în curtea din spatele celularului. La început, s-au înjghebat echipe pe provincii: Muntenia, Moldova, Banat, Ardeal şi Prahova. După câteva jocuri de antrenament, am trecut la meciuri oficiale, după ce Muntenia s-a comasat cu Moldova

şi cu Prahova, iar Ardealul cu Banatul. Finala s-a jucat între Muntenia şi Ardeal şi, pentru că eu eram căpitan la Muntenia, mi-au revenit cupele atât la volei, cât şi la fotbal, deoarece am câştigat finalele. Cupele au fost făcute în atelierul lui Marcoci. Încă le păstrez cu sfinţenie. Jocurile aveau loc duminica şi erau o mare distracţie pentru toţi deţinuţii şi chiar şi pentru gardienii care veneau şi aplaudau o dată cu toţi ceilalţi.

Dispăruseră jocurile de noroc ale celor de drept comun şi spectatorii se împărţiseră pe simpatii. Astfel, toţi tinerii ne simţeam bine, în afară de câţiva bănăţeni, pe care-i zăpăcise Biriş de cap.

Într-o zi vine la mine Ilie Niculescu şi mă întreabă:

— Jeane, tu cu cine eşti?

— Nu vă înţeleg, domnule Niculescu, cum adică eu cu cine sunt? Cu legionarii.

— Bine, bine, ştiu asta, dar aici, în celularul Aiudului, ştii şi tu că sunt oamenii împărţiţi, ideile diferă de la un grup la altul.

— A! Vreţi să spuneţi că din ce bisericuţă fac parte şi cu care şef?

— Da, cam aşa ceva, mai ales că tu eşti plin de iniţiativă şi cu sportul, şi cu piesa de teatru şi majoritatea tinerilor te ascultă.

— Domnule Niculescu, eu sunt cu toţi legionarii din celular şi nu fac parte din nici o bisericuţă.

— Dar nu se poate să fi în mai multe luntrii, trebuie să te fixezi la una.

— De ce să fac parte dintr-o bisericuţă şi să fiu duşman cu celelalte? Nu, niciodată nu vreau să mă uit urât la camarazii mei pentru că poate gândesc altfel decât mine.

Trebuie să existe libertate de gândire pentru că nu suntem toţi la fel şi, în al doilea rând, în loc să vă gândiţi să aveţi cât mai mulţi partizani în fiecare bisericuţă, mai bine să vă gândiţi la unirea tuturor. Dar pentru aceasta trebuie mai întâi conducătorii bisericuţelor, s-o lase mai moale cu şefia, care a ajuns o boală, şi să fim uniţi cu toţii. Să urmărim acelaşi scop, în primul rând atât cât stăm aici să ducem o viaţă acceptabilă (să nu murim de foame ca la Zarca), să primim pachete şi vorbitor şi să lucrăm ceva în închisoare sau în coloniile de muncă, unde vom avea mâncare mai bună, aer şi mai multă libertate la vorbitor, iar scopul principal să fie eliberarea noastră cât mai repede din temniţă, care distruge fizic şi moral cele mai frumoase caractere.

Situaţia în celular se cristalizase şi divizarea se făcuse de la sine astfel:

- la parter se aranjaseră câţiva care ceruseră direcţiunii închisorii să fie separaţi, pentru că ei s-au făcut comunişti şi nimeni nu se lega de ei.
- la etajele unu şi doi erau majoritatea legionarilor cu toţi comandanţii şi cu toate valorile care se găseau închise la Aiud.
- la etajul trei, Biriş se retrăsese cu cei câţiva tineri bănăţeni, alături de Cătuneanu şi Comănescu, şi nu vroiau să lucreze sau să meargă în coloniile de muncă.

Acum am să relatez o întâmplare mai puţin nostimă.

Într-o zi îl văd pe Marin Popescu făcându-şi bagajul şi-l întreb:

— Ce faci, Marin, te muţi? Ai găsit alţi prieteni mai buni decât Vasile şi decât mine? Unde te-ai aranjat?

— Mă mut la etajul trei.

— De ce, Marin, ce faci acolo, te-a convins Comănescu?

— Noi acolo „ţinem steagul sus".

— Bine, Marin, faci ce vrei, dar nu faci bine! Acolo voi vă credeţi superiori tuturor celorlalţi legionari. Cu ce sunteţi voi mai grozavi decât sutele de camarazi care au suferit poate mai mult ca noi şi, mai ales, nici nu ştim ce ne mai aşteaptă? Trebuie să căutăm să ne îmbunătăţim viaţa, frumos şi corect, fără trâmbiţe şi tobe, care nu folosesc nimănui. Noi o să plecăm în colonia de muncă, şi eu şi Vasile ne-am înscris pentru prima colonie, tu ai să stai după gratii, ascultând peroraţiile mincinoase ale lui Biriş, care nu ştim cine este, ce hram poartă şi în numele cui vorbeşte. Nu vezi că nici un grad legionar nu-l urmează? Umila mea părere este că Biriş suferă de boala groaznică a şefiei şi, văzând că majoritatea oamenilor de valoare îl desconsideră, s-a hotărât să facă pe grozavul, în detrimentul unităţii.

A plecat Marin, dar nu a trecut o lună de zile şi, când mă spălam, după un meci de fotbal, la o chiuvetă aproape de scara din spate, îl văd pe Marin cu bocceaua în spate coborând scara şi-l întreb:

— Ce faci, Marin, vii la noi? Se va bucura Vasile şi bineînţeles şi eu.

— Nu, nu vin la voi, mă duc la parter.

— Ce te-a găsit, măi băiatule, nu mai „ţii steagul sus", sau s-a înroşit de ruşine? Oricum, mai întâi nu m-ai ascultat şi te-ai dus la Biriş, unde voi ăştia, grozavii, spuneaţi că sunteţi cei mai buni legionari. Această dorinţă de a fi mai bun decât ceilalţi este destul de răspândită. Dar acum fă-mă să înţeleg, acolo sus vă consideraţi cei mai buni legionari şi îi desconsideraţi pe toţi ceilalţi dacă nu răi, oricum mai puţin buni

decât voi, ăştia cu steagul sus. Vreau acum să înţeleg ce te face să treci la o extremă, care nu are nimic în comun cu legiunea, ci, din contră, este socotită complet contrară? Comunismul în general este foarte dăunător societăţii româneşti şi mai ales credinţei noastre creştine. Comuniştii sunt atei. Cum îi consideraţi voi de acolo, de sus, pe comuniştii? Băieţi buni, de te-ai hotărât să treci la ei şi să-i laşi acolo sus pe „vechii prieteni". Eu cred că ţi-a scris taică-tău să te înscrii la comunişti, pentru că a aranjat să te scoată din închisoare. Dar tu nu ştii că toţi aşteptăm să ieşim pe baza unor graţieri, fără compromisuri, ca o completare a amnistiei, care nu ne-a fost aplicată cinstit. Tu îţi dai seama ce urât este să trădezi Legiunea şi să treci la comunism?

În 1945, o dată cu schimbarea directorului închisorii Aiud, toţi deţinuţii au început să lucreze în fabrică şi în ateliere. Eu am făcut cu prietenii mei Ghiţă Jacota, Mişu Mihalcu, nea Fănică Vlădoianu, care ne distra cu glumele lui, Mitică talentatul care ne-a făcut desenele şi alţii cărora le-am uitat numele un atelier de jucării, iar ca mentor îl aveam pe inginerul Vasile Ionescu. Le-am scris celor de acasă că am nevoie de scule şi vopsele.

Imediat fratele meu a mobilizat toţi prietenii şi rudele şi a obţinut de la cumnatul lui, Dinu Beroniade, scule. Mama s-a dus la Unio-Chimica, unde eu am lucrat, şi a vorbit cu dr. Frolich. Când i-a spus că sunt închis şi pentru ce, nu i-a venit să creadă, iar, când i-a spus că am făcut la Aiud un mic atelier de jucării, acesta, foarte impresionat, i-a dat mamei câteva bidoane cu vopsea, pe care mi le-a adus fratele meu, împreună cu sculele. Materialul cu care lucram era placaj, pe care-l obţineam din deşeurile aruncate de la fabrica de tâmplărie a lui Ilie Niculescu.

Ne-am organizat bine, unii tăiau la traforaj, alţii ajustau, alţii asamblau şi Mişu vopsea.

Am lucrat câteva luni de zile şi am făcut multe jucării (maşini, trenuri, autobuze), dar, când am dorit să-i întrebăm pe cei din conducerea închisorii cum putem face să scoatem jucăriile în oraş la vânzare, ni s-a răspuns că tot ce se poate face este să le dăm închisorii, iar cei care am lucrat vom primi câte o pâine în plus. Atunci, ne-am sfătuit şi am împărţit jucăriile la cei care au lucrat, lichidând atelierul. Era o batjocură ce ni se propusese.

Între timp reprezentanţi de frunte ai noştri (Rogojanu, Niculescu, Trifan şi alţii) au reuşit să obţină să jucăm piesa de teatru „Horia" (era o aniversare a răscoalei moţilor conduşi de Horia, Cloşca şi Crişan), în oraş, la Liceul „Betlem". Eu am avut două roluri, al unui bătrân atins de nebunie, care-l urmărea pe baron cu toporul pentru că-i necinstise fata, şi al doilea rol, al tânărului Ion, băiatul lui Horia. Am recitat şi poezia „Mama" de George Coşbuc. Se pare ca am avut mult succes, deoarece, în afară de aplauze, a venit în culise un grup de elevi şi eleve de la liceu şi ne-au felicitat şi ne-au întrebat cu ce ne-am ocupat înainte de închisoare.

Deoarece nu mai era mult şi se formau coloniile de muncă, ne-am înscris cu toţii pe tabele. Am lucrat la Galda de Jos şi la Aiudul de Sus în 1946, la Ciuguzel şi satele din jur în 1947.

În acest an, au început graţierile pe tabelele întocmite în biroul închisorii, unde lucra printre alţii şi prietenul meu Bucur Ştefan din Bacău, care mi-a spus:

— Jenică, să ştii că pe fiecare tabel care a plecat de aici la Bucureşti te-am trecut, dar, când a venit tabelul

aprobat, tu erai tăiat, aşa că, vezi, poate fratele tău să rezolve ceva.

Le-am scris alor mei şi, când a plecat acasă dragul meu Vasile Ionescu (cumnatul lui, avocat, a reuşit să-l bage în amnistia de la 23 august), l-am rugat să treacă pe la ai mei şi mi-a spus:

— Jenică, nu era nevoie să-mi spui, pentru că după ce-i voi vedea pe mama, tata şi fraţii mei, primul drum va fi la mama ta.

Între timp, mama şi fratele meu, cu prietenii lui, mai ales comandorul de aviaţie Teodor Negulici (om de mare suflet, care ne-a ajutat foare mult, deoarece cunoştea mulţi oameni din MI), au ajuns la Ministerul de Interne şi la Justiţie să discute cu secretarii miniştrilor şi în final chiar cu ministrul respectiv. Când mama a reuşit să obtină audienţă la ministrul de Justiţie, Lucreţiu Pătrăşcanu, acesta i-a spus:

— Doamnă Buchiu, dacă tot ce mi-aţi scris în acest memoriu este adevărat, băiatul dumneavoastră va fi liber.

S-a ţinut de cuvânt şi în februarie 1948, a apărut Monitorul Oficial în care, printre alţii, eram şi eu graţiat de restul pedepsei.

Fratele meu Florian a venit şi m-a luat de la Aiud (din păcate peste câteva luni, Lucreţiu Pătrăşcanu, marele patriot, a fost arestat şi după un timp împuşcat, invidia şi ura altora omorându-l). Când am ajuns acasă, m-am oprit la poartă nedumerit. Casa mare din dreapta, unde locuiam, nu mai era. Aflasem din scrisori că în bombardamentul din 4 aprilie 1944, două bombe căzuseră pe casă. Totuşi, imaginea veche îmi persistă în memorie. Le-am găsit pe mama şi tanti Diţa albite complet. Trecuseră şase ani de când plecasem de acasă pe drumul închisorilor, pentru a doua oară.

După câteva zile, într-o seară, la cafea, mama mă sărută şi-mi spuse:

— Dragă Jenică, a venit la noi inginerul Vasile Ionescu, prietenul tău din închisoare, şi mi-a vorbit despre tine şi nu te-am recunoscut. Parcă-mi povestea viaţa altcuiva. După ce ai suferit la Zarca luni de zile de foamete, ai mai fost foarte rău bolnav, dar te-ai făcut bine cu ajutorul colegilor. Ai fost foarte iubit de colegii din închisoare, ai făcut echipe de volei, de fotbal şi mai ales ai jucat în piese de teatru şi ai declamat poezii, care au adus lacrimi în ochii spectatorilor. De-abia m-am abţinut să nu plâng de bucurie şi de supărare că ţi-ai irosit anii de studii prin închisori, când colegii tăi de liceu şi-au dat şi doctoratul. M-a mai rugat Vasile, dacă n-o să ai ce face, să te duci la el la ţară, la casa părinţilor lui (în satul Slobozia Moară) şi să stai o săptămână, două.

Nu-l primiseră în serviciu, deşi era un inginer eminent, care lucrase doi ani în Germania). Acum lucra pământul familiei, ara, semăna, secera, cosea şi culegea rodul muncii lui. Îmi era un dor nespus de Vasile şi numai după două zile în Bucureşti, m-am dus la el acasă. Acolo am cunoscut-o pe mama lui, care era îmbrăcată în costum naţional, pe tatăl lui, care fusese directorul şcolii din sat şi acum era pensionar, şi pe fratele lui cel mic, care era farmacist în sat. L-am ajutat la muncile câmpului şi la gospodărie şi am petrecut două săptămâni de vis, mai ales că venea zilnic Gigea Stănicel, o veche şi bună prietenă a lui Vasile, profesoară în Bucureşti, care se transferase în sat ca să fie alături de el (venise după el şi la colonia de muncă de la Galda). Printre lucrurile pe care le-am făcut la Vasile acasă a fost ţuică la cazanul satului, ceea ce era ceva nou

pentru mine, nu mai făcusem aşa ceva niciodată. Am strâns toate corcoduşele din grădină şi le-am pus în butoaie. După mai multe zile, Vasile îmi spune:

— Jenică, la noapte mergem să facem ţuică, suntem programaţi la miezul nopţii la cazan, pentru că este foarte mare aglomeraţie. Mergem cu Gigea.

Noi făceam focul, adusesem crăci uscate şi, când a început să curgă ţuica, Gigea a venit cu un pui fript şi pâine caldă, am mâncat şi am băut ţuică, care nu era prea tare. Peste câteva zile, când am plecat acasă, Vasile mi-a dar un coş plin cu bunătaţi, pentru mama.

Era sfârşitul primăverii anului 1948 şi nici nu am ajuns bine în Bucureşti, când, în Gara de Nord, o prietenă şi camaradă, Elena (nimeni nu-i ştia adresa şi numele de familie, de mică avea experienţa prigoanelor din familie), studentă la Drept, îmi sare de gât şi-mi şopteşte la ureche:

— Ia-mă de braţ şi să mergem în spatele gării, ca să-ţi spun anumite lucruri foarte grave care se întâmplă acum în facultăţi.

Am ieşit din gară şi am luat-o pe Griviţa în jos, spre Buzeşti.

Mie îmi pierise glasul. Eram liber de câteva luni şi mă îngrozeam să fiu iar anchetat şi dus cine ştie unde. Elena, care mă cunoştea bine, m-a înteles şi a continuat să povestească:

— Au început arestările legionarilor, Securitatea vine cu liste întocmite nominal îi ridică şi nu mai revin, sunt foarte dur anchetaţi, bătuţi şi schingiuiţi. Aşa au făcut la Drept, la Litere şi la Medicină, de alte facultăţi nu ştiu nimic, nici de Farmacie, dar trebuie să te fereşti. Nu te mai duce pe la nici o facultate, unii au lăsat totul şi au plecat din

Bucureşti, s-au ascuns. Tu trebuie să te fereşti chiar dacă s-au întâmplat anumite lucruri când tu erai în închisoare şi nu ştii nimic despre ele.

— Ce anume să ştiu? Că, sincer să fiu, m-am săturat de câte gafe fac unii în detrimentul altora...

Tu nu ştii că Nicolae Pătraşcu, actualul secretar al Mişcării Legionare, a venit din Germania, bineînţeles trimis de Horia Sima să facă un „pact de neagresiune" cu comuniştii, cu Ana Pauker adică. I-au dat maşină, casă la Şoseaua Kiseleff, iar el s-a crezut deştept şi că Securitatea este proastă şi a început reorganizarea pe ascuns în facultăţi.

Stau şi mă gândesc, cum nu şi-a dat seama că asta căutau comuniştii şi-l urmăreau pas cu pas şi astfel au avut pe liste a treia linie legionară, reuşind să distrugă şi ceea ce mai rămăsese din Mişcarea Legionară. Prima linie legionară a elitei (265) a ucis-o Carol al II-lea după împuşcarea lui Armand Călinescu de către echipa Miti Dumitrescu, o mare greşeală (se spune dirijată de Horia Sima), pentru că nu merită ca pentru un ticălos să pierdem sute de oameni minunaţi.

A doua linie legionară au distrus-o închisorile şi războiul, iar a treia linie am văzut mai sus cum a căzut în mâinile Securităţii, datorită lui Nicolae Pătraşcu. Apoi la Piteşti, Gherla şi Canal, prin criminala reeducare, unii au fost omorâţi în chinuri, alţii s-au sinucis sau au înnebunit din cauza torturii, care a durat peste doi ani.

Citiţi ce spune poetul Eugeniu Magirescu:

„Mi-au zdrobit oasele, plămânii, ficatul, Ţurcanu juca încălţat pe oasele mele, pe rinichii mei, ceva ce nici apocalipsul nu poate concepe."

Iar în poezia „*Ruga*" poetul zugrăveşte suferinţa:

„L-au bătut până făcură scurtă
Şi s-au rânduit ca la arman,
Mii de pumni în cap, în piept, în burtă,
Fluiera ciomagul pe ciolan.

Spumegau de ură ca nebunii:
«Spune tot, înjură-L pe Hristos;
Şi demască-ţi bunii şi străbunii,
Dumnezeul tău de ofticos!»

Martirizat, cu rănile deschise,
Pe lespezile goale, trupul drept
În noaptea aceea
Serafim murise.

Târziu, când zorii iarăşi revărsară
Umbla un zvon că Serafim cu-ai lui,
S-adună-aici în noaptea Paştelui,
Şi ţin, cântând, şedinţa legionară."

Tot ce s-a întâmplat în închisorile Piteşti şi Gherla s-a aflat în străinătate. Radio Europa Liberă şi ziarele străine au început să relateze cele întâmplate. Atunci comuniştii au făcut un proces şi şi-au împuşcat uneltele (torţionarii) în frunte cu Ţurcanu, diavolul reeducării.

S-a editat şi o carte de 924 de pagini cu anchetele şi procesul intitulată „Memorialul Ororii" (documente ale procesului REEDUCĂRII din închisorile PITEŞTI şi GHERLA.)

Se spune totuşi că nici un sacrificiu făcut pentru adevăr şi dreptate nu a fost inutil şi fiecare picătură de sânge este ca o sursă de energie nevăzută. Nu ştim când vor apărea la suprafaţă ideile mărețe pentru care au fost făcute, la fel ca Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care de peste 2000 de ani este viu în sufletele milioanelor de oameni care cred în El şi aşteaptă dreptate şi adevăr la toate popoarele din întreaga lume.

5. „VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE" DE AUTOR

PARTEA A III A

(A treia arestare: Canalul Dunăre-Marea Neagră, lagărele Poarta Albă, coasta Gales şi Eforie Nord)

Dedic această povestite foştilor mei colegi şi prieteni Scheiner Martin, Vernică Andrei, amândoi decedaţi, şi Vernică Ştefan, Babeş Nicolae, care, în timpul când am fost în lagărele de la Canalul Dunăre-Marea Neagră, au ajutat-o pe mama moral şi material.

M-am dus cu Elena la mama acasă, dar nu a intrat decât ea, ca să vadă care este situaţia, dacă a venit cineva să mă caute. Eu am aşteptat-o în Piaţa Filantropia, care era la doi paşi. A revenit repede şi mi-a spus că nu este nici un pericol şi pot să merg. Când m-a văzut mama, m-a îmbrăţişat şi mi-a spus:

— Un timp va trebui să dispari de acasă şi mai ales de la facultate, poate poţi să stai la Traian câteva zile. Întreabă-l, el ţine mult la tine.

— Jenică, mulţi studenţi s-au înscris să meargă la muncă voluntară la Bumbeşti-Livezeni la un mare şantier de construcţie a unui drum pentru calea ferată prin munţi.

Durează două luni, va fi probabil greu, dar acolo nu te va căuta Securitatea şi poate vei primi un carnet de brigadier, care în vremurile de acum, de cumplită prigoană, este foarte bun, m-a sfătuit Elena.

— Băiatul meu, Elena este o fată minunată, de acum trei zile a venit la mine şi a întrebat de tine, spunându-mi tot ce se întâmplă acum în facultăţi, despre cumplitele arestări ale studenţilor legionari, aşa că eu cred că este bine să-i asculţi sfatul, mai ales că nu ai vrut să fugi în străinătate, deşi ai avut multe propuneri. Ai spus că nu poţi să mă laşi singură aici, fără un sprijin, dar nici nu mai vreau să te văd pentru a treia oară în închisoare. Ar fi prea mult pentru mine, mai ales după ce l-am pierdut pe tatăl tău!

— Bine, dragele mele, voi merge în brigadă la Bumbeşti-Livezeni, dar mă duc mai întâi la Traian, să discut cu el şi să văd ce-mi spune.

Eram la colţul străzii lui Traian, când aud un lătrat cunoscut. Mai erau trei case până la el şi căţelul, care nu mă văzuse de şase ani, m-a recunoscut. L-am îmbrăţişat pe Traian, iar el m-a sărutat şi şi-a arătat bucuria de a mă revedea (ceea ce nu am văzut la toate fostele mele cunoştinţe). Am stat câteva nopţi la Traian, care se căsătorise cu Marieta şi locuiau împreună cu părinţii lui. Aceştia mă iubeau şi m-au primit cu o mare dragoste. Între timp, m-am dus şi m-am înscris să merg pe şantier. Am făcut câteva vizite la verişoara mea Blanche şi soţul ei, Bebe Borel, un tânăr arhitect minunat, care mi-a dat bocanci şi haină de ploaie pentru şantier. A avut dreptate pentru că acolo am lucrat şi pe ploaie. (Vreau să menţionez că vărul meu Bebe Borel a venit la mine la Aiud în 1945, mi-a adus alimente, când era ofiţer şi mergea spre front.)

*

Am plecat toată brigada de studenţi cu trenul până la Petroşani, de acolo cu maşinile la şantierul de barăci, unde eram cazaţi. Chiar de-a doua zi, am plecat pe jos la locul de muncă (ceea ce am făcut apoi în fiecare zi, era un drum lung) repartizat brigăzii noastre, care trebuia să încarce în vagoneţi bucăţile de stâncă dislocate de mineri cu picamerul. Uneori veneau la vale spre noi pietre mari. Chiar dacă noi nu terminasem de încărcat vagoneţii, o luam la fugă pentru a nu ne lovi bolovanii. Mâncare era suficientă şi seara se organizau şezători, foc de tabără şi cântam. Conducerea şantierului o deţineau tinerii muncitorii UTC-işti, care se uitau cam chiorâş la noi, studenţii. După mai mult de o lună, ne-au mutat în comuna Petreşti, să construim un pod. Am observat că nimeni nu se bagă la cărat sacii de ciment către cele două lăzi (li se părea o muncă foarte grea) de unde veneau să-i ia cu roabele, pentru cele două locuri unde se turna beton la picioarele podului. M-am dus eu şi căram în spinare sacii de ciment până umpleam cele două lăzi şi apoi intram în magazie şi mă culcam pe saci, până venea un coleg şi-mi spunea că s-au golit lăzile, atunci iar le umpleam şi apoi mă culcam. Treaba mergea foarte bine, eram cazaţi într-o şcoală. Era foarte curat totul, paturile, masa şi celelalte. În ultima zi de şantier, când ne pregăteam de plecare, vine un şef şi spune:

— Au venit două vagoane cu pietriş şi trebuie descărcate imediat.

Eu m-am revoltat şi am zis:

După atâta muncă, nici în ultima zi nu suntem lăsaţi să ne odihnim.

Un student mi-a şoptit:

— Te-am cunoscut de cum te-am văzut. Noi nu avem voie să ne revoltăm, dacă vrem să supravieţuim...

I-am strâns mâna şi nu am mai zis nimic, avea dreptate.

După ce am primit carnetul de bragadier, în care era scris că am lucrat la Şantierul Bumbeşti-Livezeni două luni, am plecat la Bucureşti cu un tren rezervat studenţilor.

Lucrurile se mai liniştiseră cu arestările, pentru că avuseseră loc în toată ţara, la toate universităţile şi după anchete cumplite, cu bătăi şi schingiuiri, se umpluseră închisorile. Într-o seară vine la mine în cameră fratele meu Florian şi-mi spune:

— Vino la mine, am un coleg de serviciu care te cunoaşte bine şi vrea să-ţi vorbească.

— Bine, vin îndată, dar cine este, cum îl cheamă?

— Ai să vezi tu, dar hai mai repede!

Când m-am dus, pe cine văd, pe Emil Novac, cu care fusesem închis la Aiud! Ne-am îmbrăţişat şi mi-a spus că este şi el liber de mai multă vreme şi acum a găsit de lucru în cooperativa unde lucra şi fratele meu.

La un moment dat îmi spune:

— Jenică, tu te-ai eliberat mai de curând (în '48) şi poate nu ştii ce a fost pe aici, nu ştii de venirea lui Nicolae Pătraşcu din Germania în 1946, care a făcut un pact de neagresiune cu Ana Pauker, deci cu comuniştii. Acestia i-au dat o maşină şi casa lui Titulescu, de la Şoseaua Kiseleff. În acest timp Nicolae Pătraşcu împreună cu alţii au început să reorganizeze Mişcarea Legionară în special în facultăţi. Dar a fost o mare greşeală, mai mult, o totală inepţie, pentru că

el s-a considerat prea deştept şi pe securişti i-a considerat proşti... A fost exact invers, pentru că peste tot erau oamenii lor infiltraţi, în afară de acei legionari care au devenit agenţii lor. Fii atent: într-o zi, vine la tutungeria unde o înlocuiam din când în când pe soţia mea, cine crezi, Decebal Andrei, care a fost cu tine în primul proces şi care venise din străinătate cu Pătraşcu şi se apucaseră să repornească activitatea legionară. Îmi spune: „Novacule, noi, legionarii cei vechi, trebuie să ne întâlnim din nou să începem activitatea, să recrutăm tineri de la universităţi, să întărim Legiunea şi să trecem la acţiune. Va veni şi comandantul Nicolae Pătraşcu, el este secretarul general al Mişcării Legionare." „Măi Decebal, de unde vii tu, din străinătate? Ai trăit bine acolo, aţi venit aici ca să faceţi pe şefii, vă zgândărea dorinţa de şefie! Nu vii ca mine din temniţe, să fi trăit cum am trăit noi fără mâncare şi fără căldură la Jilava sau la Aiud. Mai bine du-te de unde ai venit şi, dacă nu vrei, poţi să te duci în aia mătii, pentru că o să distrugeţi iar oamenii, o să-i băgaţi în închisori şi în moarte, fără să realizaţi nimic!" A plecat, măi Jenică, cu capul între umeri, nu a mai zis nimic. Din păcate am avut dreptate, anul acesta în primăvară, au arestat cu miile, mai ales din facultăţi, dar mi-a ajuns la urechi că lui Decebal Andrei i-ar fi dat drumul Securitatea să plece din ţară, bineînţeles nu degeaba, ci în urma anumitor servicii (o trădare mare), îmi spuse Novac.

— Dragă Emile, îţi mulţumesc că m-ai pus la curent cu anumite lucruri pe care nu le ştiam.

Ceea ce a făcut Nicolae Pătraşcu este o mare crimă, a băgat în temniţe tineretul studenţesc şi pe alţii, care constituiau a treia linie legionară, pe care o va distruge, inconştient. Aceste suflete tinere nu ştiu dacă au

supravieţuit cumplitei vieţi din închisori, pentru că s-au dat duşmani pe faţă ai comunismului, care omoară, nu iartă.

Ceea ce a reuşit să facă acţiunea lui Pătraşcu-Sima a fost să întărească Securitatea, deoarece considerau că Mişcarea Legionară vrea să se reorganizeze, prezentând un pericol.

Pentru că-i avea pe liste şi pe cei vechi, care trecuseră prin iadul închisorilor îi urmăreau pe toţi, erau filaţi, simţeai că nu eşti liber nici un moment. Întreaga ţară devenise o închisoare.

De altfel, în anii următori, am auzit mai multe de la un fost camarad Petrescu, de la Aiud, cu care mă întâlneam doar în piaţă la Obor, la coadă, unde puteam vorbi cumpărând zarzavat sau fructe. Mi-a povestit despre cumplita reeducare de la închisorile Piteşti şi Gherla, unde supliciile au ţinut ani (1949-1951) şi întreceau prin degradare umană închipuirea unei minţi normale. Iniţiatorii erau conducătorii Securităţii şi directorii închisorilor, având ca executanţi o echipă de deţinuţi torţionari, condusă de Ţurcanu, un fost student de la Facultatea de Drept din Iaşi, membru de partid, cu trecut neclar. Dintre cei maltrataţi unii s-au sinucis, alţii au înnebunit, mulţi au murit.

S-a reuşit spălarea creierelor prin schingiuiri repetate, pentru că nu s-a putut rezista nici fizic, nici mental. Pe aceşti oameni care au trecut prin reeducare şi au scăpat nu avem dreptul să-i judecăm, cel mult să ne plecăm capetele şi să îngenunchem în faţa suferinţelor lor.

**

Trecuseră patru ani de la eliberarea mea, după cei şase ani petrecuţi în temniţa Aiudului. Lucram la întreprinderea Sulzer (elveţiană naţionalizată) care apoi şi-a schimbat

numele în „21 Instalaţii",pe strada Pictor Verona, lângă vestitul cinematograf Aro.

Unchiul meu prin alianţă, Constantin Floriţă, care acum lucra casier la această întreprindere, m-a recomandat conducerii şi am fost angajat ca muncitor. Am lucrat aproape un an la atelier şi pe şantiere, după care am fost trimişi, mai mulţi tineri, la o şcoală de normatori.

După absolvire am fost repartizat la biroul de normare, la început, numai împreună cu Sheiner Martin, într-o cameră mică lângă grădina din spatele birourilor. Stând împreună săptămâni şi luni, ne-am povestit trecutul şi am devenit buni prieteni. Marti, cum îi spuneam noi toţi prietenii lui, mi-a povestit cum, în urmă cu câţiva ani, făcea armata la Craiova. Era plutonier şi aştepta să-l facă sublocotenent în rezevă. Dar într-o zi, după ce intraseră hoardele bolşevice în ţară, a fost chemat la biroul regimentului şi un ofiţer rus l-a întrebat dacă este de origine etnică germană. După ce Marti a răspuns că tatăl lui era sas din Ardeal, a fost luat şi trimis în minele de fier din Magnitogorsk. Acolo doi ani a lucrat în mină şi alţi doi ani la suprafaţă. Veneau la el ruşii din sat, unii cu un scaun rupt, altul cu un ceas stricat, şi-l rugau să le repare. Iar când el le spunea că nu este tâmplar, nici ceasornicar, ruşii îi răspundeau: „Da, dar eşti neamţ."

Într-o zi, în ora de pauză, stând pe o bancă din grădină, împreună cu fraţii Vernică Ştefan şi Andrei, Scheiner Martin, nea Nae Cocan, secretarul comitetului sindical de pe şantier, Orlando Giacomo, secretarul organizaţiei de partid, împreună cu Gheorghe Wagner, şef de echipă, le-am spus următoarele:

— Ştiţi la ce m-am gândit? Că, în loc să ne petrem timpul liber la „Şantierul nr. 1" (adică la restaurantul Aro,

din apropierea întreprinderii), am putea să ne şi distrăm, făcând şi exerciţii fizice pe un teren, jucând volei.

— Bine, bine suntem de acord, răspunse Andrei. Dar unde? Trebuie să ne afiliem la un club, să plătim cotizaţii, să joace cine vor ei şi cu cine etc., pentru că au şi ei jucătorii lor, or, noi, care suntem colegi, vrem să fim împreună.

— Păi asta vreau şi eu, dar, ca să putem juca împreună, trebuie să facem terenul nostru şi noi să dispunem de el. Pentru aceasta va trebui să ne sacrificăm câteva zile timpul liber şi avem nevoie de ceva bănuţi ca să putem construi aici în această grădină un frumos teren de volei, în partea stângă, rămânând destul loc pentru rondurile de flori sau altceva.

— Idea lui Jenică este nemaipomenit de bună şi necesară şi pe linie de activitate sindicală, ne putem lăuda că am dus activitate, poate obţinem şi fonduri, a răspunns nea Nae Cocan.

— Şi eu sunt de acord să facem un teren de sport aici în mijlocul Capitalei. Ar fi nemaipomenit de binevenit! Toată lumea cred că va fi de acord. Eu voi obţine aprobare de la conducere, urmând ca imediat să ne apucăm de lucru. Eu mă voi ocupa la început de nivelarea terenului, chiar de mâine. Vom fi aici mobilizaţi voluntar după-amiezele, spuse Orlando Giacomo.

— Am să mă interesez de o plasă şi cei doi stâlpi la un preţ mai acceptabil, am zis eu.

Toţi ceilalţi au spus că ne vor ajuta şi cu muncă, şi cu bani, ca să cumpărăm ce ne trebuie. Fratele meu Florian ne-a ajutat tot timpul cât am lucrat şi a rămas jucător în echipă.

După o săptămână eram gata cu terenul şi am început primele jocuri între noi. Nu peste mult timp au venit să joace cu noi echipele altor întreprinderi (19 Instalaţii).

Meciurile erau urmărite de salariaţii de la noi şi de la celelalte întreprindri, aşa că aveam şi galerie.

Am făcut şi o echipă de fete dintre salariate şi fetele unor colegi. Ne-am înscris şi în campionatul orăşenesc şi ne-au omologat terenul pentru campionat.

Între timp, serviciul Organizarea Muncii se mărise, avea şapte salariaţi şi un sef de serviciu.

Mai aveam la etaj un grup de proiectări unde lucrau mai mulţi ingineri şi desenatori, atât bărbaţi, cât şi femei. Într-o zi frumoasă de primăvară, în pauză, când noi prietenii stăteam şi vorbeam în grădină făcând planuri pentru viitoarele meciuri de volei, vine la noi o doamnă, Mihaela de la Proiectări, şi ne spune:

— Dragii mei, cred că aţi observat că sunt nelipsită de la meciurile voastre de volei, când îl aduc şi pe soţul meu. Apreciez ce aţi făcut şi de aceea vin cu o propunere. Hai să facem şi teatru, să jucăm o piesă de teatru! Am un coleg care a scris ceva, o piesă scurtă, o comedie, şi vine după masă să ne-o citească. Să împărţim rolurile şi să începem să repetiţiile. Sunteti de acord?

Noi, după ce ne-am uitat unul la altul, am răspuns într-un glas: „Da!" Ne-am întâlnit, am citit piesa, am primit rolurile şi am făcut repetiţie. Eu eram americanul Truman, îmbrăcat în frac, cu papion la gât şi cu pălărie înaltă cu steagul american lipit pe ea, cu picioarele pe un birou mare şi vechi care era plin cu săculeti pe care era scris „$ 1000".

A fost o comedie care a plăcut până şi muncitorilor, care, râzând, după spectacol îmi cereau să le dau şi lor dolari. Spectacolul a avut loc tot în grădină, unde am adus scaune din birouri. Au asistat şi mama cu fratele meu şi mai mulţi prieteni.

După un timp, s-a anunţat că avem birou de Cadre şi va trebui ca fiecare salariat să-si facă autobiografia şi s-o depună la acest birou. Cel mai afectat am fost eu, pentru că aveam multe bube şi ştiam că apărarea cea mai bună este să spui adevărul. Astfel că am scris în autobiografie despre condamnările mele şi închisorile pe unde am trecut şi am depus-o la Cadre. Nu au trecut multe zile şi inginerul-şef Brătescu (evreu), un om pâinea lui Dumnezeu, îl cheamă pe şeful serviciului OM la el în birou şi îi spune:

— Damiane, şeful de la Cadre mi-a cerut să-l dau afară pe Buchiu Jean pentru că a fost legionar. Ce părere ai dumneata, pentru că eşti şeful lui?

— Domnule inginer-şef, Buchiu este cel mai bun salariat al meu. Nu precupeţeşte timpul, la sfârşit de lună stă la încheierea situaţiilor, până noaptea târziu, are singur patru şantiere, ceilalţi au câte două. Dacă îl daţi pe el afară, atunci vă rog să-mi primiţi demisia.

În aceeaşi zi, inginerul-şef a trimis un curier să-l aducă de pe şantier pe secretarul de partid Orlando Giacomo. Când acesta a venit, inginerul-şef Brătescu i-a spus:

— Giacomo, Cadrele mi-au cerut să-l dau afară pe Buchiu Jean, pentru că a fost legionar. Ce părere ai?

— Domnule inginer şef, despre Buchiu Jean pot să vă spun că este o mândrie că-l avem printre noi. El a fost animatorul realizării terenului şi a echipelor de volei, cât şi a serii de teatru unde a avut rolul principal. Muncitorii îl iubesc, facem o greşeală dacă-l dăm afară. A greşit în tinereţe, dar noi trebuie să căutăm să ni-l apropiem, nu să ni-l facem duşman.

A doua zi, inginerul Brătescu s-a dus la minister şi a cerut audienţă la ministru, căruia i-a spus următoarele:

— Din cauza celui de la Cadre, pe care l-aţi trimis, eu nu pot să-mi realizez planul, pentru că-mi dă afară toţi oamenii buni. Trebuie schimbat.

Peste câteva zile omul de la Cadre este schimbat cu doamna Rogoz, o minune de femeie, ea fiind ajutată de doi oameni la fel de buni; Jean Vraciu şi Milo Haimovici. Au mai trecut câteva luni, când într-o zi Milo vine în biroul unde lucram şi mă ia de braţ spunându-mi să mă duc cu el în grădină.

Acolo pe bancă îmi zice:

— Jeane, tu nu mă iubeşti pe mine şi-mi pare tare rău. Credeam că suntem prieteni...

— Cum se poate să spui aşa ceva, nea Milo, când ştii foarte bine că mergem în grup la o bere cu Jean, Ştefan, Andrei, Marti, nea Nae, Nicu, fratele meu şi cu dumneata! Niciodată n-ai lipsit din mijlocul nostru. (Eu nu mi-am dat seama imediat că el glumeşte şi eram puţin contrariat.)

— M-a chemat inginerul-şef şi mi-a spus să-ţi fac un dosar de cadre în aşa fel ca să te poată numi şef de şantier. Eu trebuie să am la dosar câteva recomandări bune despre tine, dar de ce mă trimiţi prin tot oraşul ca să i-au recomandări pentru tine, când ele pot veni în buzunarul meu? (De-abia atunci am înţeles ce vrea.)

— Nea Milo, eşti un om minunat, în câteva zile ai toate referinţele în buzunar la mata.

Într-o zi suntem chemaţi la Cadre Veronica Ştefan, Scheiner Martin, Babeş Niculae şi eu, unde doamna Rogoz ne spune:

— Aveţi aici în faţă formulare pe care trebuie să le completaţi şi să aduceţi două fotografii ca să vă înscrieţi la Facultatea de Instalaţii, la fără frecvenţă. Munciţi, învăţaţi şi aşa progresaţi.

I-am mulţumit doamnei Rogoz şi chiar de a doua zi am completat şi am predat toate formularele. Nu au trecut multe zile şi am primit legitimaţia de student, anul I la Instalaţii. Întreprinderea noastră se mărise foarte mult, devenise trust şi toate şantierele mari au devenit întreprinderi, două în Bucureşti şi în provincie: unul la Iaşi, unul la Constanţa, unul la Timişoara şi unul la Petroşani. O parte din personal era format din cadrele care erau acolo pe şantier, dar se completau cu oameni din trust.

***

Într-o zi am fost chemat de inginerul-şef care mi-a spus:

— Băiatule, când am vrut să-ţi dau un şantier, ca să scapi de normare, am primit dispoziţie să deschid întreprinderea de la Petroşani. A trebuit să trimit ce avem mai bun, acolo sunt şantiere grele şi problema mare este la normare, unde sper să te descurci ca şef de seviciu.

Aşa că mi-am făcut bagajele şi mi-am luat doi normatori, pe Gică şi pe Costică, şi am plecat la Petroşani, centrul minier al Văii Jiului, unde era sediul şi aveam şantiere la Petrila, Vulcan, Lupeni şi Uricani. De la început ni s-a atras atenţia să nu umblăm noaptea, mai ales când minerii primesc salariul, pentru că atunci se îmbată, au loc certuri, bătai şi chiar scot cuţitul.

Fără să vrem, am fost nu numai martori la o bătaie, ci chiar implicaţi într-un scandal. Într-o duminică seara, am mers mai mulţi colegi de la birou şi câţiva şefi de echipă la un restaurant grădină din centrul oraşului, să mâncăm un grătar şi să bem o bere. Mesele erau în jurul unui ring

de dans. Auzim unele discuţii în contradictoriu, care dovedeau că unii băuseră cam mult, şi la un moment dat, vedem halbele zburând de la o masă, peste ring, la altă masă. Imediat pe ring s-a încins o bătaie în lege. Partea proastă a fost că unii bătăuşi, beţi, au venit la mesele noastre ne-au făcut venetici şi ne-au înjurat, repezindu-se la bătaie.

Cu noi era un şef de echipă tinichigiu, Georgică, un tânăr pirpiriu, dar cunoscut ca mare boxer – lovea cu o mare viteză şi imediat culca adversarul la pământ. Aşa că beţivii care au venit la masa noastră să ne bată nici n-au ştiut când au fost întinşi pe ring, la orizontală. Tocmai ne pregăteam să plecăm când apare o maşină a Miliţiei. Trei miliţieni intră în grădină şi discută cu câţiva localnici, care arătară spre noi, zicând că am făcut scandal şi i-am bătut. În special arătau spre Georgică. Miliţienii vin la masa noastră, nu vor să asculte argumentele noastre şi ne spun că-l arestează pe Georgică pentru scandal şi bătaie. Dar, când miliţienii vor să pună mâna pe el, ne trezim şi cu ei la pământ, iar Georgică îi ia şi îi aruncă în maşină. Noi am plecat direct la birou, unde un meşter bătrân ne-a spus să-i facem foaie de drum imediat lui Georgică, ca să nu-l găsească Miliţia în Petroşani, că atunci o să-l omoare în bătaie. A doua zi, când a venit şeful Miliţiei cu doi martori care fuseseră la restaurant şi au întrebat de Georgică să-l aresteze, directorul nostru le-a spus că pe cel care-l caută nu este salariatul nostru, venise de la alt şantier, duminică, la oraş.

O întâmplare interesantă a avut loc cu săpătorii de pământ de la şantierul Uricani, unde trebuia montată o conductă de aducţiune, pe o lungime de zeci de kilometri şi pentru care era necesar un şanţ pe toată lungimea respectivă. Se găseau greu săpători de pământ, pentru că munca

era foarte grea. Pe şantierele din Bucureşti lucrau la săparea şanţurilor cei din Bolintin, dar aceştia nu vroiau să vină la Petroşani. S-a apelat la trustul de construcţii care ne-a recomandat un aşa-zis „antreprenor", care poate să aducă săpători de pământ foarte buni, din Deltă. Astfel au sosit la Uricani 15 lipoveni, cărora li se spunea „excavatoare cu barbă". Erau foarte pricepuţi şi foarte muncitori, dar şi mari băutori, după o lună ţuica şi vodca dispărând din magazine. Se sculau la ora 4 de dimineaţă şi munceau până la ora 12 apoi mâncau şi se odihneau până la 5 după-amiaza, când lucrau pe răcoare până se însera. Bărbatul săpa şi nevasta sau băiatul mai mare arunca pământul din şanţ săpat cu lopata. Într-o zi de salariu, sună telefoanele la birourile întreprinderii şi inginerul-şef mă cheamă la el şi-mi spune agitat:

— Hai repede în maşină, să mergem la Uricani, s-au revoltat lipovenii, vor să-l omoare pe „antreprenor", pentru că i-a minţit şi le fură munca. El s-a refugiat şi s-a închis în magazie, care este asediată şi săpătorii spun că, dacă nu venim, vor da foc magaziei.

Când am ajuns acolo am văzut mulţi oameni adunaţi în faţa magaziei. Magazionerul care ne telefonase s-a apropiat şi ne-a spus următoarele:

— Domnul Anastasiu (aşa îl chema pe antreprenor), a venit în fugă, mi-a cerut cheile, s-a închis în magazie, strigând că vor să-l omoare lipovenii. Era beat.

Inginerul-şef le-a spus săpătorilor:

— Ştiţi cu toţii că sunt inginerul-şef al întreprinderii unde lucraţi. Am venit cu şeful organizării muncii ca să ne spuneţi durerile dumneavoastră şi, dacă sunt greşeli, să le îndreptăm. Vă rog să-mi spuneţi ce s-a întâmplat

Unul dintre săpători, cu o figură frumoasă şi inteligentă, ne-a spus următoarele:

— Tovarăşe inginer-şef, Anastasiu, toată ziua este plecat pe la casele oamenilor şi seara vine beat. El este obligat să se îngrijească de noi, care muncim din greu, să ne repare sculele, să avem apă la locul de lucru, să întocmească situaţia cantitativă a lucrului nostru lunar, care reiese din măsurători. Luna aceasta, nu a făcut măsurătorile, le-a întocmit din burtă şi din care cauză nu am primit decât o parte din drepturile noastre. Este un mincinos şi un escroc.

— Dar ce caută el pe la casele oamenilor? întreabă inginerul-şef. Poate să ne spună cineva?

Se apropie de noi un bărbat care se vedea că este din partea locului şi care a zis:

— Eu sunt localnic şi vecin cu oamenii la casele cărora s-a dus domnul Anastasiu. Avea nişte hârtii mari, spunând că sunt planurile pe unde va trece conducta de aducţiune. La mulţi le spunea că în plan conducta trece pe sub casă şi că va trebui dărâmată sau casa, sau magazia. Iar oamenii îl rugau să nu le strice locuinţa. După ce le promitea că o să facă tot posibilul să mute traseul conductei, oamenii îl cinsteau cu băutură şi mâncare, unii i-au dat şi bani, iar el se făcea că desenează pe plan, schimbând traseul conductei.

Inginerul-şef s-a dus la uşa magaziei şi a strigat:

— Domnule Anastasiu, sunt inginerul-şef Vasilescu, te rog deschide imediat uşa şi ieşi afară!

Se deschide uşa şi apare Anastasiu care se clătina şi, când a încercat să spună ceva, inginerul-şef i-a tăiat-o, zicând:

— Domnule, te duci acasă, îţi faci bagajul şi treci pe la centrală să-ţi iei lichidarea. Nu mai avem nevoie de serviciile dumitale!

Anastasiu, cu ochii în pământ, a plecat.

Întorcându-se către lipoveni, inginerul-şef Vasilescu le-a spus:

— Acum vom merge să facem măsurătorile la faţa locului. Îl aveţi aici pe tovarăşul Buchiu care va întocmi foile de acord şi veţi primi în câteva zile diferenţa de salariu. Veţi numi pe unul dintre dumneavoastră care să rezolve ce trebuia să facă Anastasiu şi care va primi zilnic 4 ore de regie pentru treaba care o va face pentru întreaga echipă. Sunteţi mulţumiţi?

Într-un glas toţi săpătorii au strigat: „Să trăiţi tovarăşe inginer-şef, suntem mulţumiţi!“

****

Birourile noastre erau într-o baracă mare, într-un loc mai retras din oraş. La biroul de salarizare lucra o doamnă foarte frumoasă, pe nume Mioara Mîlcu, de care, din prima clipă de când am văzut-o, impresionându-mă foarte tare, în scurt timp m-am şi îndrăgostit. Era prima mea dragoste după ieşirea din închisoare şi a fost atât de puternică încât nu puteam sta o zi fără s-o văd şi în afara orelor de serviciu. Ceea ce a fost deosebit de adevărat şi surprinzător era faptul că acelaşi sentiment îl avea Mioara pentru mine. Era căsătorită şi avea un copil Adrian, dar era despărţită de şot.

De prima data când ne-am văzut, ne-am plăcut şi în fiecare zi ne căutam unul pe altul. Când plecam pe şantiere de-abia aşteptam să revin s-o văd. Atât de mult ţineam la ea, încât uitasem aproape de toată lumea. Nu mai doream să mă duc la Bucureşti, să-mi văd familia. I-am scris mamei

că am întâlnit fiinţa iubită şi ea mi-a răspuns în scrisoare că s-ar bucura să-i dau amănunte, să-i trimit o fotografie şi, când vin la Bucureşti, să vin cu ea, pentru a o cunoaşte şi familia. Eu trebuia să mă duc cel puţin o dată pe trimestru la trust, să fac un referat despre mersul serviciului. Dar, pentru că nu vroiam să mă despart de Mioara nici o zi, nu m-am dus şi l-am trimis pe Costică, normatorul meu, cu referatul la trust, unde şeful serviciului OM era prietenul meu, Scheiner Martin. Acest lucru s-a întâmplat cam de două ori, când, după câteva luni, primesc o scrisoare de la Martin, în care mă întreba ce s-a întâmplat cu mine, pentru că Jenică Vraciu i-a spus că se discută la Cadre anumite lucruri în defavoarea mea.

Nu trece mult timp şi apare doamna Rogoz, şefa Cadrelor, la noi la Petroşani. M-am bucurat pentru că o ştiam un om cu judecată şi discernământ. Venise să afle ce este între mine şi Mioara. A stat de vorbă cu amândoi. Ne-a spus când să plece că s-a lămurit că noi doi ne iubim şi vrem să ne căsătorim, iar în asta nu-i nimic rău. Cel care ne-a vorbit de rău la trust a fost un om rău, ne-a mai spus doamna Rogoz. Acesta era Costică, căruia îi făcusem atâta bine (când a vrut şeful serviciului să-l dea afară ca incapabil, eu l-am salvat şi l-am învăţat tot ce era necesar în meserie). Vorba românului „Facerea de bine se răsplăteşte cu înjurături“. Totuşi, cei de la partid, unde Costică mă turnase, au cerut să fiu mutat de la Petroşani, astfel s-a făcut o rocadă. Scheiner Martin a venit în locul meu şi eu am trecut în locul lui la Bucureşti. Despărţirea de Mioara a fost foarte grea, şi pentru mine, şi pentru ea, amândoi jurându-ne că în cel mai scurt timp vom fi împreună.

Dar nu am apucat să stau acasă decât sâmbătă şi duminică, pentru că luni de dimineaţă, când am ajuns la trust, am fost chemat la inginerul-şef. În biroul lui mai era un tânăr.

— Domnule Buchiu, domnul locotenent vrea să stea de vorbă cu dumneata. Eu vă las pentru că am treabă, spuse inginerul-şef şi plecă.

— Domnule Buchiu, eu sunt locotenentul Popescu de la Miliţia Capitalei şi vreau să ştiu următoarele: ai fost condamnat doi ani la închisoare în '41 şi nu ai făcut decât o parte din pedeapsă, restul pedepsei fiind graţiată?

— Da, domnule locotenent, aveţi perfectă dreptate.

— Atunci îmi pare forte rău, dar a ieşit o hotărâre, graţierile făcute de mareşalul Ion Antonescu au fost anulate şi toţi în această situaţie vor trebui să execute restul pedepsei prin muncă la Canal.

— Domnule locotenent, mi se pare că tot ceea ce-mi spuneţi este nu numai foarte curios, dar şi complet anapoda. Dumneavoastră, comuniştii, aţi fost împotriva mareşalului Antonescu, considerându-l chiar criminal de război. Atunci firesc ar fi trebuit ca toate condamnările lui să fie abrogate şi anulate definitiv. Dumneavoastră aţi făcut exact invers, aţi considerat bune condamnările mareşalului Ion Antonescu şi le reactualizaţi. După mine este o anomalie.

— Vreau să-ţi mai spun ceva, cu titlu de informaţie, că acela care a descoperit acest lucru, acum când nu mai sunt braţe de muncă la Canal, a primit drept recompensă cinci zeci de mii de lei, care reprezintă salariul meu pe doi ani, pentru că a trimis la muncă gratuită la Canal zeci de mii de oameni. Aşa că trebuie să mergi la Canal.

La ieşirea din trust, m-a dat în primirea unui miliţian, să mă ducă la Comandamentul de Miliţie al Capitalei. Pe drum m-am rugat de miliţian să trec pe acasă, ca să-mi iau câte ceva de îmbrăcăminte, pentru că venea toamna şi eu eram într-un pantalon subţire, o cămaşă şi o bluză de vară, dar acesta nu a vrut. Astfel că am făcut toamna şi jumătate din iarnă cu îmbrăcăminte de vară. Nu pot zice că nu am avut noroc. Doi muncitori cu care am stat o zi şi o noapte la comandament mi-au dat unul o căciulă şi altul nişte mănuşi. Unul era muncitor de la Malaxa şi celălat la ITB. Fuseseră şi ei legionari şi mi-au povestit cum trăiau în acel capitalism, cum Malaxa venea prin ateliere se uita la fiecare cum lucrează şi apoi chema mucitorii reperaţi de el şi le spunea: „Pe tine te trimit şase luni la specializare în Germania, pe tine trei luni şi pe tine un an. Nevestelor le voi da leafa voastră şi lemne pentru la iarnă, voi o să trăiţi acolo din diurnă."

În lagărul de la Poarta Albă, un vechi prieten, Vasile Cristescu, mi-a dat o haină. În iarnă, pe viscol, prietenii mei, colonelul Ţicu Mircescu şi profesorul Titi Dumitrescu, în drum spre locul de muncă, şi-au scos fularele groase de la gât şi mi-au înfăşurat mijlocul şi gâtul.

Nu voi putea uita niciodată Sâmbăta Paştelui, când are loc Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Era obiceiul ca în fiecare noapte să fie cineva de planton şi când trecea ofiţerul de serviciu în control să-i raporteze astfel:

— Domnule locotenent, în timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit.

În noaptea aceea de Înviere a fost de planton minunatul poet Andrei Ciurunga, numit „poetul Canalului" pentru că acolo şi atunci a scris versuri nemuritoare mai ales despre „Canal".

„Aici am ars şi-am sângerat cu anii,
Aici am rupt cu dinţii din ţărână,
Şi-aici ne-am cununat cu bolvanii,
Câte-un picior uitat sau câte-o mână.
Pe-aceste văi şi dealuri dobrogene,
Am dat cu veacuri, înapoi lumina;
Amare bezne-am aşternut pe gene,
Şi le-am gustat în inimi rădăcina.
Istoria ce curge acum întoarsă
Va ţine minte şi-ntre foi va strânge
Acest cumplit Danubiu care varsă
Pe trei guri apă şi pe-a patra, sânge.
Iar cântecele smulse din robie
Vor ctitori, cu anii care vin,
În cărţile pe care le vom scrie,
O nouă Tristie, la Pontul Euxin."

Astfel că, atunci când a venit ofiţerul, Andrei Ciurunga a dat raportul astfel:

— Să trăiţi, domnule locotenent în timpul serviciului meu „A ÎNVIAT IISUS HRISTOS"!

Ofiţerul la început a rămas cu gura căscată, apoi a strigat:

— Soldat, ia-l pe ăsta şi du-l la carceră, o să-i arătăm noi pă Hristos, o să-i treacă pofta de Înviere, mama lui de legionar!

Am fost în lagărul principal Poarta Albă, unde am lucrat la montat traverse de cale ferată şi la transportat beton cu roaba, la un picior de pod. Transferat în lagărul Poarta Galeşului, am avut norocul să mă bage un inginer la atelierul de reparaţii 7-8 la tehnic.

Ce se întâmplase? Pe drumul dintre cele două lagăre, lung şi greu, văd în faţa mea un om care târa foarte greu două geamantane. Atunci i-am spus să-mi de mie unul, pentru că eu nu am bagaje. Era inginerul-şef de la atelier.

Când m-am eliberat, peste un an, în 1953, datorită unui proces intentat de mama, fratele Florian şi cumnata Nuşa, care era avocată, şi cu ajutorul unui procuror militar, m-au trimis de la Galeş la Poarta Albă, să-mi iau cecul pentru ce am muncit un an de zile. Am primit un cec cu 70 de lei, care nu acopereau drumul cu trenul de la Canal la Bucureşti.

Au trecut anii, eram acum căsătorit cu Mioara şi eram foarte fericiţi.

Într-o zi, de Anul Nou, aveam musafiri şi bineînţeles era veselie şi muzică. Cineva bate la uşa din spate, care dădea în holul din faţa bucătăriei.

Mioara strigă:

— Jenică, vezi tu cine bate la uşă, pentru că eu sunt acum cu servitul la masă.

Mă duc, deschid uşa şi văd un tânăr negricios, îmbrăcat militar, pe care nu l-am recunoscut imediat şi care îmi spune:

— Să trăiţi, domnule Buchiu! Eu sunt Costică, m-aţi uitat, a trecut niţică vreme de când nu ne-am mai văzut.

— A, tu eşti, Costică? Este adevărat că timpul are o caracteristică, ne schimbă pe toţi şi ar fi bine dacă ne-ar schimba şi caracterul, nu numai înfăţişarea. Pofteşte în casă, pentru că avem musafiri, vom sta de vorbă în bucătărie.

L-am rugat să ia loc şi l-am servit cu mâncare, băutură şi prăjituri. M-am scuzat un minut, m-am dus în sufragerie şi i-am spus Mioarei:

—Ştii cine a venit să mă vadă? Costică!

Atunci ea mă întreabă:

— Tu nu l-ai dat pe scări în jos?

— Nu, l-am omenit ca la o casă de români şi în zi de sărbătoare. Mă duc să văd ce spune.

În bucătărie, Costică terminase de mâncat şi am tunat vin în două pahare şi am ciocnit cu el în cinstea Anului Nou. Apoi l-am întrebat:

— Costică, de ce ai făcut fapta aceea urâtă unui om care ţi-a făcut numai bine? Nu-mi place să amintesc celui căruia i-am făcut bine, dar tu ai răsplatit binele cu rău. De ce, Costică?

Costică a început să plângă şi mi-a răspuns:

— Te rog, nene Jeane, să mă ierţi! Ăştia de la UTC mi-au băgat în cap că unul ca mine trebuie să fie şeful serviciului, nu mi-am dat seama de marea diferenţă intelectuală între dumneavoastră şi mine. Acum trebuie să plec, pentru ca sunt în permisie şi vreau să mă duc şi la părinţi. Încă o dată, te rog să mă ierţi!

— Bine, Costică, te-am iertat, dar îmi pare rău că nu pot uita întâmplările trecutului şi Dumnezeu să te ajute în viitor! Iar tu niciodată să nu mai faci rău cuiva.

6. VĂZUTE, AUZITE ŞI TRĂITE „ULTIMA ARESTARE“
PARTEA A IV-A

Motto:
„Loviţi-l înainte, faceţi-l să vorbească,
Îmi pierd chiar cunoştinţa
Aici-n Securitate,
Dar iarăşi îmi revin,
Căci inima mai bate.“

Constantin Aurel Dragodan

Dedic această povestire memoriei bunului meu prieten Ionel Orbescu.

Cei doi bruneţi loveau pe rând, când în faţă, când în stomac. Când se opreau obosiţi ziceau:

— Spune, mă, ce ţi-a cerut don' căpitan Gavrilă! Altfel suntem nevoiţi să dăm în tine până spui. Până şi nouă ne este frică de omul ăsta şi nu vrem să te nenorocim, iar el este o fiară.

Îşi puseseră mănuşi de box, că aşa îi învăţase căpitanul, „ca să nu lase urme“. Loviturile lor nu erau date cu prea

multă putere, îmi încordasem stomacul şi faţa o întorceam când la stânga, când la dreapta ca să nu mă lovească în nas, căci ştiam că imediat avea să-mi curgă sângele.

Îmi ziceam tot timpul în gând: „Pe mine nu mă doare, nu mă doare, nu mă doare!" La un moment dat se trânteşte uşa de perete şi intră căpitanul Gavrilă şi strigă:

— A spus ceva, mă prăpădiţilor, a recunoscut ce i-am cerut? Ce faceţi voi aici, îl mângâiaţi?

— Să trăiţi, domn căpitan, am dat în el de ne dor mâinile! Spune că nu ştie nimic şi ce i-aţi cerut dumneavoastră nu este adevărat.

— Cum, nu vrei să spui despre prietenul tău Traian Rădulescu, că a fost legionar? El s-a lăudat la prietenii lui din Buşteni şi Braşov cu bunul lui prieten Jean Buchiu. Atunci lasă, acum ai să-ţi primeşti porţia de la mine...

Îl văd că se repede la mine, ridică pumnul drept, care parcă era o ghioagă, şi, ca să mă apăr, ridic umărul stâng şi-mi aplec capul. Lovitura a fost atât de dureroasă şi puternică în umăr, (care fusese lovit cu ani în urmă la un meci de rugby), încât am urlat şi am căzut leşinat.

*

Cu mai mulţi ani în urmă, când eram elev de liceu, jucam rugby împreună cu frale meu Florian. Ne plăcea foarte mult, pentru că, în afară de alergare, trebuia să judeci rapid situaţia în teren şi să găseşti soluţia cea mai bună. Echipa noastră era formată numai din elevi, majoritatea colegi de clasă ai fratelui meu, şi în plus, îl aveam pe Tilică Popa, un vecin şi prieten bun, foarte voinic. Jocurile aveau loc pe terenul federaţiei de la Şoseaua Kiseleff. Echipa noastră R.C.

13 juca în cadrul categoriei Promoţie, unde erau echipe mai vechi şi mai puternice decât a noastră. (Aceste amintiri mi-au revenit în minte brusc la al doilea leşin.) M-am trezit pe marginea terenului de rugby. Fratele meu Florian lângă mine îmi punea o batistă udă cu apă pe frunte, mă mângâia, mă întreba dacă mă doare şi toţi colegii de echipă erau în jurul meu. Umărul stâng mă durea cumplit. Imediat am dus mâna dreaptă la el. Tilică, prietenul nostru bun, după ce îmi pipăie umărul, spune:

Trebuie să-i punem la loc umărul, lasaţi-mă pe mine!

Cu amândouă mâinile mi-a luat umărul, a tras şi mi l-a pus la loc.

Am urlat de durere, dar acum totul revenise la normal.

Bineînţeles am urmărit meciul de pe tuşă. Era cel mai greu meci pe care îl susţinea la Promoţie echipa noastră R.C. 13, cu puternica echipă a Griviţei Roşii. Noi conduceam cu 3-0, printr-o lovitură de pedeapsă transformată de Gică Cristescu, dar în acel moment a scăpat de la înaintare cu mingea Clinciu de la Griviţa şi se îndrepta spre buturile noastre. Dacă marca, aveau 3 puncte, iar dacă transforma eseul aveau 5 puncte şi, pentru că meciul era spre sfârşite, câştigau şi treceau pe locul întâi în clasament. Toate aceste gânduri mi-au trecut ca fulgerul prin minte. Eu jucam ariel, adică fundaş. Dacă trecea de mine, marca la centru. Când l-am văzut că vine spre buturi cu mingea în mână, m-am aruncat drept în faţă la picioarele lui şi el a ridicat genunchiul, m-a izbit în umăr, iar eu am căzut leşinat. Pe urmă, când mi-am revenit, am întrebat:

— Dar cu Clinciu, ce s-a întâmplat, a marcat?

Florian mi-a răspuns:

— Nu a mai putut marca, deoarece a căzut şi el la pământ din cauza loviturii. A scăpat mingea în faţă, făcând astfel „en avant“ şi meciul s-a încheiat în favoarea noastră.

Dar eu n-am mai călcat niciodată pe terenul de rugby de la Arcul de Triumf din Şoseaua Kiseleff.

Un timp m-a durut mâna stângă, dar m-am refăcut repede şi am trecut la volei, pentru că acolo loveam mingea cu dreapta.

**

M-a trezit un şuvoi de apă pe faţă şi, deschizând ochii, m-am pomenit în beciul Securităţii pe ciment şi-mi curgea sânge din nas, iar mâna stângă cu umărul mă dureau cumplit, ca odinioară după meci. Am oftat, că nu mai sunt pe gazonul stadionului.

Căpitanul strigă la bătăuşi:

— Aţi văzut, mă nepricepuţilor, cum se loveşte un nemernic care nu vrea să spună ce trebuie? Ia ascultă, mă Buchiule, tu crezi că noi nu ştim că tu erai mare şef de grup FDC şi aveai atâtea licee? Aşa că nu se poate să nu-i fi făcut pe cel mai bun prieten al tău frate de cruce.

— Domnule căpitan, Traian nu a fost niciodată în Frăţia de Cruce, el este foarte bolnav, s-a accidentat la şira spinării şi i s-a făcut operaţie cu o bucată de os din picior.

— Atunci de ce umbla cu legionarii de pe Valea Prahovei, din Buşteni şi Poiana Ţapului, şi Braşov, mai ales cu o nevastă a unui grad legionar care este închis?

— Domnule căpitan, trebuie să vă spun eu de ce umbla un bărbat după o femeie care este singură. Părerea mea este că a vrut să se culce cu ea, mai ales că până acum

l-am ştiut foarte cuminte şi poate că a dorit şi el o schimbare. (Am avut norocul că nu peste mult timp a ieşit soţul din închisoare şi a venit la Traian acasă şi i-a făcut scandal că a trăit cu soţia lui, a strigat de-au auzit vecinii.)

Căpitanul vine lângă mine, îmi dă două palme de mi-a zdruncinat capul, şi-mi spune:

— Bine, nu vrei să spui ce vreau eu, nu te mai bat, dar să ştii că, dacă te trimit la Piteşti sau la Gherla, ai să intri în morişca bătăilor pe care le fac colegii tăi, deţinuţii, şi din ele nu mai scapi teafăr.

Nu a apucat să mai spună ceva, pentru că s-a deschis uşa şi a intrat un bărbat în civil, înalt, blond, cu părul puţin cărunt şi ochii albaştri, o figură de om blajin. Căpitanul l-a salutat „Să trăiţi, domnule col...!“ şi s-a oprit la un semn al celui care intrase. A continuat „...nea Vasile“. Acesta i-a spus:

Domnule căpitan, sunteţi aşteptat în biroul 5.

Căpitanul a salutat şi a plecat.

Domnul în civil, colonel sau nea Vasile, se uita la mine şi îi întrebă pe cei doi:

— Ce este, măi, aici, abator, să-l umpleţi de sânge, sau anchetă?

— Să trăiţi, domnul căpitan ne-a spus să-l facem să recunoască tot ce vrea dânsul!

— Acum puteţi să plecaţi, nu am nevoie de voi, am să vă chem eu.

Şi ei au ieşit pe uşă.

— Dumneata, te rog să te speli pe faţă de sânge, vezi că ai săpun şi prosop la lavoarul de după perdea şi apoi te rog să iei loc pe scaunul din faţa biroului.

După ce m-am răcorit şi m-am spălat, am luat loc pe scaun. Picioarele îmi tremurau. M-am gândit imediat că

ancheta va lua o altă turnură, o altă metodă. Să fiu în ton am spus:

— Vă mulţumesc, că m-aţi considerat om, această apă care mi-a spălat sângele de pe faţă mi-a spălat şi jignirea primită.

— Tinere, vreau să-ţi spun câteva lucruri care te vor ajuta în viaţă. Ştiu tot trecutul tău şi mai ales încăpăţânarea ta la Aiud, unde nu ai vrut să semnezi o hârtie de desolidarizare şi pentru care era să-ţi dai duhul la Zarca. Este adevărat că în libertate te-ai încadrat şi ai muncit bine, mai ales pe şantiere, unde nu ai precupeţit timpul când nevoile o cereau. Dar politic, nu ai făcut nimic, nu ai intrat în partid, nu ai arătat că ţi-ai schimbat convingerile vechi. Eu nu am să te trimit nici la Piteşti, nici la Gherla, cum probabil te-a ameninţat căpitanul, nici nu avem forma legală pentru aceasta. Ai ispăşit greşeala tinereţii cu destui ani de închisoare, mai ales că ai fost condamnat de regimul militar şi ai fost graţiat de regimul nostru. Îţi dau ultimul sfat, iscăleşte tot ce îţi cer ofiţerii de aici, ca să nu mai fi supus la maltratări.

— Vă rog să-mi permiteţi să vă spun că nu voi putea semna minciuni, nu voi putea să spun că Traian Rădulescu a fost legionar când nu a fost.

Bine, accept cu această menţiune. Dar să nu spui nimănui unde ai fost şi de ce.

Apoi a plecat.

A venit un tânăr care mi-a pus în faţă o hârtie în care era scris că declaram că nu voi spune nimănui unde am fost şi pentru ce anume, pe care am semnat-o. După care am fost condus cu ochelari negri la ochi până la ieşire, apoi am plecat acasă.

*

Acum vreau să spun când şi cum am fost arestat de patru ori.

Prima dată am fost închis cu grupul FDC şi m-am întors acasă după şase luni. A doua oară am fost arestat de acasă şi m-am întors după şase ani, a treia oară am fost luat direct de la serviciu şi m-am întors după un an. Acum, a patra oară, am fost arestat din Gara de Nord când trebuia să plec în delegaţie la o fabrică de textile din oraşul Piteşti, unde aveam o echipă de cazangii la repararea unui cazan de abur de presiune. Când m-am întors la secţia de cazane de la Atelierul Regional Industria Bumbacului unde lucram, i-am spus prietenului şi colegului meu Ionel Orbescu ce mi s-a întâmplat şi că de-abia acum înteleg de ce şeful atelierului m-a tot întrebat când plec la şantierul de la Piteşti, pentru că au acolo nevoie de mine, şi cu ce tren plec. Ionel era un om minunat, cu o familie la fel de bună, doamna Măriuca, o doamnă de mare calitate, cu cei doi copii, Radu şi Ionuţ.

Ne vedeam şi după orele de serviciu, la el acasă sau la mine, şi mai ales mergeam vara, duminica, la ştrandul Floreasca, care era în apropierea casei lui Ionel, care venea cu cei doi copii, Radu şi Ionică, iar eu cu Adrian şi cu soţia mea Mioara. Stăteam toată ziua la soare şi în apă. Locul nostru preferat să discutăm politică era mijlocul lacului, unde nu ne asculta nimeni. Ionel îmi spune după ce copiii au înotat mai departe în larg:

— Jeane, să fii foarte atent, pentru că Securitatea nu a putut să-şi realizeze scopul, să nu te întâlneşti cu foştii

tăi camarazi şi să nu spui nimănui despre ancheta la care ai fost supus.

— Nici lui Traian, să nu-i spun nimic, Ionele, pentru că este vorba de el?

— Nici lui să nu-i spui nimic, pentru că a fost atât de copil încât să se laude la străini cu tine. Pentru că acolo unde a fost el şi a vorbit, unul a cântat la Securitate.

Ionel era cu câţiva ani mai mare ca mine şi a făcut liceul militar şi şcoala de ofiţeri bursier. Avea gradul de căpitan în Armata Română, când a căzut prizonier la Iaşi împreună cu cei 130 000 de ofiţeri şi ostaşi români la 23 august 1944 şi s-a întors din prizonierat bolnav grav de plămâni şi cu dureri la cap din cauza rănilor. S-a dus imediat la mama lui la Sălişte, unde dânsa avea o gospodărie frumoasă, era văduvă din primul război mondial. Aici, la ţară la aer curat şi cu multă slanină şi lapte, s-a făcut bine. Am lucrat împreună opt ani, dar între noi nu a avut loc niciodată nici cea mai mică discuţie în contradictoriu sau neînţelegere. Radu, copilul lui cel mare, picta şi sculpta minunat, toată casa fiind plină de tablourile şi sculpturile sale. Din păcate, Radu era surdo-mut, pentru că a fost conceput la întoarcerea din prizonierat, când organismul lui Ionel era foarte slăbit. În schimb, fratele mai mic Ionuţ, conceput mai târziu când Ionel era refăcut, vorbeşte foarte mult, şi pentru Radu.

Într-o zi, îl văd pe Ionel supărat şi-l întreb:

— Ce este, Ionele, s-a întâmplat ceva? Acasă sunt toţi bine?

— Nu, Jeane, sunt toţi sănătoşi, numai Radu nu vrea să asculte şi să facă ce-i spun eu.

— Dar ce i-ai cerut să facă şi el nu a vrut, când îl ştiu un tânăr tare cuminte?

— Jeane dragă, tu ştii că am fost ofiţer de carieră şi am rămas prieten cu alţi colegi de-ai mei, care acum sunt colonei. Unul dintre ei are o fată frumoasă şi cuminte. Am aranjat cu tatăl ei ca Radu şi fata să se căsătorească. Ea l-a plăcut pe Radu (care era frumos, brunet cu ochi albaştri), dar el nu vrea să se însoare, deşi a împlinit treizeci de ani.

Dragă Ionele, dacă nu vrea, lasă-l în pace, cine ştie ce noroc va avea şi el.

Nu a trecut mult timp şi pe stadionul Dinamo, din şoseaua Ştefan cel Mare, a avut loc un mare concurs sportiv internaţional al surdo-muţilor şi acolo, în tribună, Radu a cunoscut o fată grecoaică, tot surdo-mută, care s-a îndrăgostit de el şi venea după Radu din Grecia în fiecare săptămână ca să-l vadă. Au făcut căsătoria civilă în Bucureşti, la Primăria sectorului I, unde am fost şi eu cu soţia. Căsătoria religioasă au făcut-o în Grecia, la o biserică mare din Atena, oraşul în care s-au şi stabilit. Ea era desenator tehnic şi Radu avea şcoala de tehnician dentar. Amândoi câştigau bine, au doi copii, un băiat şi o fată, care sunt normali, aud şi vorbesc. Au reuşit să-şi cumpere o casă, iar Ionel şi doamna Măriuca erau încântaţi de viaţa din Grecia, care era o ţară liberă, nu ca a noastră subjugată de comunism.

Când s-au întors şi l-am văzut pe Ionel, i-am spus:

— Ai văzut, Ionele, de ce nu a vrut Radu să se însoare atunci când ai vrut tu? Şi bine a făcut. Poate vă duceţi şi voi în Grecia, în curând ieşiţi la pensie şi e mai bine acolo.

— Nu putem, Jeane, aici îi avem pe mama şi pe Ionut cu familia lui.

Într-o seară, am un primit telefon de la doamna Măriuca, care plângând mi-a spus:

Jeane, îţi dau o veste tare tristă, Ionel a paralizat, nu se mai poate mişca, doctorii spun că probabil rănile de la cap din război să-i fi atins un centru nervos. Cred că ar fi bine să vii să mai stai de vorbă cu el, ştii cât de mult ţine la tine.

M-am dus imediat şi apoi, cum aveam un timp liber, mă duceam şi o mai ajutam pe doamna Măriuca să-l ducă pe Ionel la baie. Căutam să-l distrez cu povestiri de pe şantiere, dar avea o mare tristeţe. După două luni, doamna Măriuca mi-a anunţat vestea cea mai tristă:

— Jeane, a murit Ionel... Era greu cu el paralizat, dar cel puţin era aici. Fără el totul mi se pare fără sens, fără rost.

La înmormântare mi-a părut bine că au venit foarte mulţi colegi, muncitori şi tehnicieni de la Atelierul Regional, în frunte cu directorul Roth. Între timp, eu mă transferasem la vechiul Trust de Instalaţii, unde inginer-şef era prietenul meu Ştefan Vernică.

O ÎNTÂMPLARE ÎN TRAMVAI

Într-o zi frumoasă de vară am plecat de la trustul TIMB (care luase fiinţă din comasarea Trustului 21 Instalaţii şi a Trustului 19 Instalaţii) de pe strada Bibliotecii nr. 4, din spatele statui lui Mihai Viteazul, unde mă chemase la o şedinţă inginerul Vasile Dumitrescu, şeful seviciului CTC, de care depindea laboratorul de sudură, pe care-l conduceam. Inginerul Vasile Dumitrescu era foarte inteligent şi un om foarte bun.

De la trust ajungeam în cinci minute la biserica Sfântul Gheorghe, unde întorcea tamvaiul 21 care mă ducea până acasă, pe Colentina. Era ora când lumea se întorcea de la serviciu, astfel că era foarte mare aglomeraţie. M-am urcat la clasa a doua şi încet am ajuns în mijlocul vagonului. La un moment dat, un tânăr îl împinge pe un om în vârstă şi îi spune următoarele cuvinte:

— Mai staţi pe acasă, bătrânilor, că din cauza voastră nu mai avem loc în tramvaie şi tot din cauza voastră nu mai găsim alimente în magazine! Goliţi prăvăliile! (Probabil că aşa li se spunea la şedinţele UTC.)

Neputând să rabd felul în care tânărul i-a vorbit bătrânului, i-am zis următoarele cuvinte:

— Tinere, nu-ţi este ruşine să insulţi un om în vârstă? Cine te-a învăţat să spui asemenea minciuni? Să ştii un lucru, că dacă vrei să scapi de cuvintele urâte spuse de un tânăr ca tine, ţie, când vei fi bătrân, nu ai decât o singură posibilitate, să mori tânăr. Iar acum ar trebui să-i ceri iertare domnului pe care l-ai jignit.

Toată lumea, care până atunci tăcuse, acum a început să murmure:

— Da, domnul are dreptate, tinerii nu mai au nici un respect faţă de cei în vârstă.

Un om a venit şi mi-a strâns mâna. Tânărul s-a dat jos din tramvai la prima staţie.

Din păcate şi acum, după ce comunismul a fost aruncat la lada de gunoi a istoriei, sunt jigniţi cei bătrâni. (În SUA, bătrânilor li se spune „seniori“ şi li se acordă tot respectul cuvenit.)

7. „BISERICANI“

(Cum s-a vindecat autorul de tuberculoză)

Motto:
„Căci nu te-nalţi în slăvi până nu cazi
cu fruntea grea, în pulberea amară.
Şi dacă-nvii în cântecul de azi,
e c-ai murit în lacrima de-aseară...“

„Antiteze...“, Radu Gyr

Dedic această povestire marelui romancier şi erou aviator Radu Theodoru.

Într-o zi, când eram cu toţii la o bere la restaurantul Aro, Nicu Babeş ne spune:

— Ce ziceţi, măi băieţi, să mergem la policlinica noastră a constructorilor unde este doctorul Buicliu să ne facem cu toţii radiografia la plămâni, mai ales că unii dintre noi cam tuşesc.

Ne-am dus cu toţii la policlinică şi doctorul Buicliu, de o amabilitate rară, ne-a făcut la toţi radiografia pulmonară şi dintre toţi pe mine m-a oprit şi mi-a spus:

Tu stai la urmă că vreau să te mai controlez o dată.

După al doilea control, doctorul îmi spune:

— Măi băiatule, tu ai o cavernă de mărimea unui ban de 25 în partea de sus a plămânului stâng. Va trebui să facem şi o tomografie. Uite aici trimiterea pentru tomografie la Spitalul Colentina şi după rezultat vii la mine să stăm de vorbă. Primul lucru care trebuie să-l faci imediat este să te laşi de fumat! (Atunci, pe loc, am aruncat ţigările şi bricheta.)

Cu rezultatul tomografiei, m-am întors la doctorul Buicliu care mi-a dat următoarele sfaturi:

Băiatule, eşti tânăr, dacă nu mă asculţi va fi rău de tine! Primul lucru –trebuie să stai un timp la munte într-o staţiune cu brazi, să mănânci bine, dar, pe lângă o friptură în sânge, să bei un pahar de vin negru. Ai nevoie de multă plimbare prin pădurea de brazi şi să nu stai la soare. După o lună, să vii la mine la control.

I-am mulţumit doctorului foarte mult. Eram tare necăjit şi nu ştiam cum aş putea rezolva problema pentru că, sincer vorbind, îmi era frică de sanatoriile de tuberculoşi, în care nu aveam încredere. Mă gândeam ce o să fac după ce fratele meu fusese trimis la munca de jos, pentru că-şi dăduse demisia din armată (aviaţie) şi de-abia găsise o slujbă prost plătită de contabil la o întreprindere din Braşov. Îi aveam în întreţinere pe mama, pe mătuşa şi pe unchiul meu care era orb. Toţi trei erau în vârstă şi nu aveau nici o sursă de câştig decât salariul meu şi al fratelui meu. Dacă aş fi intrat în concediu medical, nu aş mai fi făcut faţă banii. Mai dădeam meditaţii la matematică unui elev de liceu.

Vedeam eu că băieţii tot şuşoteau între ei, dar credeam că au întâlnire în grup cu fetele la care eu nu mă mai duceam. Într-o zi intră în biroul nostru de normare maestrul constructor Belu şi se aşază pe un scaun din faţa

biroului meu. Noi ne cunoşteam bine pentru că mai lucrasem împreună cu ocazia construirii unor puţuri prin câteva sate din Câmpia Dunării. Toată întreprinderea ştia că nea Belu este un om vesel, un meseriaş şi prieten cu inginerul-şef Brătescu, care-i dădea să execute lucrările mai deosebite. Iar el mă alegea pe mine să-i fac normarea lucrărilor de la şantiere. Mă uit la el şi-l întreb:

— Nene Belelule, ai deschis un şantier nou şi ai nevoie de mine? Să ştii că sunt tare supărat, sunt bolnav de plămâni, am o cavernă. Nu ştiu ce să mă fac... N-am nici o ieşire?

— Măi Jeane, de aceea a venit nen'tu Belu la tine, pentru că a găsit soluţia salvatoare! Te ia cu el la munte, pe Valea Bistriţei, am vorbit cu domnul inginer-şef Brătescu şi este de acord. Plecăm poimâine cu trenul până la Piatra Neamţ şi cu maşina până la şantier care este pe malul Bistriţei. Jeane, ţie, care eşti îndrăgostit de natură şi ai colindat munţii, o să-ţi placă, aşa că fă-ţi bagajele pentru mai multe săptămâni, poate o lună.

— Dar unde este şantierul, lângă ce localitate şi ce vom face acolo?

— Ţi-am mai spus, pe malul Bistriţei, unde trebuie să montăm două mari rezervoare de beton în terenul pietros de pe malul stâng al râului pentru alimentarea cu apă a sanatoriului Bisericani, care este sus pe munte.

— Sanatoriul Bisericani dacă nu mă înşel este pentru bolnavii de plămâni.

Da, dar noi nu vom avea de-a face cu sanatoriul, doar în ceea ce priveşte aprovizionarea cu alimente a şantierului şi semnarea situaţiilor de plată. Avem o cabană amenajată lângă locul de montare a rezervoarelor. Lucrarea a fost

începută acum şapte luni şi domnul inginer-şef Brătescu este supărat că de atâtea luni nu s-a montat nici măcar jumătate din primul rezervor şi s-au cheltuit o groază de bani cu muncitorii zilieri din preajma locului. A fost schimbat fostul şef de lucrare. Trebuie să mergi acum cu mine la domnul inginer-şef care vrea să-ţi dea anumite instrucţiuni.

Ne-am dus la secretară, care ne-a spus că inginerul-şef ne aştepta. Cum am intrat, inginerul-şef Brătescu s-a ridicat de pe scaun, ne-a dat mâna şi ne-a poftit să luăm loc. Mi-a zis:

— Domnule Buchiu, am o mare rugăminte la dumneavoastră amândoi, pentru că ştiu că vă înţelegeţi bine. Să faceţi la Bisericani o treabă bună şi rapidă. Am primit reclamaţii din partea spitalului că lucrarea a fost tergiversată prea mult. Dumneata să-mi prezinţi o lucrare scrisă inginereşte, pentru că eşti student la Construcţii, cu desene şi măsurători, pentru că este un unicat la noi în ţară şi vreau s-o prezint ministrului. Dumneata stai pe şantier cât ai nevoie şi cât ai să te simţi bine. De tot ce ai nevoie îmi trimiţi vorbă prin nea Belu. După ce ai să închei lucrarea, am şi alte şantiere.

Mi-am făcut geamantanul şi mămica cu tanti Diţa şi nenea Andrei îmi spuneau cum să am grijă de mine şi să le scriu, pentru că-mi vor duce dorul. Dragostea din familia noastră devenise foarte puternică, după atâţia ani petrecuţi în închisoare, şi ne chinuia despărţirea. Acum, după ce revenisem acasă, simţeam căldura alor mei cum îmi aşteptau venirea în fiecare zi de la serviciu şi în felul cum pregăteau masa şi pacheţelul cu mâncare de la ora zece. Toată leafa o ridica mămica, mie îmi ajungeau banii de deplasare.

După două zile, dimineaţa la ora şapte, eram în rapidul de Moldova împreună cu nea Belu. Ne aşezasem în vagonul-restaurant la geam şi comandasem caşcaval la capac, care ne plăcea şi mie, şi lui nea Belu. Când priveam frumuseţile ţării pe geam, nea Belu îmi spune:

— Măi băiatule, te ştiam şi te plăceam cum judeci fiecare lucrare, dar nu ştiam că eşti atât de iubit de colegii tăi. Când au aflat că eşti bolnav de plămâni, au alertat toată întreprinderea, s-au dus până la inginerul-şef Brătescu şi i-au cerut concursul. Iar Brătescu mi-a spus mie, mai ales că-mi dăduse şantierul Bisericani şi eu mă şi gândisem la tine să te iau de acolo. Am să-ţi spun un secret pentru că suntem prieteni. Brătescu este evreu botezat de mine, cred că şi tu ai constatat ce om bun este.

Am ajuns seara pe şantier şi, obosiţi, ne-am culcat în cabana care avea mai multe camere pentru dormit şi una care servea de birou. De-abia am apucat să aud râul curgând, că am şi adormit. A doua zi de dimineaţă, când am ieşit din cabană, am rămas ca împietrit de frumuseţile din jur, respirând aerul cu miros de brad. Bistriţa curgea vijelioasă, limpede precum cristalul şi parcă simţeai şi auzeai vocile oştenilor marelui Ştefan cum îşi îndemnau caii la luptă.

Copaci de jur-împrejur, şi pe un mal, şi pe celălalt. Iar râul făcuse în dreapta şantierului la circa douăzeci de metri un golf adânc căruia îi vedeai fundul. M-am dus lângă el, m-am aşezat în genunchi, am luat apă în pumni şi mi-am stropit faţa. Am simţit o răcoare binefăcătoare care parcă mi-a alungat gândurile negre şi m-a întărit. M-am închinat şi am rostit în şoaptă:

Doamne-Dumnezeule Iisuse Hristoase, îţi mulţumesc că m-ai adus în aceste locuri minunate care mă vor face bine după calvarul îndurat la Canal!

Glasul lui nea Belu m-a scos din gânduri.

Jeane, vino la cafea, ca să mergem apoi la lucru!

După masa de dimineaţă ne-am dus la cele două rezervoare mari din beton, care stăteau ca nişte ridicături moderne nepotrivite cu decorul pitoresc din jur, care aştepta ca ele să fie ascunse în pământ unde le era locul. Aveau o înălţime de aproape patru metri şi un diametru de doi metri şi jumătate. În primul rezervor am intrat urcând şi coborând o scară metalică. Acolo lucrau trei muncitori care cu dălţi lungi şi cu ciocane spărgeau piatra pe care o scoteau afară cu găleţi şi un scripete. Mi-am făcut imediat o idee despre ce trebuie făcut şi am spus:

Nea Belu, m-am lămurit. Dacă vom continua aşa, putem să ne dăm demisia, că ne apucă Crăciunul! În primul rând, trebuie adus un motocompresor cu cel puţin două picamere. Asta este primul lucru, al doilea, va fi necesară o macara cu motor electric care să facă faţă pietrelor dislocate şi să le scoată din rezervor. În felul acesta garantez că într-o lună terminăm primul rezervor şi începem la al doilea. Aşa cum te ştiu expeditiv, pleacă, du-te mai întâi la partid aici la oraş, apoi la şantierul de construcţii şi fă rost de motocompresor. Nu pierde timpul, fugi chiar azi!

A doua zi de dimineaţă, vine nea Belu la cabană şi furios îmi spune:

— Nu putem să băgăm pe râpă motocompresorul, nu avem drum, s-a împotmolit. Ce facem, este pericol să se răstoarne şi se distruge, cine plăteşte?

— Ne-a scăpat din vedere faptul că nu avem drum pe această parte până la şantier şi este o râpă periculoasă, dar pe partea cealaltă a râului este drum să ducem acolo motocompresorul şi tragem conducta de aer pe sub Bistriţa.

— Bravo, Jeane, ai găsit soluţia să ieşim din încurcătură, am plecat!

După masă am şi avut motocompresorul în partea cealaltă a râului şi am cărat ţeava ca să aducem aerul comprimat la rezervoare. A doua zi am terminat şi, când spre seară am auzit picamerele lucrând, ne-am liniştit. Nea Belu a desfundat o sticlă cu vin negru zicând:

— Jeane, acum să cinstim un pahar cu vin pe care-l merităm după atâta muncă şi zbucium!

Dar nu ne-a fost dat să ne bucurăm mult timp pentru că a doua zi, când s-a dat drumul la motocompresor, picamerele nu mergeau. Ce se întâmplase? Ne-am speriat. Am intrat imediat în râu pe linia conductei de aer şi o găsesc la mijloc ruptă. Iar neglijasem ceva. Uitasem de plutele cu buşteni care treceau mai ales noaptea şi care au agăţat şi au rupt conducta. Imediat cu muncitorii am schimbat conducta, săpând un şanţ în care am pus ţeava acoperind-o cu pietre. Din ziua aceea nu s-a mai oprit lucrul până seara. Nici nu s-a sfârşit luna şi am putut da gata montat pentru instalaţii şi intrare în funcţiune primul rezervor, spre bucuria noastră şi a ingierului-şef Brătescu care ne-a propus pe nea Belu şi pe mine la o primă substanţială.

Între timp scriam acasă, ca să-i liniştesc pe ai mei şi să le spun mai ales că mă simţeam din ce în ce mai bine. Am primit şi eu scrisori din care aflasem că fratele meu reuşise să se mute în Bucureşti la cooperaţie.

Nea Belu l-a adus şi pe un nepot de-al lui, Mihai, care terminase liceul şi aici ne mai ajuta mai ales cu aducerea alimentelor de la cantina sanatoriului, care însemna urcarea şi coborârea de pe munte. Se făcuse cald şi făceam baie în râu, înotând în golful din apropiere. Duminicile mergeam cu tânărul Mihai sus la sanatoriu, unde uneori se dădea câte un film şi, pentru că aveau un teren de volei în curtea sanatoriului, am început să facem două echipe cu doctorii tineri şi cu surorile. La început am jucat fără miză, apoi pe prăjituri de la cofetăria care era deschisă în fiecare duminică. Aproape zilnic făceam plimbări prin pădurea de brazi din jurul sanatoriului, în timpul cărora întâlneam bolnavi sau doctori şi surori.

Deseori, nea Belu venea cu carne de porc şi făceam câte un foc seara cu frigărui şi fripturi udate cu vin bun de Nicoreşti.

Trecuse o lună de când nu mă mişcasem de pe şantier. Lucrarea mergea bine şi la al doilea rezervor, astfel că într-o zi vine nea Belu şi-mi spune:

— Dragă Jeane, cum stai cu lucrarea tehnică pe care ţi-a cerut-o inginerul-şef Brătescu?

— Bine, nea Belu, am terminat şi desenele cu măsurători, şi partea de descriere. Bineînţeles, nu sunt decât schiţe în creion. Dacă vrea în tuş, le voi face la trust pe coală de desen şi partea de vorbărie o voi da la dactilografiat.

— Te-am întrebat şi pentru că la Contabilitate ar fi zis cineva „ce, îl ţinem pe banii statului pe Buchiu în sanatoriu?".

— Bine, nene Belu, mâine plec la Bucureşti. Cred că nu mai este nevoie de mine aici şi, ceea ce este foarte important, mă simt foarte bine. cred că m-am însănătoşit.

Când m-am întors la trust, primul drum a fost la inginerul-şef Brătescu, căruia i-am dat dosarul cu desenele şi descrierea lucrării de la Bisericani. După ce a răsfoit dosarul, mi-a spus:

— Buchiule, sunt mulţumit de treaba pe care ai făcut-o acolo, iar dosarul tău este bun. Am să-l dau eu la dactilografă şi schiţele la o desenatoare să le tragă în tuş.

— Domnule inginer-şef, să ştiţi că acolo ne-am pus capul la contribuţie pentru a găsi soluţiile cele mai bune şi am reuşit să nu vă facem de râs. Cred că peste cel mult o lună şi jumătate şi cel de-al doilea rezervor va putea fi pus în funcţiune. Alţii în şapte luni nu au prea făcut nimic. Aceste ultime cuvinte nu aş fi vrut să le spun, dar am auzit că s-a şoptit că m-am dus acolo ca să stau la odihnă la munte.

— Lasă, Buchiule, nu-ţi face probleme, tu nu ştii că gura lumii n-o astupă decât pământul?

A doua zi am mers la policlinică la doctorul Buicliu, care, după ce m-a controlat la plămâni, mi-a spus:

— Băiatule, te felicit! M-ai ascultat, se vede că ai fost la munte. A dispărut caverna, s-a produs minunea aşteptată! Cred că ai stat cu sufletul la gură.

— Domnule doctor, vă mulţumesc foarte mult! Aveţi dreptate, eram înpăimântat, credeam că această boală este uneori incurabilă.

IERTARE, DA UITARE, NU!

Acasă, ai mei mă aşteptau în sufragerie la masă şi, când am intrat zâmbitor şi cu braţele deschise, le-am zis:

Sunt sănătos, nu mai am nimic.

Au sărit în braţele mele sărutându-mă.

CAPITOLUL al III lea

Legionarii în prigoană. Povestiri din viaţa lui Gheorghiţă Cârciumaru

1. „MIRELA“

(Moartea Mirelei, soţia lui Gheorghiţă Cârciumaru, la spitalui închisorii Văcăreşti)

Motto:
„Mai departe, mai departe,
Mai încet, tot mai încet,
Sufletu-mi nemângâiet
Îndulcind cu dor de moarte...“

Mihai Eminescu

Dedic această povestire memoriei Mioarei Buchiu.

În altă seară, nea Gheorghiţă mi-a continuat povestire lui şi a Mirelei. După terminarea „Răzbunării“ (recitiţi povestirea „Răzbunarea Legionară“ din cartea „De la linişte la Cântec“), m-am urcat în trăsură, împreună cu Aurel şi Ion şi am plecat spre Ferma. Domnul Moraru ne aştepta în faţa casei. (Am aflat că tot timpul se plimbase prin curte

nerăbdător.) Când m-a văzut, a venit înaintea mea, s-a uitat adânc în ochii mei și apoi m-a îmbrățișat zicând:

— Gheorghiță, băiatul meu, mi-ai făcut o mare bucurie, ai mers pe linia Căpitanului și a lui Ionel Moța, care tot timpul au fost slujitori credincioși ai lui Iisus Hristos, care i-a iertat pe cei care L-au lovit și L-au răstignit. De altfel și Ionel Moța, și Corneliu Zelea Codreanu au murit ca niște martiri.

— Dragă domnule Moraru, de unde știți ce s-a petrecut în pădure? V-a spus cineva ca i-am iertat pe bătăuși?

— Nu, nu mi-a spus nimeni, nici nu avea cine, pentru că voi sunteți primii care ați revenit din pădure, dar ochii, ochii tăi vorbesc, Gheorghiță! Ochii sunt lumina sufletului. Arătau întunecați și răi când ai plecat să-i judeci pe ticăloși, acum sunt luminoși și blânzi.

— Aveți dreptate, simt o mare mulțumire sufletească. Pe cât eram plin de dorința de răzbunare și de ură când am plecat la judecata din pădure, pe atât de liniștit și plin de bunătate sunt acum, parcă aș îmbrățișa pe toată lumea. Căpitanul și Mirela mi-au apărut înaintea ochilor și mi-au îndrumat sufletul și mintea spre bunătate, spre iertare, spre Iisus.

— Am impresia că ai aflat și ceva despre Mirela? întrebă domnul Moraru, care parcă ghicea ce este în sufletul meu.

— Da, am aflat că trăiește și se este la spitalul închisorii Văcărești. Acum trebuie să ne gândim cum voi putea ajunge la ea ca s-o văd și să aflu cum se simte.

— Domnule Moraru și nea Gheorghiță, așteptați câteva zile să vorbesc cu câțiva doctori, să aflăm cine are acces în Spitalul Văcărești și apoi să facem un plan de intrare acolo, spuse Ion, care tăcuse și îi ascultase pe ceilalti.

Nu am mai continuat discuția, pentru că apăru doamna Moraru în ușă spunând:

— Toată lumea la masă, ciorba se răcește!

Am mai stat în liniște, ascuns la ferma „Bătrânului“, muncind mai multe zile, alături de Aurel în grădină și discutând despre soarta tragică a Mișcării, care îi pierduse pe Moța și Marin în Spania, în lupta cu bolșevismul distrugător al creștinătății, pe Căpitan, Nicadorii și Decemvirii strangulați mișelește, pe profesorul Vasile Cristescu, trădat și împușcat pe stradă, pe Nicoleta Niculescu arsă de vie în Crematoriul din București (recitiți povestirea „Jeanne D'Arc a României“ din volumul „De la Liniște la Cântec“), pe Sterie Ciumeti schingiuit și omorât la Prefectura București. Elita legionară rămasă în viață îi avea în frunte pe inginerii Gheorghe Clime, Eugen Ionică, avocații Aurel Serafim și Augustin Micu, prințul Alexandru Cantacuzino, Mihai Polihroniade, Niculae Totu, Traian Cotiga, Gheorghe Pavelescu și Ion Hergheleglu, pe doctorii Paul Craja, Ion Banea și Șerban Milcoveanu, pe profesorii Sima Simulescu, Gheorghe Istrate și Bănică Dobre, Nicoară Iordache, asistent universitar. Ei și mulți alții zăceau în închisori și lagăre, din ordinul regelui Carol al II-lea și a primului ministru Armand Călinescu, iar țara înfricoșată era la picioarele lor.

Câțiva fugiseră în străinătate. Cei mai mulți stăteau în casele lor cu teama în suflet, așteptând desfășurarea evenimentelor. Într-o zi a venit și Ion să lucreze în grădină cu noi și la un moment dat m-a întrebat:

— Nea Gheorghiță, nu crezi că, după uciderea Căpitanului, unii legionari și-au pierdut moralul și alții activează

contrar dispoziţiunilor de linişte transmise de domnul Clime, singurul conducător, după împuşcarea lui Vasile Cristescu şi fuga în Germania a părintelui Dumitrescu Borşa?

Ioane, tot ceea ce se face contrar dispoziţiunilor de linişte ale domnului Clime, cu provocări sau, şi mai grav, cu răzbunări, poate avea rezultate dezastruoase, poate fi ucisă toată elita legionară din închisori şi lagăre şi atunci Mişcarea va intra pe mâna unor aventurieri dornici de şefie care o vor distruge. Cred că se trece printr-o perioadă dezastruoasă în politică, în aproape toate partidele trădarea îşi spune cuvântul hotărâtor. Uitaţi-vă la ţărănişti, unde Maniu, marele patriot şi cel mai cinstit politician cum a spus Codreanu, este trădat de Armand Călinescu, care împreună cu alte lichele din partid au trecut de partea regelui Carol al II-lea. La liberali, Guţă Tătărescu îi părăseşte pe Brătieni, care erau împotriva lui Carol şi la fel intra în slujba regelui criminal. Dar problema este mult mai gravă, până şi reprezentanţii Bisericii Ortodoxe făcându-se părtaşi la crimă. Patriarhul Miron Cristea a acceptat să devină prim-ministru al guvernului criminal. Ce credeţi ca mi-a spus o profesoară, colegă la liceu, după uciderea Căpitanului? „Dacă l-au ucis pe Corneliu Zelea Codreanu, românul care nu a vrut decât dreptate, cinste şi adevăr, nu mai merită să continui să trăieşti în această ţară, în mijlocul acestui popor, din rândurile căruia nici un politician sau vreun reprezentant al Bisericii nu a ridicat glasul împotriva unei asemenea crime nemaiîntâlnite într-o ţară civilizată europeană în mijlocul secolului al XX-lea."

Ceea ce mă îngrozeşte este executarea acestei crime de doi maiori ai Armatei Române, fără a avea un ordin judecătoresc, să se preteze să execute un ordin verbal de

strangulare, dar şi soldaţii care au ascultat orbeşte de ordinul ofiţerilor. Acestea arată o ticăloşie înnăscută, spuse Ion şi, după ce-şi luă la revedere de la toată lumea, plecă.

Trecuseră mai bine de zece zile, când într-o seară, tocmai ne aşezasem la masă, auzim că bate cineva în uşă. Aurel se duce, deschide şi intră Ion împreună cu un domn înalt, cu ochelari, părul puţin cărunt, de o distincţie deosebită. După ce amândoi au dat mâna cu toată lumea, au fost poftiţi să ia loc la masă. Ion a făcut prezentările de rigoare, spunând:

— Domnul profesor doctor Săvescu face practică împreună cu studenţii săi şi are acces la Spitalul Văcăreşti. I-am spus care este problema noastră şi este hotărât să ne ajute. Aş dori să-l ascultaţi.

— Mai întâi, să gustaţi din ce am pus pe masă şi pe urmă discuţiile, a intervenit doamna Moraru.

Dupa masă domnul doctor ne-a relatat următoarele:

— Cunosc cazul doamnei Mirela, care a fost adusă de la Prefectură în stare gravă în urma avortului provocat de o traumă puternică şi care, în urma pierderii unei cantităţi mari de sânge, este încă în comă. Am reuşit prin transfuzii şi perfuzii să constatăm o ameliorare şi sperăm ca în câteva zile să iasă din comă. A doua problemă, destul de grea, este de a ajunge acolo soţul, adică domnul Gheorghiţă Cârciumaru, să-şi vadă soţia. Pentru aceasta va trebui făcut totul cu mare prudenţă, pentru că altfel cade toată reţeaua şi vor avea de suferit mulţi oameni nevinovaţi, dar binevoitori. Pentru aceasta am discutat cu Ion, care a lucrat în acest sens şi care vă va da toate amănuntele necesare şi vă va spune ce a făcut până în prezent.

Ion scoase din servietă mai multe carnete şi un pachet şi spuse:

— Nea Gheorghiţă, în primul rând trebuie să-ţi găsim o nouă identitate, o adresă şi chiar o nouă fizionomie, pentru că dumneata eşti o persoană cunoscută de Siguranţă şi eşti dat în urmărire. Probabil vreun „binevoitor" te-a turnat că faci parte din comandament. De aceea avem aici un buletin de identitate pe numele Cornel Tănăsescu şi locuieşti în strada Barbu Delavrancea nr. 14, la mansardă, unde ai două intrări. Proprietar este familia Ştefănescu. Pe buletin, vom pune fotografia lui Cornel Tănăsescu. Pentru aceasta sunt necesare câteva schimbări. Ţi-am adus o mustaţă pe care va trebui să ţi-o lipeşti, vopsea pentru păr ca să devii blond şi ochelari fumurii fără dioptrii. Acum să trecem la treabă pentru că am adus şi aparatul de fotografiat.

Rămăsesem cu gura căscată la băiatul ăsta care era nemaipomenit, se gândise la toate. Dl Moraru zâmbea, pentru că-l cunoştea bine pe Ion. Doamna Moraru m-a luat de mână şi a spus:

— Hai, Gheorghiţă, şi tu, Ioane, în baie ca să vopsim părul, să lipim mustaţa şi să faci apoi fotografia, în care va apărea un oarecare Cornel Tănăsescu.

După ce s-au făcut toate operaţiile, m-am uitat în oglindă, am văzut un bărbat blond cu mustaţă, în care nici eu nu l-am recunoscut pe fostul Gheorghiţă Cârciumaru.

Ion a zis:

— Mâine developez rolfilmul şi voi lipi o fotografie pe buletinul de identitate şi alta pe legitimaţia de asistent medical de la Spitalul Central, iar poimâine vei primi ambele legitimaţii, nea Gheorghiţă. Domnul doctor vrea să vă mai spună ceva.

— Da, vreau să-ţi spun, nea Gheorghiţă, a vorbit atuci doctorul, că vei intra în camera pacientei cu aparatul de electro-cardiogramă pe care va trebui să ştii să-l manevrezi. Pentru aceasta, mâine să vii la mine la spital, să te introduc la laborator şi doctorul Simionescu, care este de-al nostru, te va învăţa mânuirea aparatului.

*

După aproape două săptămâni, Gheorghiţă Cârciumaru alias Cornel Tănăsescu a intrat în camera de spital unde Mirela, slabă şi palidă, dar tot frumoasă, cu ochii deschişi şi trişti, era întinsă în pat, cu tuburile de la mână ataşate la pungile de pe stativ. Mi-am aşezat alături aparatul pentru electro-cardiogramă, apoi, după ce am făcut operaţiile premergătoare, m-am apropiat de Mirela şi i-am soptit:

— Iubirea mea, sunt eu Gheorghiţă soţul tău, spune-mi cum te simţi?

Deodată faţa Mirelei s-a îmbujorat şi cu glasul slab mi-a zis:

— Iubitul meu, tare dor mi-a fost de tine şi n-am vrut să părăsesc această lume, până nu te aud şi să te mai văd o dată, pentru că tu ai fost bucuria vieţii mele, tu şi copilul nostru pe care l-am pierdut în urma loviturilor primite! Dar numai vocea ţi-am recunoscut-o pentru că figura ta schimbată n-are nimic comun cu Gheorghiţă al meu. Ea este aşa făcută pentru a nu te recunoaşte cei de la Siguranţă?

— Da, dragostea mea, să pot ajunge la tine am făcut această schimbare! Îţi fac o electro-cardiogramă şi voi veni din nou. Ceea ce te rog este că tu trebuie să lupţi să te faci bine şi să putem trăi fericiţi mai departe. Doctorii te

vor ajuta şi vor face tot ce este posibil să te salveze, dar trebuie să-i ajuţi şi tu!

— Bine, Gheorghiţă, deşi nu mai am putere să mai lupt, parcă toată lumea s-a dărâmat în jurul meu. Am obosit.

Mirela a închis ochii şi epuizată a căzut într-un somn adânc.

Doctorul Săvescu, care-i luase tensiunea şi pulsul, îmi spuse:

— Domnule Tănăsescu, să mergem în laborator şi să analizăm datele obţinute.

În laborator a adăugat:

— Gheorghiţă, fii tare, nimeni nu trebuie să observe ceva! Vezi că este pază pe coridor, pentru că aproape toţi bolnavii sunt deţinuţi politici. Noroc că ai ochelari, pentru ca eşti galben ca lămâia şi ţi-a tremurat vocea tot timpul.

— Domnule doctor, vă daţi seama că Mirela este viaţa mea, este sufletul meu, fără ea sunt ca o frunză pe apă! Ce mai pot face dacă îmi pierd sufletul?

— Dragul meu băiat, te înţeleg, dar îţi aduci aminte ce a spus Căpitanul, că fiecare dintre noi are o misiune pe acest pământ, iar cei care s-au angajat în Mişcarea Legionară sunt datori să lupte pentru binele Ţării şi al Neamului Românesc, să sufere prigoane şi chinuri şi dacă este nevoie să-şi dea chiar viaţa. Tu mai ai multe de îndurat şi de făcut, aşadar, capul sus! Vom reveni să facem o nouă electro-cardiogramă poimâine, pentru că trebuie să mai treacă o zi.

Ajuns la noua casă am plâns. Asta mi-a făcut bine, aproape m-a liniştit. Fericirea revederii Mirelei era întunecată de teama de a o pierde. Simţisem că dorinţa de viaţă dispăruse din corpul ei. Nu loviturile o distruseseră, ci altceva, ce nu înţelegeam şi de aceea de-abia aşteptam s-o revăd. Nu am

închis ochii toată noaptea. Nu vedeam înaintea mea decât chipul ei drag, iar lacrimile îmi curgeau pe obraji. În genunchi în faţa icoanei Sfintei Fecioare Maria m-am rugat ore întregi să mi-o salveze pe Mirela. Acelaşi lucru l-am făcut în faţa icoanei lui Iisus, unde am şi adormit.

A treia zi eram la laborator dis-de-dimineaţă, înainte de deschidere, ca să iau aparatul.

Tocmai când făceam pregătirile necesare, apare doctorul Săvescu care-mi spune:

— Gheorghiţă nu trebuie să-ţi arăţi sentimentele, indiferent ce se va întâmpla! Noi vom căuta să facem tot ce este omenesc posibil s-o salvăm pe Mirela. Din păcate ficatul şi pancreasul sunt într-o stare foarte rea, de aceea nu suportă o alimentaţie normală.

Cum am intrat în cameră, am observat că Mirela ne aştepta. Se pieptănase, se ridicase pe pernă cu faţa spre uşă, iar când m-a văzut s-a îmbujorat la faţă. Când am pus mâna pe mâna ei, am simţit o uşoară strângere şi am văzut în ochii ei o lumină de bucurie. Am întreebat-o:

— Iubirea mea, cum te simţi? Vreau să te faci bine şi să fugim undeva la munte, departe de oraş, la stână la Babarunca unde ne aşteaptă Baciul şi băieţii cu toate bunătăţile.

— Gheorghiţă, te rog să-mi spui cum a murit Nicoleta. Pentru că am văzut-o în vis.

— De unde ştii tu că a murit Nicoleta, pentru că aceasta s-a întâmplat după ce tu ai fost dusă la spital?

— Pentru că, atunci când am fost între viaţă şi moarte, ea, Nicoleta, mi-a apărut înconjurată de flăcări. Eu vorbesc în fiecare noapte cu ea. După tine, pentru mine Nicoleta

a fost cea mai scumpă ființă și știu că ea, acolo sus, este alături de Căpitan și ceilalți camarazi ai noștri.

— Dar, dragostea mea, tu trebuie să te faci bine, să putem trăi împreună mai departe, să putem transmite generațiilor viitoare crezul nostru legionar, de la Căpitan și Moța. Da, Nicoleta a fost arsă de vie la crematoriu, de aceea ai văzut-o înconjurată de flăcări.

— Numai așa puteau să distrugă o ființă atât de puternică. Da, dragul meu, tu știi cât de mult am dorit să fiu împreună cu tine, să avem copii pe care să-i creștem într-o Românie liberă, fără politicieni corupți și fără vânzători de țară.

S-a oprit obosită și după câteva minute a reluat:

— Dar nu s-a putut, mult mai tari au fost și sunt cei care mint și înșală oamenii decât cei ce spun adevărul. Arsă de vie, Nicoleta Niculescu a devenit o Ioana D'Arc a României (citiți povestirea cu același nume din cartea „De la Liniște la Cântec"). Eu nu mai am putere să lupt, pe mine mă cheamă Nicoleta, care mi-a spus aseară: „Mirela, te așteptăm să vii la noi în cer, ai suferit destul pe pământ între oameni răi."

Epuizată, a închis ochii și capul s-a aplecat spre dreapta. Am crezut că s-a dus, dar mai respira ușor. A deschis ochii și a șoptit:

Nu pot să plec, Gheorghiță, acolo, nu pot să te las aici... Știu cât ai să suferi și vreau ca tu să lupți mai departe pentru idealul nostru legionar.

Și a căzut într-un somn adânc.

Cu greu, îmi rețineam lacrimile. Doctorul o examinează pe Mirela și pune mâna pe umărul meu să mă întărească. Am reușit să mă aplec și să sărut mâna Mirelei, care era aproape rece. Doctorul mi-a spus:

— Gheorghiță, tu nu vezi că ea nu poate să părăsească această lume, deși suferă, pentru că tu ești lângă ea!

— Și ce trebuie să fac, domnule doctor? am întrebat printre lacrimi.

— Să mergem, a trecut timpul de vizită.

* *

În laborator, doctorul mi-a spus următoarele:

— Cu toate crimele lui și cu toate arestările legionarilor, Armand Călinescu a căzut în dizgrație, iar regele ar dori să aibă soarta lui Duca, și de aceea a trebuit să moară Nicoleta.

Ea primise următorul ordin de la domnul inginer Clime care rămăsese conducătorul Legiunii, după omorârea profesorului Vasile Cristescu, și care se găsea în închisoarea Râmnicu Sărat: „Să nu se încerce răzbunarea Căpitanului, prin împușcarea lui Armand Călinescu, pentru că acest lucru este dorit de regele Carol al II-lea și de dușmanii Legiunii, ca să aibă justificare pentru uciderea elitei legionare din închisori, lagăre și din libertate."

Siguranța, Prefectura de Poliție și Serviciul Secret al Armatei creaseră toate condițiile ca împușcarea lui Armand Călinescu să nu întâmpine greutăți. Moruzov îi urmărea pas cu pas pe legionarii din țară și din străinătate, având oameni peste tot. Regele i-a cerut mașină blindată cu împrumut primului ministru iar șoferului credincios lui Călinescu i-a dat concediu.

Pericolul era iminent pentru că unii legionari trăiau cu gândul răzbunării Căpitanului, dar aceasta poate nici nu era judecată, ci doar un dor nebun de Căpitan, crezând că,

acceptând moartea, se apropie mai mult de el. Nu-şi dădeau seama că prin acest gest necugetat fac jocul duşmanilor, distrugând viitorul Legiunii, prin dispariţia elitei legionare.

Simţeam că doctorul căuta să mă facă să nu mă gândesc tot timpul la Mirela. Ea îşi terminase misiunea pe acest pământ şi nu mai avea putere fizică, ticăloşia oamenilor îi tăiase orice speranţă în această lume. Ea simţea mereu atracţia celeilalte lumi, unde cei dragi o chemau şi unde dorea să ajungă. Singura opreliştе eram eu, care nu o puteam urma pentru că nu sosise încă timpul.

— Doctore, cred că ai dreptate, pe Mirela nu o ţine în viaţă decat prezenţa mea. Vreau să-i spun că, dacă nu o pot urma imediat, să fie sigură că voi face totul să ajung lângă ea cât mai repede. Singur nu am dreptul să-mi iau viaţa.

— Gheorghiţă, am vorbit cu directorul spitalului şi mi-a comunicat că rigorile de închisoare nu mai sunt valabile pentru cei în pragul morţii, cum este Mirela, aşa că vom merge din nou mâine la ea şi vei putea să-ţi iei rămas-bun.

* * *

A doua zi când am intrat în spital, nu mai erau soldaţi pe coridor şi uşa era deschisă la camera Mirelei. Văzându-ne, ea a zâmbit şi mi-a luat mâna şi a dus-o la buze spunând:

— Dumnezeu mi-a ascultat ruga şi mi te-a trimis, Gheorghiţă! Aşa plec împăcată din această lume, în care tu ai fost cea mai mare bucurie a vieţii mele. Am o rugăminte, să-i anunţi prin cineva pe părinţii şi fraţii mei şi să le transmiţi dorinţa mea, să mă înmormânteze alături de scumpii mei bunici din cimitirul satului şi sujba de înmormântare

s-o ţină părinteleVasile. S-o pomenească şi pe Nicoleta, pe care au ars-o de vie tâlharii.

În timp ce Mirela vorbea, eu îi sărutam mâinile şi lacrimile îmi curgeau pe faţă. Am simţit sărutul ei pe frunte, pe gură si apoi a căzut cu capul într-o parte, pe pernă, când am auzit ultimile ei cuvinte:

Gheorghiţă, te voi iubi şi dincolo de mormânt.

Şi apoi a închis ochii pentru totdeauna.

Am vrut să urlu de durere şi să strig: „De ce mi-ai luat-o Doamne?“

În genunchi, lângă patul ei, plângând, am jurat că numai pe ea o voi iubi toată viaţa.

— Gheorghiţă, sterge-ţi ochii şi stai drept. Nu trebuie să observe nimeni durerea ta. După ce vei îndeplini ultima dorinţă a Mirelei, va trebui să pleci la stână la Babarunca şi să stai acolo un timp, până te mai întăreşti sufleteşte şi se mai potoleşte prigoana, când vom avea parte de evenimente noi. Nu ştiu de ce, dar parcă simt că se pregăteşte ceva. Fii precaut, ne pândeşte o nenorocire!

Seara m-am dus la familia Moraru şi, cum am intrat în curte, îl văd pe Aurel la fântână. Dăduse drumul la motor să ude grădina. Mă vede, vine la mine şi mă îmbrăţişează.

— Nea Gheorghiţă, ce s-a întâmplat, eşti galben şi ai ochii aşa de trişti!... S-a prăpădit Mirela?

— Da, Aurele, am pierdut-o pe Mirela azi-dimineaţă, a murit în braţele mele.

— Îmi pare tare rău, s-o odihnească Dumnezeu în pace! Vino în casă să le spunem mamei şi lui tata.

Când au auzit doamna şi domnul Moraru că Mirela a murit, m-au îmbrăţişat amândoi cu lacrimi în ochi, iar doamna mi-a spus:

— Gheorghiţă, băiatul nostru, lovitura pe care ai primit-o este cea mai grea. Pentru oameni ca tine, fiinţa iubită nu mai poate fi înlocuită. Mirela a fost viaţa ta, ea era totul, întreaga lume, iar dezechilibrul produs poate dărâma chiar o inimă tare ca a ta. Dar tu ai o datorie sfântă să supravieţuieşti, să poţi duce mai departe visul vostru. Iar memoria ei va trăi în lume atâta vreme cât vei fi tu în viaţă.

Am sărutat mâna doamnei Moraru şi i-am vorbit printre lacrimi:

— Vă mulţumesc din suflet, n-am crezut că-mi sunteţi aşa de buni prieteni şi împreună cu doctorul Săvescu mi-aţi deschis ochii spre necesitatea supravieţuirii după o asemenea lovitură.

— Gheorghiţă, acum trebuie să te îngrijeşti ca familia Mirelei să afle despre moartea ei şi să se ocupe de înmormântare aşa cum s-a pomenit din bătrâni.

Pentru aceasta am vrut ca Aurel să-l găsească pe Ion şi acesta pe Radu, care să se ducă în satul Stoeneşti la părinţii Mirelei să aranjeze înmormântarea aşa cum a dorit ea – să fie îngropată lângă bunici, slujba s-o ţină părintele Vasile ţi s-o pomenească şi pe Nicoleta.

— Am să caut să fiu şi eu acolo în aşa fel să nu fiu descoperit. Aurele, aceştia sunt banii pentru înmormântare, m-au ajutat şi doctorii Săvescu şi Simionescu, am mai reuşit să spun.

2. „BACIUL IANCU“

(Baciul de la stâna Babarunca, loc de refugiu, de salvare şi prietenie)

Motto:
„Plâng ochii lacrimi calde până seacă,
Şi-ajunge pieptul scorbura uscată,
În urma celor care astfel pleacă
Să nu se mai întoarcă niciodată.“

Vasile Militaru

Dedic această povestire doctorului Şerban Milcoveanu, un om de mare cultură, unul dintre puţinii supravieţuitori dintre oamenii de valoare din vechea gardă a lui Corneliu Zelea Codreanu.

Ajuns obosit fizic şi distrus sufleteşte la stâna de la Babarunca, Gheorghiţă Cârciumaru intră în casa Baciului, care, când l-a văzut, l-a îmbrăţişat şi i-a spus:

Mă bucur că te revăd, Gheorghiţă, dar citesc pe faţa ta că ţi-a pierit dorul de viaţă, pentru că ai pierdut-o pe Mirela, care era sufletul tău şi este adevărat că este foarte greu să trăieşti fără suflet. Eu am trecut prin aceste

momente şi te înţeleg foarte bine. După moartea băiatului meu, poate ţi-am mai spus, soţia mea nu a mai avut puterea să ia viaţa în piept şi s-a topit ca o lumânare, cerându-mi iertare că mă lasă singur să lupt mai departe cu greutăţile vieţii. Moartea amândurora a fost pentru mine cumplită. Mă întrebam dacă mai am vreun rost în viaţă. Stând în rugăciune, parcă Iisus Hristos m-a întărit gândindu-mă la suferinţele mamei Sale, Sfânta Fecioară Maria, care parcă îmi spunea: „Avem o datorie sfântă să trăim cât ne-a dat Dumnezeu zile şi să facem numai bine cât putem mai mult." La fel, Căpitanul nostru drag şi-a dăruit toată viaţa Neamului său Românesc şi ca Iisus nu a precupeţit nimic şi a fost ucis la 39 de ani, la aceeaşi vârstă la care a murit marele nostru poet Mihai Eminescu, cel mai mare gânditor român. Căpitanul putea să scape, a avut la dispoziţie un avion să plece în străinătate, dar a refuzat. Din închisoare a avut ocazia să evadeze, la fel, a refuzat, a socotit toate acestea ca pe o „TRĂDARE", şi a spus: „Cum puteam să-mi las Legiunea în închisori şi lagăre şi eu să mă bucur de libertate?" Mai ştiu că tu, Gheorghiţă, împreună cu Mirela aţi avut ocazia să fugiţi în străinătate şi aţi refuzat, la fel ca profesorul Vasile Cristescu, Acum după uciderea Căpitanului împreună cu cei 13 legionari (Nicadorii şi Decemvirii), nu trebuie numai să plângem şi să cădem cu capul în ţărână, ci trebuie să ne gândim ce valori au rămas în viaţă şi ce să facem ca să-i păstrăm ca să ducă mai departe idealurile lăsate moştenire de către Căpitan în făurirea unei Românii a cinstei, dreptăţii şi adevărului prin continuarea Mişcării Legionare. Cei care prin faptele lor, prin modestie, prin inteligenţă şi cultură se află în fruntea Mişcării Legionare sunt următorii: profesorul Vasile Cristescu, inginerul

Gheorghe Clime, doctorul Ion Banea, avocatul Nicolae Totu, avocatul Mihai Polihroniade, medicul Paul Craja, profesorul Sima Simulescu, inginerul Aurel Serafim, avocatul Traian Cotigă, inginerul Eugen Ionică, ofiţerul Emil Siancu, avocatul Ion Belgea, poetul Valeriu Cardu, doctorul în teologie Gheorghe Furdui, prinţul Alecu Cantacuzino, licenţiaţii Bănică Dobre, Gheorghe Istrate şi Pihu Grigore, avocatul Ion Hergheleghiu, medicul Dumitru Constantinescu, asistentul universitar Nicoară Iordache, inginerul Augustin Micu, avocatul Gheorghe Pavelescu, sculptorul Gheorghe Teodorescu, avocatul Victor Gârcineanu, avocatul Stahu Teodor, avocatul Teodor Tudor, inginerul Gheorghe Nicolicescu, inginerul Petre Roşianu. Aceştia şi mulţi alţii formează „ELITA LEGIONARĂ", de care trebuie să avem grijă ca de ochii din cap, pentru că duşmanii în frunte cu regele Carol al II-lea, care ţine aceşti oameni minunaţi în lagăre şi închisori, de-abia aşteaptă o greşeală din partea legionarilor ca să-i ucidă, pentru că le este frică de ei. De aceea va trebui ca toţi legionarii să stea liniştiţi să nu provoace nici un fel de nereguli, aşa cum s-au făcut în noiembrie 1938 (când s-au pus trei bombe în trei oraşe) care au dus la omorârea Căpitanului. Acum, după împuşcarea din faţa casei unde era găzduit profesorul Vasile Cristescu, care fusese desemnat de către Căpitan ca şef al Mişcării Legionare, a rămas inginerul Gheorghe Clime (închis la Râmnicu Sărat) conducătorul Mişcării în prigoană. El a transmis tuturor legionarilor să stea liniştiţi să nu facă nimic şi mai ales să nu caute să-l răzbune pe Căpitan, omorându-l pe primul ministru Armand Călinescu, cel care a fost mâna ce a executat ordinul lui Carol al II-lea de a-l ucide pe Căpitan, pentru că această nesăbuită acţiune va

aduce uciderea întregii elite legionare. Acest ordin a fost dat Nicoletei Niculescu, comandanta cetăţuilor legionare. Ea nu a putut transmite acest ordin mai departe tuturor legionarilor pentru că a fost trădată de studentul de la Medicină Mihai Vârfureanu. A fost arestată, apoi schingiuită şi la urmă arsă de vie la Crematoriul Bucureşti (devenind o Ioana D'Arc a României). Astfel ordinul domnului inginer Clime a întârziat să fie adus la cunoştinţă. Noi am aflat de acest ordin şi, în acelaşi timp, despre pregătirea unei echipe prahovene sub conducerea lui Miti Dumitrescu, pe care-l cunosti, pentru a-l împuşca pe primul minstru Armand Călinescu şi apoi să se predea. Acum trebuie să oprim această acţiune negândită, ale cărei urmări vor fi dezastruoase pentru Mişcarea Legionară. „Nu avem voie să sacrificăm ELITA LEGIONARĂ şi echipa de eroi-martiri, prin împuşcarea unui ticălos ca Armand Călinescu." Ştim că la ora actuală toate acestea sunt cunoscute de Siguranţă şi de Moruzov. Regele s-a săturat de Armand Călinescu şi ar vrea să scape de el, aşa cum a făcut şi cu I.G. Duca, prin acţiune legionară. Pentru aceasta i-a ordonat lui Moruzov să-i schimbe şoferul credincios şi să-i ceară cu împrumut maşina blindată lui Călinescu, ceea ce s-a şi făcut. Moruzov ştie ce se întâmplă în Mişcarea Legionară, are oamenii lui peste tot. Acest ordin al domnului Clime nu a ajuns la Miti Dumitrescu şi echipa lui, de aceea m-am gândit la tine să cauţi să ajungi la Ploieşti la echipă şi să-i opreşti din acţiune. Te-am ales pe tine pentru că-i cunoşti pe băieţi, ai lucrat cu ei şi te respectă. Acum va trebui să te odihnesti în noaptea asta şi mâine dimineaţă să pleci, poate îi mai prinzi. Deocamdată nu ştim cine a ordonat şi aprobat această acţiune. Am auzit doar că bărbatul care se tot plimbă între

România şi Germania, Horia Sima, ar fi spus că toţi cei din închisori sunt o armată pierdută. Nu se putea o inepţie mai mare sau un joc mai dubios. Acum du-te la culcare, mâine ai mult de alergat!

A doua zi de-abia se luminase de ziuă şi Gheorghiţă cobora muntele spre gară. A coborât din tren în gara Ploieşti Sud, când îl vede pe Radu care se repede spre el, îl îmbrăţişează şi îi zice:

— Gheorghiţă, tare rău îmi pare că ai pierdut-o pe Mirela, Dumnezeu s-o odihnească în pace! Acum aproape că nu ştiu cum să-ţi mai dau altă veste tristă. Mama ta, care te iubeşte atât de mult, este pe moarte şi mi-a transmis prin cumnatul tău, Vasile, să te duci s-o vezi pentru că nu poate să moară până nu te mai îmbrăţişează o dată. Du-te imediat, uite aici nişte bani de care o să ai nevoie.

— Bine mă duc imediat, amân cu o zi misiunea de a ajunge la echipa Miti Dumitrescu ca să-i conving să renunţe la împuşcarea lui Armand Călinescu cu consecinţele ei dezastruoase.

Se lăsase întunericul şi Gheorghiţă intră în curtea casei părinţilor săi. Câinele l-a cunoscut şi a început să se gudure, apoi să-i sară în braţe, ştiindu-se iubit. Gheorghiţă l-a mângâiat şi a vorbit cu el ca altădată:

Măi, Bătrâne, şi mie îmi pare bine că te văd, dar stai cuminte să nu simtă cineva că am venit!

Câinele parcă a înţeles şi i s-a culcat la picioare. Ggheorghiţă a intrat în casă şi în camera mamei era lumina aprinsă. Mama era în pat, palidă, iar sora lui stătea lângă ea pe un scaun. Când a intrat în cameră, mama a tresărit şi a şoptit:

— A venit scumpul meu băiat, mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne că mi l-ai adus pe Gheorghiţă!

După ce şi-a îmbrăţişat sora, s-a aşezat în genunchi lângă pat, a luat mâna mamei sale, a sărutat-o şi a spus:

— Măicuţă scumpă, sunt aici lângă dumneata, iartă-mă că am întârziat atât de mult să vin, este grea lupta, mamă, şi poate ai aflat că Mirela s-a dus într-o lume mai bună.

— Da, copilul meu drag, am aflat tot ce s-a întâmplat, sora ta a fost tot timpul lângă mine. Vino în braţele mele să te sărut, că nu pot pleca din această lume, acolo sus unde mă aşteaptă tatăl tău, care şi el veghează asupra ta. Cred că este mândru că lupţi pentru o Românie mai frumoasă, mai bună pentru toţi românii, pentru care şi el şi-a dat viaţa la Mărăşeşti.

După ce l-a strâns la pieptul ei cu ultimile puteri, a căzut pe pernă şi a aţipit. Ana, sora lui, l-a luat de braţ şi au ieşit amândoi în pridvor unde ea i-a spus:

— Gheorghiţă, să ştii că mama a căzut la pat când a auzit că a fost omorât Codreanu şi atunci mi-a zis: „Ana, fata mea, îmi este frică pentru viaţa lui Gheorghiţă al meu. Acest guvern care a făcut o asemenea crimă, uciderea lui Codreanu, este capabil şi de alte crime. Te rog să mă ţii la curent cu tot ce afli despre legionari." Când i-am spus că a fost arestată Mirela, a căzut din nou bolnavă, iar acum câteva zile a aflat despre moartea ei şi nu s-a mai putut da jos din pat. Tot timpul întreba: „Când vine Gheorghiţă? De ce nu mai vine? Spune-i să vină, îl cheamă mama lui!"

Gheorghiţă plângea cu lacrimi amare, pentru că simţea că va pierde şi a doua fiinţă dragă.

Câinele îi lingea mâinile parcă şi el lua parte la suferinţa familiei. Sora lui l-a mângâiat, l-a sărutat pe fratele ei, spunându-i:

— Gheorghiţă, ai primit lovitură după lovitură, mă întreb cum de mai rezişti. Trebuie să ai grijă de tine! Îmi pari preocupat şi de altceva.

— Dragă surioară, am primit însărcinarea să mă duc să opresc o echipă de legionari prahoveni, condusă de Miti Dumitrescu (avocatul, îl ştii tu), să-l împuşte pe Armand Călinescu, primul ministru, pentru că aceasta va duce la omorârea tuturor legionarilor din închisori şi lagăre şi probabil şi a altor legionari nevinovaţi.

Ana zise:

— Hai să mergem în casă să vedem ce face mama şi apoi să hotărâm ce avem de făcut. Vasile, bărbatul meu, vine mâine de pe şantier.

Când au intrat în cameră, mama se deşteptase şi le şopti:

— Copii mei dragi, veniţi unul de-o parte, celălat de cealaltă parte, să vă am în braţe când voi trece în cealaltă lume, pentru că voi sunteţi ce am avut mai scump pe acest pământ, de când l-am pierdut pe tatăl vostru, care a fost şi a rămas singurul bărbat pe care l-am iubit toată viaţa şi la care vreau să mă duc acum, pentru că mă aşteaptă... Îl văd cum stă cu braţele deschise. Vin, Ionică! Vin acum!

I-a sărutat pe frunte pe copii şi imediat i-a căzut capul pe pernă. Şi-a dat sufletul împăcată cu această lume în care a iubit şi a suferit mult.

Copiii plângeau şi îi sărutau mâinile apoi au luat lumânarea aprinsă şi-au aşezat-o în mâinile mamei lor. Pentru că se luminase de ziuă, Gheorghiţă îi spusese surorii lui:

— Ana dragă, eu trebuie să alerg să văd ce pot face la Ploieşti. S-a făcut ziuă şi nu trebuie să fiu văzut. Mă întorc la noapte să facem cele cuvenite pentru înmormântare. Ţine aceşti bani, or să-ţi trebuiască...

În acest timp, o maşină este oprită la poarta de intrare în curtea Palatului Regal. Ofiţerul de serviciu se apleacă, se uită în interiorul maşinii, salută şi îi dă drumul să intre. Din ea coboară Mihail Moruzov, şeful Serviciului Secret de Informaţii al Armatei Române, putem spune mâna dreaptă a regelui Carol al II-lea. La intrarea în palat, alt ofiţer îl opreşte, este recunoscut şi lăsat să intre în palat, unde este întâmpinat de majordomul de serviciu, căruia îi spune:

— Te rog anunţ-o pe Majestatea Sa că am de comunicat ceva urgent.

Îi iese în întâmpinare mareşalul palatului, Ernest Urdăreanu, care îi strânge mâna cu afecţiune şi îi şopteşte:

— Fii atent, regele este nervos! Numai duduia (Elena Lupescu), îl mai potoleşte. Parcă îi este frică de ceva.

Imediat sunt lăsaţi să intre în apartamentul regelui, care îi aşteaptă în picioare, în halat. Îl întreabă pe Moruzov:

— Ce este, ce s-a întâmplat? Pentru că tu nu mă deranjezi decât atunci când ai cules lucruri de mare importanţă şi urgenţă.

— Majestate, este pregătită echipa de legionari care trebuie să-l împuşte pe domnul prim ministru, Armand Călinescu.

— Ce ai făcut cu maşina şi şoferul lui Călinescu?

— I-am cerut cu împrumut maşina blindată pentru Majestatea Voastră câteva zile şi şoferului i-am dat concediu. Acum are altă maşină şi alt şofer.

— Călinescu ştie ceva despre iminenţa complotului?

— Am căutat să nu i se spună adevărul.

— Câţi agenţi are cu el când iese în oraş?

— Trei agenţi îl însoţesc până la maşină, pentru că în maşină nu suportă pe nimeni. Agenţii îl urmează în altă maşină, care se poate rătăci, sunt oamenii mei.

Gheorghiţă a ajuns în Ploieşti şi a mers la casa unde ştia că era cazat Miti Dumitrescu. Acolo era locuinţa lui nea Florin, un bun prieten al Mişcării. După ce-l îmbrăţişează şi îi sărută mâna doamnei, Gheorghiţă îl întreabă:

— Nea Florine, unde este Miti, pentru că am un ordin pentru el de la domnul inginer Gheorghe Clime, care este conducătorul de prigoană al Mişcării Legionare.

— Dragul meu Gheorghiţă, alaltăieri seară, Miti şi cu băieţii au plecat spre Bucureşti, erau nouă cu toţii, şi spuneau că pe tine te aşteaptă să fii al zecelea.

— Aşadar, dacă veneam ieri, tot nu-i mai găseam aici, pentru că alaltăieri seară am primit şi eu ordinul să vin aici şi ieri-dimineaţă eram în drum spre dumneata. Radu m-a oprit şi mi-a spus că mă aşteaptă mama care este pe moarte, aşa că aseară am fost la mama, care a murit în braţele mele. Trebuie să-ţi spun, nea Florine, că acum o săptămână, soţia mea Mirela, la fel a murit în braţele mele. Câteodată şi eu mă mir cum am mai avut putere să vin să-l caut pe Miti. Dacă îl găseam era poate salvată viaţa a sute de legionari, care vor fi omorâţi după ce Armand Călinescu va fi împuşcat de Miti şi băieţii lui. Nu ştiu ce să mai cred, parcă s-a făcut contract cu cea cu coasa sa vină să ia câţi mai mulţi legionari.

— Gheorghiţă, Miti când a plecat mi-a spus următoarele cuvinte cu lacrimi în ochi: „Nea Florine, sărută-mă pentru ultima dată. Mă duc la moarte sigură, dar sper

să-l răzbun pe Căpitan! Nu mai pot trăi alături de acest criminal odios numit Armand Călinescu, care este primul ministru al ţării. Va muri el şi voi muri şi eu! Aceşti tineri vor şi ei să moară cu mine. Dacă nu facem acest gest de răzbunare, nu merităm să ne numim urmaşii Căpitanului, care ne-a dat un ideal în viaţă şi care a vrut ca România să nu mai fie batjocorită de vecinii hrăpăreţi ca ruşii, ungurii, bulgarii şi de românii trădători. Prea ne este plină istoria de trădări, de capete plecate în faţa crimelor făcute de cei de la putere."

— Nea Florine, cele spuse de Miti sunt adevărate, dar mă miră ca Miti, un tânăr inteligent, să aibă această gândire simplistă. Mai întâi cine este marele vinovat, cine a dat ordinul de ucidere a lui Corneliu Zelea Codreanu? Armand Călinescu? Nu! El a fost doar unealta docilă, deci ar trebui omorât autorul principal, regele Carol al II-lea. Dacă nu poţi să faci asta sau să-i împuşti pe amândoi în acelaşi timp, te laşi păgubaş. Deoarece primul gând care trebuia să-i apară era următorul: care vor fi consecinţele acestei acţiuni asupra Mişcării Legionare? Şi aici nu mai este iertare pentru că nu poţi să sacrifici minunata ELITĂ LEGIONARĂ pentru omorârea unui ticălos ca Armand Călinescu. Acum nu ştiu dacă Miti Dumitrescu a fost influenţat de cineva sau a primit ordin şi nu ştiu dacă asta se va afla mai târziu. Pentru că marele câştigător va fi Carol al II-lea. Va scăpa de Armand Călinescu aşa cum a scăpat şi de I.G. Duca, tot prin mână legionară, dar acum va reuşi să distrugă Mişcarea Legionară, pentru că, dacă-i va omorî pe toţi fruntaşii legionari din închisori şi lagăre, Mişcarea nu se va mai putea reface mult timp. Un om de valoare pierdut înseamnă mult, dar sute de oameni de caracter (care sunt foarte rari), să-i pierzi dintr-o dată pe toţi este ceva cumplit.

Toate acestea le-a spus Gheorghiţă oftând, că nu şi-a putut duce la îndeplinire misiunea dată de Baciul Iancu. Cu toţii tăceau îngânduraţi, aşteptând veşti despre ce se va întâmpla.

Soţia lui nea Florin vine din cealaltă cameră şi le spune:

— Veniţi în sufragerie să luaţi o gustare şi să dăm drumul la radio, poate auzim ceva noutăţi.

Când erau la masă se aude un hârâit la radio şi apoi o voce tânără anunţă:

L-am pedepsit pe primul ministru Armand Călinescu şi am răzbunat astfel uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu, a Nicadorilor şi a Decemvirilor.

Apoi s-a auzit un hârâit scurt.

Noi, deşi ne aşteptam la aşa ceva, am rămas încremeniţi. Nimeni nu a putut un timp să scoată un cuvânt. Într-un târziu auzim vocea doamnei:

— Doamne-Dumnezeule, ce s-o fi întâmplat cu băieţii? Erau toţi atât de tineri şi frumoşi!...

Apoi, deodată s-a auzit vocea crainicului:

— O echipă de nouă legionari prahoveni l-a împuşcat pe primul ministru Armand Călinescu şi pe şoferul acestuia. Toţi aceşti tineri au fost imediat executaţi şi cadavrele lor sunt expuse pe locul unde a fost împuşcat primul ministru.

La toţi trei ne curgeau lacrimi din ochi şi nu puteam să scoatem o vorbă. Prima care şi-a revenit a fost doamna:

— Acum se va porni o prigoană cum n-a mai fost, regele Carol al II-lea vrea să distrugă Mişcarea Legionară.

— Ceea ce este cel mai grav lucru pe care-l va face regele va fi uciderea tuturor legionarilor din închisori si lagare, aşa cum ne-a spus Gheorghiţă, zise nea Florin.

— Doamnă şi nea Florine, vă mulţumesc pentru toate, eu trebuie să plec.

— Unde te duci, Gheorghiţă? Este foarte periculos pentru tine, s-ar putea să te cunoască cineva. Îţi dai seama că acum sunt puşi pe răzbunare?

— Ştiu, nea Florine, dar mai întâi mă duc să-l văd pe Miti, care mi-a fost prieten, şi pe camarazii lui, apoi trebuie să ajung la înmormântarea mamei mele, după care mă retrag un timp la munte, singur.

— Bine, băiatul meu, dar ai grijă de tine, spuse nea Florin.

Ajuns în Bucureşti, pe cap purtând o pălărie mare, având mustaţă şi ochelari fumurii, Gheorghiţă merse pe străzi până văzu în colţul Pieţei Elefterie lume multă adunată şi jandarmi pe margine. Atunci fu convins că acolo sunt cei asasinaţi. Se apropie încet şi reuşi să vadă cele nouă cadavre pe ale căror feţe nu se mai distingeau nasul sau gura. Cu greu reuşi să descopere cadavrul lui Miti. Apoi Gheorghiţă se retrase lângă un gard, se închină şi fu martor la o scenă deosebită.

O femeie bătână cu părul alb, ieşit pe lângă basmaua ce-i acoperea capul, a vrut să pună o lumânare aprinsă lângă trupurile celor morţi, după datină. Când o văzu, un jandarm dintre cei ce păzeau morţii o îmbrânci, zicând:

— Femeie, de ce pui lumânare acestor criminali care l-au omorât pe primul ministru al ţării?

— Lasă, maică, aşa este creştineşte, când omul se duce în altă lume, să-i lumineze drumul o lumânare şi să aibă un ban să plătească vama de trecere dincolo, unde mai devreme sau mai târziu ne ducem cu toţii, şi buni şi răi. Dacă ne-am gândi din când în când că nimic nu este veşnic

şi toţi suntem trecători în lumea aceasta, am fi mai buni unii cu alţii.

— Du-te, bătrânico, acasă, închină-te la icoane şi în biserică, acolo poate este pace şi bunătate, aici este crimă, răutate şi răzbunare, şopti soldatul în care bătea o inimă de român şi avea, poate, o mamă la care se gândea când a văzut-o pe bătrână.

În timp ce bătrâna o luase pe o stradă laterală, Gheorghiţă se rezemă de gard. Simţea că totul se învârteşte în jurul lui şi stomacul îi ajunge în gât. Îl cuprinse o stare de vomă şi trecu mai mult timp până îşi reveni şi putu pleca clătinându-se. Nici în trenul care-l ducea spre casa părintească, nu reuşi să-şi revină. Imaginea cadavrelor mutilate ale camarazilor îi revenea în faţa ochilor.

În convoiul de înmormântare al mamei sale avu surpriza să-i vadă alături de Vasile şi Ana pe Radu şi pe Ion. După terminarea slujbei de înmormântare, Gheorghiţă i-a îmbrăţişat pe toţi şi le-a spus:

— O să vă rog să mă iertaţi, dar nu mai pot să stau cu voi, sunt complet epuizat sufleteşte... Mă duc sus la munte.

Sora lui, Ana, l-a sărutat şi i-a spus printre lacrimi:

— Frate dragă, să ştii că oricând vei găsi un loc de odihnă la casa surorii tale.

Radu şi Ion într-un glas l-au sfătuit:

— Gheorghiţă, numai sus la munte, la Baciul Iancu, te vei putea reface! Numai acolo îţi poţi întări trupul şi sufletul. Nu uita că noi toţi avem nevoie de tine şi vom veni să te vedem.

La Palatul Regal era adunată toată camarila, în frunte cu regele Carol al II-lea, din care nu lipsea mareşalul palatului Ernest Urdăreanu, alături de care erau roşcata Elena